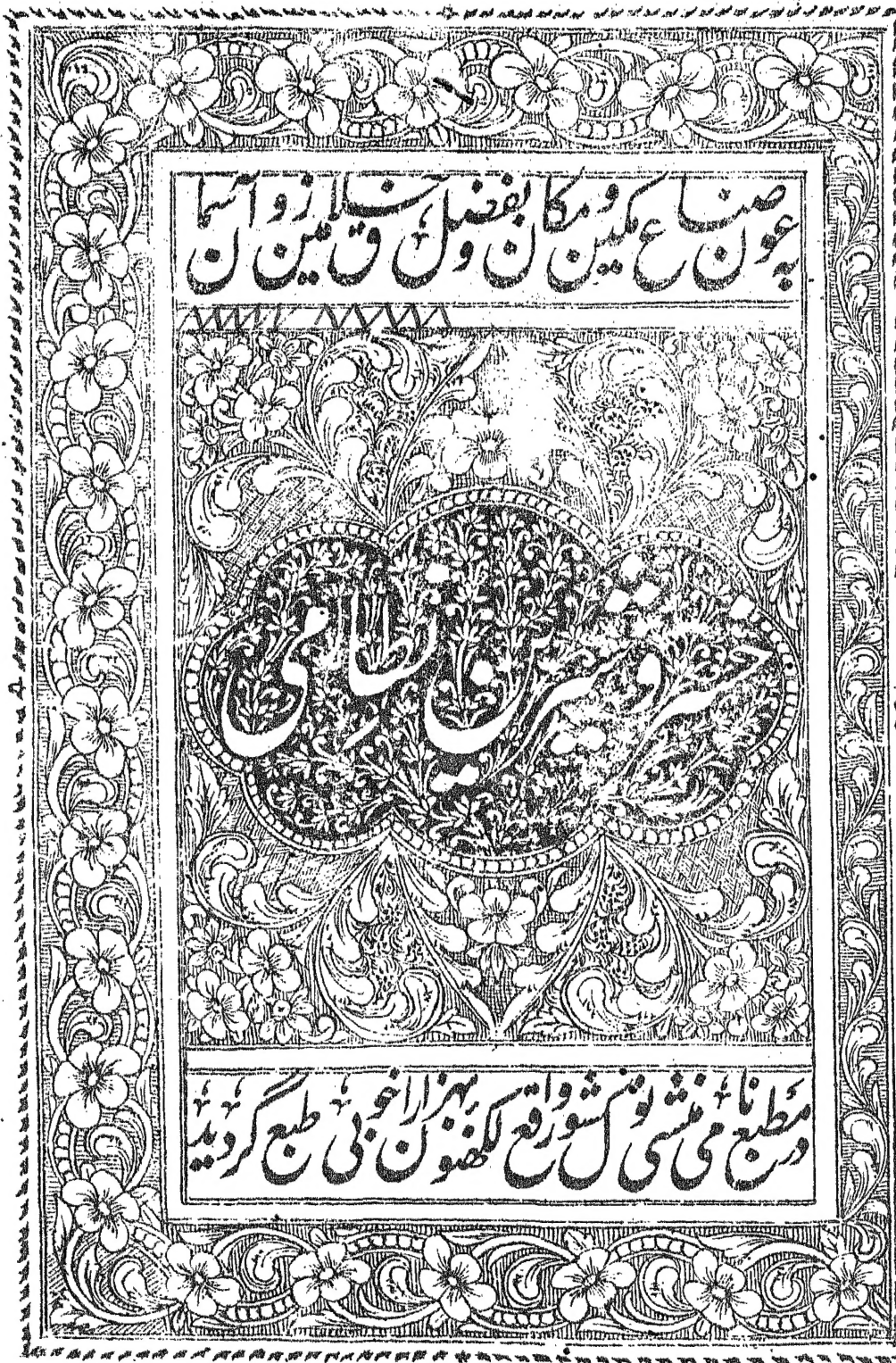

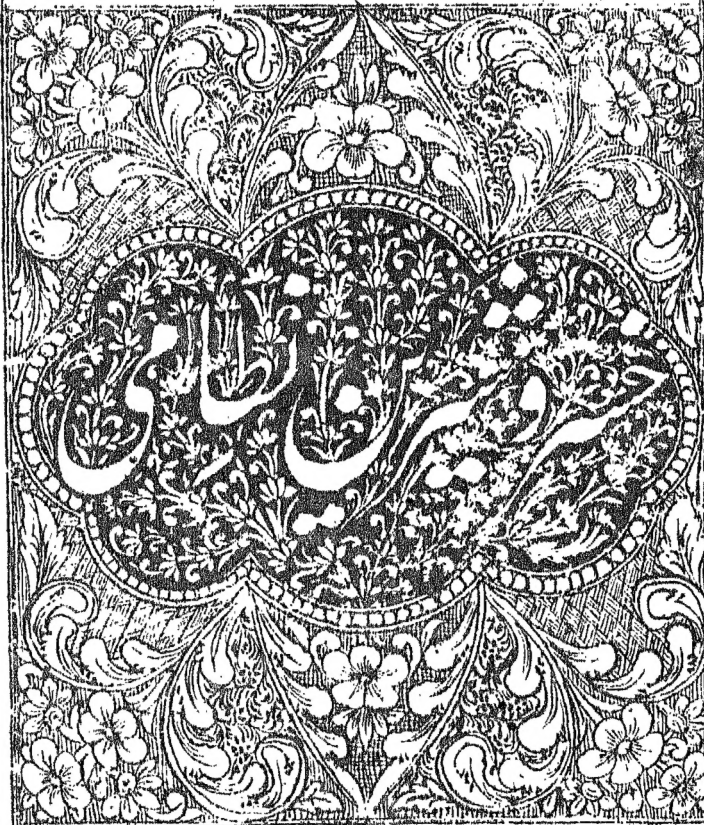
مالک الناب محمد یحییٰ وکیل محمد بن لیل کورکسو

اطلاع۔ اس مطبع میں ہر علم و فن کی کتب کا ذخیرہ سلسلہ وار فروخت کے لیے موجود ہے جسکی فہرست مطول ہر ایک شائق کو چھاپہ خانہ سے مل سکتی ہے جسکے معائنہ و ملاحظہ سے شائقان اصلی حالات کتب کے معلوم فرما سکتے ہیں قیمت بھی ارزان ہے اس کتاب کے ٹیبل پیج کے تین صفحہ جو سادے ہیں انہیں بعض کتب قصص نظم درسی فارسی وغیرہ ورج کرتے ہیں تاکہ جس فن کی یہ کتاب ہے اس فن کی اور بھی کتب موجود کارخانہ سے قدر و انون کو آگاہی کا ذریعہ حاصل ہو۔

نام کتاب	قیمت	نام کتاب	قیمت
کتب قصص نظم درسی وغیرہ فارسی		سکندر نامہ بری مخفی قلم محشی۔ کاغذ سفید و خانی۔	۹/۹
ثنوی خسرو گل سہمی بخسرو نامہ از شیخ فرید الدین عطار مطبوعہ نثر نند	۴/۴	شرح سکندر نامہ بری۔ از علامہ گلکندہ	۱/۴
ثنوی مخزن الاسرار۔ خواجه نظامی۔	۹/۴	پتختب الشرح۔	۱/۴
ظہور الاسرار۔ شرح مخزن الاسرار از ملا طور الحسن	۹/۴	شرح سکندر نامہ بری معروف بشیخ گلونی	۱/۴
ثنوی لیلی مجنون۔ از خواجه نظامی۔	۹/۴	دعای پنجاب دو جلد مجموعہ تفصیل ذیل۔	۱/۴
ثنوی ہفت پیکر۔ از خواجه نظامی۔	۱/۴	(جلد اول) کاغذ سفید و خانی	۹/۱۲
سکندر نامہ بری مخفی کلام جلی قلم برج		(جلد دوم) کاغذ خانی۔	۹/۱۰
فرہنگ از خواجه نظامی کاغذ سفید گندہ دلا	عبر پ	شرح سکندر نامہ بری۔ از محمد نصیر الدین	۱/۴
ایضاً۔ براتب بالا فرہنگ کاغذ گندہ		شرح سکندر نامہ بری از مولانا خیاث الدین	۱/۴
سفید و خانی۔	عبر پ	سکندر نامہ بکری۔ از خواجه نظامی۔	۹/۱۲
ایضاً۔ سو قلم محشی براتب بالا و قسم کاغذ		ثنوی یوسف زلیخا۔ از ملا عبد الرحمن	۱/۴
(۱) کاغذ سفید گندہ۔	عبر پ	جامی جلی قلم محشی۔	۱/۴
(۲) کاغذ سفید رسمی۔	۱۱/۴	ثنوی یوسف زلیخا۔ محشی متوسط قلم براتب بالا	۹/۱۲
		ایضاً مخفی قلم براتب بالا۔	۱/۴

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مَطْبَعُ مِثْقَالِ شَرْعِ كَلْبُورِ طَبْعُ كَرْدِ

M.A. LIBRARY, A.M.U.

PE13713

بسم الله الرحمن الرحيم

خداوند اور توفیق بخشای مده ناخوب را در خاطر راه بد او وی دلم را تازه گردان چنین کن خواندش فرخ شود را مفح نامه دلهاش خاتمه بچشم شاه شیرین کن جلش ز فیاض عنایت کرد یاری بنام آنکه هستی نام از ویافت خدای کافریش و سجودش فلک بر پایی دارد انجم فروز غم و شادی نگاریم و امید وجودش بر همه موجود قاهر	نظامی را در تحقیق نهاده بدار از نا پسندم هست کوتاه ز بورم را بلند آواره گردان ز مشک فشانه نش خلق شوق کلید گنج مشکهاش دانند که خود بر نام شیرینیت باش	ولی ده کو یقینت را بنشاید و رونم را بنور خود بهیروز عروسی را که پروردم بپیش سوادش نیده را پر نور دارد معانی را بدوده سر بلند نسب از عنایت یار لیکون	ز بانی کافریت را سراپد ز بانم را شنای خود را آموز مبارک روی گردان جهانش دماغش مغز را محمود دارد سعادت را باو کن نقش بند ز فیض قطره در کار او کن بیای کان معنی تاج داری فلک جنبش زمین آرام از ویافت که خوانندش فخر و ندان خداوند بروز آرنده شهاسی تار یک گو ابر بستی او جمله هستی طباع را بصنعت گوهر آرد
در توحید باری سبحانه و تعالی			
گو ای مطلق آید بر وجودش خرد را بی میانجی حکمت آموز شب روز افزون و خوشدشید نشانش بر همه بیننده ظاهر	تعالی الله یکله بمثل و مانند جواهر بخش ملکتهای باریک نگهدارنده کابالا و پستی گو اکب را بقدرت کار فرما		

مرد و مایه بار یک میان بجست و جوی او بر بام افلاک مهرکش از دوری و دیر چو گل سپاره کج در این داغ قیاس عقل تا آنجاست بر کار شناسایش بر کس نیست شوار ده اندیشه را زین بشیر راه خرد بخشید تا او را شناسیم جهت شش گر میان بر افکند که از خاکی چو گل گنج بر آرد چنانش ز نور و دور سر انجام چو بخشش آینه و بخشنده بود نه بخشنده خبر دارد ز داد خدا را ملک بکس مشترک نیست بسجده خاک و موی بر ندارد خبر داری که سیاحان افلاک درین محراب مبعودشان گیت چرا این ثابت است آن قطب نام مراجعت بران آورده صدار مشوقه برین تنها هستند نظر برت نمی صورت پرست	این خط خلوت نشینان دریده و هم را طلعین او را ک منزه ذاتش از بالا و زیر که توانی رست آمد درین داغ که صانع را دلیل آمد بیدار ولیکن هم بحیرت میکشد کار که یاکوه آیدش در پیش پاچه بصارت داد تا از وی هر اکیم زمین بچار گوهر در بر افکند که از آبی چو مانده بر آرد که تواند زدن فکرت دران گام نخستین مایه را کرد موجود نه آن کوی ستاند از ستادن همه حال فراموشک نیست بیار و باد پد ز بر ندارد اندر استلال در خط توفیق وزیر آمد شدن مقصودشان گیت که گفت آنرا بخش این بابا یار که بنده در چنین تجانه زار که این بهمانه خود را می پرستند قدم برت نمی رفتی و فرست	ورای هر چه در گیتی قیاسی است خرد مستندش بهشمار جبارست حروف کائنات از بار جوی تو را آنجا آمدی زینجا وید نظر ویش چو نقش خویش برشت زهر شمی که جوی روشنائی چو دانستی که مبعودی تر است نگه از بیات نه حرف افلاک بنات روح را آب از جگر داد چنان کرد آفرینش را با غار بهر مایه نشانی داد از اخلاص یکه را داد بخشش تا رساند نه آتش را خیر که هست سوز که از هر که حالان را شش زهی قدرت که در عورت فرو چو میجو نید ازین محل کشیدن قبالوشان چو گل راز و رسته ولی چون که حیرت تیر گام چو ابراهیم بابت عشق بیار نمودار کی لازم تا مایه می ست	برون از هر چه در فکرت شناسی چو او دیدش نمیدانست پرست همه در تست و تو در لوح ادنی از اینجا و گذر کا بنجار سید پس ای که خویش از پیش برشت بود منتیش یابی گواهی بدار از چند و چون محسوس است رقوم هندسی بر تخته خاک چراغ دیده را نور از بصرداد که پی بردن آن کسین ان راز که او را در حل کاری بود دهم یکه را کرد همسک تا ستاد نه آب آگه که هست و جان فزون که تخلیط کند در بارگاهش چنین تر تپهاد اند نمودن چرا گرد گرد تو دوده خاک چو میجو ایندازین منزل برین پریش را که رستند گوسه عنایت بانگ بزکای نظام ولی تجانه را از بت پرواز طلسم بر سر گنج آبی ست
--	--	--	---

طلسم بسته را باریخ یاسه بین نقش گودن کان یسیت اگر دستت بودی داین باز درست است کین گشت بکار ازان چه رخ که گردان زین چه گردانده و راست بخونند اگر تو رونمود از خدائی بدو جونی بیایی در عشق نیک ده دانه جود آب کرده مگوزار کان بدید مردم اگر گویین بآلت شد حالت همی تاز و خط فرمان نیاید نه خود بر گشتن ستیزد چپ خدا یا چون گل مارا سرشته	چو بگفتی بر سرش گنج یابی کشادن بنده این شکل محبت کین زین نقشه دار دادی آواز درین گردنگی هم اختیار نیست قیاس چرخ گردنده از ان گیر در ان گردش با نده ساعی چند در اضطراب فکر تو شتائی نه جونی چون زویانی زین فک یکه منگ در مضطراب کرده چنان کا حوال بهر از سیران خم جوانت بود در کون آلت بشخص هیچ سیکر جان نیاید نذار در روزنا شبم نشسته	طباع را یکایک میل و کش دایر سرگردون بهری نیست ازین گردنده گنبدای آن نور بله در طبع هر دانه هست اگر چه از غل با بی در نقش همیشه و گردون زین قیاس نه زان و جستن آمد نامه تو بهر نقشه که نمود او جامه رگد شاهای این چرخ سبکو که قدرت را حواله کرده بشی اگر چه خاک باد و آب و آتش نه هر از پرست اندر پرستند خدا از عابدان آمر اگر نیند	بدین خوبی خود نایل سرکش چنان نم که آن سرسری است بجز گردش چه باید دیدن دور که با گردنده گردانده هست مگرد تا نگردانی نخستش شناسد هر که او گوهر شناس نه از انار ناخن جامه تو گردنه اختران ان نقش غل همان آید کزان منگی از ان جو چو آلت را به آلت کرده باشی گنبد شده ی با یکد گردش چو خور را قبله سازد خود پرستند که در راه خدا خود مانده بیند و شقیقت نامه مارا نوشته
با بر خدمت خود فرض کردی تو با چندین عنایت اکراری و گرنه ما که این خاک باشیم ز ما خود خدمتی شایسته باید هر سهو که در گفتارم افتد و گر گردی رشت خاک خوشنود بیامراز عطای خویش مارا	جزای آن با بر فرض کردی ضعیفان با کجا ضایع گذاری که از دیوار تو گردی تراشیم که شاد روان غربت را بشاید قلم و کش گزین بسیار ممتد ترا بنود زبان مارا بود مسود کرامت کن تهای خویش مارا	چو ما با ضعف خود در بندانیم بدین امیدهای شاخ و در شاخ خلاصی نه که روار خود بتایم ولیکن بندگان گوش گیرست اگر خواهی ما در خط کشیدن در ان حالت که با یم مونس من آن خاکم که فرخه و تیش	که بگذاریم خدمت تا توانیم که همای تو مارا کرد گشتاخ بخدمت کردنت توفیق یابیم ز خدمت بندگان نا اگر برست ز فرامتی که آرد سر کشیدن ز بخشایش فرود بگذارد مونس بدین شمس دلم پر دانه هست

توئی کادل ز خاکم آفریدی بسخه صبر ده تا پای دایم ترا جویم هر نقشیکه دایم بکعبه نیت آورده هست جانم یکی را پایی بشکسته و خواندی ز فضل خویش فضل کن یار توئی ز کرم فضل تو بیش است عقیدم بدان که کش عمارت بقتضیر بکعبه از حد پیش کردم شناسا کن بخدمتهای خوشم ولم را در قناعت زنده دل در بخدمت جان کن زنده بیدار چنان کردم که در نابود و در بود فرغم ده ز کار این جهانی چرخم را ز رفیق خویش نه نور دایغ در دمنم را و اکن محمد کافر نش نیست خاکش چراغ آفرود چشم اهل سفینش مربع برکش ز مراده چند تیمان را نوازش و نسیمش سری شرع را چون چادر است	بفضلم ز آفرینش برگزیدی در آسانی مکن فرموده شکارم تو مقصودی ز هر حرفیکه خوانم و گرد باد دیدم میرم ندانم یکی را بال پرده ای دواندی بفضل من مکن با جان من کار اگر رحمت کنی بر جای غیبت که هست آن راه راه رنگارنگ خجالت ز شفیق خویش کردم بر افکن رقیع خجالت ز پیشم فرجم را بطاعت معتدل ار بکس بگذاز حاجت مندیم را چنان بشم که زو باشی تو خوشنود چو افتد با تو کارانگه تو توانی	چو در و آفرود حق جانم بر آفرود ز سرگردانیم دان یکسر پست بغرم خدمتت برداشتم پای بهرنیکه بدی کان در میان هست ندانم تا من مسکین که انم ندار و کار من آن زور بازو رهی و آدم بقناد و ده بخار اگر دیدارم و گردت پرستم پادشاهت را ز من پروازستان دل مست را بهشمار گردان چنان خسیان که خاقد و خواجم ز بانم را چنان بان بر شلوت چو حکمی را بخوابی بقضائے منه پیش از کسی بیمار بر من	چو نعمت دادیم شکم فرمود بهزائل و ابلی در زخم پست چو از ره پاوه گردم دلهای کرم برشت و آن دیگر بماند است ز مقبولان و حرومان که انم که با عدل تو باشد هم ترازو از آن کیه گلی بقضا و سیاه بیا فرم بهر نوعی که هستم چو اول ادی آخر بازستان ز خواب غفلتم بیدار گردان که گر ریزد گلم ماند گلام که باشد ختم کارم بر سعادت بسیلم آفرین بر من بصلائے بقدر قوتم نه بار بر من سر من را ز استان حج و کن دور دو اش از خاک پای مصطفی کن هزاران آفرین بجان پاکش سپه سالار سرخیل انبیا را کلید محسن گنج آنهی بصورت تو تیا می چشم آدم خود را در پناهش میزی او
--	---	---	---

10

10

روزنامه‌های
نزدیک

اساس شرح رختم جهان است ایار خاص خاصان گزیده بمجنه گمانان رنجل کرد فلک را داده سوزش بر شو ز جای برده مهدی را با بجم برنج و ز جوش در کوه غار لبه دندانش زان شکست زد بهر در خواب دل در هشتفت بخدمت کرده ام بسیار فقیر بر آری دست زان بر دانی دلش در مخزن آسایش آید بیا مرزش روان آمدنی آخر چو طالع مو کعبه کثرت آن کرد جنیت دار نور صبر جگانه ای دراورد ز درمغان دل سازه بد و تنه خاقان و فقیر بدین شمشیر هر که کار کم کرد بدین دل که کرد این دو آیم داده دولت از دشتا و زرد چنین فرمود شاهنشاه عالم فلک را از سر خنجر زبانی	شیرین با او نسخ از ان است ز مسعودی بجمودی رسیده جهانی سنگدل را انگدل کرد عالمش باور را غنچه فروشته ز خاک کی کرده دیوی را بر دم حرم غاری و محرم سوهاری که دارد لعل که هر جای سنگ زبانش آتش گویا قیامت چه تدبیری بنی الله چه تدبیر نمانی دست برد انگه توانی بران بخشودنی بخشایش آید	جوانمرد و جیم و تند چون شیر خدایش تیغ نصرت داده در چو گل بلبردی و ستان شا سریر عرش را خلیل او تاج خلیل از خیل اران پشایش گهی دندان بهت سنگه اوده سردندان کنش را زیر چنبر من آن تشنه لب غمناک آیم کنم درخواستی زان شکست کاهی بر نظامی کار بکشت اگر چه جرم من که گرانست	زبانش گم کلید و گاه شمشیر سر از این نقش اند بخت بنگ چو سرو از خواب خورد عالم ازاد امین می و صاحب ستر مرغ مسبح از چاو شان بارگاهش گهی لب بر سر سنگی نهاده فلک دندان کمان آورد بر که او آب من من خاک او بجم که یک خورشید کنی و کار این خاک ز نفس کاوش زار بکشت ترا دریای رحمت بیک نیست خدا را از انگان آمدنی آخر سعادت روی روی جهان کرد که الحق چربی سلطان نشاست بسلطانی بر آن نام خورشید قراخان قلم را داد شمشیر چو شمشیر قلم در دست نهاد چه بر گیرم که در گیر جهان با کلیدت را کشتا و دندان سنگ ز بی سوزی هم چون یخ خنجر پرنده زهره بر تن خار کردی
در سابقه نظم این کتاب فرماید			
جهان بسته سفیدی سینه ای سحر که پنج نوبت را با و از سخن با تازده تر دارند مشور تلم شمشیر شد و شمش قلم کرد که این گنج را در بر کشایم نزارم بوسه خوش او بر رو که عشق تو بر آزار راه عالم ترا نشی می سوزی معانی	فلک با تیر به سلطان نیست برین تخت و ان با جامه بشید نقاش شاه سخن بر ملک شمشیر من این خفتن شب مست نهاد چه طرز آرام که تره از زبان که کار آمد برون از قالب سنگ که صاحب لسان کیار از دانه خطا در ا قلم سمار کردی	فلک با تیر به سلطان نیست برین تخت و ان با جامه بشید نقاش شاه سخن بر ملک شمشیر من این خفتن شب مست نهاد چه طرز آرام که تره از زبان که کار آمد برون از قالب سنگ که صاحب لسان کیار از دانه خطا در ا قلم سمار کردی	که الحق چربی سلطان نشاست بسلطانی بر آن نام خورشید قراخان قلم را داد شمشیر چو شمشیر قلم در دست نهاد چه بر گیرم که در گیر جهان با کلیدت را کشتا و دندان سنگ ز بی سوزی هم چون یخ خنجر پرنده زهره بر تن خار کردی

نسخه ده بر کوب سلطان سوارش به نوبت پنج بار بارش

چو عیسی نوح را در سیمر آموز گرت خواهم کردن حق شمس توانی مهر رخ بر ز نهادن دل و چون بد دولت را هم آواز ز رخ تیر آن کین خوس لقمه منم در از جان در گوشه کرده سخنمائی ز رفعت بر شریا بقیتم که روزی را چو خشت ازین لبت که باد اعدای بچ گر از دنیا و جو بیفت در دست چو سلطان جهان شاه جوانی بخت بسلطانی بتاج و تخت پیوست پناه ملک شاهنشاه طغرل من این گنجینه را در می کشا قبول بندگی را سازا دارم ازین بیکر که معشوق دل آمد چو نقش از طالع سلطان یار حبش را زلف و طعناخ بند ببازی چرخ غرقا را بگیرد گش خان خراج چنین مید من از شفقت سپید بادانه	چو موسی عشق را شمس با فرو نخواهی کردن آن خرناسپاس تقائی را توانی سر کشا ز دولت کرد باد دولت کی باز ببازوی ملک این محل سفته کفیه پیست چوین با تو شکر کرده باسباب همیاست شد همیا گر دم دل تنگ شکر فوری خست بهست یاری خود هم گلریز	در معراج و دعای سلطان طغرل از سلطان و وصف الحسان خود فرماید بجای ارسلان بخت نبشت خداوند جهان سلطان عادل بنای این عمارت می نهادم امامت را بخون خطا باز داد یکم مدت فراغت حاصل آمد چو سلطان که جهان گیر شایم طراز سوشتر بر جاج بند بتاج زر شریا را بگیرد کمش قیصر را و ج دین بخت بد و صیحه دم کردم روانه	از تو پیر و زده در خاتم نهادن و گر بر تو ره می ناساز گیریم و گر چه مقبلان دولت پرتی که وقت یاری مد یاری کن بد دولت اشتها نشیند یاس چو ماری بر سر گنجی نشسته چو زنبوری که در خانه تنگ چو خواهم مرغم از روزی آید بساکارا که شد روشن تنه از راه سریر افرازا قلم معارف ملک طغرل که در ای چو بخت بریدی آمد از درگاه مغفور مبارک بود طالع نقش بستم بدین لوح که بستان نقش شلال دنگ از برون آن خدا در راه لفج هفت کشور سر بر آرد شکوشت حیرت برگردون رسان بجدا کند که با قدر بلندش بشرط آنکه او بوی دهد خوش	ز ما دست سلیمان کشا چو فردوسی نزد باز گیریم طبع را میل در کش باز رستی درین سخن خواریم غمخواری کن نشانید سفت گوهر خربالاس ز شب تابش برگردی و ز بسته دران خانه بود حلالی صدر نگار زمین بشکافد و ماهی بر آید بهست خاصه بهست بهت شای قناعت را سعادت با دلیری که بر خوردار از تاج و تخت ولایت گیر ملک ندگانه سپهر دولت و دریای جود بشغل بنده ائمه اندو شود فلک گفتا مبارکباد و بهستم مرا چون نقش خود بنیک کنال که از شغل فایده شود شاه سر ز چرخ را در چنبر آرد سختش زده برگردون جهان کمالی دنیا بد جز سپندش نند بر نام من فعلی در آتش
---	---	---	--	--

و در خیالان تخته از عقل سازد که عقل منتهی گردد و نوران
معمدش از همه سجده نشانند

بنان لفظ بلند گوهر افشان	که جان عالم است عالم جان	تا بک را بگو یکای جهانگیر	نظامی و انجمنی و تقصیر
چنین گوینده در گوشه نشسته	سخن گوئی چنین بوشه تا که	نیامد وقت آن که زانوایم	ز کار افتاده را کار سازیم
بچشم چشم این نگین کشیم	برابر دیش را بر چهرین کشیم	مستی و مستی را بر غزلهاش	شبه صد گنج بخشیم بر بنداش
گرا و را خرمن از ما کشاید	ز ما و الله که کیجو کم نیاید	ز ملک ماکه دولت راست بنیاد	چه باشد گزرا بی گرد و آباد
از ان شد خانه خورشید نمود	ز تار یکان و نیار و نور	سخائی ابرازان آمد جهانگیر	کرد طفلی گدایی را در پیش
کنون عمر سیت کاین غزل	بشکر نعمت مای بر درنج	سخرده جامی از میخانه ما	کند در شکرنا شکر از ما
شفیه بچهره من فی غلام	چونو کین خوری بخشده کاسه	بدان سر سر سریش بدیش	که گزیند از این جماعت بدیش
نظامی چیست اگر تاج و	که باد دولت کئی گستاخ گوید	خداوندی که چون خان فخر	بند حاجت زمین بوسیله شود
چه عذر آری توانی که تر ز	چو گویای درین خط خطا نک	بی غدر نیست کین گاه ستا	صفت دارد بدر گاه انگی
بدین در هر که بالاتر فروتر	کسی کاغذ نه گستاخ گوید	نه بینی برق کاهن را بسوزد	چراغ بنیوه زن را بر فرورد
همان دریا که موش بیکبارست	کلی را باغ و باغی در بهارست	سلیانست شب او درین راه	گهی ماهی سخن گوید یک ماه
دیر سیرا تابش گاه سبک	کسی ز در و حسابا بدین خاک	خدا یا تا جهان را آب زنگست	فلک را دور و گیتی را دورست
جهان را حاصل این جلا بقر کن	فلک را یار این گیتی ستان کن	منتع دارش انجان و جوانی	ز هر خیزش زدن کنی رنگانی
مباد از دولت از بالین دور	مباد تاج را بی فرق او نور	فراخی باد ز قبالتش جهان را	ز خیزش سر بلندی آسمان را
مقیم جاودانی باد جانش	حرم زندگانی آستانش	بفتح خالی و فیروزه مبنی	سخن داد ادم از دولت بلندی
طر از آفرین بستم قلم را	در دعای شمس الدین محمد ایلدگز		
مهر خیل شاهنشاه آفاق			
الکام عظیم تا بک اور و	که آنگند از جهان اندازه جوا	جهانگیر آفتاب عالم افروز	به بقعه قران ساز و قرین سوز
ابو جعفر محمد کرم موجود	خدا سان گیر خواهر شد چو محمود	وکیل آن کاغذ خاص علم است	که شمس الدین الدینش نام است
چنان چو شمس کاظم که در بود	دهد ما را سعادت چشم بدود	در ان بخشش که حجت عام کرد	دو صاحب را محمد نام کرد
یک چشم زو و گشت و آتش	یکی ختم مالک و در جانش	یکی تریج عرب طاعتا به ماه	یکی ملک بزم را جوادان شاه

نظامی

نظامی

نظامی

یکی دین را ز ظلم آزار کرده	یکی دنیا بعد آباد کرده	ز بهی های کرد و خیمه نوش	دو عالم را دو همیشه حلقه در گوش
ز رشک نام او عالم دو نیم است	که عالم را یکی او را دو نیم است	بپر کار قلم بی نسخ و تاراج	یکی همیشه کر خسته یک تاج
بنو تاج خوش چون خوش است	بدین تاج پیش تاج خوش است	فلک با او را گوید که بر خیز	که هست این قلم افکن قلم آویز
محیط از شرم جوش زیر فلک	جبین اری عرق شد بر فلک	چو دیار دهنی تلخ روئی	گر خسته چو کان بی نیک جوی
شارخ او چون آتشی میخ	کلید هفت کشور نام آن تیغ	چو طوفی سوخی دارد و جوش	ز جودی بگذر و طوفان جوش
جبت شش طاق او بر دوش دارد	فلک نه حلقه هم در گوش دارد	جهان چنان دران گشته طیش	بنام عدل او داده ربعیش
خبر باری که بیرون از اسیر است	بکشف خاطر او را در ضمیر است	که امین علم کو در دل ندارد	که ام اقبال او حاصل ندارد
پس چرخ چو شیران دلیر است	بدین شیر افکنی یارب چو شیر است	نه با شیر کسی را رنج دارد	نه از شیران کسی هم نجه دارد
سنانش از موی باریکی تنزه	ز چشم موی بدین موی برده	ز هر مرقعه که چون صبح زنده	عدو چون میخ در مرقعه نمانده
ز هر شیر که چون برق بسته	مخالف چون شود در خون نشسته	صلیب سنگ را بر تارک روم	بدندان ظفر خائیده چون روم
گلوی خصم او سنگین آیت	چون مقناطیس آهن با آیت	زمین بر غنائش گاو ریش نیست	اگر چه هم کاب گاو ریش نیست
سعدش شتاب آهنگ پیشه	فلک اهفت میدان او پیشه	سپاه روم را کر ترک شد پیش	بهندی تیغ کرده هند و خوش
کله بر چرخ دارد و فرق باده	کله داری چنین باشد در شاه	همه عالم گرفت از نیک رانی	چنین باشد بی ظل آئی
سیاهی و سفیدی هر چه هستند	گذشت از کردگار او را بر هستند	ز ره پوشان چو یکا سکون گیر	بفرق شمعان پوینده چون شیر
ظفر داران کوه آهین جنگ	بفرق حاشدن و داشت سنگ	نشد غافل خرم آگاهی نیست	نخسید شرط شاهنشاهی نیست
آتابک ایلد کر شاه جهان گیر	که ز در هفت کشور چار گیر	دو عالم را بدین یکا سپر است	که جانش رسته است گفتن مر است
جهان زنده بدین صاحب نه است	درین شک نیست کویان جهان	بجز این یک نزار و شخص عالم	مبادا اگر سرش موی شود کم
گل از او بدین دولت نرسد	جاش تا بدین دولت در کشاد	فکنده در عراق او با دو در جام	قاده مستیش در روم دشنام
شکارستان و ایاجار و در بند	شغوش بخوارم و هم قند	ز کجبه فتح خورستان کرده است	ز عمان با صفا بان که خورده است
هر دین فرخ از روی این ماه	میقتاد این کلاه از فراق این شاه	هر آن چیزی که او نیست مقصود	با آتش سوخته که هست چون غوغ
هر آنکس که جهان با او ز سر	بر افتاده به او گر هست گوهر	هر آن خاطر که او را ز غبار رسته	بیادش ده اگر خود نو بهار است

مران خاطر که هست و از ازان کج	نیریز خاک با داریست خود بخج	نرپی دارنده اورنگ شاهی	حوالت گاه تا نرسد آهای
پناه سلطنت پشت خلافت	زینت ناعدم مومسافت	فریون دوم جمشید تانی	غدا گفتم که خسروست این معانی
فریون بود طفلی گاد پرورد	تو بالغ دوتی هم شیر و هم مرد	سند جمشید را جان مار ضحاک	ترا جان بخشید از دایم افلاک
گر ایشان شتند تخت باتاج	تو تاج و تخت می بخشی بحتاج	کند هر پهلوان خسته نشانی	تو خود هم خسرو هم پهلوانی
سلیمان را نگین بود ترا دین	سکندر داشت آئینه تو آئین	ندیم انجمنی بنی زایاسم	سکندر ز آئینه کیخسرو ز جام
چو در عهد تو دید اهل جهان را	ولیعهد زمین کرد آسمان را	تو کی شاه با ولیعهد برین گاه	ولیعهد تو هم شاه و بن شاه
تو سر سبز یاو این سیر گشن	بخسرو زادگان چشم از تو روشن	چو بر تخت شاهی گسار	سلیمانیت باید نوبتی دار
ز او رکش عطار خوش چشمت	مگر خدام جانش خسته زینست	ضمیرش کاروان سالار نیست	تو انا را ز اراکی چه عیبست
نرپی ملک جوانی خرم از تو	اساس زندگانی محکم از تو	بی تیغ آئینین عالم گرفته	جز برین جام جامم جم گرفته
جهان غلی شده است از کارانی	مهل باقی و الباقی تو دانی	به ستوری حدیث چند کوتاه	بخو اجم گفت اگر فرمان به شاه
من شب خیز کز پیکان راهم	جرس جنبان از دنان شام	نخستین مرغ من بود درین باغ	گرم کینیت نمی میل درم ز باغ
بهرض بندگی دیر آدم دیر	درم دیر آدم شیر آدم شیر	چه خوش گفت این سخن پیر جهانگر	که دیوانی درست آئی جوانمرد
بنو دم تحفه جیپال و حقو	که پیش آدم زمین باو هم زد و در	درین اندیشه بودم مدتی چند	که نرپی سازم از بهر خداوند
بدین مثنوی خیال فکرت بگیر	بساط بوسه را کردم سکر نیر	اگر چه مور فرمان را نشاید	باغ نزل سلیمان را نشاید
نبود آبی بنزاین در مغز نیم	و گر بودی نبودی جان پیغم	بذره آفتابی را که گیرد	بکنج شک عقالی را که گیرد
چه سودا فوس من که جدا	جز این موی ندا هم در گیسای	حدیث آنکه چون گاه و بیگاه	ملازم نیستم در خدمت شاه
پادشاه بر ملک پوشیده دارم	که من جز باو عابا کس نسازم	نظامی انجهان خلوت نشینست	که نمی سر که نمی نگینست
ز طبع سرکشاده چشمه نوش	نیریز خشک بسته بار بروش	دوان زدم از چرخ شک نبهت	لسان الرطیم آب زندگانیست
چو مشک از زمان آمو بودم گرفت	به تنهایی چو علقا حو گرفت	گل بزم زمین خاری نیاید	زمن پیش از دعا کار نیاید
ندامم کرد خداتهای شایسته	مگر نیت دعا می جھکاست	رعونت در دماغ از دام ترسم	طمع در دل ز کار خام ترسم
طمع را خورده و خواهم کشیدن	رعونت را قفا خواهم دریدن	من و عشق خود با شتم نگاه	سیاسیم چه مفرد با شتم نگاه

سرخود البقر اکت سپارم	از فرکت چو دولت سر بر آرم	اگرم دورا فکلی در بوسم از دور	دگر بنوازم نور اسطی نور
بیک خنده گرت یام چو متاب	شب فروزی کنم چون کرم شنب	چو دولت هر کردادی خود را	نوشتی بر سرش نصر من الله
چو چشم صبح در سر کس که دیدم	پلاس طلت از وی در کشیدم	بهر کشور که چون رشید را دیدم	زمین را دیده باده ز رشاد
در افشانی همه سالت چنین باد	چو تیغ حصن جانت آفتاب	سرت زیر کلاه خسروی باد	ز خضر زادگان پشت قوی باد
جهان بیرون با در حکم را بیت	زین خیالی مباد از خاک را بیت	بهر منزل که کشاکش فشان کنی	منور باش چو رخ رشید چو چان
بهر جانب که ره آری بقدر	اگر است با چو نران جاگیر	لوا بیت بر همه آفاق منصو	سپاهت قاهر و اعدا قهرو
سبک باش ای نسیم صبحگاه	تفقد کن به صورت که خواهی	زمین را بوسه در بزم شام	که دارد بر تر یا بارگاه
ور مدح پادشاه قزل اسلان فرماید			
جهان بخش آفتاب بهفت کشور	گشت از سرحد مشرق فیش	اگر خواهد بآب تیغ گل رنگ	بر آرد و در نیل از شیر رنگ
شده مغرب که مشرق را پناه است	خارج از چین ستان جزیره از روم	گرش باید بیک فتح آگهی	ز هندوستان خود شود پناه
چو مهدی که چو مغرب شد تاش	چو برق از فتنه زاده ست کرم	سخای بر چون بکشاد از بند	بصدور شش فتنه قطره چند
نگینش گر نه بیک نقش بر لوح	ز بخشش هم نگردد فاضل تر	بخور رشید بر سرش بهت مونس	بهر برگردده معروفش معروف
ز نسیم آنگه جوار زد و بر دست	اگر خاکش بودی باد بوسه	ز حل گر نیستی هندوی این نام	بدین پیری دافادنی زین نام
بخشد دست او صد بجز گوهر	درین که چه پوشد بکف خاک	اگر چه چشمه را هم جوش باشد	چو در دیار سد خاموش باشد
زمین بهت است اگر فساد بوسه	بناشد سنگ با او هم ترازو	ازین تسبیح که دارد و داد است	بچارا و کان که بندی قنار است
اگر دشمن را ساند سر بر افلاک	بهفت خمر کلاه داری رسید	وزان آتش که الماسش خور	عدو اگر آهین باشد بسوزد
اگر صد کوه در بند و بیازد	چو مرغ از زنب مسعود گردد	چو دیوار آتشش شون گر زرد	که بر هر شخص افتد بر غنیزد
وزان طلعت که آفتابش پدید	چو سار و خصم اگر گردن خار	بهر حاجت که خلق آغا کرد	دری دارد چو دیار کرد
ز کمال از دو دشمن خود گردد	کس از دایم فضلش نیست	ز ناف نکتش تاش مشکبیز	چو سبیل خور دایم مشکبیز
ز شمع کانیچان کردن گدازد	سر نیست از ستار سپهرش	که کین آورد همچون شیر لشکر	ز مسکین چو مسکین پیش او

هر آن موری که باید جزیش را گر از نعلش بلال نواز گیرد باب و رنگ تیغش برده تفصیل بجلس گرمی و ساقی نماند اگر طوفان بادی سهمناک است بر ابل رفته کار از هر قرانی قوانی را که با این داد باشد بر آن لوح از چمن گردی پیچد کز اینسان تحفه عقلی بسازد قبول بندگی را سازد ادم که گر بودم ز خدمت دو کوی چند چو شد پرداخته در سلک ارق اگر یک برگ گل بندد برین باغ شفیه شمع که دولت پیشه بود چنان دکان آن لدار دل است چنان خول نشانند این آستانه چو دادندی گلی از دست بارش براد شده که مقصود جهان است جمالش با دایم عالم افزور همه ترکان چین با ندیندش مقیم جاودانی با دیانش	سلیمانیش باید نوبتی دار قلک را حلقه دروازه گیرد چو نیل و همراز جلا ز نیل چو باقی ماند او باقی نماند سلیمانی چنینی آری چه پاک است نیایی بی ستمکاری ز مانده چو قال او مبلر کباب باشد که ابر آنجا رسد آتش بریزد که عقل از منتش کردن وازد سلامت را بخود خطا باز دادم بنو دم فایز از شکر خداوند مسیحیل شد بنام شاه افاق بنام شاه آفاقش کند داغ	هر آن پشته که بر خیزد در دشت حیاتش با سیمایم کاب است چو بر دریا ز تیغ پلار ک از آن عمده که در ستر اوجید اگر خود را رضای زنده نش از حیف این قران را چه بیم است قلک از در گمش طاق کسین است پهان و گر چه فرصتی با یزاد که سیم بنطسبم این فسانه زمین بوسی کن از راه غلامه بجلم آنکه از درگاه معهور چو دهم که آن جمشید ثانی مرا این رهنمونی بخت بنمود
<p style="text-align: center;">حکایت</p>		
که با خاکش مسلسل کرد جان رخ از شادی سجد چون بهارش بعینه با برادر به چنان است شش مهر ارج با دور و ز نور مباد از چینیان چنینی را برش حریم زندگانی آستانش	اگرش صدای غنچه انداز نور بجلم آنکه تا او را چو جان بود مباد این بچ دولت را نور بهدر آنکه باز از زلف مشکین خسوش بسته بند جهان باد چنین نرسد که باقی ترعایش	اگرش صدای غنچه انداز نور بجلم آنکه تا او را چو جان بود مباد این بچ دولت را نور بهدر آنکه باز از زلف مشکین خسوش بسته بند جهان باد چنین نرسد که باقی ترعایش

سبب کتاب و چند کلمه از عشق فرماید

مرا چون بافت دل گشت سست سرشتا بدی نظامی دودست بهار نو برآر از چشمه نوش کمین سازند اگر بیوقت لعل سخن پولا دکن چون سکه زر سخن کان از سرانده ناید سخن بسیار داری اندکی گوئی چو خون تن ز عادت پیش گردد ترا بسیار گفتی که سلیم است ز گوهر سفتن استادان هر شد اگر بشیاد و گر خمور باشد هزارت مشرف بی حالی هست در آن خلوت که دل را بخت نجا چو شد نقاش این بختان دستم چو توان ایستی را بچ کردن دیکه گوئی سخن را قدر گشت مرا چون مخزن اسرار گنج هوس نیم بشیرین بیکاری نه در شامی زدم چو دیگران دست اگر چه داستان ل پسند است بیافش و نگذارش هست مودت	فلک را دست بانی باز در پرت سرانند اگر بیوقت خواند بدین سکه درم را سکه می بر نوشتن را و گفتن را نشاید یکه را صد گو صد را یک گوئی سزای گو شمال نشین گردد گو بسیار و شنای عظیم است که قیمت مندی گوهر شناسند چنان زری که ترغیب و رباشته بصد حجت کشیدی سکو و سوت همه حشرتها پیدا است آنجا جز را ایش بر وفقی نه بستم دروغی را چه باید خراج کردن کس که در دست گشت مجسم گشت چو باید در هوس پیوده رنج هوس کان غم را انگساری که بزی جز طلب چیز توانست عروشی و فای خویش بدست که در بصر سوادش هست و فو	درین منزل بهت ساز برادر زبان بکشتای بی گل و کچیل نخست آهنگری با تیغ نهام سخن ز سهل باشد نظم دادن چو آب از لعل دال قرون نگار سخن کم گوی تا بیکار گیرند سخن گوهر شد و گوینده خواص نه بینی وقت سفتن و حکاک بغفلت بر میا و ریک نفس را نصیحتهای نافه چون شنیدم بسته کردم آتشخانه را اگر چه در سخن کباب جیات است چو سرد از راستی برزد و علم را چو صبح صادق آمد است گفتار ولیکن جهان را در کس نیست چنان نقش هوس بسیم در کجا حدیث خسرو شیرین بیان نیست نه تاریخ کن سالان آن بوم کس لا آن کین آشور که هستند	بر آورد از رواق بهت آورد فلک بهیروز الم زود سیرت درین پرده بوقت آواز برادر کزین کردند سوسن از زبان بند پس آنکه حقیقت را کار فرما نیاید یکبار بر نظم ایستادن ز سیرانی بوق اردو سرانجام که در بسیار بد بسیار گیرند بسختی در کف آید گوهر خالص بشاگردان هدیه خطر ناک میا زار و مرخبان پیچ کس را چو با تفر روی در خلوت کشیدم ندادم تکیه گاه افسانه را بود جان بر نایز ز مکناس ندیدانده ز خزان تاراج غم را جهان در ز در که نقش خشم دار که او را در هوس نامه هوس نیست که عقل از خواندنش زدم هوس و ز شیرین تر لطف و استان نیست مرا این گنج نامه گشت معلوم مرا بر شقه این شغل بسیتند
--	--	--	---

نیاید و در قبولش عقل بسته	که پیش عاقلان دارد بسته	اساس ستون شکل شیر	نشان قصردان جوی لاوین
همه سرکاری آن فراد مسکین	نشان جوی شیر و قصه شیرین	همان رود و آب خوشگوارش	پناه خسرو و جلالتش کارش
چو در شصت و هفتادش ز کاف	خدا گناه فداش است چون	بهری آوشت آید پسندش	سخن گفتن نیاید سودمندش
بگفتم هر چه زان گفت ز افار	کز فرخ نیست گفتن بگفته را باز	دران جزوی که اند غشقا به	سخن را ندیم چو تیغ مرد غار
مرا اگر عشق بزمایه شماری	مباد تا زیم جز عشق کاری	حکیمه کین حکایتش کرده است	صدی عشق را ایشان طبع کرده است
فلک جز عشق محراب ندارد	چند کلمه از عشق فرماید	جهان عشق و دیگر زرق سار	جهان بی خاک عشق آبی ندارد
غلام عشق شود کاندیشه آفتاب	همه صاحبان پوشیده نیست	کسی ز عشق خالی شد نیست	همه باز نیست الا عشق بار
اگر به عشق بودی جان آدم	که بودی زنده در دوران عالم	اگر خود عشق بهیچ فسون نماند	اگرش صحن بود عشق مرد است
ز سوز عشق بهتر در جهان هست	که بی او گل بخندیدار نه گسست	بعشق گریه گر خود شیر باشی	نه از سودا خویشت دارا نماند
مشو چون گنج آن خفته خور	اگر خود گریه باشد دل برود	نرو به تخم کس بیدانه عشق	ازان بهتر که با خود میر باشی
اگر عشق او فتد در سینه تنگ	بمشتوقی زنده در جوهری چنگ	همان بکران که بر آتش نشسته	کس این نیست جز خاد عشق
شنیدم عاشقی را ابو دستان	از آنجا خواست اول بت پرست	هم از قبله سخن گوید هم از لات	ز عشق آفتاب آتش پرستند
ببین دل که او سلطان جهان	قدم در عشق نه کو جان نجات	اگر به عشق بودی این نگار	همش کعبه خزینه هم خرابات
بمقتاطیس گر عاشق نبودی	بدان شوق آبی کی بودی	هر آن جوهر که هستند از غلظت	بنودی که با جوینده کاه
بسی سنگ و بی جوهر بجایند	نه آهن را نه که را میر یابند	و گر آبی ماند در هوا دیر	همه دارند میل مرکز خویش
اگر آتش بر زمین نهفت نیابد	نه زمین بشکافد و بالا نشاید	گر اندیشه کنی از راه منیش	بمیل طبع هم راجع شود زیر
طباع هر یک شمش کاری نماند	حکیمان این شمش را عشق خوانند	چون به عشق خود را جان بیدار	بعشق ست ایستاده آفرینش
اگر از عشق آسمان آید بود	بکجا هرگز زمین آباد بود	کم بستم بعشق این استانرا	بمیل طبع هم راجع شود زیر
ز عشق آفاق را پرود کردی	خود را چشم خواب آلود کردی	مباد این بیج دولت را تو بر کردی	صلای عشق در دادم بهانرا
مباد ابره مندا روی خیس	گر خوش خوانی و زیبا نویسی	عندرا این سخن در نظم کتاب	میفتاد اندرین و شباب کردی
زمن نیکه را ایشان بد نویسد			بزدمن گناه خود نویسد

فرمایید

در آن مدت که من بستم بودم	گهی سر کواکب می دریدم	بگانه دوستی بودم خدایند	سخن با آسمان پیوسته بودم
گهی بچ ملائک می پریدم	شده بر من سپهر خشم شیر	در دنیا بدانش بند کرده	بصد دل کرده با جان شش
تصدیابگر بسته چون شیر	یه تیره تیره ز چون حلقه در	در آمد سر گرفته سر گرفته	ز دنیا دل بدین خوشند کرده
بسته در هم شده چون حلقه در	که در ملک سخن صاحبقرانی	پس اینجا چه و چهل سال	عقابی سخت با من در گرفته
که حنفت ای جهان از رحانی	بجز از سخنانی روزه بکشی	نکرده آرزو هرگز ترا بپند	من پنج درین حرف در حق مال
درین وضع که بینی بای کجای	ز راند ز راز این می توان بسته	چو دار می رسان تو خلد	که دنیا را بنودی آرزو مند
میس را ز بر بند و دن غرق	نه استاد سخن گویند دهر	سخن نامان کت را در ده دهن	کلید قفل چندین گنج نامه
چرا چون گنج قارون خاک بر	ترش روی نکرده هیچ در کار	ز شیرین کاری شیرین دل بند	اگر چه رند خوانان ند خوانند
ز شورش گردان آن تلخ گفتار	نمودم نقشه شایان نوازش	چو صاحب سنگ یاقوتش از نگار	فر خواندم یکوشش کنگنه
در آن دنیا که من بستم طراش	ز بابت کو که حسنتی بگوئی	بصد تحسین گفت ای من مست	فرماند از سخن من نقش بر سنگ
بدو گفتم ز خاموشی چه جوئی	ز شیرینی خودم ز زبان را	نگر شیرین بدان کردی بانم	ز بانم وقت بر شمع نامت
چو بشنیدم ز شیرین داستان	زبان چو تنه می بادا شکر دار	چنین سحر تو دانی ساز کرد	که در کام شکر گرد ز بانم
اگر خوردم ز زبان لعل شکر دار	تا مش کن چو بنیادش نهاده	درین گفتن تو دولت یاریت با	بقی با کینه انس از کردن
پایان بر چو این ده بر کشا	بدین نقد عارفی بر کف دست	که کباب ز شیرین گنج کشای	بر و مندی و بر خور داریت با
چه گشتی درین پیوند پست	تو سر بر می دولت سبز گشت	ز مانده نقد گشتاری نداده	عنان شیر داری پنجه نهاده
فرس برین نکل میدان خست	ولایت از پیچیدی چه بسیار	پیش انداز این همه پیوند خوش	و کردار دچو تو یاری ندارد
همانی کن برانگن سایه بر کار	نه بینی سبک کس را رونق و نور	تو آن خورشید نورانی قبابه	پدیدار آمده در خانه خویش
دو منزل از شهر خود دور	بکف هر یک گیرد بر خویش	هم آفاق از منزله یار جدا	که مشرق تا مغرب روشن است
نمادی چو تنه حالی بانی خویش	نه تو قصاص فی من گویند	سجدم تا چراغ من نمید	هم قلم سخن بنید صدای
نه شدی گفتم ای بخت بلندم	که سخن چو نغم خوشترین روز	اگر نشد شدم که گر بر من سنگ	که در موسی دم عیسی نگرید
بمجدی چند آتش بر می فروزد			ز نام او گفتم که جهان رنگ

مسی بنی زری روی کشیده	بر داری گلانی در دیده	نه بینی جز هوای خویش فوتم	بجز باوی نیایی در بروتم
فلک طالع شیرین نمودست	ولیکن شیر شیدیم چه سودست	نه آن شیرم که بشن بر آیم	مرا آن به من بهن بر آیم
نشاطی بشن این بودم رفت	غوری که جوانی بودم رفت	حدیث کو دکی و خود پرستی	رها کن کن خمار می بودمستی
چو عمر از ده گذشت تا نو در شب	نمی شاید ترا چون غافلان ریت	نشاط عرا باشد تا بسی سال	چهل آمد فرو ریزد پر وبال
پس از پنج بنایند تندرستی	بهر کنی پذیرد پایستی	چو شصت آن شست آمد بدیوا	چو هفتاد آمد افتاد آلت زکا
بهشتاد و نو و چون رسیدی	بسی نمی که از دوران کشیدی	وز آنجا که بعد منزل رسانی	بود مگر بصورت زندگانی
اگر صد سال مانی دیگر از نو	بیاید رفت ازین کاخ دل افروز	پس آن بهتر که خود را شاد و آفر	در آن شادی خدا را یاد و آفر
بوقت خوشدنی چون شمع نایاب	دوین چرخه داری نیده پر آب	چو صبح آن دشتان اگر گریه ستند	که برق خنده در او لب شکستند
چو بی گریه نشاید بود خندان	هزاران خنده بناید بستندان	چو خندان کردی از خنده فغان	بخنده تنگستان را بمان
بسیا بوزم ترا کار کار بندے	که بی گریه زمانی خوش بخندے	نه بینی آفتاب آسمان را	از ان خنده که خندان جان را
آنچه داستان و صفت خسرو			
جهان افروز زهر فزا دمیگرد	بدا خود جهان آباد میگرد	همان کرم پدر بر جا میداشت	بجز باوی نیایی در بروتم
نسب یاد جهان پیونید میخواست	بفرمان از خدا فرزند میخواست	نرمینه داد و فرزند میخواست	بچندین نذر و قربان میخواست
اگر ای درمی از درای شاهی	چراغ روشن از نور آلی	مبارک طلای فرخ سر بری	بطلای تاجداری تخت گیر
پدر در خسروی دیده نامش	نهاده خسرو بر وین نامش	رخ از آفتاب اندوده کش تر	شکر خندیش از صبح خوشتر
از ان نام آن شهزاده پرور	که بودی بر دلش گوهر لاور	گرفته در حریرش لای چون مشک	چو مروارید تر در پنبه خشک
چو میل شکرش بر شیر دیدند	بشیر و شکرش می پروریدند	چو کار از عهد پادشاهان	جهان از دوستی و رفاقتش
به بزم شاهش آوردند پیوست	بسان سنگ گلست بر پوست	چو سانش پنج شاد از هر شکفته	تا سنا کردی و عبرت گرفتی
چو سال آتشش چون و میر	در سوختنش جبهت را تا رخسار	به سال که دولت می فروزش	خرد تعلیم دیگر نمودش
چنان شه تا گریه هفت سال	از لشک ان گند بر گل صفا لاله	چنان مشهور شد در خور سوئے	بعینه یوسف مهریت گوئے

پدر ترتیب کرد آموزگارش چنان استاد شد در هر معانی چو از بار یک نینی موی می سخت بسویچ شدی با پنجه مشیر در آن آماج گهر کردی کمان زده دشمن کندش خام تر بود چو برق نیزه بر رنگ راندی نظر در جستنیهای مٹان کرد زمین چون چو شده دندیر پایش طلب کردش بجلوت شاهزاده دل روشن بلیش بر افروخت بانده ک عمر شد در یاد رونے چو شد پید ابران جاسوس اسرار همانند از جهانیش دوست داشت منادی دادش فرمود در شهر وگر کس روی نامحرم به بیند بدین سوگند های خود بسیار خرابی داشت از کار جهان است چه تو شده دامن لاسا عمل نهاد قتضار از قضا یکروز شادان بگرداگرد آن ده سبزه تو	که تا ضایع نگردد روزگارش که بحر ی بود در گوهر فشانی ببار کی سخن چون موی میگفت ستونی را قلم کردی بشیر زینل سپهر کردی طبک و لا زنده قبضه خدنگش نام تر بود سنان در سینه خار انشاندی حساب نیکو یای جهان کرد فلک را جو بچو پیوده را پیش زبان چون تیغ بنده کی کشاد دزدو بسیار حکمتها در آموخت بهر فن در که گفتی ذوق فوسے نمانی های این گردنده پر کار جهان چه بود جانیش دوست داشت که دای انگس که او بر کس کند دگر در خانه با عورت نشیند سیاست را از من گرد و عطاروار	بدین گفتاد برگزشت بچیند فصیح گو سخن چون آب گفتی چو برده ساکی افکنده بنیاد به نیز از موی بکشادی گره را کسی کو ده کمان حالی کشیده اگر خشمش بدی دیو سپیدی چو عمر آمد بجد چارده سال بزرگ امید نامی بود و انا بدست آورد از از نهانے چو اهر بیت ازان در یای نرنگ ز پر کار زعل تا مرکز خاک دل از غفلت با گاهی رسیدش ز خدمت خوشتر شد ناد چنانے از بهر جان در از پیش از جهان اگر اسی چو در کشت زاک وگر جوری رود بر ستندی چو شه در عدل خود بنمود چستے	که شد در هر مهر خسرو مهر مند سخن با او با ستر لایب گفته سرسی سا لکان میدا بر باد به تیر حلقه بر بودی زده را کمانش را بجالی کشیده به پیش مید برگش برگ میدی بر آمد مرغ دانش را پر بال بزرگ امید از عقل توانا کلید گنجهای آسمانے چینگ در دوز و در پیش جنگ فرد خواند از فریشتهای افلاک قدم بر پای شاهای رسیدش نبودی فارغ از خدمت زمانے ز هرستی دازی کرد و کوتاه وگر خصیعه رود در سیوه ذاک و یا ظلمی رسد بر ناپسندی پدید آمد جهان را تند بسته جهان از دست کار ظالمان است جهان آسوده گشت از جور بیداد و بی خرم ز دور آمد پیدار چنین تابشت بنمرد این گل نرود
سیاست کردن هر مفرزند خود خسرو را		تا شاکر و وصیدا افکنده بسیار می لعل از نشاط سبزه میخورد	بصورت اوقت خسرو با اداوان بدان سبزه بساط افکنده

چو خورشید از خصار لاجوردی	علم ز دیو سر دیو از زردی	چو سلطان در غیبت خود میخیزد	علم را سید دید و چهره سید زشت
عناز یک رکاب زیر سیرد	دو دستی با فلک ششیر میزد	چو عاجز گشت ازین کج کتاب	چو نیلوفهر پسر افکنده بر آب
ملکه داده دران ده خانه خوست	از سرستی در آنجا مجلس آراست	نشست آفتاب شاد و خوش باران	صبوحی کرده با شب زنده داران
سماج از غنوی گویش میکرد	شراب از غوانی نوش میکرد	پدست شهنی چون ناردان	فرامش کرده احوال زمانه
ملک با مطربان به دست گشته	از تاب آتش می مست گشته	صراحی را از می پر خنده می داشت	ای جان جهان زنده می داشت
ز رشک آن کس خوشتر از نوش	نزد کردن در قنای زهره ناپوش	شنه در خروش آورد پرده	فره نای درمی آغاز کرده
مگر کز تو سنانش بد لگامی	دهن برگشته زو صبح خدای	وزین غوره غلامی نیز چون غنم	ز غوره کرده غارت خوشه غنم
سحر که کافق کتب عالم افروز	سرشب را جاد کرد از تن روز	هناد از حوصله زانغ سیر پر	بزی پر طوطی بیضی زرد
شب انگشت سیاه از پشت برداشت	ز حرمت باکیان گشت برداشت	تنی چند از گران چنان که دانی	خبر بردند سوی شهر نهانی
که خسرو و شمس میرسی نمودست	از شاهنشاهی ترسد چه بودست	ملک گفتا نمیدانم گناهش	بگفتند آنکه سید ادبست امش
همندش گشت زار سینه را خورد	غلامش غوره دهقان تبه کرد	شب درویش به بدجای تنگش	بنا محرم رسید آواز جنگش
گر این بیگانه کردی نه فرزند	بردی خانانش را خداوند	زند بر هر رگه فصاحتش	ولی دستش بلرزد بر گزینش
ملک فرمود تا خنجر کشیدند	رنگا در مرکبش را سپه پریدند	غلامش را به صاحب غوره دادند	گلایش را با آب شوره دادند
در آن خانه که بود از درختش	بصاحب خانه بخشیدند رختش	پس آنکه ناخن چکی شکستند	ز روی چکش ابرو شکستند
کجا آن عدل آن انصاف ساز	که با فرزند اینستان قتل بانس	سیاست بین که میکرد از پیش	نه با بیگانه یاد و نه خویش
کنون گر خون هدیکین بریزند	ز بند یک فراهه برنمیزند	جهان آتش پرستی شد چنان گرم	که باد ازین مسلمانان تراشیم
مسلمانیم ما او گبر نامست	گر این گبری مسلمانان کدامت	نظامی بر سر افسانه شوباز	که مرغ پند تلخ آمد آواز
چو خسرو و دیگران خوانی نمودند	دوران غم ساعتی از پای نشست	شفیع انجمن خن	بکار خویشتن سختی فرد رفت
دستش کرد هر چه کرد بد کرد	گناه رفته را بر دهنه گیرد	چو زان غم ساعتی از پای نشست	پدر پادشاه او بر جای خود کرد
بسر بر زبانت نشین دست	مگر شاه آن شفاعت پذیرد	شفیع انجمن خن	که نزد شمشیر براند آن سروین را
		چو زان غم ساعتی از پای نشست	پس اندر شاهزاده چون ایران

کفن پوشید و تیغ تیز برداشت که شاه با پیش از نیم پنج مناسه هنوزم بوی شیر آید ز دندان اگر بزم مست اینک تیغ و گردن بگفت این ده گروه بر سر خاک وزان گریه که گریه بر سر افتاد بفرزند می که دولست بد نخواهد یه نیک و بد بشود و بر بند فرزند بد گفت این پس فرزند ولایت سرش بوسید و شفقت پیش کردش	همان فریاد در ستاینه زرد داشت بزرگی کن بخودی ام بخشاش شور و خون من چون شیر خندان و تو کشتن ز من تسلیم کردن بگریه سر نهاد آن گوهر پاک بگریه های های در شمع افتاد چو اقبال بد با خود نخواهد نیابت خود کند فرزند فرزند بدانش آنکه از فرزند است و لیله سپاه خویش کردش	چو پیش تخت نشسته ناله غناک بدین بوسه سپیک لوده برگشت عنایت کن که این گشته فرزند که برگ هر غمی دارم در این راه چو دیدند این گروه آن بر دبار که طفل خرد با این نازنینی چو سازد با تو فرزندت همیشه چو هر فردیدگان فرزند مقبل بجشنیدن گناه و کره شاد زاد ازان حضرت چو بیرون رفتی	بر سم مجرمان غلطید بر خاک که بر رخ دست اگر بر پیش برگشت ندارد و طاقب خشم خداوند ندارد برگ ناخوشنودی شاه همه برگ بستند الحق بزاره کند در کار زنیسان خردینه همان بنی ز فرزند ان پس پیش گرمای چون روان و صیوه دل مرا هفتش در دود و دوشی داد همان در ملک داد آواز نو همان آری زرد پیش نور میداد بتاریکی ز روشد در دوش نالی
برون آمد ز برده عطر سانس سحر که در بودش خواب نشین اگر شد چار مولای عزیزت دلارامی ترا بر در نشینند بشیرگی رسی شید ز تاشش بدست آری چنان شاهای بخت نوا سازی و بهندت باز بنام مکذوبه چو گشت از خواب بیدار همه شب با خردمندان منصفه	شش اندازی بجای مهره بانگ که بر ناخونده بود از خواب نشین بشارت میدهم بر چار چیزت کز شیرین تری و دوران بیند که هر مرد نیاید گردگامش که باشد رست چون زمین درخت که بر باوش گمارد زهره را جام پرستش کرد و زدن را و گردبار حکایت باز پرسیدی و گفتی	بطاعت خانه نشین و کبریت نیای خوشنشین را دید در خواب یکی چون ترشی آن خود خورد و دم چون مرکبت را پی بردند سرم چون شید بهر قان دادش چهارم چون صوری کردی آغاز بجای سنگ خوابی یافتن زر ز بازار و زو شتابش میداشت دلش میداد گوی این گوی	استایش کرد و زدن از پیش که گفت ای تازه خورشید جهان ز خوره آن ترش روی نکرده وزان بر خاطرت گریه نیدند وزان تلخی نشد شوریده بخت وزان پرده که طرب گشت بی نوا بجای چار مهره چار گوهر نودار نیار را گوش میداشت که خواهد بود جاسه آشنائی

شبهار و زاندرین اندیشه میبرد	حکایت کردن شاپور با خسرو		که باخود زین پایش گرسه بود
ندیمی خاص بودن نام شاپور	همان گشته ز شرق تا لهما پور	به نقاشی زمان را شمرده داده	برسم آیین اقلیدس کشاده
فلزن چاکلی صور نگری جست	که بی ککاک نیایش نقش میرست	چنان در لطف بودش آهسته	که بر آب از لطافت نقش بسته
در آید پیش تخت آرزو دلوش	رخ از شادی شده همگانش	زمین پسید پیش تخت پرویز	فرو گفت این بنهای دلاویز
که گرفتارمان ده شاه جهانم	بگویم صدیک از چیزیکه دادم	که تا گیتی ست گیتی بنده بادت	زاده سال و مهر فرخنده بادت
نمین باد آنکه او شاد شود	خراب انگس که آبادت خواهد	چالت با جوانی هم نفس باد	همیشه بر مراد و دسترس باد
اشارت کرد خسرو کامی و جزو	بگویم گرم و کمن همگانه را سرد	زبان بکشاد شاپور خنگوی	سخن را بهره داد از زنگنه ازبوی
بسی گشتم درین خرگاه شش طاق	شگفتیهای بسی دیدم ز آفاق	از ان سوی کستان منزلی چند	که باشد فرقه در بای در چند
زنی فرمانده است از نسل شاهان	شده جوش سپاسش با صفهان	همه اقلیم از آنجا تا به ازین	مقرر گشته در فرمان آن زن
ندارد هیچ مرزی بی خرابی	همه دارد و مگر سختی و تابی	هزارش قلعه بر کوه بلندست	خزینش را خدا داد که چندست
ز دین چار پا چند آنکه خواهی	با زونی زون از مرغ و ماهی	ندارد شوی و دارد کامرانی	بشادی سگند از زندگانی
ز مردان بیشتر دارد و ستر گه	همین بانوش خوانند از بزرگه	شیر اقام دارد آن جهانگیر	شیر از امین بانوست تفسیر
نشست خویش را در هر هوای	بهر فصله صیا کرد و جایی	بتاستان شود بر کوه ارمن	خرامان گی بود خرمن بخرمن
بفضل گل بو قانست جاییش	که تا سر بنز باشد خاک پایش	بهنگام خزان آید با بسجای	کنده برگردن خنجر سپهر دواز
زستانش بر در عسل نیزست	که بر دین راهوای گرم میرست	چهارین فصل از نسیان شمارست	بهر فصل هوا پیش اختیارست
صفت خوبی و لطافت شیرین			
درین انده سرای پنج بر پنج	برادر زاده دارد و در گریسج	بری دخی بری بگذارد ماهی	بزرگه مقصد مصاحب کلاهی
شباب از روی چو همناب جوانی	سجیشی چو آب زندگانی	قدی چون سروستان بر کشیده	ز غم آسوده و آفت ندیده
کشیده قامت چون خنجر ستم	دورنگی بر سر شمش رطب چین	میرد و آید دندان باس چون نور	صفت را آب دندان داده از دور
نجات از تنگ آن شکر گریزان	تیر زود در میان افتان و تیزان	بمهری کاتش و لنگه کشید	لبش را صد تنگ بهر یک شکرین
دو فکر چون عقیق آب داده	دو گیسو چون کند تاب داده	شده گرا از نیم مشک بیزش	دماغ ز گس بهار خیزش

خیم گیسوش تاب از دل کشیده	ز سنبل سبزی را بر دمیده	بسنوگر کرده بر خود چشم خود را	زبان بسته باشد و چشم
نمک دارویش در خنده پیوست	نمک شیرین نباشد لیک است	تو گوی منیش تیغی ست از تنم	که کرد آن تیغ پیسته و ابرو نیم
ز ماهش صد قصب را رختیابی	چو ماهش خنده در رخ نه یابی	بشعش بر لبه پروانه بینی	ز نازش سوی کس بر دانه بینی
صبا از زلفت و رویش چهره پویست	اگر قائم گمی فتنه ز فردن مست	موکل کرده بر هر غزه غنچه	ز رخ چون سبزه چشم ز رخ
دو پستان چون دو کیمین ناز و خیز	بر آن پستان گلستان دم بریز	رخش تقویم انجم را زده راه	فشانده دست بر غره رشید و بر راه
ز لعلش بوسه را پاشخ میخیزد	که قفل از بر کشاید در بریزد	نماده گردن آهو گردنش را	بآب چشم شسته دانه اش را
بچشم آهوان آن چشمه نوش	دو شیر افکن از خواب خرگوش	اگر اندازد ز چشم خویش گیرد	با جوی صدا آهوی شیر گیرد
ز رشک ز گشتش خروشان	نیاز آرام رخسار خروشان	به عید آرای ابروی هلاسه	نه بدش کس که جان سپرد جان
بهرت نماند همچون در خیالش	بقایم بخت لیل با جانش	شبه صد کس فروز منید بخوانش	نه بند شب کسی چون آفتابش
هزار آغوش را پر کرده از خار	یک آغوش از گلش ناچید یار	بفرمانی که خواهد خلق را گشت	بپشتش ده قلم پیسته ده گشت
سر زلفش ز ناز و دلبره پر	لب لب دندانش از یاقوت ز در	ز گوش گردنش لولو خروشان	که رحمت باد لولو فردستان
از آن یاقوت و زان لعل میگذرد	مفرح ساخته سددانی چند	خرد سر گشته بر روی چو ماهش	دل و جان فتنه بر زلف سپارش
سرا از خویش خود را خال خوانده	شب از خالش کتاب خال خوانده	حدیث او هزار آتش و لبند	لباس صد هزاران حصه چون خند
همه فتنه شده بر جان پاکش	افوتنه صیده عنبر بخاکش	رخش نسیرین ز نقش بوی سیلین	لبش شیرین ناسخ ز رخسارین
شکر خندان لبش را نوش خوانند	دلیله همین با فوسن خوانند	پر پرویان کزان کشور امینند	همه ز رخدش فرمان پذیرند
ز مهر زادگان ماه پیسکر	بود رخدش هفتاد و شمس	بخوبی هر یک آرام جان	ز بیای دلداران همه جان
همه آراسته بارود و جامند	چو منترزل بمنزل سحر امند	اگر بر رخز که مشک پوشند	اگر بر رخسار گل با ده نوشند
ز برقع هست شان هر دی بیک	که نار چشم زخم آزار اگر ندی	سخوی در جهان یاری ندارند	لگتی جز طلبکاری ندارند
بدست آورد باغی پر زستان	یکی بستان همه بر زارستان	بقامت هر یکی آزاده سروی	خرا مان چون عدوی یا قودی
و مان تنگ شان شیرین چکر	بخوشبختی بسی خوشتر ز عنبر	بنمزه تیر از بار و کمان ساز	همه بار یک بین و دست انداز
بشاو ک چشم کو کب را بدوزند	بمشوه جان عالم را بسوزند	چو باشند وقت زور آن روز ندارند	اگرند از شیر تنگ از بیل ندان

صفت شبنم و شیرنگ

اگر حوشی هست مشهور همین بانو که او اقلیم دارد بزرگوار بسته دارد و نورده سین برده زو نیم فیلسو خان زمانه گردش و اندیشه رفتار یکی زنجیر زری پسته دارد چو برگشت این سخن شایسته که استاد می که در چنین نقش بند همه روز این کجایت باز گفته نشسته شاه یک شب لایق بجودیت داستان خوانده رانند چو بنیادی برین غلی نهاده ترا باید شد چون بت پرستان انظر کردن که در دل داد دارد گراهن دل بود شیرین بر گرد کشم خویش بنیادش نکوخواه چو بر نقش قلم را در کشم رنگ بچاره کردن کار آن چنانم تو خوشدل باش خرمای شیرین ناخسپا غم سه سوره بر نقش آرم بر روی دیو خرم	کزد و رنگ نه بیند با و گرس چو مرغابی تر سزد آب طوفان چو شب کار آگه چون صبح بیدار بدان زنجیر پایش بسته دارد فراغت نفقه گشت و قلعه بیدار پسندیده بود هر چه او پسندد جز این تخم از دماغش برزسته بخت ان و دل حیران و دهوش بسیه زین داستان باوی سخن اند تماش کن که موی او ستادی بدسته آوردن آن بت را بدست سر چون دم و دم ز او دارد خبر کن تا نکویم آهین سرور میاد آیتیم بر اسوی اوراه اگر شادانی قلم در نقش از رنگ که هر چاره را چاره و انم که سن کیدل گرفتیم راه دیش نیایم تا نیارم و لبرت را چو آتش ز آهین چون گوهر ز رنگ	یک صغره که بر خورشید راند بگاه کوه کندن آهین سیم بناده نام آن شیرنگ شبنم نه شیرین تر شیرین خلق دیدم یکایک مهر بر شیرین نهاده چنان آشفته شد خمر و از آن گفت درین اندیشه روزی چند میبود چو کار از دست شد دستی بر آورد بدو گفت ای بکار آمد و فادار گو شکر کجایت مختصر کن بهین از کار پیدا و نهانش اگر چون سوم نقشه می پذیرد زمین بوسید شاپور سخن دان چو بر شاه آفرین کرد آن هرمن بجنبه شخص او را من کتم سر مدار از آن یکگونه گرد بر دل نگیرم در شدن یک لحظه آرام چو آتش گز آهین ساز و ایوان ای با گل گلی با خار سازم	بهشت است لطف و آن لبتانم بسی زنگونه زو و سیم دارد فلک را بهفت میدان باز دارند که در دریا بریدن شیر زانم برو عاشق تر از مرغ شبنم نه چون شبنم شیرین شبنم بدان شیرین سخن اقرار داده کز آن سودایان سود و نفع بخشک افسانه خرم است صبوری را بر زیر پا در آورد بکار ایم کنون گردست شد کار چو گفتی سوی نورستان کن هر اندیشه نیکو بدانش بدون مهر ما نقش گیرد که دایم با خمر و شاد و خندان جوانش داد کای گیتی خداوند پرو مرغ کور امن کشم بر که باشد گرد بر دل در بر دل ز کور آن یک زمرغان پر کتم دام چو گوهر گز شود در سنگ پنهان به بیم کار پس با کار نهانم
---	--	---	---

دولت بود کارم به پستش از دست دگویی آن نقاش شیرین نی نغمت و نمی آسود در راه که آن خوابان چنانوه آمدندی از نغمه سبزه پاسه لاجوردی از دم کوه تا میسدان غیرا از خار بود و پری ساز کرده من بپای فرنگی چنین گفت	چو دولت خود کنم خسرو پستش شهنشه آرزو دیده رخت پروین ز خسرو سوی شیرین شد یکباره بتابستان بدان کوه آمدندی ز کسو تا گل سرخی زردی کشیده خط بخط طغرا به طغرا کشیشانی در و در سا نخورده	و گردانم که غایز گشته انکار سخن چون گفته شد گویند به خواست پریده رده میابان در میان چو شاپور آمد آنجا سبزه نوید کشیده بر سر هر کوه پاسه در آن محراب کور آن عوان فرد آمد بدو در کمن سال	شهنشه را کنم باری خبر دار بسیج راه کرد از هر دی رست بکوهستان از من شد شتابان ریاحین را شقایق پیش روید ز مردگون بسایط مرعوسه کر بند ستون انحراف است بدان آئین که با خدایم ابدال بوقت آنکه درهای دری سفت بگرد آیند گرد و جویباران شود در وی چو در سوراخ تو بار شگفتی هست لیکن دل پذیرد که خدایر آمده از تخم آن تنگ سرچینی فتاده زیر طاقش شگفته و دار کرده شلخ شانش قیامت را پس از عت نودار چرا نی لیکه جاوید کرده که از تو نشنود جز داستان پچ چراغ روز را پروانه کردند که شاه از بند و شاپور از باز است که بودند آگه از جوخ کمن میر ز نرنگاه آن اقلیم گیران
<p>صفت نثار و شبید و چگونگی آن</p> <p>بر و سنگ سیه گوی سوار است کیش آید گاه در باد یاسه نبهوت خویش بر سنگ ساید ز دور آن سنگ برد از باد قنار نیای گریه باوش بر دگویی سیر جانسته کجایان سنگ بستگان او در شیشه شکست رسد کوی جهان این چنین پیش</p> <p>نمودن پور صورت خسرو را شیرین با اول</p> <p>ندان شکایتین سست در سینه فرد آسود کزده بود رنجور که این آب سبزه شان مقام</p> <p>بر آمد ششتری نشور در دست در سی خواست از پیران آن میر هنر دادندش آن فرزانه پیران</p>			
<p>بزر تخت نزد آهوسه دران دیر کمن فرزند شاپور که فردا جای آن خوابان که است</p>	<p>هنر دادندش آن فرزانه پیران</p>	<p>بر آمد ششتری نشور در دست در سی خواست از پیران آن میر هنر دادندش آن فرزانه پیران</p>	<p>شهنشه را کنم باری خبر دار بسیج راه کرد از هر دی رست بکوهستان از من شد شتابان ریاحین را شقایق پیش روید ز مردگون بسایط مرعوسه کر بند ستون انحراف است بدان آئین که با خدایم ابدال بوقت آنکه درهای دری سفت بگرد آیند گرد و جویباران شود در وی چو در سوراخ تو بار شگفتی هست لیکن دل پذیرد که خدایر آمده از تخم آن تنگ سرچینی فتاده زیر طاقش شگفته و دار کرده شلخ شانش قیامت را پس از عت نودار چرا نی لیکه جاوید کرده که از تو نشنود جز داستان پچ چراغ روز را پروانه کردند که شاه از بند و شاپور از باز است که بودند آگه از جوخ کمن میر ز نرنگاه آن اقلیم گیران</p>

که در پایان این کوه کران ننگ	چمن گاه است گردش پیشه ننگ	سحر که آن سحر و ان سرست	بدان جای بگن خورشید پرست
چو شد دوران بجای شفق دوز	سمو شب نصفت از قائم روز	سرا از البرز برود جرم خورشید	جهاز انازه کرد آئین تمشید
یکه پیش از بتان عشرت انگیز	سیلان در بخت شاپور سحر خیز	بران سبزه شبنون کرد پیشی	که بان سبز گلما دشت خویشی
جشنه کاغذی بگرفت در دست	بعینه صورت خسرو بر و بست	به ان صورت چو صفت کرد خسته	بچسپا پند بر شاخ درخته
وزان جا چون بری شد ناپیدار	رسیدند آن پر پر دیان بر یوار	بسر سبزی بران سبزه نشسته	گی شمشاد و گله گلدسته بستند
که از گلها گلاب میخندست	که از خنده صبر ز درخت میخندست	عوسانی ز ناشوئی ندیده	بکامین از جهان خود را خریده
نشسته هر یک چون ست بادو	تنی گنج کس چون لاله در پوست	می آوردند و در ول می نشانند	گل آوردند و بر گل میفشانند
بناده باوه بر کف ماه و انجم	جهان خالی زد و بود یو مردم	همه تن شهنشاهان پاکیزگان	جهان کاین دود و شیرکان را
چو خالی بود جا از چشم اغیار	از تنی قوس شان آورده در کار	که آن میداد بر گلما درودی	که این میگفت بابلیل سرویی
نیز استند جز شادی شایسته	بجز خرم و سله در دهر کایسته	دران شیرین لبان نشان شیرین	چو ماهی بود گرد ماه بر دین
بیاد صحرانان میخس میگرد	اگهی میداد باوه گاه می خورد	چو خود بین شد که دار و صورتش	بران صورت فتاد و چشم ناگاه
ز حیرت بچو گل شد رنگدیش	پریشان شد چو زلفت شکویش	در انصورت بید از خود نشانست	چو خود را یافت بخود نشاند
خوبان گفت کان صورت میانه	که کردستان رقم پنهان ندارید	بیاد و در صورت پیش دلبرند	بران صورت فرو شد ساعتی چند

چپان نمودن شاپور تصویر خسرو بر شاخ درخت ویدن او و پویش شدن او

دول میداد از دول برگزین	نیشایشش اندر برگزین	بهر دیداری از وی مست میشد	بهر جای کوفه و از دست میشد
چو میداد از دهنش میشد و شست	چو میکردند پنهان بازی جست	نگهبانان بر سینه از ان کار	کران صورت شود شیرین گشت
درین دهنم آن نقش کزین ا	که نقش از روی پروان نقش چین	چو شیرین نام صورت گفت گفتند	که این مثال را دیوان گفتند
کو اکسار بر دوا آتش فشانند	جنیت را بدگر دشت رانند	پر یواست ازین صرا اگر نرم	بصحرای دیگر افتیم خنجریم
از ان میجو آتش گرم گشتند	<p>نمودن شاپور صورت خسرو شیرین بار دویم</p>		سپندی سوختند و در گذشتند
چو بر زو باد از نور نگرنگ			عباد آتشین را نسل پرنگ
آتش از گنج در هر گنج زادی	<p>چو شیرین گشتن بران چون گنج</p>		از دنیا گشت هر گهری طرازی
و گر راه بود توئی رشت شاپور			همان کاغذ برابر باز کرده
رسیدند آن جهان باو لتواری	بران بنده چو گل کرد بازی	زده بر ماه خنده و قصب راه	پزدان قصب پوشان چوله
نشان نمی رغبت می نمودند	بند و تیغ اندک می فروزند	چو در بازی شدند آن لعلبان	زمانه کرد عبت بازی آغاز
و گر آرد چو شیرین چشم بر کرد	در ان مثال روحانی نظر کرد	بهر دانه اندام مرغ جانفش	فروست از سخن گفتن بانش
بود سرست را خوالی کفایت	گل نم دیده را آبی کفایت	بنو و بر با گسب بر زو کین چه کفایت	غلط میکرد خود را کین خیاست
بهر وی زان بسی سروان فروزد	که آن صورت به یاد نرودن نرود	برقت آناه و آن صورت نفا کرد	بگل خورشید پنهان که تو آگاه
بگفت این در پری بر یکشاید	پری ز نیشان بسی بازی نماید	در انجا دشت بر بستند حالی	از گلهای سبزه را کردند خالی
بیکر سبز آرم کردند	بنوشان تو ش می در جام کردند	شبا هنگام کین عتقای فروت	شکم پر کرد ازین که انداخته بود
بران صحران فرود گفتند بر سرست	<p>نمودن شاپور صورت خسرو شیرین بار سوم</p>		ریاحین زیر پای و باد در دست
چو روز از دامن شب بر آرد			زمانه تان نمیدان بر سر آورد
بران پیروزه تخت آن تاجداران	پرمیدند آن پرویان و در روز	دران میدان یناگون چیدند	رنگ دار شده در میان کشیدند
وزا نجاتا در بر بر می سوز	هوای مستدل چون مهر فروزد	نیشه خوشتر از بارغ بشته	زمین را در دهن گل بکشته
گیاه سبز چون جان نروند	همه با جسد من را نشان کرده	سلسل گشته بر گلهای حمی	نواای بلبل و آه ای قمری

پرنده مرغ کان گسنگ گسنگ	شمال بشمال شاخ در شان	برگوشه زمرغان گوش گوش	زرد رنگ صدای نرس نرس
بران گلشن رسیده نقش پرواز	همان نقش نشین کرد آغاز	در اسب بگوشان گس گس	بهر باد آتش چون کرشمه
دران میشه که دیوان خانه کرد	پری را این که چون دیوانه کرد	پری بیکر بود آن بزه خوش	نهی بیکر است یا بیکر پری دال
چو ازی رنگشان هر رنگ گلشت	انشاء عیش شان اندازه بگذشت	سود و شاد است سر و دستا	بهی آفتاب هر یک دانست
دگر ره وید چشم هر باش	دران صورت که بود آرا باش	نقشه ماند از آن نیرنگ ساز	گذشت اندیشه کارش ز بار
دران اندیشه دید خود نشانه	چو خود را دید بخود شد زمانه	دل سرگشته را دنبال برداشت	بهای خود شد آن تماشای برداشت
چنان شد در سخن ناساز گفتن	کران گفتن نشاید باز گفتن	چو آن گاه که رویان بر رخاک	گل صد برگ را دیدند غشاک
به انستند کان کار پری نیست	عجب کایست کار سر پری نیست	ازان پیشه نشانی گرفته شد	بران سورت نشانی خوانی گرفتند
که سر بازی کنیم و جان نشانیم	مگر کمال صورت باز دانیم	چو شیرین دید کاشان چاه بند	براه چاره سازی دست گویند
بیاری خواستن نموداری	که یاران را زیاده است یاری	قرار یار نگریند زهر کار	خداست آنکه پیشش نشسته بیدار
بسا کاری که از یاری بر آید	بسیار یار تا کار بر آید	بخود و شغول شد هر دستا	بهی گفتند هر کس دانست
سیان آن تن شیرین دلکش	چو گل خندان نشسته نرم خوش	دران تپه کمران گفتن آرام	کمرین بیکر شد مینو خواب و آرام
بیات این حدیث از کس خوشیم	برین تماشای نوشین باده نوشیم	دگر باره نشاط آغاز کردند	می آوردند و عشرت ساز کردند
پیاپی شده غزل های عراقی	برآمد بانگ نوشانوش ساقی	بهت شیرین نیند تلخ در دست	ازان تلخی و شیرینی جهان است
بهر نسبت که می بر لب نهادی	زمین بر پیش صورت بوسه دادی	چو تکی عاشقان را تنگ تر کرد	صودی در زمان آهنگ در کرد
یکه از ان توان به شانید بر راه	<p>حکایت گفتن شاپور با شیرین از</p> <p>خوبی خسرو عاشق شدن شیرین بر خسرو</p>		که هر شخصیکه بینی برگذرگاه
نظر کن تا درین بحر ایه چوید			وزین صورت سپیش تا چه گوید
برآمد ناگهان مرغ خسون ساز	<p>کمران صورت نه اوش کس در</p> <p>لفظ ز دگر چه بر کاغذ نیفتاد</p>		با این معنان درد داد آواز
بسی پر سیده شد چنان و سپید			نیشه تر این صورت هویدا
تن شیرین گرفت از رخ سست	<p>چو شیرین دید رویای شاپور</p> <p>اشارت کرد که کان من را بخواب</p>		انسان آشنای دادش از دور
بشاپور این سخن را به تنفتاد			وزین در قصه با او در براندا

اگر دانه که این صورت نیست	چه زمین دارد و جایش کدام است	پرستان را در برفتن راه فرست	یک حال در میان راه فرست
چو بشنید این سخن شایه بنیاد	بدل گفتا که شتم گشت بیدار	اگر اقبال خسرو یار باشد	پیشین سخن بجا و شایه باشد
فصونی زیر لب بچو اند شا پور	چو نزدیکی که از کار می بود دور	چو پای صید را در دام خود دید	در آن پیش صلاح آراست دید
بیان گفت کاین درستی نیست	و گرستان کین و گشتی نیست	پرستان را در شیرین دویدند	بگفتند آنچه از کعبه شنیدند
چو شیرین این سخن را بشنید	ز گرمی در بر خویش بچو شنید	روانه شد چو پین کوه در حال	رو آورده بکوه آواز تلال
بر شا پور شدی صبر و سامان	بقامت چون سی سر و فرمان	بر دوازده چو بلورین حساری	هر گیسو چو مشکین نوبهاری
گنجد کیوان را از تن خویش	فغانده در کجا در گردن خویش	رخ چون بختش در دلو بازی	باعث باز خود میکرد بازی
ز شیرین کاری آن نقش عاش	فرمودسته زبان و دست نقاش	دو گوش و گردنش لولو و نشان	که رحمت بر چنان لولو و نشان
آفتاب از گوش گوهر کش کشاده	چو دریا گوش بر گوهر نهاده	لبی و صد تک شمشیر و صد ناز	بر تن کشید آن در داده آواز
که با من کز ما چشم آفتاب باش	کن بجایگی یکدم مرا باش	چو آن نیزنگ ساز آواز شنید	درنگ آوردن آنجا وصل شد
شاهای پریرغ بر زبان راند	پریرغ شست او را نیز نشان	بر پیریش که چون دار کجائی	که نیمه تو نیزنگ آشتائی
جوابش داد مرد کار دیده	که مستم نیک و بد بسیار دیده	خدا از هر نشی و فرازی	چو شدی مست برین پنج رازی
زمین بگذر که زمره تا بجا می	خبر دارم ز هر سینه که فوایدی	از جد با ختر تا ملک خساور	چنان را گفته ام که شوره کشد
چو شیرین طافت آن گشت روئی	بد و گفت اندرین صورت چو گوئی	بیان گفت رنگ آینه را پور	که باز روی خوبت چشم پرور
حکایت های این صورت در آست	وزین صورت مراد پرده راست	یکایک هر چه مید اغم سر از پای	چو بگویم با تو گر خلوت کنی بجای
بفرمود آن صتم تا آن تی چند	بنات النعش دار از هم پر کند	چو خالی دید میدان آن خندان	در افکند از غن گوی بیارند
که هست این صورت پاکیزه گوهر	نشان آفتاب هفت کشور	سکندر و سیکه دار اسواری	ز دار او سکندر یاد گاری
بخوبیش آسمان نورشید خوانده	زمین را نخی از جشید مانده	شهنشاه خسرو پرور کار مرد	بجهان داری بد گشته هست فرور
بختش هست چون یای پر دل	نیایش بود نو شیر و ان عادل	رخ می مانند تابان بدر دارد	خزین از هر دو عالم قدر دارد
دل شیرین چنان زیر و ز برد	که از جهان و جهان گوی بد شد	وزین شیده سینه های برانگشت	که بجان آن پری رخ را دارد
سخن میگفت شیرین هوش داده	بدان گفتا شیرین گوشت داده	به رنگه فرو میشد ز مانده	و گر باز بختش نشانده

سخن را از پروردگار سیداد	چو بخورد و لعل از سنگ سیداد	از و شنا بود دیگر از نهفت	سخن را از افکار کرد و پس گفت
پرورد یا نهان سیداری اسرار	سخن در پرده میگوئی پری دوا	چو چون گل زنی در پوست نه	سخن باید چه شکر پوست کنده
چو بخوابی که یابی روی دهان	لکن درد از طبیب غیش نهان	بست ز نیر زلف از گفتن او	بر آشفست ای خوشا آشفتن او
ولی چون عشق دامنگیر بودش	دگر ره از ره لطف از نمودش	حریف نفس دید و خانه خال	طبق پوش از طبق شد و آخال
که ای کسید بحق کردگارش	که این کن مراد ز نهان است	بکلم آنکه بس شوریده کارم	چو کار خودی شوریده دارم
درین صورت بد انسان بستم	که گویی روز و شب است پرستم	بکار آری اندرین کار همیک چیز	که روزی من بکار آیم تر نیز
چون در گوش تو پرده ختم راز	تو نیز از قصه داری در انداز	فسوگر در حدیث چاره جوئی	فسوئی به نیت از راست گوئی
چو یاره دست بوییش افتاد	چو غلطال ز اندر پایش افتاد	بصد سوگند گفت ای شمع اران	سزای تلخ فقر تا جسد اران
ز شب بدخواه تو بار یک بین تر	ز ماه نو ذلت بار یک بین تر	بحق آنکه در زهار او دم	که چون ز غمار دای بهت گویم
من آن صورت گم کن نقش پرکار	ز خسرو کردم اینصورت پیدار	هر آنصورت که قصه زنگار رو	آشنان دارد ولیکن جان ندارد
در امور نگری آموختندی	قبای جان دگر جادوختندی	چو تو بر صورت خسرو چنینی	به بین تا چون بود کورانه بینی
جانی بینی از نور آفریده	جهان نادیده اما نور دیده	شکر نه چاکلی جیتی دلیری	بهر آهوی بکینه تند شیری
گلک به آفت از باختر آینه	بهار تازه بر شاخ جوانی	هنوزش گوید گل نارسه شمشاد	وزان آزاد سر و دمش سر و آذاد
هنوزش طرق غنچه نقابت	هنوزش برگ نیلوفر در آبست	هنوزش آفتاب از ابر پاکست	ز ابر و آفتاب در ابر پاکست
بیک بوی از ارم صد در کشاد	بدون رخ ماه را در رخ نهاد	بر او هم زمین ندر ستم نهادست	خی خودون نشیند که قیادت
شب کو گنج بخش را دهر داد	کلاه کبرقار دن را بر داد	چو بر جنبید رکاب قطب وارش	عنان دردی کند باد از غبارش
سخن گوید در ازم جان بر آید	زند شمشیر شیر از جان بر آید	نسب گویی بنام آن روز بشید	حسب پرسی بجهاد چو خورشید
جهان از مرگش رونق آید	علم بالای هفت اورنگ آید	چو ز شمشیر باید بفرنگ	چو دقت آهن آید جای پرنگ
چو سوی جام کیمش و زند دست	بوی جرمه در یار کندست	چو آید نوبت شمشیر باز	خطیبان را دم شمشیر باز
چو دار در شسته پولا در پاس	پشیمانی ز در و در پوشد الماس	قدم گاهش زمین را خسته دارد	سنانش چرخ را آهسته دارد
فلک با او میدان کند شمشیر	آبکشتن نیز که بالا و گه زیر	همایش را که نرم افز و عیدست	سهر اصلی و زیبائی فریدش

بهاش دل استقبال دارد	چو هست اقبال کار اقبال دارد	بدین فرد جهان عالم افروز	هوا عشق تو دارد شب روز
جانش را شی در خواب بدست	در انشب عقل بدش اندوی رسید	نه می نوشد نه باکس جام گیرد	نه شب سپند روز آرام گیرد
بجز شیرین نخواهد نفس را	بدین تلخی مباد اعیش کس را	مراقص بدین خدمت فرست	تو دانی نیکو کس کردم ترا یاد
ازین در گو ده گو نه در می هفت	همی چند آنکه میدانست می گفت	و این شیرین سخن شیرین در پیش	هم خود آن سخنان شیرین از نوش
بدان آنکه صده اند از پای	بصند غمش را سیه شد بر جای	زنانی بود و گفت ای مرد شیرین	چو سیدانی کون تدبیر انکار
درین گرداب نیست یار کسیت	گدشت آنکه بمنزین چاره امیت	درین منت کسی بدم ندارم	زبان را آنچسکس محرم ندارم
غریق غم شدم افتاده دل	بماندم چون خریار در گل	نشانم ده ز روی رهنمایی	و هی کار مرا زین غم رهنمایی
که این غم در دل من کار کرده است	تم چون نرگس سیاه کرده است	بدوشا بود گفت ای مشک نوشید	دلت آسوده باد و عمر جاوید
چو افتاد اندرین گرداب گشتی	بساحل بر ازین غرقاب گشتی	صواب نشد که نکشای گس را ز	کسی عدا سوختن بر و از
از اینجا چون خرامی سوی خانه	بر انگیز از سپه رفتن بهانه	چو مردان بر نشین بر پشت شین	بخیجیر آئی و از خجیر بگریز
نخواهد کس ترا دامن کشیدن	نه در شید ز کس نخواهد رسیدن	تو چون سیاه سرو میل در میل	من آیم گر تو انم خود بمیل
یکی انگشتی از دست خسرو	پرو بسپرد و گفت این گیر و پرو	اگر در راه بیند شاه نورا	بشاه نو نما این ماه نورا
سمتش را برین لعل یاسه	قدم تا سر با سسش لعل یاسه	کله لعل و قبا لعل و کر لعل	رخش هم لعل بی لعل لعل
و گرنه از دامن راه می پرس	ز هر کس جای شاهنشاهی پرس	چو ره یابی باقصای مداین	روان نمی خرایین از خراین
لکاب راهست مشکوئی چو فرار	دران مشکو کینزاشند بسیار	بدان مشکوی شکاکین فرو	کینز از انگین شاه بناب
دران ساعت پسندی هر چه گفتم	چو دیدی گردی آگه از نهفتم	و با کن تا رسد شاه جهان نیت	رسانی از زمین پر آسان نیت
تا شای جمال شاه میکن	مرا دست را حساب نگاه میکن	و گرنه با تو همچون سایه تابان	بدین اندر زاری نیست محتاج
چو از گفتن فراغت یافت شد	دش در سه گرفت و حله در نور	وز انجا رفت جان دل با مید	بمانده ماه را تنها چو خورشید
و دیدند آن شکران شیرین	بناش انش را اگر دند برین	بفرمود اختر آفر ماه تابان	کزین انزل شوند آفتابان
بغل تا زبان کوهه بیکر	کنند آن کوهه را چون گان گهر	روان کردند مد آن لنوازان	چو نه خندان چون رشیا تابان
زین گویان سخن گویان پاره	بسر برنده را تا وطن گاه	ازان رفتن بر آسود میکنند	دل شیرین بفرسود اندران پاره

شیرین عشق تو در خواب و خزان و دل از دیدگان راند

دران سخن چو بر آفرینش چو شمع تیره در شام

خیال صورتش در چشم مانده خشی که شب جهان پرود کرد بیا تو گفت شیرین ای خداوند لک خود افراس خد اوند معین بانو جویش و او کامی چو رعدند باشد در غره وگر بر دی نشینی ناگزیرست رنگ گلچه چون گلبرگ شکفت برون آمد ز دج آن نقش چینی بتان چین بخت سر نهادند چو شیرین دید روی مهربان بتان از سر دعای ساز کردند که رسی بود کان عجز امان شدن آن رفته خواران دران صحراروان کردند هوار بت لشکر شکن بر پشت شهید گمان بردند کاس پیش کشیده بجستن تابش سارگشتند بر گاه معین بانو شبا نگاه که سیاره چو شب بازی نمود معین بانو چو بشنید این سخن را	چنان که چشم خواب خویش زانده جهان را دیده خواب آلود کردند چون بنده هزارت پیش در بند که تا شهید را بکشایم از بند بجای مری صد ملک دلخواه چو باد تیز باشد در پریدن لشب زیبا تر از بدر میز است زمین بوسید خدمت کرد و گفت گر بخت شیرین از شکار بر پشت شهید بودی خسرو بچرخ گفت گای شیرین بان وگر گو خد متی آغاز کردند بصید آیند بر رسم غلامان بصحرای چو بنو خرم خوش وزان صحرای پایی بسیار سوار تند بود و مرکب تیز انداخته کوسه در کشیده است بنویسید هم آن شب بگشتند شدند آن اختران طلعت ماه	همی در یاد بودی آن صنم را چرخ سپهره بر خورشید بستند برون خواهم شدن فردا بچرخ بروشینم و صحرای نورم بکلم آنکه این شیرینک شهید بناید که ترندی و تیزی لگام پهلوانی پر سرش کن چو بر زود بادان خازن چین که هم اند بصر استم خرازم بگوش از کله داران چون نش همه برگرد شیرین حلقه بستند زمین از بهر زنگاه آه سرا تمام پاپ را پرواز دادند چو مرکب گرم کرد از پیش باران بچه چون سایه و بال شرب و بیند ز شاه خویش هر یک مانده بریه پیش تختش خاک رفتند	که گوی پیغم آن شاه مجرم را گل را در میان بست بستند بدین حاجت که دارم دست کن شبا نگه سوی خانه باز گردم بگاه پویه بس نمدست و بس تیز کند در زرب آب آتش ستیزی بزی خود را یا خست پرورش کن بدرج گوهرین پر قفل زورین شدن را کرده با خود نقش بینی بسان سرور با ایستادند که تا بسمل شود صیدی بدام که بستند گرد آن قصب پوش چو حالی بر پشت او بستند هو از شک پر خالی زان غنان از دست مرکب باز دادند برون افتاد از آن بهنگار ز سایه در گذر کردش ندیدند بدل رنجبتن رنجور مانده تبلخ حال شیرین باز گفتند بت طنازه از ما چون بودست صلاد و داغهای کمن را
---	---	---	--

نصیر ابراهیم اندک در میان + در شیرین چو خضر آتش جویان

فرو آمد تخت خویش غمناک	بسر بر خاک دسر بزم پسر ناک	از آن غم دستا بر سر نهاده	نیزه سیل طوفان بر کشاده
نوشیرین یاد بے اندازہ میکرد	بر و سوگ پدر آنازه میکرد	باب چشم گفت ای نازنین باه	از من چشم بدت بر بود ناگاه
گللی بودی کد این غارت بکنند	ندامتم تا کد این کارت بکنند	چه افتاد که مهر از ابریدی	کد این مهربان بر نگزیدی
چو آهوزین غزالان میر گشته	گر فتاری کد این میر گشته	چو ماه از اختران خود جدائی	بخورشید چنین تنها چراغی
کجا سر تو کز جانم چمن داشت	که هر شاخ رگی در جان من داشت	رخت ماه است تا خود هر کتا بد	منت گم کرده ام تا خود کجا بد
همه شب تابروز این لوحه میکرد	غمش بر غم فروزه و در دبر در	چو مهر آمد بر دهن از چاه بیزن	شد از نورش جهان را دیده شدن
کله واران بخدمت سر نهاده	بنوت گاه فرمان ایستادند	همین با تو بر فتن سیل نمود	نه خمدت و نه کس ازین فرمود
که در خواب این بلار بودیده	که بازی بود از دستش پریده	چو حسرت خورد بر پرواز آن باز	همان باز آمده و درست باز
بدیشان گفت اگر ناباگر دیم	دگر با آسمان مهر از گرویم	نه امکانست در پیچ آلوده	که یا بم از پی شبدیز گردنه
نقشاید شد بے مرغ پریده	نه دنبال شمار و ام دیده	کجو تر چون پرید از کف چرنلی	که با برج آید از باد شملالی
همی چند ان شگنیم در فراتش	که برقی یا بم از من براتش	چندان گم گشته گنج آگاه کردم	دگر ره با طرب مهر اکر دم
بکینسر و سانم گنج را باز	پسین شکرانه کردم گنج پرواز	سپ چون پاسخ بانوشینند	بجز فرمان بری چاره ندیند
وزان سوی دگر شیرین شبدیز	جهان را می نوشت از مهر پر	چو سیاره شتاب بنگ بود	ز ره رفتن بر دوش نیاسود
قباد رسته بر شکل غلامان	همی شده بده سائبان مان	رخش سیاهی کم رختی گرفته	مزارع نازکش سختی گرفته
نپوشد بر تو این افسانه راز	که در راهش نه شبدی دوی ساز	نگند آئینه دآن شانه جفت	کزین کوه آمدی دآن پیشه جفت
زنی کان شانه و آئینه فیگند	ز سختی شد بکوه و بیشه یابند	شده شیرین آن راه از پیرانده	غبار آلوده چنین بیشه دیکه
رونده کوه را چون باد بیلند	تک در باد را چون کوه بیلند	نود آئین ز دشمن گاه و بگاه	بکوه و دشت و شید راه و براه
نقاش بحث میرفت آن لافزد	چو ماه چاره شب چارده روز	جنیت را بیک منزل ہی ماند	خبر برسان خبر برسان ہی اند
نگار دستبرواز باد بے برد	زمین را دور چرخ از یاد برد	سپیده دم چو دم پرند سپید	سیاهی خواند حرف نا امید
نهران نرگس از چرخ جهان کرد	رسیدن شیرین بر چشمه آب غسل کردن بدین خمر اندازد		فرو شد تا بر آمد یک گل زرد
شتابان کرد شیرین بار گس را			تجلی داد دل بچا رسته را

<p>پدید آمد چو منور غزل اس ز رخ راه بد اندام خسته فرود آمد کسویار کی بست سپیل از شهر گون برآورد فکاک را کرد کلی پوش پروین تن صافیش میخایلد در آب زهی چشمه که زوق برد آتش در آب انداخت گیسو پانچون اگر دانسته بود از پیش دیدن سخن گویند پیر پاری خوان که چون خسرو بار من کن فرستاد شب روز انتظار بار میداشت بنشام و صبح اندر دست شاه اگر ای بود در چشم جهاندار بر شهری فرستاد آن درمدا چنان چند شوق آن منسوب داشت حساب برگرفت از دانه پیر هر آن کور استی در دل پذیرد حکایت کرد کاخ در و بال است مگر کین آتش بید و دگرود بشکوفت پیش بر شکست یان</p>	<p>درد چون آب حیوان چشمه سار غبار از پای تا سر بر نشسته در اندیشه بر نظار کی بست انفراش شیری که درون بر آورد موصل کرد دنیا و فریه نسیمین چو غنچه قاقی بودی سحاب از آن چشمه که خوانند آفتابش نه مایه بلکه ماه آورده در دست که همانیش در غوا بر سیدن</p>	<p>اوشم آب آن ز خفته جان بگرد چشمه جولان زن زان چو قصد چشمه کرد آن چشمه نور پرنده آسمان گون بر سار حصارش بنیل شد یعنی بنایگاه عجب باشد که گل را چشمه چو اصل بهر آن کین بر دوش ز مشک آرایش که نور کرده در آب چشمه ساز آن شکر نایم</p>	<p>شده در ظلمت آب زند گانه ده اندر دونه اندر کس نشانه فلک آب بر چشم آمد از دور شد اندر آفتابش در جهان دور ز جبین بنیل گون سر زده آگاه غلطه گفتیم که گل بر چشمه دید سواد آب بر دگر که زره پوش ز کاوش جهان کاخ نور خورده ز بهر هیجان نیاید ساخت بلایب چنین گفت از لولک پاری دان پیرش کردن آن سر و آواز امید و دل آن دلدار میداشت ز شادی تلخ سر بخواند شامش درم را سکه زو بر نام پرویز هر انسان شدن گرگز جوانش بگرد شاه نور انبند سازد نور عقد آن مهر نور اگر قن شاه نور را جلوت گاه دریافت شتاب در دین بر دین خویش پاکش را همین سازد جهان دو چشمه بین و کمین کاخ دگر</p>
<p>گفتار اندر غریمت کردن خسرو و پیری ارمن بے گفت پدر خویش</p>			
<p>کرمی بست چون غرید چون ماه چنین تا چشم زخم افتاد در کار ایشوار اندازان شاه عجم را که خسرو باخت آن شطرنج ناکاه بنودا که ریاضیهایی تقدیر چنان کرد جهان او را نگیرد ملک را با تو قصد که شال است و بال از سر تا سر گره و صیحت کرد با آن اهریابان</p>	<p>چونست آرای شد طرف کاکاش که از پولاد کاری خصم خویش ز نیم سکه و پیروی شمشیر بدان دل شد که می چند را که نتوان راه خسرو را گرفتن بزرگ امید از آن تیغ خراش تیا بد رفت روزی چند از پیش چو شمر دید کاشوب زمانه که من خواهم خرامیدن خنجر</p>	<p>ز شادی تلخ سر بخواند شامش درم را سکه زو بر نام پرویز هر انسان شدن گرگز جوانش بگرد شاه نور انبند سازد نور عقد آن مهر نور اگر قن شاه نور را جلوت گاه دریافت شتاب در دین بر دین خویش پاکش را همین سازد جهان دو چشمه بین و کمین کاخ دگر</p>	<p>شده در ظلمت آب زند گانه ده اندر دونه اندر کس نشانه فلک آب بر چشم آمد از دور شد اندر آفتابش در جهان دور ز جبین بنیل گون سر زده آگاه غلطه گفتیم که گل بر چشمه دید سواد آب بر دگر که زره پوش ز کاوش جهان کاخ نور خورده ز بهر هیجان نیاید ساخت بلایب چنین گفت از لولک پاری دان پیرش کردن آن سر و آواز امید و دل آن دلدار میداشت ز شادی تلخ سر بخواند شامش درم را سکه زو بر نام پرویز هر انسان شدن گرگز جوانش بگرد شاه نور انبند سازد نور عقد آن مهر نور اگر قن شاه نور را جلوت گاه دریافت شتاب در دین بر دین خویش پاکش را همین سازد جهان دو چشمه بین و کمین کاخ دگر</p>

گر آید نارستانی درین باغ	چو طایوسی شسته بر پرز ان	فرو آید که آن مهان عزیزست	شما ما بهید و خورشید آن کجاست
شما خندان و غم دل شینند	طرب سازید و وی غم نه بینند	در آبی انده و تیار و آید	تپش از جمله خاصان شمارید
اگر باشد درین مشکوی خرم	گویندش غن از پیش و از کم	بماندش که تا بنیم نشیند	طرب می سازد و شادی گزیند
و گرتنگ آید از مشکوی خنرا	چو خضر آهنگ دارد سوی صحرا	در آن صحر که او خواهد بنایید	بسته روی را نه روی بسایید
چو گشتن قصه بیرون رفت چو لعل	سینان دارد با جمعی پر یزداد	بر آن صورت که دل او دل گزاد	خبر میداد ز الهام آسم
هیون کو کهن را گرم کرده	سوی ازین زمین را نرم کرده	نرم شده روان شد دل پر از درد	دو منزل را یک منزل نمیکرد
قنار را اسب شده در راه بسته	بدان منزل که آن مهوی مستی	غلامان را بفرمود ایستادن	ستوران را علف فرمود دادن
تج تنها ز نزدیک غلامان	سوی آن مرغزار آمدن زمان	طوفانی ز دوران خیزد گلشن	سیان گلشن آبی دیده روشن
بهر سو کرد بر عادت نگاهه	آنظر ناگه بر افتادش باه	چو طایوسی عقابی با بسته	تدودی بر لب که تر نشسته
زبان در زیر لعل آهسته می گفت	در آن آهستگی آهسته می گفت	اگر این بت جان بود چه بودی	اگر آن اسب آن بود چه بودی
نبود آگه که آن شیر ناک و آناه	بهرج او فرود آید ناگاه	بسامشوده کاید مست در بر	سبل در دیده دارد و خواب سر
بسادولت که آید بر گذرگاه	چو مرد آگه نباشد کم کند راه	چو نخی را ندانان ندن خط ویر	که پیش آشفته شد تا پیشتر دید
عردی دید چون ماه میسا	که باشد جای آن نه بر ثریا	نه ماه آینه سیاه داده	چو ماه شب از سیاه زاده
حواس چون بود آب گلزنک	همان رونق در دوازده از رنگ	همه چشمه ز عین آن گل اندام	گل با دام در گل مغز با دام
چو گنجی بود گنجش کیمیا سنج	ببازی زلف او چون مار گنج	در آب نیلگون چون گل نشسته	پزند نیلگون تا نماند بسته
زهر سوشاخ مینو شانه میکرد	نبفشه بر سر گل دانه میکرد	چو بر فرق آب می انداختند زنده	فلاک بر راه مراد میدی بست
تنش چون کوه بر قنقار تاب میداد	ز حسرت شاه را بر تن آب میداد	اگر ز نقش غلط نمیکرد کاری	که دارم خفته بر هر سوی ماری
نماند با شاه میگفت بنا گوش	که مولای تو ام من حلقه در گوش	فسو نگر مار را بگرفت درشت	گمان برد که مارا نسیا گشت
ولی کان بار شیرین کار دیده	ز حیرت گشته چون مار کفیده	کلید از دست بستانان فدا	ز بستان تا به بستان در کشاده
آن چشمه که جای ماه گشته	هوس بین کا قنابل ز راه گشته	شد از دیدار آن بانوی دلکش	شده خورشید یعنی دل پرکش
قشاند از دیده باران غلبه	که طالع شد قدر برج آسم	سمن بر غافل از نظاره شاه	که سنبیل بسته بر برزگس راه

در روی
در کنار
در میان
در میان چاهک دانه شربت
در میان درود و در آستان

<p>ببالائی غزلی رسته سر</p>	<p>بشام نشسته و آید چشم شیرین هفتای وید بر پشت ندره ز شرم چشم او در چشمه آب نیکو از یزدان در چشمه تاب تصویر شیرین در چشمه ویدان خسرو اورا</p>	<p>همراه از برون از ابر شکیباز</p>
-----------------------------	---	------------------------------------

جز آن چاره ندید آن چشمه نهد	که گیسو را چشب بر آه افکند	عبیر افشانند بر آه دل افروز	بشب خورشیدی پیشید بر دوز
سواد برترین زمین ز دوا نیم	که خوش باشد سواد نقش بریم	دل خسرو در آن تانیده متعاب	چنان چون زرد در آمیزد بآب
ولی چون دید آن شیرین شکاری	بهم در شد گوزن مرغزاری	زبون گیری کرد آن شیر خجری	که بنوشید صید افکن بون گیر
بصبری کاو فرنگ در پیش	فشانند آن آتش چو شیده و جوش	چو انروی خوش آمد ادب کرد	نظر گاهش در گرجای طلب کرد
بگرد چشمه دل را داد میکاشت	نظر جای دگر مشغول میداشت	چو روز از دم بگردا بند خسرو	روان شد سوی آن آه بگرد
دو گل بهین کرد و چشمه خار دیدند	دو نقشه کرد و آب آزار دیدند	بهم اورا در اول خیمه ندو راه	هم این را چشمه افتاد و در چاه
که بر چشمه کشاید هر کسی درخت	بچشمه نرم گرد و تو نشسته سخت	نه بینی چشمه را که آتش دل	نه از نقشه گاه ترا پای در گل
چرا ایشانرا که درخت از پیشین	ز زبها بستیم با سپردند	نه خورشید جهان بل چشمه خورشید	به چنگار بست این گرد و گردان
از شب میگردید بر آبرده داری	که خاتون بر تو توان عاری	برون آمد پریانی چون پریانی	قبایوشیده شد به پشت شب پریانی
حسابی کرد با خود کین چو انرو	که ز بر گردن چون چرخ نادر	شگفت آمد اگر یار من نیست	اولم چون بدو اگر دل از من نیست
شعیدم لعل و لعلست کانش	اگر دل از من شد که نشانش	نبود آگ که شایمان جاشد راه	وگر گز کند از نیم به خواه
هر ای دل بهش نیز که بر خیزد	بگفتند باین شکر در آمیزد	اگر آن صورتش این خسته به نیست	خبر بود آن این باری حیات
اگره گفت از این هروی بر تاب	روا نبود نازی در دو محراب	بیک ساغود و شربت خورند تو را	دو صاحب را پرستش کرد تو را
اگر بهشت چرخ آن آه زمین شاه	کجایی نمیش اودا اگر راه	هنوز از هر ده بیرون نیست یکبار	آید و چون بیرون آید یکبار
مرا آن به که شد در پده بیند	که بر بی پردگان گردی نشیند	عقاب خیش را در پویه در راه	از نقش گاه و باین راه در راه
بگاد در بر صبا پیشی گرفته	ز جنبش از خاک خوانی گرفته	پری را میگرفت از گرم پری	بچشم دید در میشد بهتری
پس از یک لحظه خسرو باز بینید	بجز خود نا کسم گر چه کس ندید	بهر سو کرد و کب را روانه	شد دل دید و دل در میان
فرود آمد بران چشمه زمانه	ز هر سو جیت از ان دل نشانی	چو بسیاری دوید از هر سو شاه	تو گفتی در حجاب ابر شد ماه
شگفت آمد لعل را که گاهین	بهین زدوی کجاست آن لعل	گی سرت و رخسار و گشت	تو گفتی مرغ شد پیه بر شاخ
گهی دیده باب چشمه می شست	چو ماهی ماه را در آب می بست	زمانی بل بر آب چشمه بست	گهی بر آب چشمه بل شگفت
از چشمش کرده آن چشمه سیاهی	در غلطید چون در چشمه ماهی	چنان ناله کرد بر من تاش او	پیشان شد سپهر از آتش او

روشد نیز در بارغان می جست	بچشم با چشم ز راغ می جست	بر سوز حمله زو چون مانج پسر	که ز راغی کرد بارش را گوگیر
از ان ز راغ سبک پخته دیران	همان تار یک بروی چون ز راغ	شده ز راغ سیه باز پسندش	درخت خاک رسته شک بیدش
ز بیدش گریه بید اجیر کرده	ششکش تخم بید اجیر خورده	همیشه بیدش از سودا خورید	بلی رسمیت چو گان کردن از بید
بر آورد از جگر سوزند آس	که آتش در چمن مردم گیاه	بهاری یافتم زو بر خوردم	فراسقه دیدم دلب تر کردم
بنادانی ز گوهر و اشتم چنگ	کنون می بایدم بر دل زدن گنگ	گلگی دیدم خمیدم با دلدش	درینا چون شب آمد بر دلدش
نباشد سود من زین تهر کردن	مگر اندوه جان و غصه خوردن	در آبی ز گسی دیدم شکفت	چو آبی خفته دزد آب خفته
شنیدم که خوش بی ز شود و کج	چو سایه بگشت آن سرو کج	هوائی بر سرم میدشت سایه	سرم بر مرا ز گردون کرد پایه
بران سایه چو من دامن نشاند	چو سایه لاجرم به اندام اندم	نمزد نیم نگرد و خشک من غم	بتر نیم ترین چون بود چون
برون آمد گل از چشمه آب	نمیدادم که بیدار هست یا خواب	کشتن کان چشمه را با گل نهیم	چو خار آن به که با آتش نشینم
که فرمودم که روی از من بگردان	چو خیمت آید تر که ره بگردان	که امین دیو طعم را بران داشت	که آن بلغ ارم بگذشت بگذشت
همه جانی شکلی بائی ستودست	جز این یکجا که صبر من ربودست	چو برق از جان چراغی برزد	شکلیب خام را بروی بسوزم
اگر من خوردمی زان چشمه آبی	نه بایسته ز دل کردن کبابی	نصیحت کن آن هندو چه فرمود	که چون مالی بیای زو دزد
درین بلغ از گل سنج و گل نرد	پشیمانی خود و آنکس که بخورد	من دزدین من جگر و خون کشیدن	زدل پیکان غم بیرون کشیدن
ز نیم چندان طباخچه بر سرود	که یار سپید یاری بنیزد هر سو	کنم چندان نظم در زمانه	که تا تیری نشانم بر نشانه
مگر آسوده تر کردم درین فرد	تنور آتشم فتنه شود دسود	ز بخرویده چندان در بر آرم	که تا آن گوهر آید در کنارم
کسی کور از خون آماس خیزد	کی آسوده شود تا خون بریزد	زمانی که چشمه گشت نالان	بگریه دستا بر چشمه مالان
زمانه بر زمین افتاد میوش	اگر فتنه آن چشمه چون گل در آغوش	از ان سرور و ان کو چنگ فتنه	ز سر و ش آب از گل رنگ فتنه
سی سر و ش فتاده بر سر خاک	شده اثر آن چنان که بنا و خاک	بدل گفتا که آن ماه آدمی بود	کجا آخر قد مگاهش ز می بود
و گردود او پری و شوار باشد	پری هر چشمه بسیار باشد	بکس نتوان نمود این دوی را	که خسرو دست میدارد پری را
سیل نام بیاید نام کردن	پس انگاه پری را آرام کردن	بجفت مرغ آبی باز کی شد	پری با آدمی دساز کی شد
سیامان را مسلم بود این کار	ز خسرو را که از جان گشت یار	هر ازین کار کامی برخیزند	پری پیوسته از مردم گریزند

شفا است کرد کان خوشید ز خمار	مگر تا چون بدست آید در بار	همند گفت کردم پوشیای	اگر کا قبال خسرو کردیاری
چو چشم تیر گر جاسوس گشتم	بدو کان کمان گریز گد گشتم	بر پیو دم سراسر عز آن لوم	سواد آن لوط تا سر حد دم
برست آوردم آن سرور و انرا	بست سنگین دل سین میانرا	چو دیدم تنه زانی تازه روستی	سیجی بسته در مهر تاروستی
همه گلزن چو شاه نو بنفشه	همه تن دل چو باد ادم و نطفه	میانه نمیافتم کز ساق تاروستی	دو عالم را اگر هسته سیکوستی
دو دانش کرده با تنگیش زوری	چو خنود ستانی اندر چشم موری	اگر وصفی جالش بر تو خوانم	نروماند در آن گفتن ز بانم
کجا توان صفت کردن ویش	چگونه ایم زان کند مشک ویش	بدو در چون نگه کردم سرالیه	مثالی بر گزتم زان دل آریه
بروسیده لبش را هیچ هستی	مگر آئینه و آنم به مستی	دو بانی تنگ چون روزی درویش	دو گیسو چون کند فکند در پیش
آنگرده دست او با کس درازست	مگر بازلف خود آنم بیازست	بسیه لاغر تر از مویش میانش	بسیه شیرین تر از ناش دهانش
اگر چه فتنه عالم شد آن ماه	چو عالم فتنه شد بر صورت شاه	زخی چون سنگ گل بر سر و آزار	دو ز گس مست و عالم زنده آزار
دو چشمش چون گوهر برین ماه	خروزان نر ز کوب در رخ گاه	طراوت برده لعل او بادهام	یکایک یک خوشتر از ای اندام
اگر حوز و پری بیند جالش	پری دیوانه گردد از خیالش	چو آن سر بر بختن تیر کردم	پس انگه چاره شید ز کردم
رونده ماه را بر پشت شبرنگ	فرستادم بچندین مکر و ننگ	من اینجامدنی رنجور ماندم	بدین غدار از کابش و دهنم
انگاری چنین بر پشت رهوار	فرستادم بچیلتهای بسیار	پنچین دانم که آن سختی کشیده	مشکوی ملک باشد رسیده
شه از دلدادگی در بر گرفت	قدم تا فرق در گوهر گفتش	سپاسش را طراوت استین کرد	بر و بسیار بسیار آفرین کرد
مرکز همه های خویش برگشت	چنان که شاه خسرو چو بخت	حدیث چشمه و سر مستن ماه	دستی داد قولش را بر شاه
ملک نیز آنچه دره دید کسیر	یکایک باز گفت از غیر و از شر	حقیقت گشتن کان مرغ الناز	یا قصای مداین کرده پرداز
قرار آنشد که دیگر بار شاپور	چو پروانه شود دنبال آن نور	زمر در اسوی کان آورد باز	ریا حین را به بستان آورد باز
اگر چه آفت عمر در از نیست	چو سرا و وصل و ابر و سل کایست	چو خوش باشد که بعد از نظام	با سیدی رسد اسید و اس
خوشا ملک که ملک زندگانیست	رفتن شاپور بار دوم بطلب	<p>شیرین بفسرمان خسرو</p>	
نه هست از زندگی خوشتر شایسته			
چو باشد کای و عشق جوانی			

دگر روشادمان میشد بامید	که بر نماند نوزاد ز کوه خورشید	چون زمین ره بشرق می شام	گر خورشید روشن را بیام
چو گل بر مرز کوهستان گذر کرد	نیش مرزبانان را خبر کرد	سوادی بدو ترشگاه جمید	درخشش از خوان و سبزلش مید
نیم فصلش چو خرداد و جلای	نبودی سخن او از سبزه خالی	همیشه سوس گل تازه بودش	ریاحین پیچید و اندازد بودش
عکس اران برابر میدویدند	از دویا بخدست میکشیدند	بتانی دید بزم افروز دلبند	بر روشن روی خسرو آرزو مند
فرود آمد بران گلزار خندان	بسته دید پر فلان و دلدان	خوش آمد با بتان پیوندش آنجا	مقام افتاد روی چند سن آنجا
شسته را نشاطی در سر آمد	وز آنجا یک دو هفته خوش برآمد	پس آنکه مجلسی نوساز کردند	نواها مطربان آغاز کردند
شراب لعل گون فگند و جام	پیایی کرد جام از صبح تا شام	چو از عشرت بر آسود و کجاست	ملک هر لحظه دل میدشت درین
اگر چه با طرب بهود و با جام	دلش در بند شیرین بود بام	چو روزی چند از عشرت بر آسود	چو سیر آمد از عشرت کون فمید
وز آنجا سودی موقان سر کرد	زموقان سوخو زستان گذر کرد	همین بانو چو زین است خیر یافت	بخدست کردن شاهان تشافت
با استقبال شه آورد پرواز	سپاهی ساخته بایرگ و با ساز	گر اخی نزلهای خسرو اند	فرستاد از ادب سوخی سزاند
ز دیبا و غلام و گوی و گنج	و میر از اقلیم و غلظت از رنج	فرود آمد بدرگاه جهاندار	جهاندارش نوازش کرد بسیار
بزر تخت شه کرسی نهادند	نشسته او در کرم ایستادند	شمنش باز پرسیدش که چه نه	که بادت نوبت عین فسنه نه
بهافت آورد هم گرسنه	مبادت در دسر از میهمان	همین بانو چو دید آن دلنواز	بسیجده داد خود در اسر فرانس
نفس بکشاد چون باد سگانه	فرخواند آفرینها در خور شاه	بدین طالع کشتش را قوی کرد	پناهش بارگاه خسروی کرد
یکی هفته نوبت گاه خسرو	روان میکرد هر دم تحفه نو	پس از یک هفته روزی کا پنهان	کرده آفتاب عالم خسرو
بسیر سبزی پشته شاه تخت	چو سلطانی که باشد چاکر تخت	چو فرزند گوسن خط نو میدید	بسته دل را چو طره سربریده
باید نشسته زینانی غلامان	چو باغی بر سهی سرو خرامان	بجوش آمد سخن در کام هر کس	بولایی بر آمد نام هر کس
بر اسن شاه حسن بی رخ شادمان	باجت خوش تن بی منع شادمان	همین بانو زمین پوشید و جیب	خسرو گفت مارا حاجتی هست
که دار الملک بر رخ را تو آرد	ز مستانی بد آنجا عیش سازی	هوای گرم بر سر است لطف را	فراخها بود آب دغلف را
ریاحین زمینش گستریده	درخشش سر کبریا بر کشیده	زمینش بر باشد چون سرتو	همه سروش جوان چون بیکرتو
درخشش جو مبارکش در غلظت	در آنجا هم گل و هم زعفرانست	همه فصلش چو خرم نوبهار است	مقام مجلس و جای شکار است

نیمین بانو چو آن گفتار شنید به زشامش نوازش آنجا آمد

اگر فرمان دهر شاه جهانگیر اجابت کرد خسرو گفت برخیز سپیده دم ز لشکرگاه خسرو زهر سوخنها کردند بر پاس شده بخار و زوبین شمشیر چو شیرین در دران مهد نهاد پس از نای که آسایش اثر یافت بر درآمد دلش از مینوئی بسی از خوشن و بدو مشتق زد حقیقت شد در کار کان یکسواره اگر چه باشما عشرت فرایم که کوستانیم گلزار پرورد ترا سالار مافروم ده جائے گفت آری بیا بساختن بود بدو گفتند که ای استادانا که جادو نیست اینجا کار دیده زمین را اگر بگوید کامی زمین خیز ز ما قصری طلب کردست جادو بدان تا مردم آنجا گشتانند همه سیدش بکوه و غار باشد بساز آنجا چنان قصری که شایسته	بدان ز تهمت خراش سوی بخیز توسیر و کامدم من از قفانیز سوی باغ سپید آمد و داد گرفته زان حوالی بر کسی طایفه زیر و ن زفن خسرو خبر یافت که کارش دشت لعل بی روی فرورد آن لبابن و تن زدن که سیکر دند رو چند آن نظاره نمی سازد درین آب و هوایم شد از گری گل سرخ گل زرد همی ساختن در خوش هوای چنان قصری که شاهنشاه فرود هندس بر همه کاری توانا ز کوستان مائل نور سیده هوایمینی گرفته زیر در زیر کزان شورنده تر بود بول ز جادو جادوینها در نیابند ندیش گرگ و شیر دار باشد ز ما در غمست کن مروید باید	ملک زیر لب چون گل نمیدید مهرین با نورفت از حضرت شاه وطن خوش بود دخت آنجا کشید مهرین با نوز درگاه جهانگیر که از نیم پیر شد سوی پیر چنان تا مدتی در خانه میبود جهان آرای خسرو بود که راه صبوری کرد روزی چند در کار مر اقصی بحر مرموز اسرار بدو گفتند رت رویان ساز اگر فرمان دهی تا کار فرستیم کنیزانی که ز در شکافانند بدست بست ما را چاره ساز چنان در سرکاری دست زد فلک را نیز گر گوید بیارام مقامی باید او را دور زانوه بدان جادو شبنم غیبی کن همی گوید مازودی بتا زید پس انگ از خرد و بیا و دنیا را	بر فتن سوی برود صعلوت وید بدل خرم می شد تا وطن گاه ملک را تاج و تخت آنجا کشید مگر او پنج خدمت به حق قصیر می تیغ و غم شیرین می خورد بشیرینی می چون شهد بکشد وز آنجا سوی زمین کرد پیر ز به صبری دلش دیوانه بود نظر میکرد چون خورشید در ماه نمود آنکه که خواهم گشت بیمار بباید ساختن بر کوستان که ای شیبتا جان شمع بگدازد یکوستان ترا پدید آید طایفه بخلوت و در بنار استخوانند دل ما را زنده غنا پیروان که سحر سامری بازی شمارد همانند ثاقب است بر سیه کام ز مردم پاک و خالی کوه و کوه هوای هر چه ما خوشتر طلب کن ز مهر من کی قصری بسازید و جود خرج دادندش بخوار
---	--	--	---

پوینا شاد شد از گنج برون	بهان بجای شد در رخ برون	طلب میکرد جانے راز انبوه	حوالی بر حوالی کوه بر کوه
بست آورد جانی گرم دو گیم	کز طفل شود در هفت پیر	بده فرسنگ از کرمان شهنشاه	نه از کرمان شهنشاه بل از جهان
چو کوره تنگ چون کوری تیر	ز دوزی جای شیر و دیو و خیر	بد آنجا رفت و آنجا کار که ساخت	بدوزخ در چنین قصری بدخت
بد اندر که آنجا اسپ تازد	که شیرین چنین تلخی نسازد	چو آنشب گشت شکین روان صحر	ز مشکوفت شیرین سوا آن قصر
انیزی چند با او نود سیر	خیانت کاری شود هر نیر	در آن زندان سرای تنگ بود	چو گوهر شهر بند رنگ بود
غم خسرو رفیق خویش کرده	امیدی را القییب لیش کرده	چو خواهر بود وقت ساز گایه	هم از اول ناپخت یار
<div style="text-align: center;"> صفت یز مخمرو و آمدن شاپور پیش او </div>			
و شاقان ساغر از هنر بسته	روان کرده چو اندر آب گشته	سمنی زار غنچون آواز داده	فرز پرده سحر فرعون ساز داده
ز غسرت جنگا حالت سیده	ز سودا نامی نالیر کشیده	سلاح خرگه در خرگه شاه	مدی چند یوزون طبع دلخواه
مقاتله حکمت باز کرده	بخنهای مضاحک ساز کرده	بگرد اگر دخر گاه گیانه	فرشته عدهای الانه
دوبه بر دل کشیده تیغ بولار	سرنامه ماز داده بر باد	دردن خرگه از بوی خسته	بخور عود و عنبر گله بسته
همین غوغا و عسرت خنجر	نهاد و نقل زرین بر آتش	ز کال ارمی بر آتش تیز	سیاهانی چو رنگی عسرت گنیز
چو شک نافه در نشو گیاهی	پس از سرخی همی گیر گیاهی	چرا آن مشک سید عود کردار	شود بعد از سیاهی سرخ خسار
سیر اسیر چون کرد از دورنگ	که بالای سیاهی نیست ونگ	مگر کز روزگار آموخت رنگ	که از موی سیاه مابر درنگ
بباغ شعله در دهقان گشت	بنفشه می درود و لاری گشت	سیر پوشیده چون آغان کسار	گرفته خون خود در پای و تقار
عقابی تیر خود کرده بر خوش	سیماری فکند و مهره در پیش	شبه در عقد یا قوسه کشیده	فرنگی رنگی را سر بریده
مجوی طمی پسند و ستانی	چو ز دشت آمده در زنده خوانی	دویری از حبش رفته ببلغار	بشنکر سده دای کرده بر کار
زستان گشت ریحان از خوش	که دکان بستان آمد آتش	صرای چون خروسی ساز کرده	خروسی بوقت آواز کرده
ز رشک آن کوی آتشین تاج	گی تیر آتش گاه در لاج	ترنج و سیب بر لب نهاده	چو در زمین صراحتی سخن باوه

روان گشته بقل آن کبابی چهار تازه تر داند روزه سرد و پهلوی در ناله جنگ غزل برداشته را شکر رود چو خوش باغی ست باغ زندگانی	گهی کبک دری که مرغ آبی بسر بردند شب را در صوبه گلنده سوز آتش در دل سنگ کمانچه آموسته دارنیز	ز بس تاریخ و تار مجلس افروز کز چنگ آب بر ششم پنهان نواز کمانچه آموسته دارنیز
بیان دیگر		
چرخم کل شد کلخ زمانه چو هست این یزداکی نیست بزرگ خواب می باشد شبی گفت بیانایک دهن پر خنده داریم در آمد گلرخی چون سرو آزاد ز شادی خواست بختن خسرو زبا که بدول در برش ز امید از بیم اگر چه هیچ غم بهی درو نیست در آمد نقش بند بانوی دست گرامی کردش از تمکین خود شاد	اگرش باشد اساس جاودانه ببادش زود باید داد و بر باد که زیر خاک می باشد شبی گفت یک شب را بشادی زنده داریم ز دلداران خسرو با دل شاد دلش بر عقل راشد کار فرما بیشتر خطر گشته بدو نیم غمی از چشم در راهی خبر نیست زمین را نقشهای پوسه می ست نشانده اورا و خالی کرد درگاه	از ان سر آمد این قصر دلاوی ز فردا و دنی کس نشان نیست یکس امروز است ما را نقد ایام لک سرت و ساتی باوه بر ست که بر در بار خواهد بنده شاپور بفرمودش در آوردن درگاه همیشه چشم برده دل دو نیم است مباد از چکس را چشم بر راه زمین پوشیده بر جای می بود پرسید از نشان کوه دستش
بیان دیگر		
دعایر دشت اول مرد شیار منظر باد بر دشمن سپاهش حدیث بنده را در چارسای بهر چشمه شدن هر صبحگاه وزان چون دکان بردن لاش از ان پنهان گش مرغ از انبره	میقتاد از سر دولت کلاهش بساطی هست لحن باورازی بر آوردن مقنع و ارماس فرستادن ترکستان سپاهش وزان پیدا شدن چشم از کوه	مراوش را سادات باو بر باد چو خوش فرمود گفتن چون گویم وزان صورت به صورت خاندان ز اول تا با خراجه و دانسته من چون زان بهار با

سلمان تهمین چون کم چون در آن باز بچه سرگردان مانده بدل اندیشه آن ماه می برو دگر ره سر ازین اندیشه بر کرد ازین اندیشه سختی باز میگفت بدمقانی چو گنجی داد خواهد فکاک چون کار ساز بهماناید چو شیرین از بر خسر و جگر گشت بپرسش پرسش از درگاه پرور باین عروسی شوی حبه چو دید آن شکر فانی شیرین همی گفتند خسر و رانکونی پس آنکه حال او دیدن گرفتند پری در آن تبارن نیز میکرد چو خسر و در شبستان کید از راه چو برگشت این سخن همان طنان دگرگون ز پوری کوه و سار درین اندیشه پیوسته آن دلاویز رقعیان را که مشکو و مشتند شکر لب ما کیزان نیز خست چو خسر و در درون خنده آب	دلی همچون جگر دارم پر از خون زده هوشی دلش حیران مانده چو ستانش خیال از راه می برد که از خامی چگونه آهین سرو غکایتهای دل پرواز میگفت سخت از رخ بردش باو خواهد سخت از پرده باز بهماناید در آیین عروسی روی شسته گزیده از سده لبهای شیرین بآتش خوسن نرفته است گوئی نشانش باز پرسیدن گرفتند دروغی چند را سر نیز میکرد شمارا خود کند زین قصه آگاه نشاندند آن کینزانش بصدان بشایسته بر دیوار ازین که حاضر نیستی نیست بر در	گماشا بد نمود این قصه را باز فلک نقش بر آورد و شناخت خیالش می نشد از چشم برین بناشد سودن زین قصه کردن بنمیدی دل از دخواه برداشت مگر خار دسک در ره بماند باید داغ دوری روزی چند فرو آمد نقیبان را نشان داد بر رسم خسران بنواختندش بیاورد آتش چون صبح و کس که چونی در کجائی و زچه ناس که شری حال من نخنی در از دست ولیکن اسپ را دار بدیرین نشاندند آب گل بر خیره ماه گل صلیش بیاغ و عده بشکفت اگر چه دم بدم تیمار میخورد	که باور دارد از من بچنین راز چو سست عشق بد بازی غلطی اگر چه دل ہی زدم و در خون بجز اندوه جان و غصه کردن بدر الماکل من راه برداشت گل شمشاد در قیمت که داند پس از دوری خوش آید بهر پیوند ز نزدیک بدوری مبتلا گشت مبشکوی بد این راند شبیز در شبنم بلخ را سرور و ان داد از خسر و هیچ روشنا خندش وزان آتش بد لمار زده اش چه اصلی و چه مرغی و زچه ام بماض گشتن خسر و نیارست که هست این را قیمت گنج به بستند اسپ را بر آخور شاه فرو آمد و کینزانش خوش گفت بیا دروی خسر و صبر میکرد شکر لب کیزان کا نشاند کیزان را برایشان نزد میست ز نو سیدی و دلش بر بخور گشت
رسیدن شیرین بشکوی خسر و در شهر بد این			
رسیدن خسر و به این و همان بانوشدن			
ز چشم آب نیزش دور شد و آ بهر منزل کز آنجا دور گشت			

جهان خسرو که سالار جهان بود	جهان بود و غنچه شدل جهان بود	نبود از عهد او تا عهد آمد	از خوشدل تری در روی عالم
نخوردی بی غنا یک جرعه با دا	نه بر مطر شدی طبعش کشار	منته را که بار بنه بداشت	بهرستان کم از گنجنداد
بشورت بود روزی باده در دست	همین بانور آمد شاد نشست	ملک اشرفی خاص خویش او شد	ز دیگر روز بادل میش دادش
چو آمد وقت خوان رای عالم	ز موبه خواست رسم باج برسم	بهر خورده که خسرو دست داشت	طریق باج برسم را نگاشت
حساب باج برسم آنچنانست	که او بر جاشنی گیری نشانست	اجازت باشد از فرمان موبه	خورشمارا که آن نیست و آن
می خورد و نشاندانگه همانرا	همان فرخنده بانوی جهانرا	بجام خاص می بخورد با او	حدیث از هر روزی میگرد با او
چو از جام نمید تلخ شد دست	حکایت را بشیرین باز پیوست	ز شیرین قصه آوارگی کرد	بدل شادی بلبغ آوارگی کرد
که بانور ابرار زاده بود	چو گل خندان چو سرو آداده بود	برادر زاده بانوی مخمور	شده از پیش بانو ناپدیدار
شنیدیم گاوه تهن کبیرش	چو عتقا کرد از اینجا پدیدش	مر از خانه سپیکه آمد اموز	نشان آورد از آن ده دال
گراینجا یک دو هفته باز نام	بر آن عزم که حاشق از غم	فرستم قاصدی تا آردش باز	تو می خور خاطر ازنده بهواز
همین بانو چو کرد این قصه در گوش	فروماند از سخن چون موبه پیش	بخدمت برزین غلطی غناک	خروشی بر کشید از دل شغناک
که آن در کو که می پیغم خواش	نه در و اس که در دریای امش	بنوک شمش از دریا بر آمد	بدان چشمه گل از خار ابر آمد
پس آنکه بوسه زد بر من شاه	که سند بوسه دت زهره واه	ز ماهی تا به افسر پرست	در مشرق تا مغرب ز پر دست
بدین گفتار تو دل شاد گشتم	ز بند غصها آزاد گشتم	چنان کین خسته دل را شاد کرد	امیدم هست که خود شاد کرد
پس آنکه گفتش و آید فراوست	که اقبال ملک بر بنده پیوست	چو اقبال تو با ما سر بر آورد	چنین بسیار صید از در آید
وزان پس بوسه پر دست شد داد	که شاه با چاکرت خورشید صبا	اگر قاصد فرستد سوار شاه	مر اید ز قاصد کردن آگاه
بحکم آنکه گلگون سبک خیز	بدو خشم ز همزادان شبیز	که باشد یز کس هم نکینا شد	جز این گلگون اگر بزرگ نباشد
اگر شبیز با ماه تمامست	هم گامیش گلگون نیز گامست	درگشاید ز بنود مانده بر حلقه	جز این گلگون که دارو نیز او
ملک فرمود تا آن بخش منظور	برند از آخور او سوسه شاپور	وز آنجا یک تنه شاپور بر حلقه	دو هفته راه رفتن را بسیار
سبک سوی بدین رفت پویان	اگر می ماه را یکماه جویان	از گلگون بر شست با دل شاد	اگر درست برده گوئی از باد
بشکود زبند آن ماه خسار	مع القصر بقصر آمد و گر بار	چو روزی چند دیگر راه پیورد	بد آنجا شد که آن ماه جهان بود

دیدی دید از جفا بر ماه بسته	بدان سنگ سیه ماهی نشسته	نه آنجا از طراوت خرمی دیر	نه در پیرانش هیچ آدمی دید
چو گامی چند آنجا پیشتر شد	درین اندیشه بد تا پیشتر شد	که دوست اختیار آنجا چه بسته	چه خوانند انیکه بس ناخوش بود
خبر دادند شیرین را که شاپور	که خسرو اندیم خاص دستور	برسم بندگی بر طون درگاه	پیام آورد از نزد شهنشاه
درین قصر نگارین زووانه	کس آمد و او از خسرو نشانه	درین بردندش از در شاهانه	بخانه نگاه آن شمع زمانه
چو سر در قصر شیرین کرد شاپور	عقوبت پاره دید از جهان دور	نشسته گوهر در بنفشه سنگ	بهشت پیکری در دوزخ تنگ
رخش چون لعل شد زان کومر	نمازش بر دوزخ مالید بر خاک	شما با گفت بر سر چو ماهش	ببر سید از غم تیمار را هوش
که چون بود و چون هستی زیاده	که از بندت بنود این بنده آزاده	اسیدم هست اگر هستی کشیدی	اگر هستی با سانی رسیدی
چه جایست انیکه بر دلگیر جاست	که ز در است که بشن ریزه رایت	درین ظلمت چراخت چون دلدار	درین دوزخ فغانست چون دلدار
و گر بکنی هست آن نیز هم تنگ	که تو طعی و باشد لعل در سنگ	چو نقش چین بران نقاشی چین	کلید کار خود را آستین بین
نهاد از شرمش کی دست بر رخ	پاسش بر دوا نکه داد بلخ	که ای استاد عالم مرد در تنگ	غلام گفتی که باشد لعل در تنگ
مراد کوره آتش نشانند	درین جلیب چنین ناخوش نشانند	چو خوشی دام دود را زگر و هم	نشسته در میان سنگ و گوهرم
چو جوی ازین سختی کشیده	ز آسانی بد شواوری کشیده	نپرس از غصه های پیشمارم	محو از جورهای روزگارم
که گر غنهای دیگر بر تو خوانم	ستمهای کشیده بر تو را نم	نه در گفت آید و نه در شنیدن	قلم در گفتش باید کشیدن
بدان مشکو که فرمودی سیدم	دروشی ملالت دیده دیدم	مراد بیند ازین بر شکست دند	چنان کز رشک من گویی بر دند
هم کرده کینری چند جانش	غلام وقت خود ای خواجی خوش نشان	چو زهره بر کشاوه دست بازو	بهایی خویش دیده دوزخ بازو
چون بودم عروس پارسا	از ان شای لب جستم بر لای	دل خود بر بند ایست بر تنگ	در ایشان کوشی در غمت کرم
مر از رشک خون ناپس کردند	برین عبرت گوهر تاب کردند	صبر آبا و اجدادش نیست این تنگ	که از تنگی چو صبر آمد سیه تنگ
چو کردند اختیار اینی لکیر	صنعت ساختن بهایید چه میر	پس آنکه گفت شاپورش کبریا	که فرمان چنین داد بهت پرویز
ملک پیش همین بانو ست در	شیش روز سه روزش ایچو نور	و یکس از بهر تو در انشاوار ست	خنجرده می در آورد و خوار ست
وزان گلشن بران گلشن در	بگلزار نشاء خویش خواندش	نکر لایق این شمع از جای بر ست	یکه از بهر رفتن برگرد ست
چو زین چنین گلگون بست شیرین	چو دست بر داز چنین درین	بر آن بر تنگی ازین بر ست	پری می بست و بر زیر پایی

چو پیش آوردن چوین باده به جباری و پری از چوین باده

چ

دین سوسرو اندر کارنامه اگر چه آفتیست نظر است نشسته شاه روزی نیم پیش در آمد قاصدی از ده تعجیل مزه چون کاس صینی تم گزیده بخط چین و رنگ آورد دشو دوم و ایدش از دنیا بریدند چو یوسف گم شد از دیوان برآورد چو سالار جهان شمع از جهان است که ز نهال آمدن را کار فرست چو خسرو دید کایام این ملک کرد هوای خانه خاکی چنین است زرگیش نیست امین آب جوی بنه بر نه بباد پاک برسند دین و کان نیابی رفته پائے درخت انگه برون آرد بهاری چو بے مدون کفن در کس نباشند لباسی پوش چون رشید و چون جهان چند ازین بیدار کردن توان آن گندم نانی جو فروشنه ترا پس باد ازین گندم نمانے	دش در انتظار یار مانده چو سرا وصل دارد وصل گار رسیدن خبر واقعه هر مزبخت و و آوردن نوشتجات ارکان دولت که شاه چنین رنگ از رخ نهاده بجای رفته در سوزن کشیدند ز مانده داغ یعقوبی نهادش بکین خواهی ترا باید بیان است جهان از دست شد تعجیل غلبه نشاط و جوی با غم بدل کرد گهی زنبور و گاهی انگبین است سلم نیست از مشکش سبزه در زندان سراسی خاک در بند که چو سوزش اندر قفاس که بشکافد سر بر شاخساری نه آنکس همچو گرم طلسم نباشند که باشد تا تو باشی با تو توله مرا غمگین و خوراشاد کردن که در گندم جو بوسیده پوشه مرا زین دعوی شکایت نیاید	اگر چه هر جانان پس از است چو خوش باشد که بعد از انظار کشاد این ترک خرقه چاک کبابی دو اعبت باز بانی پرده کردند جهان شمع جهان نیش ترا داد ز نزدیکان تحت خسرو اند گرت سر در گل است آنجا نشو دستش شد که این دوران عهد نعل با غزل دارد مهر با کین چو در بند و جودی راه غم گیر جهان هند و ست از نت نگیرد که آتش که دی آب از و سرد جهان تا شکند نشت دقائے چو باید شد بد آن گلگون محتاج بر افشان پس از هر خوان کده غین داری مرا شادان نخواهم چو گندم کوز و چون جز درم از تو همان بهتر که شتابت خربین چاه	چو آخر وصل باشد و نواز است پد امید رسد امید واری بجزم آنکه گرد و بخت بیدار ز هندستان کجایت کرد بانیل سیان چون موی زگی خم گزیده ز هند و دی و چشمش با سبانی ره سرنه سیل آزرده کردند بجای نیزه در دستش عصا داد بنشسته هر سیکه حرف نهانے و گر بر لب سخن با کس گوین بقم بانیل دارد سر که باشند ترش تلخست با هر چه شیرین فراغت بایدت راه عدم گیر بگیرش سست تا سخت نگیرد کز استقا نگر و چون کدو زرد بکس ندهد یکے جو مویاے که گردد بر در گریه تا راج قناعت کن برین یکان کده مرا بم خواهی آبادت نخواهم جوی ناخورده گندم خورم از تو بقریه چون کشایم روزه چون ماه
--	---	---	--

<p>نظامی چون میخواستند از چرخ نازنده رو بار میکش چونند معلوم که حکم آبی بفرغ تر زمان شاه جوان</p>	<p>همان گنبد از برقی علف خوار علف خواری کنی و غیر خواری گفتار تخت پادشاهی شستن خسرو بار اول بایران زمین</p>	<p>پس آنکه نزل عیسی چشم داری که گوش خرید و در زندگی خوش هرگز مرتبه شد پادشاهی بدرالملک بخت بدست برنت</p>
<p>دش گریه بشیرین مبتلا بود ز کسوی ملک را بر کار میداشت زین کافنا دکان را داد میداد شکار و عیش کردی شایسته گیر خبر دادند که کنون مدتی است شده از نینگ این گزیده پیکار</p>	<p>بزرگ ملک گفتن عطا بود ز دیگر سو نظر بر بار میداشت همانرا عدل نو شو ان از یاد نبودی یک زمان به شام بخیر ازین قصر آن کارین رفت بر عجب در مانده عاجز شده پیکار</p>	<p>اگر چه پیش از ان فرسوده بودند ولایت را از فتنه رستگاری و گر باره بنوش و ناز پر دخت پرسید از رقیبان و استانه چون شاهنشده نفرمودش چو پیر نگ شبیدیز گردش غمگساری</p>
<p>بیاد ماه با شبنم یک می ساخت چو شیرین را از قصر آورد و شاپور فرود آوردش از گلگون</p>	<p>فرود آوردن شاپور شیرین را از قصر ولایت ارمین</p>	<p>ملک را یافت از میعاد که دور بگلزار مین بانو دیگر بار</p>
<p>پس راسرود او در وضع ماحور چو دیدندش زمین را بپوشید و داند همین بانو نشاید گفت چون بود سرش بر گرفت از مهر بانی ز گنج خسروی و ملک شاهی چو سید هست کان نیز نگساری سرخ برمی جو شیده بدشت از از شاهی به انداز که شتر</p>	<p>نکات آفتاب دیده را نور زین گشتند در پایش قفا دند که از شادی از شاد و آنگاه جهان در سرگشتش زندگانی فدا کردش که سکن هر چه خواهی و لیل روشن است از عشق باوی بگل خورشید را پوشیده شد همان بخت بدست را بدو داد</p>	<p>که بودند از بی شیرین پیشان جهانی وقت آفتاب نه کردند بمیر و زندگانی باز یا بد که در صدمت توان کردیانش حدیث رفت بر و میش نیارود وزان سیمین بران لختی شنیده تویی دل گرد و در مان پیر که تا با لعلتان بازی کند شاد</p>

<p>وگره چرخ لعبت باز دستی همان لعل و نشاط اندک کرد کلید فستق را درای پدید هست ز صند شیرین زان رای قوی به</p>	<p>ببازی برد با لعبت پرستی گفتار در آ مدن بهرام چنگ خسرو و هنریت خسرو از بهرام چوبین</p>	<p>چو شیرین باز دید آن دختر از جهان آزاد پیشین پیشه کردند که رای استیغ در برین گفتم</p>	<p>زنده پیرایه داد آن اختر از جهان آزاد پیشین پیشه کردند که رای استیغ در برین گفتم</p>
<p>برانی و لک را بنگاشی داشت مهرش سواد آماج خسروی داشت بنود آ که چون پوست شود که زمین کودک جهان را زیند</p>	<p>باش شیرین یک تاده توان گشت به دست آوردنش رای قوی داشت فراق از چشم یعقوبش برود هر گزش باد شاهی را نشاید</p>	<p>چو آن گشت بهرام قوی را و گر کین نقش بر طبع ره کرد هر کس نامش به مشید و جی داشت بر و کچر عده سه هر گز آذر</p>	<p>که شد خسرو جهان را کار فرست که خسرو جسم بر مرز اتبه کرد پیشانی کرد نقش خوب داشت گر ای ترز صد خون برادر</p>
<p>بخش کشور را بر پانگ رود ازین شورش مرا لکن سر نشاید گر از بند با پند سه بگیرد تبدیری چنین آن شیر کین غم</p>	<p>ز ملک دوست تود ارد مرده که چون مرشد مر و گر نیامید و گر نه چون پدرم و او میرد رعیت را بر دین آورد از راه</p>	<p>هنوز از عشق بازی گم داشت همان بهر که او را بنده سازیم شما گیر باز از اش را پیش شهنشخت را سر گشته میدید</p>	<p>هنوز از شو شیرین در داشت چنین با آب و آتش چید ساییم که امیکس میرسد چندی شیر رعیت را از خود برگشته میدید</p>
<p>بزرور اقبال را بر زور میداشت ز بی نشی جو عاجز گشت پرور کیانی تخت را به تاج در ماند بشطرنج خلافت این طلع خیز</p>	<p>اکوری دشمنان را کور میداشت ز روی تخت شد بر پشت شید جهان را بر جهان جوی و گرانند بهر خانه کشد و ادش شد انگیز</p>	<p>چنین تانضم لشکر پرور آورد در آن غوغا که تاج او را گوازد چو شاهنشده ز بازیای ایام چو بهرام پنجمین شطرنج میبانت</p>	<p>رعیت دست مستولی بر آورد سری برد از میان کز تاج پرور بقایم ریخت با شمشیر بهرام هکس پر و خوش منصف و پادشاه</p>
<p>بران آمد که یک منصوب به بازو بصد ننگ و دوستان راه پیراه چنین گوید جهان دیده حق گوید شکای میزد و بیاخت هر سو</p>	<p>به پیلان شید شد مات سازد آذر با لکان آرد و بگاه گفتار در رسیدن خسرو و شیرین دران مجرای خرم و پیاپی</p>	<p>چو در بازی صناعت کرد بهرام در آنجا سومی موقان کوثر چو در بازی صناعت کرد بهرام در آنجا سومی موقان کوثر</p>	<p>مغانه عشق آتشخانه در دل که چون شید دران محرابان بر آمد شیرین از دگر سو خسرو را شقانه از میخواند</p>
<p>که بایاران با ش آن دل افروز</p>	<p>بهرم صید بیرون آمد از در</p>	<p>دران مجرای خرم و پیاپی</p>	<p>خسرو را شقانه از میخواند</p>

که گوئی یار مارا حال چون شد	کز آن بازی ز ملک خود برون شد	چگونه رست از آن بازی بهرم	چو پیش آوردش آن بهر دایم
نشد برین نهانش آشکارا	کجا بردش پیر به به دارا	ملک چون بیدلان گشته میشد	از تاج و تخت خود برگشته میشد
از آن نگین که کمان دست زده	چو کماند روی تختش گرفت	دل اندر بر طپان از بهر بادش	چو شب تار یک گشته روز گاش
فلک حیران شد از بیاری نیت	فتان خیزان ز راهماری نیت	شکایت کرد از احداث زمانه	که پیش آورد چندانی بهمانه
همگفت آن نمی بینم ز بهرام	عقاب رستاخیز که با من کردایم	ز دور آن ای همه سختی کشیدم	تنبه ماندم و شیرین ندیدم
بدل پنج و تن ز خور ماندم	ز تخت بادشاهی دور ماندم	اگر چه تنه ملکش فرو بست	پس از تنه شیرین باز پیوست
و وصیاینگین یکجا باز خوردند	بصید یکدیگر پرواز کردند	بشوریده دلش غوغای شیرین	فتاده در سرش سودا شیرین
دو یار از عشق خود غمور مانده	بصید اندر یاران دور مانده	دو تیر انداز چون سرد جوانه	بیتیر یکدیگر گشته نشانه
یکه را دست شاهی تاج داد	یکه صدم تاج را تاراج داد	یکه سنبلی از گل برگشته دیده	یکه را گرد گل سنبلی دیده
یکه مرغول غنچه بسته بر گوش	یکه شکلی بگنجد بگنجه بر دوش	یکه از لوق خود مهر را شکسته	یکه بر غنچه طوق بسته
انظر بر یکدیگر چسبند آن نهادند	که آساید چشم یکدیگر نشاوند	نه از شیرین بهر گشت پرویز	نه از گلگون گذر میکرد شیرین
چو خسرو دید آن غوغای خشن	نداشت او که شیرین سستین	یکه ساعت درو نظاره میکرد	ز شادی غوغا دل فواره میکرد
بپرسید از بتان خسرو بالا	که ای ماهی بتان خورشید بالا	چه خوانند این بهار دلبری را	چه گویند این کار ششدری را
تیرای کان بت دلخواه دارد	بگویند از که امین شاه دارد	بیشه گفتند آفتابان فرخار	که شیرین ستان خورشید خسار
چو شش بنید از ایشان نام شیرین	تقاضی کرد اگر چه بود غمگین	همی درون باز جست ماه خوبان	از آن سروران خورشید تاپان
یکه گفتا که هست این شاه پیر	که بوشش سال همه باشد درم پیر	چو نام یکدیگر هر دو شنیدند	یکه آه از دل و جان بر شنیدند
حریق و دوستی را ساز بستند	ز یکدیگر نشاند باز بستند	چو نام خود شنیدند آن چالاک	افتادند از سر زین بر سر خاک
گدشت از ساعتی سر بر گرفتند	زین را از شک در گوهر گرفتند	چو از هم باز پرسیدند نیت	زهر نیک و بد و سله و سخته
باین هم پرسیدند خود را	فرد گفتند نیت نیک بردا	سخن بسیار بودند نشیه کردند	بگم گفتن صبور می پیشه کردند
هو از بر زمین چون مرغ بستند	بسان مرغ بر مرکب شستند	خسان از هر طرف را نه سوار	پر پر وئی رسید از هر کنار
صغور شیرین را دیدند تابان	قران کرده بهر عشق از آن	نگنجه عشق شان آتششان	فرس دوزیشان چون خرنگشان

فکندہ عشق را دعوی برآور خبر دادند مورے چند زبان چو لشکر جمع شد بر پرہ کوں ز تاجت آسمان ابرہ مندے دین نزدیکی از بخشیدہ شاہ و گر بر فرق مورے بگذر ذیل و گرہ کر شیرین در سپاستش	فرس زیر نشان چون بر فراہ کہ این بلقیس گشت آن یل زمین برگا و مینا لید را بنوہ زمین را زیر تخت سر بند می و ثانی است مارا در گذرگا فتہ افتادہ را جامہ در نیل خروخا نذا فرین بی قیاستش	در ایشان شیرہ شدہ کرک چیتا در سر و لشکر نو میر رسیدند بخسرو گفت شیرین کے خواہ اگر چہ در بیضہ ہفت کشور اگر تشریف شہ مارا نواز د ملک گفتا چو جان سے پیروی دو اسپہ پیش بانو کس فرستاد	کر شیرین را ز شہ و از شناخت بگرہ در دو صف بزمے کشیدند از من چون من ہزارت بخندہ بجان خاص جہاندارت یکسر اگر بند و رہے گردن فرازد بجان آیم اگر جان سے پیروی از جان کردن شاہش خبر داد
پہان آورد شیرین داستان مہین بانو چو کارا لگی و انت برون آمد ز دروازہ تعجیل فردا ورد خرم بالکاشے چنان ز سے کہ باشد ہم نشان ملک را بر زبان در کار شیرین چو در بختان نہ نہ لگی باز بیزد چو گوہر پاک دارد مردم پاک	باستقبال شاہنشہ بیکیل کہ طویے بود از ان فرودس بختا فرستادش بدست غنڈا لہا	باستقبال شد با نزل و سیاب سر لے بر پیش سرفرازے نہ چند اش خزانہ پیشکش کرد	کہ پیش آورد خواستہ بہان انشاء خدمت شاہنشہ بخت نشان افشانہ بر خور شیر و دشتا دو میدانش فراخی و درانے کہ توان در حسابش دست بخش
تخصیصت کردن مہین بانو شیرین را محافظة خود از شیر و شکر پاک	ز حال شیر و شیرین خبر داشت نہ بر من بر ہم خوبان شہ لہا صلاح جہاکی پسریہ تو گوہای دادہ بر پاکت خورشید بدر و ز دیدن و با قوت سودا شکاکے میں شکوف افتادہ	در اندیشید از ان دیوا گش یکے ناز تو و صد ملک شطہ ہر ما از ان جہالت و شتائے تو گنجی سر بہ مرد ماہ سودہ چنانم در دل آید کین جہاگیر و لیکن گر چہ شکی ناشکیبش	چو جان شیرین شدی تبار خنک ز گل گردانہ خیزد پاک خیزد کے آلودہ شود در دامن خاک کہ چون سازد ہم خاکشاک و آلودہ یکے موسے تو از نہ تبارا ہی جہالت و پناہ پار سائے با و نیاس جہاں نا آلودہ ہیونہ تو دار در اسے و تہیر بنیاد گوش دلت بزمیش

که مردان چهلها بسیار دارند	همه فیه خنجر در کاره اند	وگر در عشق بر تو دوست یابد	ترا هم خافل و سرست یابد
چو دین از کینا می دور گردی	پوشی در جهان شور گردی	وگر خود آب جیوه نه تو شیرین	زهرت سیر گردد پوچر امین
چو دین سرکش و عشق بزدلی	چو لیل پاک شود چاره سازی	بناید در بوسه دل فداون	عنان دل بدست دیودان
رخ چون به رنگ تنگ قرار	اگر چه عاشقی آهسته میباش	به پیش هر که باشی تا تو ای	بحرست کرد باید زندگانی
زنان گریه و بوسه شیرینند	که مردان بزنان بسیار خشنند	بناید که سر شیرین زبانه	خورد حلوه شیرین به یگانی
فروماند ترا آلوده خویش	هوس دیگره گیر در خفاش	چنان زنی باخ خورشید نورش	که پیش از زمان نیفتد ز نورش
شیدم ده هزارش خوبه	همه شکر لب و زبیر مویند	دلش چون ز انده گلها خندد	بگویی بر سنگ چون مهر بندد
بسته گرد دست پر تو بهر نیامد	سرانگه مهر خریدن برستاید	چو بیند یک عهده یک نامد	زمن خواهد به کاین نامد
هنگام در پارسی بزرگد	همانزاد شاهی بر تو گردد	گراو ما هست با نیزه آفتاب	گراو کاوس و افراسیاب
ازو کمتر در باد شاهی	خزیده هست و اسباب سپاه	بناید که ترا طعنه شمارد	بسان غافلان در دست آرد
اگر در دست او فرسوده گردد	بدین باکی نه تنگ آلوده گردد	اگر چه شاه خسرو بنظر است	رخش تابنده بدر میر است
ترا باید که عقل و هوش باشد	ز خویش یک چشم و گوش باشد	مشو دنبال مردم چون نیلخا	عشق اندر صبری کن چو عذرا
پس مردان شدن فردی بنیاد	زن آن به کش جو افریدی بنیاد	بساکل را که نغز تر گرفتند	سیکند چون مو بر گرفتند
بسیار داد که در ساغر کشیدند	بجز عهده ریختندش چون چشیدند	تو خود دانی که وقت سرفراز	ز ناشوی به از معشوقه باز
اگر چند مایه شنی خیرید	بنیادی در بلا و غم گرفتار	ولیکن گفت من باین دنیا	همه باز نیست پیش عشق باز
اگر چه تو به خسرو مسرانی	من اینک گفتی که تم تو دانی	نگه را اندرین آشتی باز	کرنگ کار زود نایخ عطار
مشو خاشاک کار افتد از	که باشد خامشی ز سر زوار	چو شیرین گوش گردان چند چون	نهادن پند چون حلقه در گوش
دش با آن سخن هواستان	که او را نیز در خاطر همان بود	بهفت او تنگ و خوش خمر گشت	بروش نامه گیتی خداوند
که گر خون گرم از عشق جانش	تو هم شد که جنت حلاش	چو بانو دیدن سوگند خواری	پدید آمد دلش استواری
رضادادش که در ایوان مکن	نشید با ملک گشتا گشتا	بشرط آنگاه تنهائی بخویند	میان جی گویند آنچه گویند
نشسته شاه شیرین با شیر	رسیدن بهفتاد و ختر شیرین	و از انجا رفتن	شده حمرا ز زر دشت حمیرا

دگر روزینه که صبح جهان تاب	با شیرین بر خسرو و در میدان گوی با حشمت	طلی شد لعل بر لب خوش لب
یز که لعل ز لشکرگاه خوشید	استام گنبد بر بر جیسر نهامید	به بهرام و به تیرو جرم کیوان
همان یک شخص کاین پارسا	همان انجم گری آغاز کردند	سخت شیرین شد و آشوب دور
بر دس هر یک به سخت سپار	بیترا انداختن رستم شکاری	که گو از چنبر گردون ر بودند
خدا نگ ترکش اندر دست	چو سوز در خنک نینشستند	روان گشتند سوختند شدت شتا
برون شد و آبک شیار نشان داد	شسته لکه کار دل در کارشان داد	نشانده شش غم دیر پادشاهی
چو دید اعلی بتا فتنه دلبند	سر سپهر شکر شیرین از فتنه	بمیدان از سواری بهره دادند
نم بر عرض آن مشکین نقیان	بترست شد سوخت میدان شتابان	به پریان از شادی بهر سپهر
روان شد بهر سو چون آفتاب	پدید آمد زهر کبک عقیقه	چمن را فاخته و صید را باز
بشیرین گفت بان تا نشانی	درین میدان زان گوی یادم	شکران شور و بمیدان گنجینه
ز چوگان گشتند بهستان همراه	فلک آن بر صندل سودرما	شکسته دگر میان گوی خوشید
و یکسو ماه بدو اخترانش	از دگر سوشه و فزون برهتشی	تند روان باز غارت می نمودند
که خورشید بر پله گوی و گما	کسی شیرین گرد بر دس و گشتا	طوائف کرد میدان در گرفتند
بشیرین و چوگان گرد میدان	چو روز و شب همیکو و جوان	بصیدان فتن جولان کشادند
نه چندان صید گوناگون فلکند	که در هر حساب آید که چندانند	نیستان کرد بر گوران زبینه
بنوک تیر بر خاتون سوله	تقی کرده ز آه و غم غزاره	شگفته ماند در چاک سواری
که هر یک بود در میدان طلق	بر عوس گاه خیر از دهاست	کران صیدش چه آرد از اعلی
و چشم مست شیرین دیدن گاه	که پیداشد بصید افکندن شاه	بجاس آهوس شیرین گرفتند
انرا چرخ بر واز جهان گیر	همان گیر به چو خسرو دگر خیر	گل چیدن ببلع آمد سیه زان
شد باز جلوه طوائف سسته	یز زان سیه زنگار بسته	زینج مانگی تا روز فتنه داد
دگر روزستان پوسان بریدند	بر گاه ملک صفیر کشیدند	همان خیر کردن ساز کردند

دربین کردندهای عفو و صف	وزین حرفت نیکنند ز کجوف	لک فحش طلب بیکر و بیبا	که با شیرین کند یک نکته در کار
نیامد فرشته با او پیدایش	که در بند تو قف بد بکیش	شیا که کان شکر لباز میگشت	همه عیش بے پروا میگشت
شیشه گفت که بر یکدیگر ان شاه	جمله چشم دولت را نظر گاه	بیابا ماد از اول روز	شهمیم از گنبد قنبر دوز پیر و
عے آیم و نشاط اندیشه گیریم	طرب سازیم و نشاطی پیش گیریم	اگر نشاطیم و نگین درین دیر	نه ایم لکن ز دوران کس سیر
بگیر اندازده جسم و فرین	ز نشاطان گذشتند تیا کنون	ز رفتن که چه بر غیو فرستند	ز تخت امرو و در صندوق فرستند
چو میرا بد نشن این دیر ناچار	نشاط از نعم برو نشاطی بر تیار	نشاط از نعمت جسمم ان پرورش	زین را بوسه و بکر و شغش
ملک و عده ماه شب افز	دربین فکر که فدا کس شود	وگر روز آن بر رویه سمن بر	روان شد با پریر دیان دیگر
بساط خسروی را بوسه داد	که بسند و ابرو کشادند	بیابا و شاه میگردند می نوش	نهاده چون غلامان حلقه دروش
خوش استایان می گسائی با	کس کین بخور دانی بماند	بمانان نور و نور نشان ماند	فر و خاندان پیاست نسائی
نشن خمر و شیرین عشق و صفت بیافرین			
چو میرا بسوز پشته آسانی	بغش بر لب و سی بر آرد	بسیار مرغ که عشق آواز کرد	ز سبز بر کشد چو بس
بوانا نرو پیران او کرد	جهان سپیکر و خرمی نو	خوش و خرم نهاده خرمی دوست	بسیار عشق کمن کان تازه کرد
نگر از گل تحت کاوسی بر آرد	سپاه فاخته بر زان میبزد	سمن ساقی دز گس جام درد	ز گلهای بر دیدار خرمی دوست
چو خرم شد شیرین جان خرم	صدا داد کار افتادگانرا	شمال آینه هر سو خروشته	بغش در خمار و سنج گل دست
گل از شادی علم و بی غمبزد	شمالی هر مرغ را خوش گشته	سی سرو از چمن قامت کشید	زده هر گاو چشمی پیل گشته
صدا بر قع کشاده ساوگانرا	کشاده باد شیرین به با گوش	عروسان بیا حین دست برد	ز عشق لاله پیراهن دریده
زین طبع شقایق پوش گشته	زافا آورده پیر و ان تنبها	پروا بر سبز گویا گشته	شکر فغان شگفته شانه دست
بغش تاب زلف و فکند بر	بگر و سبز با نادر میازی	تند روان بر ریاحین برفشان	زمر در ابرو اید بسته
نموده ناقصه خاک استنبها	کز قه هر سنگ بر کف تار	صبا از سبز در هر باغ	ریاحین بر تند روان بر فشان
غزال شیر مست از دگوش	قبای سنج را صد بار کرد	دوم درین شده بهر شاخار	ز گل فروخته هر دم چرخ
زهر شایخ شگفته و بهار			ز سر یک جدا کرده شایخ

بهر چو شده آب کوام	نولے بلبل و آواز در آج	فکبیت عاشقان طراوت تاراج
چوستان در میان گل نشسته	نماک اندک کبر بر کشیده	در عشق ناله بر گردن سبیده
خطا باشد خطاب عشق بازی	نرمان خسرو شیرین شب روزه	بهر زهنت گمی داد دل افروز
گیچیدنگل بر کو سساک	ریاحین بهر یاحین باده در دست	بشرو داند نازدوری مست
یاباک و در شکر نشسته	زبان بر کمانه چشمه آب	آینه خورشید صافی باده
نی شهر و در کرده فی قند	آهوان رونق ز خویش انظار	که از باران نیسانی صدف
شکر قرمان ز لعل شهید ترش	ز بس خنده که شمشیر برنگزود	بجزرستان شد افغان طبرزد
دور اسک باویش سپرد	قد چون سروش از دیوان	ایوب داده تشریف گیاهی
بدندان کرده خود را پاره پاره	سمن که خواجه با گل دی خوش	علام آکن بنا گوش از بن گوش
گیشتن خسرو در بر مگاه بچشم شیرین		
که جز موس بن مست از دی گپا	در آن محفل شستی جلد کردند	ملک امار که بر پاست کردند
تریا و ارگردن حسن ماه	بدست مشتری رویان مود	ساع خسروانی پیش خسرو
خردش چنگ بر کوبان سید	دل خسرو شیرین گشته شاد	شده شیرین بر کوبان شاد
ز دور آینه دوری یکپای	صراحی هاس لعل از دست	بغنده گفتند بادیان پیش بانی
شبه شه زین دومی سر شسته	بصفت ساقی زردن دلکش	یکایک کرده آب وانش
که از نهال میزد بر به اگر د	چو بدستان بشکر گدافتاد	وزو لشکر یکدیگر گرفتاد
به تندی کرد سوسه خمر تنگ	فلان هر یک از سوی گریزان	وزان بهیست سلاج خوش ریزان
که شیرین ترش و شاد بود پیش	همه شده سوسه خسرو شیرین	همیند و خرم چون برق خندان
ملک عالی برون آمد ز خرگاه	شده از مستی شتاب آورده	یکپایه برین بی دوج و شیر
چنان بر شیر زدن شیر شد هوش	بفرودش پس آنگه سر بریدن	ز گردن پوستش برین کشیدن
بهر چو سحر سحر چو	نولے بلبل و آواز در آج	فکبیت عاشقان طراوت تاراج
چوستان در میان گل نشسته	نماک اندک کبر بر کشیده	در عشق ناله بر گردن سبیده
خطا باشد خطاب عشق بازی	نرمان خسرو شیرین شب روزه	بهر زهنت گمی داد دل افروز
گیچیدنگل بر کو سساک	ریاحین بهر یاحین باده در دست	بشرو داند نازدوری مست
یاباک و در شکر نشسته	زبان بر کمانه چشمه آب	آینه خورشید صافی باده
نی شهر و در کرده فی قند	آهوان رونق ز خویش انظار	که از باران نیسانی صدف
شکر قرمان ز لعل شهید ترش	ز بس خنده که شمشیر برنگزود	بجزرستان شد افغان طبرزد
دور اسک باویش سپرد	قد چون سروش از دیوان	ایوب داده تشریف گیاهی
بدندان کرده خود را پاره پاره	سمن که خواجه با گل دی خوش	علام آکن بنا گوش از بن گوش
گیشتن خسرو در بر مگاه بچشم شیرین		
که جز موس بن مست از دی گپا	در آن محفل شستی جلد کردند	ملک امار که بر پاست کردند
تریا و ارگردن حسن ماه	بدست مشتری رویان مود	ساع خسروانی پیش خسرو
خردش چنگ بر کوبان سید	دل خسرو شیرین گشته شاد	شده شیرین بر کوبان شاد
ز دور آینه دوری یکپای	صراحی هاس لعل از دست	بغنده گفتند بادیان پیش بانی
شبه شه زین دومی سر شسته	بصفت ساقی زردن دلکش	یکایک کرده آب وانش
که از نهال میزد بر به اگر د	چو بدستان بشکر گدافتاد	وزو لشکر یکدیگر گرفتاد
به تندی کرد سوسه خمر تنگ	فلان هر یک از سوی گریزان	وزان بهیست سلاج خوش ریزان
که شیرین ترش و شاد بود پیش	همه شده سوسه خسرو شیرین	همیند و خرم چون برق خندان
ملک عالی برون آمد ز خرگاه	شده از مستی شتاب آورده	یکپایه برین بی دوج و شیر
چنان بر شیر زدن شیر شد هوش	بفرودش پس آنگه سر بریدن	ز گردن پوستش برین کشیدن

چرخان شد بعد از آن رسم چرخان	که به تنی بودی مست و شاد	بهر سو که رفتی شاه چون شیر	نبود دست او غالی بر شیر
وزان پس هم شایان شد که بخت	بود در بزم که نشان تیغ در دست	اگر چه شیر سیاه بود پرویز	ملک بود و ملک باشد گران
ز منی کرد یا شیر و دلیری	که نام مستی آمد شیر گیری	بدست او شیر فلکند شاه	مقام دست بوسی یافت آناه
دوان از نو سه چون جلا تبار	ز نو دست شه را بر نگر کرد	ملک بر تنگ فکره شکست	که شکر در دوان بایده در دست
لبش بوسید گفت این گیسویست	نشان دلش که جاس بوسه است	نخستین یک پیکان شکرین خاتم	که از شیرین بجز و دوا پیغام
اگر چه که دهن جام در نوش	نشد جام نخبتش فراموش	می اول قیج جام او در پیش	ز صد جام در کردار و نهایش
می اول جام صافی خنجر باشد	با خنجر جام در آینه باشد	گل کادل بر آرد طرف چش	فرزون باشد ز صد گلزار بوش
ز او لب کند بسیار صفا	در کادل شکم باشد صد صفا	زهر خورده که طعم نوش دارد	حلاوت بیشتر سر جو شش دارد
دو عاشق چون چنان شربت چشید	عنان پیوسته از رحمت کشید	چو یکدم جای خالی یافتندی	چو شیر و سبزه هم در صفا
چو دزدی که بجز دست یابد	پس آنکه پاس باز دست یابد	بختی پاس دشمن داشتند	بر گیر چشم ریحان کاشته
چو فرصت کشید چه چشم راکل	رو دزدی که بوسه تمجیل	صنم تا شمعین بودی و شمعین	نبود بر لبش سیم رخ را بار
در آن ساعت که از می شست	بوسه با ملک هر دست گشت	چنان گلش گرفته شد در آغوش	که کردی قافش پریان پوش
ملک عاشق او در دوش میکرد	ز غش حلقه را در گوش میکرد	چو مجلس یافتی خالی را غیا	در افتاد چو طاقسان بگلزار
بدان لعل لبش ز جنت بود	چو شکر کید و بوسه در لب بود	ز بس که کاغذ گلش بر کشید	زیر گل بخت برود مید
ز شرم آن کبودی با شرم بر ماه	که مرا خود کبود اندک درگاه	اگر شمعین را در سر دست بود	دو پستانش چو گل در دست
دل اندر بنده آن زلفین چون	کفتار در صفت شب و صبح	بیا و شور و ران یا و شران	سرا ز سودای آن نیا صفت
فرزنده شب روشن تر از	نه آن باد که بهشتان چو آتش	ز تارکی در آن شب یک نشان بود	نشسته شب به تابال افروز
شبه باد میخارد و آتش	سمتار ه صبح را دنان نود	سودای بر آن شب گل ناری	که آب زندگی در دهن نماند
صبا گل را ز رخ چادر بود	مرا در ازادان شب را کوک	این سوز هزاره در گهرستن	جز آن عصمت که باشد پرده کا
شبه بواز دایه مقصود بود	هوادر غایه سودن صد فک	ز شک افشانی با طربناک	دوان سومر مروارید بخت
زمین در مشک پیرون بخروا			غیر از گشته نافه خاک

دماغ عالم از باد به ساری شرابا باندی به خاص گشته درد و دام از نشاط دانه خویش ملک بخت افروزان نشسته نیم سینه دیو به ریاضین کزین خوشتر شنبه خا بریدن چو سیمه دانی که نیک به میراید اگر خویم خونت چون بخوشد هول تو خندلی چون خوش بخند بمقتل آن به که رونم خورده مثل زدگرگ چون سوره خاوار دگره دیور در بند میباش بجد متب پیش تحت شاه شاپ فرنگیش و سیل سر و بالا گلکابی فصل را بر کار کرده	هوا را ساخته خود فانی عطار در باقی رقص گشته همه مطرب شده در خانه خویش دل اندر قیله جیشیده پیام آورد از خسرو پیشین وزین شاداب لای میبدن زغم خود دن کجا کار به برآید و گر خوشد بن تا چشید پوشد تتور گرم چون نان در بنه نیم که به شک کار خود کرده یاشیم طلب من کردم و روزی تبارد فریش بر سر سوگند میباش چو پیش گنج باد آورده گور عجب نوش فلک ناف و حیل ز سرخی رو به چون گلزار کرد	سبیل ز مهره شنبه را در گرفته جرس جندان همه مرغان شنبه اگرچه مختلفه آواز بودند فرق رسته شیرین و غش که سه ماه بتان و سر و پستان چو باشد باد و شاهی و جوانی چرا چندین وصال از دور نیم همان بهتر که عشرت پیشد یام نه هر روز به بود و نه بهاری بسامان که پله صیاد بردند از ان حکرت که با آن ماه میرفت از ان سوخت شامسته نهاد وزین و آفتاب بت پرستان همایون سمن برگ و پر باز چو سستی خوان شرم از پیش برتا	همه میگفتند نصیر بر گرفته جرسها بسته بر مرغ شنبه همه با ساز شنبه و مساز بودند فرغت داده اشع و پر غش چراغ گلشن و شمع شنبستان خطا باشد سخی زندگانی مهر خسار خود به توبه ستم نه در خوشدلی اندیشه سازیم نه هر ساعت بدام آید شکاری چو دید می از مهر غاش خورند چو ماه آن آفتاب از راه میرفت و ثانی چند بر پایستاده نشسته گرد داده و پستان خفت خاتون گوهر ملک اش خرد را و وثاق خویش برد فره گوید بنوبت استانی قصص ماه بسته لعل و گوش حجاب شرم حله برگرفتند همه باریک بین راست انداز رشادی همچو لاله شگفتند زمین را باز کرد آن گنج برد
---	--	---	--

سہیل سجت گفتا تدروس عجب تیش شکر پر سچ چہین گفت	بیازی بود در پائین سوسے کہ عنبر بوسکے دریاغ شکفت	فرو دایہ یکے شامیں شہگیرا ہستی مسخہ امرو کھزار	تدروسے مانہیں اگر دیکھیر رہو دآن عشیریں گل اہم ہزار
اڑان چا ستارن و فلک نامہ بسیلا گفت تلبہ بودوشن	کہ مارا بود یکے چہ از چہان باز از ان گشتہ میان بیک کشن	باجشم کرداد شش نامی کہ چو آن شیریں برآگشتہ از ان	دو بہتر بیند از یک سوشنامی بلان چہینہ مان تر کردنا گاہ
ہجارت گنتا سعلی بود گاہ سمن بر گشت سمن بر گشت کرد	از قمار گاہ شامان در نہانی ہجارت از حدت و زہن فروز	در آمد دولت شامی شہلای فلک در عقد شامی بند کردوش	نہاد ان لعل ابر گشتہ تاج بہاوت و گریہ بند کردوش
بریزاد و بری رخ گفت ہمار خداونہ قانون چنان آہستہ	بہتر ہست بود در پختیر گلے کہ نہ بود و شمشاد تصبیش	بر آمد آفتاب ز اسحاق پیش بدو پیوست ناکہ سہل آزاد	کشید آتماہ را د چہر خویش کہ خوش باشد یکجا سوش شاد
زبان بکشد اگر ہر لک طہند چو نہ در سخن فہمیت بشہاورد	کہ زہرہ نیز تہلا بود کچھیں ہفتن را تازہ کرد از عشق منشو	سعادت بر کشاد و قبول است کہ شیریں نگینی بود در جام	قران شمشیری با نہر ہر پیوست شمنشہ روغن و شہر ہر انجام
برنگ آئینہ صفت من ہم جہان را ہر دہون خشنود خشنود	کہ در حلوائی شیریں زعفران زیکر گر میرید و بختید	پس نگاہ کرد شہاورد این سخن ہکام دل با نادرین شہنشاہ	کہ احسنت ای دم ہم پہلو دو ہزار مباد آمد دو نعم را بردنش راہ
سخت چو برب شیریں گفت کرد چو شہاورد از آہ چارہ کار	ہو پر مشک و صحرای شکر کرد دل را پارہ کرد آن پارہ کار	ز شرم اندر زمین میزد و میگفت قضای عشق گر چہ سر زشت	کہ دل بی عشق بود دیار جنت مر این سرفروش از زشت
چو سر شمشیر سوسے آن نقش اگر چہ رخ بیک پایان کشیدم	بافسون ہمای عشق فگندہ از شادی نقش زیم نقش و ہاست	سیادش بچہین دہام گشتم بیکدم صد فسون افشانہ من	بنفشہ بستہ این دہام گشتم جواب پر فسونے خواندہ من
سر دم در سایہ این تابو راہ گوئی نہ برہ شیر شہان کرد	دگر چہ صد بار عشق دیدم نہیش بخت دولت را بہر بار	مرا کرد دست فسون نقل جاست چو دو آمد بخبر گفت باے	نہ خسر و یکہ کھیر و خلاست سیر شیریک بدانہ مرغ است
ہمیشہ شیر بر آہو چہیں اگر شیریں نہ باشد و ستگیرم	رسن در گردن شیر زبان کرد کنون گشتہ زبون آہو شیر	من آن خیرم کہ شیر نیم پختیر دگر شیر سیہ آید بخرم	بگردن در نہاد از زلف پختیر چو شیریں سم من باشد پختیر
	چو شمع از جنش باے ہمیرم	حریفان این زبان جنس بودند	بہر حریفیکہ بشد دست سوزند

دلم مجرم بود چون تخته خاک	برودستی زنی خالی شود پاک	دگر ره طبع شیرین گرم تر گشت	دشمن کار خسرو بزم تر گشت
چو با عشق گداز عشق دل گم	نه بینی در میان جز زرق و آرم	قبح پر باد گرد طبع پر جوش	بخسرو داد گفتا نوش کن نوش
مکت کو شایسته چون گل گفتند	از آن لعل شفته لعل سفته	گفت قبح شنبخت بند	تو بگری تلخ تا شیرین بخند
گفتی گفته سحر مناس دندان	مختد اتفاق را بر من مختدان	گفتی که دل بر مهر بستم	اگر چه از غم دلبسته شستم
بدست آن بتان مجلس افروز	سپهر انکشتی می بخت تار و دوز	بپرد انکشتی چون صبح بخت	که بر پایک خردس انکشتی بخت
بتان چون یافتند از خبری بهر	شدند از ساخت میدان سوختن	جهان خوردند کج غم نه خوردند	ز شادی برگ گاه کم کردند
چو آمد شیشه خورشید بر سنگ	جهان بر خلق شد پوشیده تنگ	دگر ره شیشه می بر گرفتند	چو شیشه بادا در سنگ گرفتند
بدان شیشه دلان از رنگازی	فلک را پیشه گشته شیشه بازی	بے خوردن طرب را تازه کردند	بشیرت عیش بی اندازه کردند
همان فشانده شیشه گفتند	همان لعل در دوشیده سفند	نشسته شاه چون خوشیه دانا	بر ایشان دل نهاده خالی از زرم
دل خسرو عشق یار پر جوش	بباده نوش لب میگردی نوش	مے رنگین ز سب طماوس چهار	لب شیرین ز سب خرمای چهار
نهاده بر یک کف ساغر مل	اگر نه بر دگر کف دسته گل	از آن مے خوردن گلی بخت	پای دل جستن دلو بے برداشت
شراب تلخ در جانش انز کرد	بشیرینی سوس شیرین نظر کرد	بنزله گفت با او نکست چند	که بود از بوسه بهار از زبان بند
هم از راه اشارت مے فرج	حدیث خویشین را یافت باخ	سخنمادر کرشمه مے منفند	بنوک غره گفتند ایچ گفتند
همه شب پاسبانی پیشه کردند	بے شب را درین اندیشه کردند	زگر می مے خسرو خوش گرفتند	صبوحی خرمی را پے گرفتند
که شیرین را چگونگی مست یابد	بران تنگ شکر چون دستیابد	منی افتاد فرصت در میان	که تیر خسرو آمد بر نشان
دل شادش زدیدار دل افروز	طرب فیکرد و خوش میبود تار و دوز	چو بر شید ز شب گلگون خوشید	مشمام انگند چون گلبرگ چید
نه خورشید دل در صید بستند	بشید زو بگلگون بر نشستند	شدند از مزه و قان موی شهود	بناکر دزد شهر مے از مے درود
گفتی برگرد شط بستند زنجیر	زم غ و ماهی انگند نغمه خیر	گفتی بر فرشته نوشا پیشه کرد	جهان پر نوش کردند از می درود
گفتی را نند سوس و شت مند	تبی کردند دشت از آه و گور	گفتی بر چشمه خوشاب بودند	گفتی سر مست که خواب بودند
بدعیان روز ما تیر کردند	گفتی عشرت گے نچهر کردند	عروس شب چو نقش انگند بدست	بشهر آرامی انجم گلبرگ بدست
عروس شاه نیز از جملک بر قات	بر دے خویش مجلس را یار	عروسان دگر با او شده یار	همه مجلس عروس و شاه یکا

شکر بسیار و بادام اندک بود ز سبزه رود و ز شکر خود ند سے و مشوق و گلزار و جوان بدست دامن جانان گرفتند گے جستن بفره چاره ساز جهان اینست و این خود نشان شبه از جلا شهابه ساری شده روشن شب از همتا چون حقیق مرغ و دشتا نوش ساقی سسی سر و روان بر هر کنار دشتانان کرده چون خورشید ز شام جریغان از نشستن مست گشتند هینا مجلس بے گرد و غبار سر زلف که گیسو لارام هر آنچه از مهر و شین رفت گورد من و تو جزین و تو کیست اینجا ایسان میوه و آبر و مند سگ قطاب در پهلوی میخ بسا شوره زمین کرتا ناک بترک لولو تر چون توان گفت کبود تر چو چون آید به پرواز	کبود تر چو و شامین یکے بود زبانے سبزه و ساغر خود ند ازین خوشتر چه باشد زندگان بدگر دست نبض جان گرفتن گے کردن بهر سه زرد بانی گفتار در عتاب کردن خسرو شیرین و پنجتم رفتن خسرو بکایانم حق بر داشته ماه شب افروز ز دما برده اندوه فراق زیر سوئے شگفته نوبهار هینا ساغرے چون آب حیوان برفتن با ملک همدست گشتند نیامیزد گلے بے زحمت خا پرست آرد و درست از دین کنون روز و نوبت در روزی نو هزار کردن ز بهر چسب اینجا امید ماه تقصیر تو تا چند جگر باشد غله از پهلوی خوش دلمان تشنگان زاکرده خاک که لولو را بر می چون توان گفت ز چنگ شنه قند در چنگ باز	همه بر یاد خسروے گرفتند حماک دستار گردن یار تاشای گل و گلزار کردن گے در گوش دلبر را گرفتن که آوردن بهار تر در آغوش گفتار در عتاب کردن خسرو شیرین و پنجتم رفتن خسرو بکایانم دران متاب کوشن تر ز خوشید تخال با شام رازے گفت یکے بر جاسے ساغر دفت چو در چند گشت از جام نوشین خمار ساقیان افتاده در تاب شه از راه شکیبایی گذر کرد لبش نوشید گفت ای من غلام گیاه نو چو بر کوز از زمین سر یکے ساعت من و لوسوز باش اگر خود پویی از تنگ کبودست بسا ابر که بند دکل مشک چو باید ز هر در جاسے نهادن بره در شیر مستی خورده باید بسر و پنجه آشوب چون شیر مرست	پیای خوش ملی را سپ گرفتند درخت نار و ن پچیده بر مار سے لعل از کف دلداز خورد گے عمارے دل پرواز گرفتن گے بسین بنفشه بر بنا گوش و گز است این عجب بریزد کمان سعادت رخ نود و بخت یار شده باوه روان در سایه سیر جبا تفسیر آید بازے گفت یکے گل آب دان بر کف گرفته گران شد هر سر ساز خواب و شین دلخ مطربان پچیده در خواب شکار آرزو را تنگ ترک کرد بدنه دانه که مرغ آمد بدست بد شوری خورد گاه کن خر اگر روزے شوی امروز را باش چوبے آبست خود زانوسے رود بعشوه باغ و دهقانرا کند خشک ز شیرینی بر دناے نهادن که چون بخت شود گر گش را باید که مارا پنجه شیر افکنی هست
---	---	--	--

گوزن کو گر کردن فرزند است مزن چندین گره بر زلف و خفا چو نیل خویش را با شمشیر خردار شکر با سخا بلطف آوردادش	گفتار در پاسخ دادن شیرین خسرو را	مکن چاره را باز در دوازست و کاسے ده فقرا گردان ملت اگر آهوسے بیابان گرم نیست چو بازار گان صد خردار قندے	سگان شاه را رنگ نیز سیر است چه باشد گر بقندی در دین بدست اگر در نیل با شمشیر باز کن یار جو لبے چون طبرزد باز داشت
که فرخ نماید از چون غمبای نیم چندان شکر اندر سوار چو زین گرمی مرا سائیم بچند سرسش گر کشی را ز نمون بود	که هم تختی کم با تلج دای که آرم پاسے با شیر شکاری مرا شکر مبارک شاه را قند تقاضاے دلش یار بکچون	خرد در اچنان چاک نه نیم اگر نازے کم مقصودم نیست دزان پس عقیق الماس میدا شده از سرخ هروی نیز چون عار	که با تازی سولے بر نشینم که در گرمی شکر خود دن نیست ز مرد را با فی پاس میداشت خوشا خارا که آرد سرخ گل با
ملک هر لحظه عشق از سر گرفته بنجی هر دش لطف نموده کمان ابرویش گر شد گره گیر نمک در غده کین لبایکش	چو جانش هر زمان بر گرفته ز لعلش هر زمان بوسے برود کرشمه بر هفت میراند چون تیر بهر لفظ مکن در صد کیعش	چو یوسف مست برایش قناد بر موسے که تندی کرد چون شکر ستان غزه اندر نوبت جنگ قصب بر رخ اگر پوشم بآنت	بر غبت بوسه برایش بداد هزاران سوسه قائم داشت بهز جنگ دش صد شمشیر نگ بنوا گوشم به خوبی در میانست
ز یکسو حقه لب کرده خاموش چو سوز چیده گیسو مجلس آراست نمود اندر نهیت شاه را پشت غاط گفتم نمودش تحت علاج	چو رخ کرد گردن خردار خواست بگو کرد سپید آتش به گشت که شد را تحت باید نیز با تاج از ان روشن ترم وجه دگر گشت	نیکبسته نازبے اندازه میکرد چو خسرو را بخواش گرم دل یافت ندان پشته که پشتش ماند و پس حساب دیگران بودش در لگو	بدگر چشم خدرے تازه میکرد مروت را در ان خوار و غل یافت که رسے شاه پیشتوان پس که پشتم نیز محبت چون گمی
دگر چه آنگه که روجے شد از دست بخشم تیرگی کردن که بر خیزد چو خسرو دید که ماه طرازے بگستاخی در آمد کاسے دلارام	بدگر چشم دل دادن که بگریز گفتار در پاسخ دادن خسرو شیرین را	چو خوش ناز نیست ناز خور دیان بصد جان از در ان ساعت که جان نخواهم گوید و خواهد بصد جان نخواهد کردن و در اچاره ساز	ز دیده را ندن و در دیده جوان نخواهم گوید و خواهد بصد جان نخواهد کردن و در اچاره ساز گرفت چند خواهی ز دیار رام چرا باید که من مستم تو بهشیار

خوشترین نظامی

بیشیاری شوزیر که مستی و گر خواهی که در دل را زوشی برین سودا که چون شمشیر دلت گرچه بدلداری نکوشد بسافای که از باز بچه بر خاست بداید فال چون باشی پیش و گر خواهی که لبین نیز دهم خوایم خون من دامن بگیرد ندارم زهره بوس لبانت به یک بوسه تازه دستان مرا در دهن آن قند کردی چو ستاق کاب چشمه پیش ریزد چو باید این همه اندیشه کردن تو رخ چون گل در میان نبات سر زلف تو چون هندو چالاک بگیرم دزد و دانا باشد مزد نه بزد دزد و هندو را که دست کند زلف خود در گردن بند تو دل خراب باش تا من جان دشمن شمار بوسه خواهد بود کارم یک آتش تازه دایم این نیک	چو من بیدل به حقا که هستی فکیمت باد بادل به کوشی سلح گردن افزان گیر بگو ما عشق را زنگی فرو شد چو اختر میگردد شت افکند چو باشی نیک نیک آید فرزند درین گرمی بناک می به سوزم که خون عاشقان هرگز میرد که بوسم آستین یا آستان ازین به چون بود بازار گانه چو بنودی چرا در بند کردی ز چشمه کاب خیزد پیش خیزد نشاید سخت روی پیشه کردن حلقه گفتم لب آب جانت بروز پاک زخم را برو پاک بگیرم دزد را گیرم دزد که با دزدی جوان مردن است بصید را غواشب باش خرسند تو ساقی باش تا من باده نوشم تو سه ده بوسه تا من میثام که بر فردا ولایت نیست کس را	ترا زین کبک شکستن چه سود تو تیر اندر نه میت بوق میزن تو خود دانی که با شمشیر بازی به گویم دو دستم گر خود نه باشد چو نیکو فال زد صاحب خانی مرا از لعل تو بوسه تمام ست از ان ترسم که فردا رخ خراشی گر نعم راسه دمسازی نری نه گویم بوسه را میری من و تو بازار گان صد خروار قندی چو بکشتی کشاید بند از تو دعا غوث کتم چون باد رخ نباید دمنت از من کشیدن چو آب زندگی پیوسته داری دلم گر بر دزلفت و پذیر ست بزدلی هندوت را اگر بگیرم اگر چه دزد با صد زهره باشد شب وصل ست لب پر خنده دایم حساب حلقه خواهد کردوشم یسا تا زرد دولت در آیم بنقد مشب چو با هم ساز گایم	که باز عشق کبک است بار دوست ز چاسه نیمه بر عیوق میزن هلاک سر بود گردن فرازی مرا گر نیک او را بد باشد تو خود را فال نیکوزن چه دانی حکام کن که این تیرم حرام ست که چون من عاشق را کشته باشی بوسه هم سر بازی نه دارم لبت را چاشنی گسری بمن و چو باشد گر لقب زد در بند فرو بندی فرو بندد بر تو مرا جان تو با جان من نم تیغ حکام بهتر کن زین باز دیدن بختا جان چرا در بسته داری که هندو را دزدی ناز نیست چو هندو دزد و نافرمان پذیرم چو با گش میسنی به بره باشد چرا غ خوشی را زنده داریم تو میزنده تا من سه فرد شم چو دولت خوش برآمد خوشی آیم نظر بر نسیمه فرا چه داریم
---	---	--	--

مکن بازی بران زلف شکن گیر ز جان شیرین تنی آتش نشویش چو شکر گزلبست بوسم در پست بیا فزون ز مشک عسری تو لب شیرینیت را شکر علامت شکر لب گفت ازین نه انداخته که شسته زان بود زهار خوردن بجوئی که آیم رایه ریزد در لب عشق عود دل جان ولیکن نزد با خود باشت نتوان چو باید طبع را خود کام کردن زن انگندن به باشد نیکامی من آن شیرین دخت ابدار با دل شربت از حلاوتیش زال آب چندانی بود خوش بزارانی که او دارا است و برست که این دل جز تو جان از نخواهد بسایار که بسیار خاری حاک چون دید که در کاخ قامت بلا به گفت کاسه ماه جانتا دویم تا به دوستی بر آرم	بمن بازی کن اشب و مست گیر سزد گر گریست چون جانم خوش همه شیرین تر آید جایت از جا چه گویم هم گل دهم سشگری تو اگر شیرین تویی شکر کدام است عنوان آن کام کز من بر نغز چو عشق آمد زده چو آن جان همه دم با خوشی خود ساختن و نیکو نام را بد نام کردن خود افکن باش گرد تمامی که هم حلاوت هم جلاب دارم که حلاوت پس بود جلاب و پیش کز نتوان نشاند آشوب آتش که به تو عیش شیرینم چو زهرست دست باشد که او جان را نه خواهد	بجان آمد دلم درمان من ساز ندارم پیش ازین حیران و مجبور دمان تنگ تویم ست گولی همه تن در تو شیرینی نفقند ورین شادی به ارغلین نباشی کزین مقصود به مقصودم اگر از بازار طبع اندازه گیریم جهان سینه زهر شاد کامی است همان بهتر که از خود شرم داریم که کاغذ خود را بر سر آمد تخت از من قناعت کن بجای چو مارا قند و شکر در میان هست چو آب از سر گذشت آرزو یار به آن یزدان که او عشق آفرید و سبب تپ کرده را حلاوت پیشین	گفتار در جواب دادن خسرو را گفتار در پاسخ دادن خسرو شیرین را عقاب از دوستان نازیت پرتاب بدست آرم تر و دوستی آرم خداوب آید رو اداری چسب چو سیم کون زلفت مرا
---	---	--	--

نه گم در وفا سو گند لبش کن چو آتش در دلم سرکش چو باغ اسیر سے را بوجہ شاد میکن چو زخو رم به حال من نظر کن مگر زان گل گلاب آلوده گرد چو با نوسه خورم چون کس بنام گر از من سے بری چون مهر زنا جگر خور تو به یاس سے بنام و گردیده شود از تو بگیسر و گر جان گردد از دیت عنان پاک	خام را به بوسه چند بشکن بوقت خوشدلی ناخوش چو باغ مبارک بنده آزاد میکن مرا در مان از ان لعل شکر کن یه بوسه گلستان خوشنود گرد ترا نیم چرا دل کش نهاشم من از گل با نوسه نام تو از خاد از تو خوشتر بگر خواست بنام بجو در دیده جاسه حسن تقصیر بود جان با عوسی لیک نه خوب	من زل خسته را دلدا سے کن اگر چه نیستی غمخوار کارم چو چشم به همیشه دورم از تو ز بلف وصل پر گل کن کس نام تو سرست و سر زلف تو در دست مگر زین بود چون با تو بنام گر از دلت سر من سے شوی دو مرا اگر دوسه تو دلکش نه باشد عقابے گرد مار از این پس چو نخسته قصه با سے خوش فروخت	چو دلداران مرا غمخوار سے کن بیدمان سے دل غلگین ندانم چو به خواہ لبست ریخو رم از تو چو دانی در فراقت در چه کارم اگر به خود نشینم جاسه کن دین شیرین بود چون با تو بنام من از سر دور میام تو لعل درد دل باشد و لیکن خوش نباشد میاجی در میان موسه تو بس گرفته زلف شیرین خوش فروخت زجر عفاک را با قوت سان کرد سپاه شب ولایت زد و گشتا
فکاک چون پنج نوبت چو باغ بمان سودا گرفته دامنش را هوسه گرم بود و آتش تیسر اگرست زن نارستان لچکان سخت فکاک را گرم دیدان بقیه اسے بگفت لے شاه عالم بنده تو چو تو گرمی کنی نیکو نه باشد چو باشد گفتگو خواجہ بسیار ستور یاد شاهی گر بود رنگ	بسلطانی علم بر هفت خوان زد بمان آتش رسیده خروش را منے کرد از گیاه خشک پر بنیر که دیار افرو بند بر تخت	ملک بر نهوت جام با ده در دست چو موم از آتش دل نرم تر شد چنان افتاده بد آتش بجانش بے کوشید شیرین تا بصدر دور	چو دلداران مرا غمخوار سے کن بیدمان سے دل غلگین ندانم چو به خواہ لبست ریخو رم از تو چو دانی در فراقت در چه کارم اگر به خود نشینم جاسه کن دین شیرین بود چون با تو بنام من از سر دور میام تو لعل درد دل باشد و لیکن خوش نباشد میاجی در میان موسه تو بس گرفته زلف شیرین خوش فروخت زجر عفاک را با قوت سان کرد سپاه شب ولایت زد و گشتا
گلے کو گرم شد خوشو نباشد بگستاخی پدید آید پرستار به دشواری شکار آید فرا چنگ	چو باید خوشی را گرم کردن بگفتن با پرستان چو کوکبا چو روز پادشاهی بر سر آید	چو دلداران مرا غمخوار سے کن بیدمان سے دل غلگین ندانم چو به خواہ لبست ریخو رم از تو چو دانی در فراقت در چه کارم اگر به خود نشینم جاسه کن دین شیرین بود چون با تو بنام من از سر دور میام تو لعل درد دل باشد و لیکن خوش نباشد میاجی در میان موسه تو بس گرفته زلف شیرین خوش فروخت زجر عفاک را با قوت سان کرد سپاه شب ولایت زد و گشتا	چو دلداران مرا غمخوار سے کن بیدمان سے دل غلگین ندانم چو به خواہ لبست ریخو رم از تو چو دانی در فراقت در چه کارم اگر به خود نشینم جاسه کن دین شیرین بود چون با تو بنام من از سر دور میام تو لعل درد دل باشد و لیکن خوش نباشد میاجی در میان موسه تو بس گرفته زلف شیرین خوش فروخت زجر عفاک را با قوت سان کرد سپاه شب ولایت زد و گشتا

نیاشد پنج آهش بیاری در آن تو دولت جوی مرغی تو تک ز دولت دوستی جان بر تو برون از پادشاهی دولت زبان انگلیس سخن چشم لنگه نور بگرمی کار عاتل به نگرود گرت با من خوش آید شنائی تو ملک سپاه و سایه را بدین آرد چهار دست تو ملک خدایم همچو چیز ز روی که خدای جوانی داری دیر و سست شای بان منند که رخت را گرفته است که دست خردان و جستن کام که بند فلک در جنگ با تو ملک را گرم کرد آن آتش تیز یتندی گفت من ز غم شش و شش خداوند اگر آتش بر نگر دم گرت با من خوش آید شنائی زمین را پس پیل بالا کند خودم بنادانی خرس بر دم برین نام مرانا خورده می تو مست کرد	که غل در پیل دارد جام در دست بدست آرد آنکه من بر دم یک تیم دشمن که از دولت گریزم که آن جوید که کا بنام زنده نخست انگور و انگه آب انگور بیک خانه بزی فرو نگرود همی ترسم که از دولت بر آئی که من باشم اگر دولت بودار بدشت دشمنان عیبی عیبم سکون بر تابد الا پادشاهی طلب کن با تو صاحب ملک ترکی تاج و تخت را گرفته است که با تیغ باید گاه با جام در اندازد بدش سنگ بانو	ز دولت جوی آن گامی که نوازی نخواهم نفس میدولت نودن طرب کن چون در دولت کشا نخست اقبال و انگه کام جستن بصبر بے توان گامی خیر درین آوارگی ناید بروند اگر با تو بیازی سر در آرم و گر خدای بدولت در پیوست چنان اورا بود که بر شتابد اگر در پادشاهی بنگری تیز ولایت را ز فتنه پاسبان کشا به تیغ آزرده کن ترکی جیش ز تو یک تیغ تهنه برگزین مرایز از بود دوستی نیام	بید دولت نیاید پادشاهی من و دولت هم خواهم بودن خودم چون برود یک لوی نشاید کعبه آرام جستن بدر آن دل آذمی گزین که سازم با او سر شاه چون نه آن یارم که از کارت بر آرم در یقین که با شتم رفته از دست چنانگیری تو وقت بربست سیکس بر دی ز دوران بر خنجر سیکس ره و سبزه غنیش بخت مگر باطل کنی ساز تلشش دشش حد جهان لشکر رفتن و گرنه درد عا و سست بر آیم چنان که خشم شد بر پست نبد گرم دریا پیش آید و رتش ز دریا نیز مسرت تر نگر دم بزرگ خواب خواهم که تا نین پس نه پیل کو بود پیل سفاین توانم بر زمین انداخت آخر آتش سوختن باید درخت
--	---	--	---

گفتار و خشم رفتن خسرو از شیرین و غریبت

روم نودن در پیش قصیر

تو خود بنال من ناچار آئی و یا در پاس پیل افکند خواهم بچالاکي فرد آرم سر انجام پرسوده دلم را پست کردی	چون پنداری که خواهم خفت این پس شوم چون پیل و سترام بنایین سبوسه را که دلم ساخت آخر مرایز به خشم آتش بر آرد
---	---

همه شیرین به پیشم بزم گیرند مرا عشق تو از افسوس آورد فکندی چون فلک بر سر گذرم چو نادانان بپای دل بر گزینم از عشقت خوار می بسیار دیدم بسته بیزم ز آرزیم به بدخواه بر این عزم که ره در پیش گیرم من اول بس بجا یون بخت نمودم گرم گر گزینم اندوه تو ترک انگوش که مرغ خود بریم داد نشستم تا بهی خواهم نهاد پس آنگه پاسه در کیل بفرستم زیم تنج ره داران بهرام در آن به رفتن از تنوش تاج عقاب به چار پر پیچ که در زیر	که مردان از زمان تسلیم گیرند بستان را که عشق از سر بر آورد رها کردی چو کردی پسته بزم نثار عاشقی در سر گزینم بگل کردم طبع تا خوار دیدم شده آنگه که بیرون آیم از چاه شوم دنبال کار خویش گیرم که هم با تاج و بهم با تخت بودم کدامین یادم آوردی بدین خاک بباید شد که دستوریم داد روم چون تان در بنام نهاد ز راه کیلگون لشکر بدر برد	که با ما را دی بزم کردن مرا که شور تو بر سر بود نخستم باده دادی مست کردی دل ما در تو و عشق تو پیوست چو گشتم مست میگوئی که بفریز مرا از حال خود آگاه کنی بگیرم بند تو بر یاد ازین کار هر گرد عالم آوارم تو کردی بپای تابا مست خوش بودی بچند من از کار نشدن غافل نبودم چو من رفتم همه گیت ترا باد دل از شیرین غبار انگیز کرده	کے مردانی تسلیم کردن مرا شور تو بر سر بود نخستم باده دادی مست کردی دل ما در تو و عشق تو پیوست چو گشتم مست میگوئی که بفریز مرا از حال خود آگاه کنی بگیرم بند تو بر یاد ازین کار هر گرد عالم آوارم تو کردی بپای تابا مست خوش بودی بچند من از کار نشدن غافل نبودم چو من رفتم همه گیت ترا باد دل از شیرین غبار انگیز کرده
گفتار در رسیدن خسرو به روم نزد قیصر			
در آنجا تالاب دریا بتجیل وز آنجا یک سوار را ندیدم حساب طالع از اقبال کردش چنان در کش عیسی شد از شاد سعدیت خسرو دان از فرخ همچون دیگر گوینده گفت	نهنگ در میان یعنی که شیر دو سپه را ندیدم چو میل و میل بقسطبیه شد بر سوی قیصر بعون طالع استیصال کردش که دشت خویش مریم را بدو داد که اهل روم را چون او پانچ که من بیدارم از پندیده خفت	فرس میر اندام میان آن بر ز رویش رو کرد دولت ابرافروخت عظیم آمد چو گشت آنحال معلوم چو قیصر دید کامر بر درخت دو سه را در ز فامه خسرو اند همان لشکر کشیدن تا بناطوکا چو من فرخ کسان را شکم ساز	که را ندانم خزان با او می سپر وز بسیار حکمت در آموخت عظیم الروم را آن قال موزم بدو تسلیم کرد آن تاج و آن تخت فروان شرطه شد در میان جهان آراستن چون بر طاووس کے فرخ مرا هم نشکند باز

چو روزی که چند شاهان بخت کردند زین لشکر که بر خضر و شداده چو کوه آتشی از جلاست چندی چون پنج هزار از مردگاری شیرخون کرده آمد سوی بهرام	بیاری خواستن لشکر طلبید کفتار در جنگ کردن خسرو با بهرام چو همیشه و نه میت یافتن بهرام از جنگ خسرو	دست چو نخت از بهرام نمودش چو شد نزدیک بهرام آن جا بود سواران را سپ دیدان ناگفته چو برق تیر هر یک تیغ در دست ترنگ تیر و چاک چاک شمشیر جنیت با سه زرین لعل گشته سواران تیغ برق نشان کشیده ستان بر سینه با سرتیز کرده دران میشه که گور از شیر برست عقبان خدنگ خون شرسته ز موج خون که بر میشد میوق برگ سردان سر بریده فرو بسته دران غوغا ترکان نه چندان تیغ شد بر خون شتابان هناده تخت شه پرشت پیله آفر میگرد زو فرستاده ای	بجنگ آمد چو شیر تیر بگریز گرفته کین بهرام آن شهنشاه جناح و قلب صف ابر دیدند چو ابر تند چون شیر خروشان در کینه یک دیگر کشاوند زمین را ریزه سیاه لرگوش دماغ زندگان را برده از پیش جفاست در سیک بازی نموده نه میت راه بر اندیشه بسته که زیر برگ گسا با شمشیر گیر ز ره پوشان کین خواب داده جبا گیند به پر چما کشاده یک شمشیر و دیگر زخم شمشیر نیستاسه با تش در فدا ده که ریزد برگ وقت برگ ریزان بساعت سخی اصطلاب در	چو آن گشت بهرام بهرام ملک میراند لشکر گاه و بیگاه دو لشکر را بر و خیز کشیدند سپاه دوم چون در یکاوشان دور آن سپه در هم فستادند سهیل تازیان آتشین جوش غیر کوس داده مرده را گوش آبل بر طان کین سازی نموده ز بس نیزه که بر سر میشه بسته چنان میشد زیر در عایت ستان نیز مانده آب داده بنوک نیزه با سه سرفاده حمایه افکنده هر کس زیر حریر سرخ میر قما کشان نه چندان تیر شد بر ترک بران بزرگ امیدیش بیل سرست
---	--	--	--	--

چو وقت آمد ملک سرگشت پیش ملک در جنبش آمد بر سوتیل بروز پیل پاسه نوشتن را شکست افتاد بر خصم جهانلو کشت بر ایشان بر شکر زنجیر بروسه تیغ بر لهر زدند چو زانوی خالک اسب نرسند ز اجابت کردن بهر از روش هر آن صورت که خود را چشم زنی کس این سرور داد و بدی همه نهند دشمن توان فرود زنده با ملک طلب برکشند نورسخت گم است این جان فلک بر سبز فلک تقدیر است	مبارک طالع مستاین بخندید سهرام شد جو شنده چون پیل پاسه پیل برود آن سلطنت را الفخ خال خسرو گشت فیروز چو سوسه دگیان گشته گریز سرش چون طوطی بریدند مگر بهرام آن هم تیز خسته جهان افکند چون بهرام گورش ز چشم نیک دیدن چشم بدیافت که بارش خم نداد و در دست سگه صفائی توان خوردن گوشت بجاسه مویه گریز و آواز توغای پر گش کن خواه بر خار ز راهش عقل راره می گزید	بسط کینه چون فرزین فرسود دلش تان کینه بهرام جو شید دلیران تنج کینه بر کشیدند ز بس کشته که بود از خیل بهرام ز خون چندان روان شجوی دماغ آشفند شد بهر امیان را جهان خن چین از بس سوت ندیم کس که خود را بدو شکست چو از خسرو عثمان بر یافت بهرام کدامین سرخ گل را کوپه دود چو شاد و را غم یکجاسه دود هر آقا زیکه است از ساز و آواز جهان بر این تو سن سوار است نشانید بر فلک کرد استواری	در افکن پیل دشمن فرزن که برسد چو شیر تند چون پیله فروشد چو شیران سوسه گودان کشید ز خون آلوده شد شمشیر بهرام که خون میرفت سیر بهر چون چنان کز روشنی سر ساینده مشهد را بیاید بازی آموخت در ست او ماند که از چشم خود است بکام دشمنان شد کلام و ناکلام ندادش عاقبت ناک گل نرو بجاسه سوز کاسه پاسه کوشت درین گنبد که سینه می یکدوز لکه خوردن از دهم در شمار است که نموده است با کس سازگار درین پرده چنین بازی بیفت بغیر دماند هم شمشیر و هم تخت از آچار انقضا بر سر نوشته
ستم تنه بهرام چون که وقت چو بهرام چوین نمیشد تخت سویین شد بر دین رشته		گفتار بهر بادشاهی شستن خسرو بجای پدر بار دوم فرماید	
چو سرور کرد ماه انبرج ماهی ز پر کار حل خود رشید منظور ز بروج میگرد و کاس پرتور و از سپیدی دیبای	مهر پرور شد در برج شاهی پاد اندر گلنده پرتو نور شده چشم زحل خوابه داس ز مشرق تا مغرب نام شاهی	ز نورش ماه و از خنک جبین عطار کرده ز اول خط جویا ببین طالع کرد پیروزه بخت چو شد کار ملک برقرارش	سعاد و داده و تکیه و تقی سومرغ شیر افکن تراشا ملک شست بر پیروزه بخت توی تر گشت روز از روز کارش

کشیده از خاک گشته بر شریا یران تخت هلاک شد چو شیران ز عکس آینه خان روشن بمانی چو فرخ شد بر دم تخت هم تیغ بجلم آنگه مریم را نگه داشت بنگیم طرب حاصل میکرد گسسته گفتی بیل کانی از چو غوی چو خوش گفتند شیران با یوگان هر با مملکت آریار بودی	ز رو گوهر بختی در به دیار مبارک باد گفتندش لیران خراسان زاده افروخته ای در آمد غمزه شیرین بت اراج کز ویرانج عیسی نگه داشت طرب میکرد یکا دل میکرد ز عالم عاشقی با پاوشاهی گفتار در زاری کردن خسرو و فراق شیرین	بشبه خسته تروعه رستگار هیچخواند از فزایش آفرینش ز مرد و شایگان تیغ نامی ز غم پر و از رزاشایت غمندن ز بی یاسی پیاسه بود بخش گسسته از گریه دجهم کردی ازین هر دو کی را نیت موت که خرگبره رود پناه لنگان دلم زین ملک بر خور بودی یرالین ز شسته بخت بیدار بکاسه چیدان گل غار با شریا نیزه را نام که چو ان گیرم را غوش همد شب تاب روز افسانه گفتن شکر خیزین ز گلبرگش بخردار کسی خوردن می چون در خواست نمیه نیم بکا آن هم نشینان ز باز و ساختن زین عمارت گسسته پنهان کشیدن در کاش ز بس یارے نوزد ز گشت غم دو با خنده گفتند دوام سود چو سود از جعفر پارسه دارم
اصد ملک چنین یکسوی ندارد بدیشان میدل و بس یار شتم سسه سر و دم بر بود ناگاه که جان پرورد با جان پرور بخش بشیرینی چو آب زندگاسنه بهشت عاشقان را در شان یکشتن با سمن بریان هم خوش گسسته بود نکر من بر دشان با گش بستن چو سنبل موی درو خیالے بود یا خواسته که دیدم که اندر بر نشاند جان جمشید ز پیشین خات در بر نشین داسم	شبه ده باغ بودم خفته بایار مرا صد ملک گرسنه یار باشد کنون آن سرور از من بر بندوش بکا آن عیش و آن شهاب خفتن بکا آن تازه گلبرگ شکر بار گسسته شکبه زدن بر سر شاه ز چندان نازکان و نازنیان عروسه را بران روی چهره گسسته شگستن بر غارش شکجه که چه افزون گشت غم چون پر خنده خوش چون توان کرد من از سوسه گلستان ای دارم	یرالین ز شسته بخت بیدار بکاسه چیدان گل غار با شریا نیزه را نام که چو ان گیرم را غوش همد شب تاب روز افسانه گفتن شکر خیزین ز گلبرگش بخردار کسی خوردن می چون در خواست نمیه نیم بکا آن هم نشینان ز باز و ساختن زین عمارت گسسته پنهان کشیدن در کاش ز بس یارے نوزد ز گشت غم دو با خنده گفتند دوام سود چو سود از جعفر پارسه دارم

<p>غم چیرین کس اکنون چون توان کرد خوار از خنده سے آید بدین کار ز جحیت رسد این تابناک کے پر آگندہ از ان ناقص چرخند تن بیکار خیس سرم را تب آمد بزدی میزند چون گشت بیمار بشادی یا تو چنانم بجام گیرد به از دولت ملک ناسے نیابد کیا خود در میان دستی بر آرد مرا پیر اند پندے داد مشهور چو عشق آید کجا صبر و کجا دل که بر دوازده ستادی ز حقوت رنج دلش در بند و جانش در دهن ماند فردا قتاده میزند دست بر پای گرفته خون دیده دهنش را ز بحر دیده پر کوهر کنارش بان آتش سرود و آگنی داشت خزه چون رشته در گوهر کشیده شده ز و تاخت کاسه عود از انان که از بیدار میزد دست بردست گے خایند فندق را بعبال</p>	<p>غم یک تن مرا خود ناتوان کرد ز خبر بردارم و بر خود نهم بار مرو غور شید را بر فرش خاک کے کواکب نیز هم ریحان باغند دل تار یک روزم را شب آمد سیاهک بود چون رنگی پدیدار چو دولت هست بخت آرام گیرد کس از بید و آتی کلمے نیابد تو گندم کاهے هستی بر آرد پدر گزمار و آتش باز پر نور بسے بر خواند ازین فتنه بادل چنین جود فرآرد آن سخن پنج</p>	<p>ته با این بند سے شاید پریدن چو من صد غم خودم و دشوار باشند نیخواهم که بادل سخت گیرم نیم مجموع دل رنجور از انم که آن نور پر آگند است این جمع بیماری اجاسے رومی بست مریم که بادولت نشاید کرد گند سے زمین آسمان بی داور نیست چو دانه هست مرغ آید سودا که یاد از کار با می دو تے دور وطن در کوی صاحب دستان گیر هم آفریند امان شد زان جود</p>	<p>ته بنده از پاسے سے شاید پریدن مرا باید که صد غم خودم باشند نیخواهم که کجای و سخت گیرم پر آگند و لم بے نور از انم ستاره زان نادر دیر تو شمع سے شد موش در سولخ کز انم و گره بانگ بر خود ز دست سے سر از دولت کشیدن سر کج بدولت یافتن شاید هم کام به کار سے در ان دولت بود که از بید و تان گر می چون تیر صیوری کرد با غمهای دور که چون شیرین ز خضر جان ماند بسان گو سپند کشته بر جاسے تن از بی طاقی پروانه زور چو زلف خویش بی آرام گشته سے سرودش چو شمع گنبد گر دوش دود آتش که دل بود گر خواب این بهوسهای دهنش دمان تشنگ لب از گهواره سے ز ماسے بر زمین غلطید غناک</p>
<p>گفتار در زاری کردن شیرین در فراق خسرو</p>			
<p>هوای یاد داده خرمشش را شده زانده شیه بجران یارش دش حراقه آتش زنی داشت کشاده رشته گوهر ز دیده سسی سرودش جوهر گمید از ان گے از پاسے افتاد چون بست گے بر شکر از بادام زرد آب</p>	<p>اول از تنگی شده چون دیده مور چو مرغے پاسے بند دام گشته چو گل صد جاسے پیر امن دیده که افتد بر سر بر سید ما دود زینجانی شده چشمان پر آتش ز دیده در بدربار بسته و شکیر نمی تشنگ افشان در خاک</p>	<p>تن از بی طاقی پروانه زور چو زلف خویش بی آرام گشته سے سرودش چو شمع گنبد گر دوش دود آتش که دل بود گر خواب این بهوسهای دهنش دمان تشنگ لب از گهواره سے ز ماسے بر زمین غلطید غناک</p>	

از باد ارم طراز گل بر آن گشت	گل اسبے رگل باد ارم میر گشت	پوشن بر کشاده ناخنی چید	پوشن بر گریز برگ لایه یکین
گئے چون گوہر سو میدوید	گئے بر جای چو گان می نمیدی	گئے با بخت گفتمے استم کار	انگور سے تانقہ زین نشین تر کار
گئے فرخ سر و شش آسمانے	دلش دادے کی بانی کامرانے	گئے دیو ہوس سے بدش از راه	کہ سے با بخت رفتن در پی شاه
در سخ بر شہر چون گنبد نور	گدا زان گشتہ چون در آب کافور	نمک در زنگس بخواب میگرد	از زنگس لالہ را سیراب میگرد
بہار تازہ چون زخندہ منتاب	از ہم بگسستہ چون ز خاک سیما	لکین سازان محنت بر شستہ	یزک داران طاقت ر شستہ
شب خون غم آمد بر دل	شکستہ آتش بر لشکر گد دل	از جگہ جگر تا قلب و سینہ	بہ غارت شد خزینہ بر خزینہ
بہر ہند از میان سلطان عزت	دیکہ امکہ کہ در خدمت بیانت	گئے دل را بغیرین یاد کردے	گئے چون بیدارین فریاد کردے
مرا دیرا کہ بروے دل نہاد	ہرست آوردی و از دست دادی	فرود شد تا گمان پایت بہ گنجے	ز دست افشایدیش بی باہی گنجے
بہار سے را کہ برویم کشادی	برودی گل بدل بخار شہر ہادک	بر بزم از تو تو از من بہ خوشے	تو خود گندم نمائے ہو فروستے
چراستہ کہ جہانش بر گریہ سے	بنادانی ہر بادش برو می رسے	بآب زندگانے دست کردی	نشان شد لاجرم زہر ہر دورے
ز مطبخ بہرہ جراتش نبودت	وزان آتش نشانی خوش نبودت	از ان آتش آمد دوست اکون	پیشانی ندارد دوست اکون
بخود میگفت کای شہر تنگوار	چرا گشتی تو آن بہودہ گفتہ ار	کہ امین بدہ از بدہ دوست	کہ امین دیو تلقین کردہ دوست
اگر روزے رم نزدیک آن شہر	چگونہ عذرو ہم زان شہر شہر	سزا دارم بہر چہ زمین کہ استم	کہ آپ نازکی کم شدہ ہستم
پیشانی سے خور و آن دلارام	از ان سختی میر سے بدایام	چو بسیاری بدین محنت بہر بد	ہم آخر زان بیان کشتی بہر بد
ز بس خوار شدہ با خاک گشتہ	بصد خوار سی ز خاک ہاہ بر خاست	بہر گاہ ہمین با تو گذر کرد	ز کار شاہ با تو را خیر کرد
دل با تو موافق شد بدین کار	نوازش کرد و پندش را و بسید	کہ صابر شودین غم روزہ یکہ چند	تقاضا یکس جہادید و رہند
بنیاد چیز دولت بود چون گل	کہ آپ تیز رود و فلک نہ پل	چو گوشتان و خیزان بہ بود کار	کہ ہر کس کو فتنہ خیز و کار
نروید پنج تخی تا نگسد	ز کار سے بر کشاید تانہ بند	مرا و آن بہ کہ دیر آید فرا دست	کہ ہر کو زود خور شد و دست
نہیسی ابر چون تند سے غماید	بگریہ زار و انگہ بر کشاید	بنیاد راہ رد کو زود را اند	کہ ہر کو زود را زود را اند
خوب کو شصت من بر گریہ دستان	ز شصت پنج من نبود ہر سان	نقشاید دل چنین از دست دانا	ز سبہ صبری بہشت دانا
تو کی کر نسل شان سر از آک	شش گشتہ چنین در عشق آک	بیاید ساختن با داغ دورے	کہ عیب ست از زنگار دورے

چو باید بچنین بے شرم بودن	ز بر عشق بے آرم بودن	هر آن کو عشق بر دزد دل قتلش	کم از شمع ناید روزگارش
اگر عاقل شوی نامت بر آید	در صابر شوے گامت بگوید	اگر باشی چنین بے صبر و خوار	سر انجاست بر سوائی کشد کار
بیا بد ساختن با سختی اکنون	اگر اندک کار فرود چون بود چون	بیا از نیک انگسی آید پدیدت	که قفل از کار یکشاید کلیدت
بسیار و بیکایی سرخ و زردش	که در ازرق آید در فردوش	بسیار و پاک باشد کرد فرسای	بود یاقوت یا فیروزه اش جای
اگر سوده خوردی زوزنایت	بود ناخوده پیغمبر باک زانایت	کنون وقت شکبایست منتت	که بر بالابند شواری رود آب
چو وقت آید که آب آید سوزیر	بماند دوست در کار یا دیر	بسیار در کار خسرو بچ دیو سی	بسیار خواری و دشواری کشیدی
چو با تو زین سخن شنیده گوشت	بیت بصر بشد با صبری بهجت	وزین در نیز شاپور فرزند	بکار آورد با او کشته چو سب
که اسیر و روان باه جهانت	که از ان شد زنت چون فدا آید	تو بودی چون گل صبر و صبر	کنون چون شمع شستی زرد رخسار
اگر چه تا شکستی اسیر پری او	نشاید خویش را کشتن به پیر او	درین معنی سخن بسیار گفتند	بگفتارش نعم از دل برگرفتند
دلش را در صبر و پیری بند کردند	زیاد خسروش خرسند کردند	اشکبایا شد درین غم روزگاری	نه در تن جان نهند در دل قرار
همین بود دلش را دی شیب	گفتار در فتنه و نزاری کردن شیرین در فراق	<p>معین یا نوقر باید</p>	
بیک روزش بخت پیشش خواند	کلیه گنجا داشت که برگ		
سپهر دم با تو کار این جهان	ترا دوام جهان و زندگانی	دل از کار جهان بزرگتر قسم	امید از زندگانی بزرگتر قسم
چو من رفتم تو نماند زو که خواهی	نگه میدار رسم بادشاهی	گفتم زبنت رفتن در آمد	پیشک و بد جهان بر من سر آمد
چو برگشت این سخن با تو شیرین	ز غم در هم شکست آن سرورین	چنان دلتنگ شد آن ماه پاره	که بر من ریخت از رنگ ستاره
چو یک چندی بر آید توان شد	گل سرخش رنگ زعفران شد	در آمد کار اندامش پستی	پیشاری کشید از دست پستی
چو روزی چند بنیاد شد چهر	تن از جان میر شد جان جهان	جهان از جان شیرینش جدا کرد	شیرین هم جهان هم جان ما کرد
فرود شد آفتابش در سیاهی	بیزر خاک برد از تخت شاهی	هنگام زین چرخ کو نیز گسار	گسسته شیشه کند گسسته بازی
نیاید شیشه از سنگ بر دست	که باز آن شیشه را هم شکست	چندین دست آفرینش را بابت	که باشد هر زندادی را نهایت
با دل محمد ز نور انگبین کرد	با خرم محمد هم دامن انگبین کرد	برین قالب که بادش در کلاه	مشغوره که شسته خاک است

زبا دے کو گلہ از سر کند و در	گیاه آسوده باشد سر در بخور	درین جان کو بنا یاد دارد	سپاسش این که بدینا دارد
چو سیم چرخ درین دم گنج	بجز یاد سے ترمینی در میان بچ	چرخ گوشتان بر دیان منگوش	بر بازی این غاب تر گوش
بسا شیر کار و گرگ جنگ	که شد در کار این و در به جنگ	نظر کردم زرد سے محبت	خوشیهای جهان چون غایت است
با دل دست افرازش خوش رفت	با تر دست درد است آتش لگند	آید دن جام گیتی خوشگو است	با دل مستی و آخر نهار است
غم دین خود که دنیا غم نبرد	که فضل شیشه ماتم نبرد	اگر نه ای جهان پیش کردن	شکم داری بخوابی پیش کردن
اگر تیر گنج و کار خود بکرم نیست	انصیب است از جهان جز بکرم نیست	پست نایب دارد در تنوع	ز سستی با گنبد طبع برستی
و مان چندان ناید خوش	که اندر طبیعت باشد	چو گنج دنیا میزی را در آتش	آند را و را می را فراموش
همان زهر است آتش کاش	بجز خوردن توان است اداش	استو نر خوار چون کران برین	بکم خوردن بیان در جبهه چون
بکم خوردن سیکه را تپ بگیرد	ز پر خوردن بر دزد صید	چو برگردد مزاج از قضا	بدشاری پدید آید سلامت
چو رام آند علف تاج کردن	بیارو طبع را مستی کردن	چو باشد خوردن نان شکر دار	نیاش طبع را با گل شکر کار
چو گلین بر چه گدازی بخند	چو خوردی گز شکر باشد بخند	چو دنیا را خواهی چند چو پسته	بدش گویا بدش چو پسته
غم دینا کس در دل ندارد	که در دنیا چو ما منزل ندارد	درین دنیا کس کو جاکست	ز شسته آب و خاکش ناکزیر است
کهن دل تنگ است شخت گل تنگ	که بد باشد گل تنگ دل تنگ	ایمان از نام تنگ تنگ دارد	که از بهر جهان دل تنگ دارد
فلک با این ناموس دین تنگ	شب و روز باقی از دکن تنگ	بین الحق که اندر شد کینه	چو آمد این فردو آن بر نشیند
درین دیر کس نیست آزاد	بناشد آدمی برگزید دل شاد	درین سیلاب غم که ناپدید	پس چون زنده ماند چنان در فردو
کسی چون خون بند دی بریزد	چو وارث ماند آن خون بر خیزد	چو خزند کس که با این ترکنازی	که هند و سسند پر کش را نوازی
بزن تیر برین چرخ کمان شست	که چندین نسل بر نسل ترا گشت	فلک را تا کمان سبزه نه گردد	شکار کس بد و نرسد به نه گردد
گوز سنی را که ره بر شیر باشد	کیا در زیر سبب شمشیر باشد	تا این چرخ شدی بر ماندن فلش	که واری با دور پس جهان پیش
مباش این که این دریا قافوش	نکر از آدمی خوردن فراموش	که امین ربع را بدینی رسیده	کران قهر بر دین ناید بقیه
جهان آن به که دانه گیسو	که شیرین زندگانی تلخ میسر	کس کش زندگی باور دارد	به وقت دگ خندان چون چاشت
منه دل بر جهان کین مروتا کس	چو از دی نخواهد کرد با کس	سرانگی که چنین سر باز کند	چو گل کردن زمانه زود است

<p>اگر او غلبه بود گوید که چون گاه غم روزی جز تا روز ماند ره آورد عدم ره تو شمشاک بسا زن را که اندم مردی است نظامی را به آسایش رساند</p>	<p>بسیگن تانش بر دام از ماه که خود روزی رساند روزی سرشت صافی آمد گوهر پاک بسیار واکه روش از رویابی نخستین و چنانیش رساند</p>	<p>وگر زاهد بود صد مرد و کشت چو نامد و در جهان پاینده چری چنین گفتند و تانیا بهشمار خداوند را چو آید پاسه در شتاب تو حجت کن بدین شتاب کار</p>	<p>که تو سر دین کی تا او به پوشد همه ملک جهان تر زو پیشتر که نیک و بد برگ آید پدیدار قتل کشتی دران گزاید نیک بدین عبرت که هستم به نیکدار</p>
<p>چو شیرین به نگر گشته شاهی با تماش و لایق شاکر گشته در درون به برداشت باهی و مظلومان عالم جوهر برداشت ز عدلش باز به تیره و شسته نوک</p>	<p>همه آید به علم از به برداشت یکجا آید خورده گزیده میش که بکین غله صد من بیشتر کرد شبه نیکو نیست روزی فرست که بدراسته کند بر باد شاهی</p>	<p>سسلم کرد شهر و در دستار رعیت هر چه بود از دیر پیوند چونیت نیک باشد با شادار فراخیم و تنگه پاسه اطراف چو شیرین از شهنشاه پیروز بود</p>	<p>فروغ ملک برده شد ماهی و همه از ادیان آزاد گشته نخست از پنج و ده تانی خرابی که بهر دشت از دنیا دعا را برین و داد او خورد سوگند</p>
<p>فرافی در جهان چندان اثر کرد در سخته بدین تیره و شسته چشم ما و شاد افتاد را به اگر چه دولت کینه روی داشت چو آگ شد که شاه مشرعی نخت و یک از کار مرهم تنگدل بود چو شیرین از چنین تنگی خبر یافت دش چون چشم سوش خنکی داشت</p>	<p>چو در شان به مهر اردی داشت رسانید از زمین بر آسمان نخت که در کم در تعصب سنگدل بود نفس ازین کجاست تلخ تر یافت که در اسبه کند بر باد شاهی</p>	<p>خبر پرسید به از هر کار دانی ز گنج افشانی و گوهر شاد ملک را و او در روم سوگند از دل کو رسد کار خود فردماند چو شیرین از شهنشاه پیروز بود</p>	<p>که خیزد یک پاسه گل گیار ز عدل پادشاه خود زندلات دران شاهی دلش زیر دیر بود گر کار زندش از سر و نشانی بجا آورده رسم دوستدار که با کس در سنا و درای پیوند دران حجت چو خود گل فردماند همه کارش چو زلف مشکلی داشت</p>
<p>دران کسال کو فرزند بی کرد ای تر رسید کو شوریده دانی کند تنها روسه در کار خسرو</p>	<p>که در ناموس عدلش بیوفائی به تنهایی خود دیتا خسرو</p>	<p>جز این چاره ندید آن سر و حالک چو از اسب شستن با بی برجا</p>	<p>که بیدل بود و میدان هست باهی که زبان و عوس کند دیوانه پاک</p>

نظامی

بمولا سے سپرد آن بادشاہی بے برداشت از دیر و تبار وزان چنان چو درہ پاسے بفتش وزانچا سوسے قہر آید تخیل بمزنہندان آید خستہ ز گریگان ہوا در کار او بود ملک دانست کا دیار نزدیک بشہ آورنش خستہ بیند نمودے یک زمان بی بار و بار جو آتش ہم نہانے باز بدست چو شہنشاہ صبح آمد براد رنگ بر آمد سوسے نایب در دست دیر پیروزہ گون گنبد کشادند بفال فتح و پیسہ سیر نو ستادہ قہر و خفاکان و فقور ظفر اراں کہ صف در صف کشید کے کش در دل آمد سر بران در ان صف کا تش ازیم گشتی دور و پیش تخت پادشاہی زمین را زیر تخت آرام دادند زمین پر سید و قہر آید و بارش	سرش سیر آید صاحب کام ہے ز جنس چار پایاں نیز لہ بسیار الینے چند را با توشن برود پس و چار پایاں میل نریل بستگستان غم شد آگینہ چو آگتے کر گرسے دار او بود بیدارید را با کار نزدیک برفتن نیز ہم فرصت نیافت وزان آید تہ سے پیچید چون مار	جنگون رونہ خستہ بر بست ز گا و گو سفند و سپد و کشتہ کہ در ہر حال با دے یار بودند دگر وہ در صدف شد او تر از ان در خوشاب نشکست ز روسے او کہ بد خرم بہار سے ز مریم بود در خاطر ہر اسش پہ پیغامی قناعت کرد از ان ماہ نہانے آمدے گاہ و شاہور	ز دہ شاپور بر قتر آگہ دست چو دریا کرد کوہ و دشت را پر برنج در نقش غم خوار بودند ایسک خوشن در داد گوہر چو آتش گاہ موبہ شد فروزان شدہ آن آتشکدہ چون لالہ زار کہ مریم زو شہید پیچید پاشی بیادے دل نہاد از ان آراہ بہر حیلہ پیام آوردے از دہ ز غم و اسے بگو خوارے سپردے سپاہ و دم زو بر لشکر رنگ
ترنج نہ ز ایما و ارشاد پیر و زری جہان را در وہ داد نہادہ خسروانی تخت خسرو ایک آواز از بساط پیشہ کہ دور بیرتہ پشت پاسے خویش دید بنا بست از سیاست اندوین سخن گر ز بدے سیاب گشتی کشیدہ صف غلامان سرانی بہ رسم خاص بار غلام دادند	شد از چشم ملک نیز نگہ سانی زمانہ این از غرغافہ سیرید سراپردہ بہ سدرہ بر کشیدہ بہر گوشہ بہا کہ در حبس زمین تابان گہ اسے شب افروز بقا بستہ کر بندان چو پیل نشستہ خسرو پر دیز بر تخت ز خاموشی دین ز رہنہ پر کار بفتح الباب دولت ہما دادند	بجنگون رونہ خستہ بر بست ز گا و گو سفند و سپد و کشتہ کہ در ہر حال با دے یار بودند دگر وہ در صدف شد او تر از ان در خوشاب نشکست ز روسے او کہ بد خرم بہار سے ز مریم بود در خاطر ہر اسش پہ پیغامی قناعت کرد از ان ماہ نہانے آمدے گاہ و شاہور	ز دہ شاپور بر قتر آگہ دست چو دریا کرد کوہ و دشت را پر برنج در نقش غم خوار بودند ایسک خوشن در داد گوہر چو آتش گاہ موبہ شد فروزان شدہ آن آتشکدہ چون لالہ زار کہ مریم زو شہید پیچید پاشی بیادے دل نہاد از ان آراہ بہر حیلہ پیام آوردے از دہ ز غم و اسے بگو خوارے سپردے سپاہ و دم زو بر لشکر رنگ
رسیدن خبر مرگ بہرام چو پیسنہ بہ خیمہ		احوال دیگر	

توزین تخت باش و شاه نشین	که چون تخت شد بهرام چوین	نشاط از خانه چوین را فرشت	که چون خانه را دشمن سر داشت
طالع دلتنگ شد ز حال بیخام	که بیرون بردخت از حجره بهرام	بدل گفتا که کار عالم اینست	چنین بود و چنین بود چوین
چو بهرام از جهان بیرون بردخت	بجا ماند بجز و تلخ یا تخت	بزرگ گشت که پیش شاه بودند	ز احوال جهان آگاه بودند
دعای تازه بخواند هر یک	شکست نور افشا بر هر یک	شهنش از دل سنگین یام	مثل زد بر تن چوین بهرام
چو چوب دولت باشد برابر	مهر چوین چوین شد به خاور	نه این بهرام اگر بهرام گورست	سر انجام از پیش بهر گورست
جهان نادر جهان یاریش میزد	تغلب جهان را پیش میبرد	که تا بر زمانه چوب زن بود	فلک چوبک زن چوین زن بود
کجا آن تیغ کاوش در جهان زد	طیالچه بردفش کاویان زد	کجا آن شیر کواش شیر گیری	زستی کرد با شیر گیری
اگر بهرام چوین رفت ازین دم	بیا تا بنگری صد گور بهرام	بسا مردانه کواش شیر ز دست	درب خایکانش با دوا دست
بسا از گت جوان کز رویه پیر	یا فسون بسته شد در دام خنجر	گروسم که پاینگر گشتند	بشیر شیر کش چون گشتند
از این بزرگ رویه یافت مای	که رویه دام بیند گرگ ماست	بسا نشد کز دریب یا ده گویان	خسروست را شود بیوت جوان
سر انجام از شتاب خام ندید	بکاسه پر نیان بر دل نهید	ز مغرور کلاه از سر شود دور	مباد اکش بر ز خویش مغرور
چراغ ابرو ز روغن بونگره	بیس باشد که از روغن میبرد	خورشید از نمک خود تازه دارد	نمک باید که نیز از تازه دارد
بکجا اگر چوین نیست میل دارد	چو افزون خورده باشی هم پندارد	خوار چندان که خرم خوار گردد	گوارش در دهن مردار گردد
چنان خور کز خوردهای حالت	حرام دیگران گردد و حلالست	سپیده را که این در دانه باید	غم و شادیش را اندازه باید
جو بالاتر از جوان خود جاسه	کشن پیش از گیم خویشش پای	بقد شغل خود باید زدن لاف	که ز روزی نداند بویا باف
چه شکو و استا نه زو منزند	بایله بایله قند بافت ر	ز فوج شد مراد نونستان	ره در سم کس بر باد دادن
بشنیدل قدحان مرزبان جنگ	بکالاسه تیغان در زدن جنگ	هر آن کو کشت تنگ گشته بود	زمن گنتم که دانه خود خبر داد
ز هر تنگ دست خسته راست رویه	نه بر رویه سردی باز گوید	شب روز یک ز گشت آتش نیست	دو مویش شد که یکویش وفا نیست
برین رویه سواد نیم رنگه	که در زیر بلیقه وارد درنگی	سپاس این که بخوی بکاست	بکجا بیکل بود کاخ و درگاست
بسرنگی حاکم کرد آن تیغ	بسا هر که که در دهره دروغ	بخو زیزی میمن کوشید گرد	که خوش گیر دار چه دگر سرور
غم در دهنه لبت زد نیست	که دولت با سحر آتش نیست	غس بر خوان حلوام که ز پشت	با خیره غلبه کنوان گشت

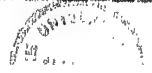
خسرو در گاهان افتاده درگاه	نگویم واسه برادر سارگاه	بسیم در گاهان زمین کن کارخ	کردین رخنه کرد و کعبه سوره رخ
چو دریا بر مزن مویچکه داری	تسریا لایزال او چیکه دارسی	مشو خاش که بار آرد بخاری	که باشد خاشی نوسه نوازی
شنیدستم که در تارنج جامان	سمنه نو بود ازین آشفته نامان	چو با اوساخته مایه نجنگ	بیایق ترکس انداخته سنگ
پیر سید کر طفلان خوری خوار	ز پیران کین کشی چون باشد کوار	بیایح گفت اگر پیران نمهند	کجا طفلان ستمگاری پسند
چو دست از پاسته نانو شود بیا	بجرم پاسته سر ما خود باشد	بجایارسی مین در پیچ درویش	که او هم غمگشتم باشد بوییش
ز عیب نیکو دین دیده بر دوز	هنر دین نه چشم به در آموز	هنر بنید و عیب این چشم جاسوس	تو چشم زان غمین تپای طاروس
ترا حرفی بصد تر ویر درشت	منه بر حرف کس بهیوده گشت	بعیب غیش یکدیگر نه ناس	بیب در گاهان صدر کشائی
نه آئینه کم کن عیب جو سس	به آئینه رها کن سخت بونی	حفاظ آئینه را این یکس بر سس	که پیش کس نگوید عیبت کس
چو سایه رویا به آنگس نشیند	که در پس گوید اینچشم بیند	نشانید دید خشم خویش را خرد	که زرد از خام وستان آفریند
مشو غره به ان خرگوش ز زانم	که بر خنجر نگار و مرد رسام	که چون شیران بدان خجسته بند	پروغن دو صد خرگوش بر بند
در آب نرم و مگر بخاری	که تند آید که ز بهار خوازی	در آتش دل من کوخ فروزد	که وقت آید که صد خرمن بسوزد
بگستاخی مین و خنده شیر	که از دندان نماید نوک شمشیر	هر آنکس کو زند لاف لیری	ز جنگ شیر یاد نام شیری
چو کین نواهی ز خسرو که بر لب	ز کین خسروان خسرو شد تمام	به از نام ز خود خود را نه سنجی	از فسادن ز فکندن بر بنجی
ستیزه باز زگان کم توان برد	که از همدستی خردان شوی خرد	خونگسان به که با دریا ستیزد	کو آب خود دمای خرد خیزد
چو خسرو گفت بسیاری ایوان	بزرگان ریخته از دید با آب	خرد آمد ز تخت آفرود ز رنگ	و دان کرده ز رنگ آب گانگ
سه روز اندوه خورد از بهر برام	نه با نخت آشتی گشت نه با جام	په جام روز مجلس تازه کردند	غما را بند آوازه کردند
در ان مجلس که بارعام کردند	سکسچون شفق در جام کردند	خردش چنگ را مشک بر آرد	بنما رسیه ز معده بر سر آمد
بجشنیدن در آمد دست نیا	زمین گشت از بهر چون نیا	ملک ان شد ز نوش ساقیان	نعم دیدار شیرین بردش از دست
طلب فرمود کردن بار بار	گفتا زاندر صفت مجلس خسرو و تعریف بار بد گوید		از ان درمان طلبش کا خردا
در آمد بار بد چون میل است	ز شکش زهره نیز آهنگ داشت		گرفته بر بطن چون آب در دست
ستاره در فوانش چنگ برداشت	ز نای بار بد آواز داشت		سعا ارغون را ساز داشت

زرد خشک با گنج تر بر آورد	سر بلبل چون سوز خیمه بر آورد	گزیده کردی سخن خوش آواز	ز صد و ستان که او را بود و رسا
زهر باد لبش گنج فشانده	چو ساز از گنج باز آورد راندی	گفت دل دادی که بستی پیش	ز خوش طبعی در آن سی ساز چون پیش
ز گرمی سوخته صد گنج از آه	ز گنج سوخته چون ساخته راه	بر افشاند ز زمین گم گاه و گنج	چو گنج گاه را کردی نوا سنج
بهشت از طاقا در باز کردی	چو تخت طاقدیسی ساز کردی	لبش گفتی که مروارید سفته	چو شاد دروان مروارید گفته
شکر کالای او را بوس دادی	چو قند از تخمه کاوس دادی	شدی اورنگ چون نافوسی آواز	چو نافوسی و درنگی زدی ساز
خشن گشته ز بوی مشک خان	چو بر گشته نوبه مشک نه	ز پاش ماه را کوهان نهاده	چو طعن از کوه بر ماهون کشادی
ز خود بخود دبسته تانیه روز	چو گشته خیر و مجلس افروز	در آرایش بدی خورشید مای	چو روز آرایش خود رشید مای
کشادی قفل گنج از نو آواز گنج	چو قفل روئے آوردی آهنگ	ز خاک خشک سبزه بردید	چو بانگ سبزه در سبزه رسید
سسی سروش بخون غلبه دادی	وگر سروی سسی را ساز دادی	صبا سالی بسروستان گذشتی	چو بر دستان سروستان گذشتی
تجار باده نوشین مشکسته	چو نوشین باده را در جام بسته	ز رامش جان فدا کردی نماند	چو کرده رامش جان را رها
بنور دزدی نشسته دولت آفرود	چو در پرده کشیدی یاد نور روز	همه مشکوشندی بر مشک سجا	چو پر مشکویا کردی مشک سجا
بردی پوش خلق از هر جا	چو نوکر دس لای هر کانه	کمانچه ماه بودی طبع فرخنده	چو بر بلبل زدی آیین جیشده
شدند در همه تفاق شب خیز	هر آن شب که رفتی راه شب خیز	همی نکی بدی مروای آن قال	چو بر مروای نیک فرافتنی ملل
از آن فرخنده تر شب کس ندید	چو دستان در شب فرخنده کشید	زمانه فرسخ و فرود گشتی	چو باز نش ای فرخ روز گشتی
منی چون نه سره را بخیر کردی	چو بر پنجه کمان تدبیر کردی	بیرد غنچ کبکان دلاویز	چو کردی غنچه دلبک ری تیز
جهان را کین ایرج نوشده باز	چو کردی کین ایرج را سر آقا	پراز خون سیاوشان شدی گشت	چو زخمه را ندی از کین سیاوش
همی ز دیار بد در پرده تیسر	نوا ماه برینان بر آتش انگیز	درخت باغ را شیرین شدی بار	چو کردی باغ شیرین را شکر بار
ملک گنج بر او انداخت آفرود	بهر پرده که او بخاست آفرود	پیایه خسروش صد بار گفت	ز گفت بارید که تار گفت
زهی گفته زه زهرین بر بسته	ز بهی لطف که گز با تکلومی	که بر پرده بداد دس بدو زه	چنان بدو رسم آن بدو منور
ره پشین گردون دایه بلند	درین دوران گرت ازین پند	ملک دادش پُر از گوهر تپان	بهر پرده که او بر زد نوان
ز من چون قطره دریای دکان	بخشندی طبع را دیده بر روز	ملک زهره را در گون انداز	چو عالی هستی گردون بر انداز

که چنین گنج بخشیدم بشاه	دندان خرمن تخم برگ کاسه	پس بفرست که سخن برار است کرد	نه او داد و نه من دهنم است کردم
ماین بس که پر کردم جهان را	دسته نعمت شد در یادگار	نظامی کز ره زین بجای است	ره تو ندهد گدازش از دست
یدین ره که بیابان را طرازی	گفتار اندر درخواست کردن خسرو بمریم برای طلب شیرین فرماید		کنه برگردان گردن فرازی
چو بد را زنجیر گردون سر بکرد			زمین عطف طلای سر بر آورد
ز مجلس در شبستان رفت خسرو			شده سودای شیرین دوش تو
چو برگشته شیرین سر گذشت	دمان مریم غم تلخ گشتی	ز سر مستی نشسته پیش مریم	دم عیسی برو پیچو اندر دم
که شیرین گرچه از من دور تر	ز ریش من نمک بجزهر تر	حدیث از بهر دری با او می رانم	ز شیرین هر زمان افتاد پیچونم
چو میداد از سخن دهر در دست	حکایت را شیرین باز پیوست	دسته دامن که دشمن کام گشته است	بکیستی درین بدنام گشته مست
دران سنگ سیر شیرین بر بخور	نشسته یکس و غمخوار و غمخور	بترک تلخ و قوت از بهر من کرد	بسبب تبار غم از بهر من خورد
همیشه خوب کاری کرد با من	وفاداری بجا آورد با من	بلک خویشتن در بادشاهی است	پسبست بچو صاحب کلاهی است
چون بنوازم و دارم عزیزش	نواب آید که بنوازی تو نیزش	اجازت ده که ان قهرش بیادم	بمشکوهی پرستان سپادم
زهر چه رای باشد سر تا بد	سرا ز فرمان حکمت بر شا بد	بگویم من که تا او زنده باشد	ترا چون ز رخ دیده بند باشد
نسب خواهی بزرگ نیک نام	دگر از بادشاهی با نظام مست	نشانید پیش ازین دلتنگ مانم	بدلتنگی میان سنگ مانند
دگر من نیز تا تو عهد کردم	اگر چه بیدم گردش نه کردم	نه میم گرد او گر باز بیستم	در آتش یا چشمم تا زنیتم
بجوانش داد مریم کای جاگیر	شکوهت چون کوب آماجیر	خلافت را جهان بر در نهاده	فلک بر خفا حکمت سر نهاده
اگر حلوای تر شد نام شیرین	خواهد شد فردا ز کام شیرین	ترا میرنج حلوای چنین نرم	بر سینه سر در تا کسکته گرم
رطب خور خار نادیدن ترا سود	که بس شیرین بود حلوای میدود	دگر باره شد از بس مهر بانه	بریم گفت کای جان جوانی
بمن بخش آن غریب غم رسیده	که هست از بهر من تیمار دیده	بر دهل خوش کن و باغیت مینم	سنگله از سر آزار بر چسبیده
بفرماتا که بوسه خاک راهت	پرستاری کند اندر سرایت	چو مریم این سخن از شاه شنید	چو آتش گشت و چون آتش پیچید
ز غیرت چشمهایش گشت چرخ	ز رشک آتش فشان از کام سیر	بش گفت ای جهانگیر منم	تویی بر جمله شان خداوند
مرابا جادوئی هم حقه ساز	که بر ساز دیبا بل خنده بازی	هزار افسانه از بهر پیش دارد	بطنازی یکصد پیش دارد

زلف بربید و مارا کند دور	توزد راضی شوی من از تو بجز	من از شو نهای اورانیک لازم	چنین افسانه را نیک خوانم
بسان زن کو صد از بچه نداند	عطار در قلم در کف نماند	زمان مانند ریحان سفالند	درون سوزشت بجز آن سحرها
شاید یافتن در هیچ بندان	و قادر است در شمشیر دندان	و قادر است بزنان چون تو نیست	چون گفتی مشو از مردی مست
سبب کرد مردان چاره ساز	نزدند از بیک زن راست باز	زن از پهلوی چپ گویند بخواست	محو از جانب چپ جاد است
چه بندی دل درین دورا بجز	که دراصل نداری جز ناله	اگر با غیر سستی یا درد باشی	و کرب غیرتی نامرد باشی
بروشا دم از شادی بکشد	چو سوسن نام ازادی برآورد	پس آنگه بر زبان آورد گویند	بهوش زیرک و جان فدا کند
بتاج قیصر و تخت شهنشاه	اگر شیرین درین کشور کنده	بگردن بر خم مشکین رسد را	بیا و بزم ز جودت خوشتر را
همان به کو درین اودی نشیند	که خندان به که آبادی به بیند	یقین شد شاه را چون می گفت	که هرگز در سازد جفت بجفت
سخن را از در دیگر بنا کرد	نوازشها نمود و صبر با کرد	سوسه خوسدگی پوسته شکا	بصد حلیه پیام آوردی از در
جوایش هم نمایی باز بردی	ز خو خواری به غمخواری سپردی	از ان بازیچه حیران کشیدین	کوبی او چون شکست شاه چین
ولی دانت کان تو بوفانی	شکستش بر صلاح بادشاهی	شقوت کرد و در گوشه بشاورد	که تا که با شتم از دلاور دور
بیایان ماه را یک شب چین برج	که پنهان دارش چون لعل درخ	من از بر صلاح دولت خویش	نیامدم بر غمی کردن بد خویش
که ترسم مریم از بس تنگی	چو عیسی بر کشد خود را صلیب	همان بهتر که با آن ماه دیدار	نهفته دوستی و دزدی پر یوار
اگرچه مو خنده پادم زده اش	چو دست سوخته دارم گلایش	گر این شمع آن پریرج بپزند	شود دیوی بر دیوی نشیند
پیر زمانه فرمان گشت نکاشت	که ندیم نقش چین در تو خوش	بقتل آمد چو دریای پراز جوش	که با شد آب آن جای بپوش
حکایت کرد با شیرین آغا	که وقت آمد که بر دولت کنی ناز	ملک را در شکارت رخسار مست	و یک از مریش شمشیر کشت
از این اورا چنین آرم دارد	که از پیمان قیصر شرم دارد	بیاماد و سواره بر نشینم	ره مشکوی خسرو برگزینم
طرب میسازد خسرو دستانی	سیر آید خصم را دولت چه دانی	بیدار رخت دل گرم دارد	و س از کار عظیم شرم دارد
ملک سرکشه بود از روزگار	از گذشته است پیش رو باز	دشمن مرد و ز شمشیر آتش	نزداد و زامه زین دم خوش
اگر چه مریم اورا صفت است	بهمچو او که باشد یا تو نیست	کسی که درها شکستین کشتی	بجای شیرش باشد فروش
بست تها نشین راه تنی	نتی از خوشتر تنه رخسار	بپستی بر ز آوازی بشاورد	که آخر شرم دارای از خداورد

نگو چند آنکه مغرم را برین	اکفایت کن تمام دست بختی	هر چه هر که پیش آید تو صفت	نه هر چه آن بر زبان آید توان گفت
بنیاید هیچ انصاف تو یادم	ز بی انصافیت انصاف ادم	ازین صنعت خدا روزی یاد	خود زین کار دستوری مروت
بر آوردی مرا از شرباری	چه میخوای که از جام براری	بدین چربی زبانی کرده در کام	نه از بازی شیرینیت خبر دار
من از بیداشتی روغم قدام	شدم خشک از غم اندم قدام	ترا چربی مرا شیرینی هست	از آن چربی شیرینی آن رست
از انحال ز من ملوئی کی سوز	بگیسور قتی را هوش هر روز	خود از دکان پالاگر گریزد	چو بیند بر فروش انحال غیر
کشادی چون کنم که بر خردم	نخاذه چون روم آفریدم	چو ز آب خضر رگشت رستم	خطا باشد که در دریا نشینم
مبادا کش چون غم دارم بخور	غریب و بیکی و از یار مجور	رهایم نقشای پادشاه	شدم چو آب حیوان در سیاه
امید از مال و از جان برگزیده	پس دلدار جانان برگزیده	دشمن و پادشاه او فکده	ولی در وشت و غرت شاه
بچشم اندر نمانده تخت دیوان	بغارس در شده مانند دیوان	چه فرمائی دلس با این خرابی	کم باشد با سبزه هم انصاف
چو این درگاه را در غم شستم	مرا آن به که از در غم شستم	بے در عشق بس غوار شدم	نه با سبک میکانی اندر شدم
بهین تا چند بار و بجانم دادم	بخواری و خواری دل نهادم	نیفتاد آن رفیق بے وفار	که بفرستد سلام خشک عمار
چنین طبل تپی تا کی ز من	اگر چه شیرم از زخم من	بیک که منفعت تا چند کوشم	لباس مرزی تا چند پوشم
روان بود که چون بن شارس	کله داری کنی با تاج دار	بے کردم شکر فیا که شاید	که گویم و توام شرع نماید
قضای بدنگر کار مرا پیش	نمک بر شنگی ز دغار برایش	بگل چین شدم در غار مانند	بکاری در شدم در کار مانند
چو خود بد کردم از کرجان خردم	خطای خودم چشم خود چه پوشم	سیک را لقم آن جان جهان است	جهان بسته کنون در بند جان است
ترا ز دراد با شمشیر یک سر	بیک جور حساب آرد یک زر	ترا ز حس که مار داد شمر	سیک سر دراد تا غم نیز خمر
دل زان جو که جز یاری ندارد	بغیر از خوردن خارس ندارد	بمانم آن عروس از یار یک	که آنج که کرده باشنش نیز
عروس کج شنبستان را نشاند	ترنج نوم بستان انشاند	مرا بگذارد تا کیم بدین روز	تا مادر مرده را شیرین سیاه روز
نه کرد آن زمین خوشنودار من	جز آتش پاره و پاره من	من اینک زنده با او یار دیگر	زهر انگشت با او یار دیگر
اگر خود روی من دوست آید	در دیند فرود ازین تنگ	اگر تم سنگ صفت گردیم آخر	بشیر سنگ نه پر رویم آخر
ستم کز یار و دوسته شادم	که او در عریا ناز و سیادم	از دم گرد او بوسه نگرود	غم من در دوش بوسه نگرود

سگ از من به بود که تا تو انم	فرستیش را چه سگ از دزدانم	شوم و پیش اندازم دله را	که خواهر سگ دلی بیجای را
دل آن به کوبان کس نه بیند	که در سگ بیند و در پادشاه بیند	مرا خود کاشکله مادر نزاره	و گر از او به بخورد سگ باوی
بیا تاگر نشینم راست گویم	چه خاریها گزونا به رویم	هزاران پرده بستم راست کار	هنوزم پرده کج میدهد یار
شد آیم را و کاسه بر نیامد	چنان کاسه بیاسه بر نیامد	چگونه راست آید ریزنه را	که ریزد آب روی چون منی را
فرس با من چنان به جگانه افتاد	که جای آشتی نشانی مانده است	چو مار نیست پشته در کلاش	کشیدم پشم در خیل میا بهش
ز بس سرزیر او بردن خمیدم	ز بس باغش را دل خلیدم	بر دو عشق تا مریم چه باز	که مریم هست با او یار و مساز
بخاک افتاده ام گور نگیرم	مرا بگذارتا در غم بمیرم	دل کوراست بینائی گزیند	چو دل کوری آنکس که بیند
جهان او دارد آن به کور خورم	ندارم من جهان یک جور عالم	سرم بخار و پروانه دارم	که در عشقش سر خود را بخارم
زیارم خود چنین بزم راست	که هر چه او میکند زخم زیارست	سز و گر با من او همد نباشد	ز کس خشم نشد زخم نباشد
بدین بختم چو نه خوا به باید	سر سرسام را گر مایه باید	دل به بخت دانستم که ایام	زبانی دیدم خواهم کام و ناکام
بلی هست از نوه این نشانها	که هر کس دل جمد بیند زیارها	گویم به جمد چشم گریارها	چو خواهم دید بسم الله و گریار
مرا زین قهر ببردن گریه است	نباید رفت اگر چه سر فروخته است	گر آید دختر قیصر نه شاپور	بر در آید ازین قهرش کم دور
بدستان می خنجد بدنه هستم	نیارنده از ده درستان بستم	اگر هوش مرا در دل ندانند	من آن دلم که در بایان نهند
سر انجا به بود سرکش نه انجا	که فعل اینجاست هم آتش نه انجا	اگر خسرو نه بخسرو بود شاه	نباید کردش سر بخیه با ماه
به از پهلوان کنیزین ز کس مست	نه چشم چو سوسن مست بر دست	و گریا جوش گرم نه سستیزد	چنان جوشم کزان جوشش نیزد
بگویم غمزه را تا وقت شبگیر	سمندش را به قصه آرد بیکتیر	فرستم زلف را تا یک فن آرد	شکیش را رسد به گردن آرد
چنانم را بفریادم که در خواب	بدین خاکش دو دانه تیر چون آب	خمار ز کس خود را کنم تیسر	که تا مست آید در شربت شیر
گر آن ناهربان از عشق سیرست	زمانه بر چنین بازی لیرست	شکیبائی کنم چند انکه یک وز	در آید از دزدان آن دل افروز
دلی تا هست با دلم دوش گرم	کجا دارد در دزد بید لے شرم	کند دل دلمان سرکش چه بچم	رسد در گردن آتش چه بچم
کنده بجنس با بجنس پرواز	کیو تر با کیو تر باز باز	نه با هم آب و آتش نشستن	نشانید با دوا در خاک نشستن
چو دوش نیست از بجران چه ترسم	تن نازنده از زندان چه ترسم	ز نیم من بقدر آوا آسمان دار	ز من را که بود آسمان کار

بود سرمایہ دار انرا غم یار	تندست این است از دزد طار	چرا از طرار و دزد غم نیست باکی	شیر ز گنج باد آورد و خاکسبکی
نه آن مرغم که کس برین نه قدید	نه هر بازی تواند کرد خم صید	بنا دانی در افتادم بدین دام	بدانانی بردن آیم سرانجام
مگر تشنیدی از سهند و می نزن	که داند دود هر کس از دوزن	همان تا کین مثل خورشید شهور	که دانا را می شیون می سور
اگر آید ضرر و از بختانه چین	ز بشوستان بتابد شو شیرین	اگر شبید ز تو سن تنگی هست	ز میز نیز دگلگون یکی هست
و گر میم در خشت قند کشته است	رطبه ای مرا یم سرشته است	گر اوراد عوی صاحب کلایستی	مرا نیز از قصب سر بند شایستی
فردان غنمت و تیار دیدم	بسبب تنگ و بد از هر کس شنیدم	نخواهد کردن این تلخی فراوش	که جهان شیرین کند یم کند نوش
نخواهد رفتم از سینه یمن تاب	که شیرین چه کند یم بر داب	چه خوش زدن مثل کند همیشه	که بود اندر سخن دانا و بسیدار
نیکه در جست و یار کین یافت	یک سر کلبه کرد کین یافت	چه میزد گردانی دست تقدیر	چگرد پهلوی آویزد چه تدبیر
همه ساله نباشد سینه یا دست	مهر جاس که دانی کردنی هست	تو دهم عاشق او بودم بتقدیر	پیشام خطا کردم چه تدبیر
مرا جی کردم و او دوست پنداشت	دروغی لقمه و او راست پنداشت	زهر کو آتشی گوید زبانش	تلف آتش بسوزاند دانش
دل من هست ازین باز یزار	قسم خواهی بداد آورد بدلدار	سخن رارشته بس بدیکه بیم	اگر چه در شب تاریک ریسیم
چنین چون موم چند افروخته شد	برافروزم اگر چه مرده باشم	نه دستی کین س برهنه توان زد	نه غمخواری که باو دم توان زد
به تفریش نگویم خبر و شایع	خداوند تو میدانی و گر هیچ	بستتمس ادم کور اینارست	ز دستی راست خلواکان رازت
بهرای راکه در خاکش نشسته	از ان به کش بر دوا و خزانه	گر فاسکان گشتن بخیر	پا از اسوس شیران جهانگیر
بیا که گر منت باید چه مردن	بپای خویش خود را بجه کردن	بهر بران که شیران شکار اند	بپای خود پیام خود گذارند
چو دولت پای بست اوست پایا	بپای دیگران خوانی نیام	بدش دیگران فیل ساینده	بدندان کسان ز بخیر خاینده
چه تدبیر اندیش تدبیر کردن	نخواهم خویشتن را پیر کردن	ز کرد خویش بے تدبیر گشتم	درین زمان که هستم تدبیر گشتم
زبان خشم مست به گر راز پوشم	که رسوائی رسد گریز گشتم	کسی که سر بداند بے برآرد	نه کار دانه رسواسی برآرد
پیری میخوادم بدم تیغ خورد	که هنگام رحیل آخر زند گرد	مرا این تیغ و این تیار دیدن	ز دل باید نه از دلدار دیدن
همه جاد زدی از بیگانه خیزد	مرا بنگر که دزد از خانه خیزد	با فسون ز دل خود دست نتوان	که دزد خانه را در دست نتوان
چو گوران چند لعل از سنگ پرکم	چو داییم چو اهر سنگ پرکم	دل من در حق من ای بدزد	بدست خود تیر بر پاسب خود زد

دلم خاتم شد و یارم ستمگار	ازین دل سیدم زین یاری یار	اوسے دارم کز وصال	اعلان بهتر که گویم دل ندارم
غم روزی خورد هر کس تقدیر	چون کم روزی افتادم پندیر	شدم و نشاد روزی بادل افروز	ازان روز افتاد ستم بدین روز
نهان تک که کنم سوزی بسوز	بستر تاس که کنم روزی بروزی	مراد صبر کردن تلخ شدن کام	سزد که بخت صبرم نمی نام
اگر دورم ز گنج و کشور خویش	نه آخر ستم آزاد سر خویش	انتشاید حکم کردن برد و بنیاد	سیک بر سبیل طبع دیگر بر آزاد
و زان پس دوج لولو بر شکر زد	بصابت و طبر ز دبانگ بر زد	که گر شه گوید او دوست دارم	بلو کین عشوه نماید در شمارم
اگر گوید بدان صبح نیاز ست	بگو بیدار بشین شیب باز ست	و اگر گوید بشین سکه رسم باز	بگو بیدار ز نامیم سبب ساز
و اگر گوید بدان حلا که ستم ست	بگو رخت بلو اکم کند ست	و اگر گوید کنم زان لب شکر بر	بگو در از لب منان کن تیر
و اگر گوید گیسوم زلفه خاش	بگو تان نگیزی بان مالش	و اگر گوید شمش در آغوش	بگو کین آرزو بادت فراموش
و اگر گوید غم رخ بر رخ ماه	بگو بان بر ابر چون شود شاه	و اگر گوید بایم نان ز رخ گو	بگو چو بایم نوری از زلف بر رو
و اگر گوید بخایم عمل خندان	بگو اندورے خور آب خندان	و اگر گوید فرمان سر گر اید	بگو فرمان فرقت را نشاید
و اگر گوید زنده در تارستان	بگو اندور لب بیکو بدندان	فرقش که کند گستاخ بینی	بگو بر خیز مت پاسبان نشینی
و دسانش که گوید کان ادم	بگو خاموش بشین تا بگویم	کنون خواهم بنای نهندان	خیار از پرده دیگر کشان

تالید شیرین در عشق و فراق خسرو

فردی خواند از ان مشتی فشان	درد تندی با س یار گانه	عناش که پیر و شیشه بونگ	عقیقتش رخ می پرید و رنگ
چو بر شاپور ترے زلفه ش	ز درد دل برسانه گشت کارش	بنرمی گفت کای مر و کین	سخن در زلفه چون آب و رجوی
اگر دوستی کینه بر شه سلای	بدان حضرت سنان از من سپا	که شیرین گوید ای بد و رجو	کجا آن صحبت شیرین از شد
ازین بیداد و دل و ادبادت	و ز آتش شیرین یاد بادت	مرانین بود که من بر گرو	خویدار بخت دیگر نه گرو
کنون در خود خطا کردی غم را	که در دل جاسا کردی دشمن را	چو بخت خفته یار را نشان	چو دوران سازگار بر افشان
بدین خوانی بگویم چون غنیم	خدا آزادیم ده که گزینم	ترا من هم سرم در منشینی	بگویم زیر دست نام چه بینی
چنین در پای زیر من کن جاس	و اگر نه بر در بالا نم پاس	چو میل دانه ای انک خشتا	دو نام بر در خویشت خوشان
تالید و مشک بر آتش و نام	ترا چون عود بر آتش نشام	ز تاپ زلف خویش آرم تاپ	فرو بندم بخواب بر خوابت

ننداری جز هلاک و نیستن کار	بنمید بود از ایشان خوشترین کار	چو تو دل برادر خویش در سه	هر آن گران کی پیش روی
بخان خوشترین بود گسختن	چو شیرین شد رطب بر پاست شایخ	به تخم آنگندنت پابو غم	به زلفت باغ از در بوم
نگشتم ز آتش گرم ایدل فروز	بدوت که میگردد شب روز	من زین پیش کا نام شکسته	چو نام از زندی نام شکسته
علا از آن که خود را سازید	بمعزولان ازین به باز بیند	چوبی یا راهی من بودت یا	چو بر کاری ننداری با کسی کار
بمعزولان چشمم در نشستی	چو عامل گشتی از من چشم بستی	چو کار من بر سوا می گشتی	سیر بر آب رعنائی گشتی
هر تا خار در روی شکستی	که انت بود در روی شکستی	بر ات گشتم را ساز دایه	بسیله فراغ باز دایه
ناید از جان من جز زشتی	کین کین رشته سر دار بیک	من شمشیر یا شیرین مظلوم	ترا آن بس که بر روی ناز و دردم
ز باغ روم گل داری بخرمن	کین تاراج تیاج و تخت از من	چو قنقار کا رگاه رویت هست	ز روی کاری از من بکین
در کارهای روم ز دست بکار	که ناید از من الا کار پر کار	کین که گری آتش زود خیزد	از آن آتش که آنگاه دود خیزد
بزار از بر سر خوردن بودا	سیک از بهر غم خوردن نگدار	هر از کار خود رنجور دار سه	کشیده دایم دامن دور دار سه
مشور ای که خورد گل بانه	ز کارت بیدلان اول بانه	شک دامن بدلان میفشانا	نمک بر دیش مجوران میفشانا
ترا در بزم شاهان خوش بود	ز نگاه غریبان تو در تاب	رهاین نادین محنت که هستم	خدا ی خوشن نامی پرستم
بدام آورده گیر این مرغ را	و گر باره بجزا کردن پرداز	سوی شایین بگری بگشتی	چو چشمی میشود شایین هستی
کین کا شوب زلفم سر بر آرد	بر و سه دوستداران در بر آرد	بسیوز پرده من ساز پردا	با سنگ حریف آواز پردا
اگر بر پرده من کانی ساز	شوم بر عاشق دیگر کنم ساز	خ مشوق را با این جلاسه	همان از عشق تازان فیسسه
فیل در کشیدن بر سر زرد	چراغ سیه زن اخوش بسوزد	خیال از پرده دیگر کشادن	بدگر سید من دل پر زادن
تو ام کوی را جان کردن	دماغ چند را دیوانه کردن	من آتش برین خانه کش	رهاین ناز از بهر آتش
ازین آتش که عشق از زلفت برین	دیقا عشق خواهد سوخت برین	غم تو بر دلم پیچیده مار سه	شکستم درین بر موی خاری
نه شب شب چشم نه روز آسایشم	نه از تو دره بخشایشم هست	صبوری چون کیمهای چنین تنگ	بمزل کی رسم پای چنین تنگ
زاشک ماه من در شهر شاری	بود در یانی و فوج خراسه	درین یکم آتش گشت گشتی	مرا هم دوزخی خواهم جسته
مرا چون بدنا شد حال بی تو	که بودم با تو یا رسال بی تو	ترا خالی ست خاک از در گشته	مرا آس دایه ساز گذر گشته

با کینه دیده کشنی چند را غم و اگر تو دور در دوزخ نهایی نیم خالی ز رخ و ناله یکدم برین ملق کسی چایک سوار به عشق از ره صوری به نام کاتر بیشماران گریه پیشین بهشت بخور که از تلبیر ماری تو پیش سرست سخن باید بدانش زین کردن پری بیکر نگار پریشان پوش نگار خرس گیسو به روی چینی گرش صفا گونه هلا پیش بود ز پیرامون آن دای بخور نمای شادان و خالون قران ز شیر آوردن از جای پنهان دران حلقه که بود آگاه و لسن ازان اندیشه کان سرو می داشت نمازش بر چون به پیری را بوقت بهند سه برت نمائی چشمه چون صفت بخار و با سواد بیچین کار به بر آید تواند حلقه کردن به پیش	و صالت را به بازی چند خواهم چرا سحر جویم آب زندگانه دل من شد یکسخت و خانه غم که در میدان عشق اشق کاه بنای عشق خود بر پیکر است و خسر و باد و ام چشم بدور همه گفتار تو بر جای خویش گفتار اندر داستان فرساده کو مکن دران دای که جای بود و گداز از قنایا چار پایان دور تر بود ز خوب بهر کان چو جان خیرد دل شیرین حساب شیر میگرد چو شب هفت سیاه انگه درود نشسته پیش او شاپور تنها چو گلچ به پیش او ایاز گفت که هست اینجا صندس مردان زین نقش غریب از سنگ آهن بصفت سحر گر را رنگ بندد بود هر کار سب است او دشوار شود مرد از حساب انگشتی دور	چنین تمام و تمامای تمام است اسید از زندگانی برگیرد حب اب عشق ازین فرزند است چو شد پروانه در آنگان را نه باشد عاشق بکس کجاست سبک به وسعت شاپور استان سخن با او نسجیده نه گفته چو ز بنمیدان آگاه چرخ کردن بسته سنگین زان سین ناگوش نور دی بچ نور خوری غمش از شیر ز شیر آوردن او در سر بود چراگاه گله های گردشت چرخ ساز و دران تدبیر میگرد نهاده آینه بهین حلقه در گوش فرو کرده زهر فوسه سخنها نبوده شنده چو بر آب لاله شکفت جوانی نام او فرزان فرساده بر آرد چشمه خورشید روشن با من نقش چین بر سنگ بندد غشست استاد باید آگهی کار و یک از نوم گل ز زمین دور
---	---	--

اگر فرمان دبی فرمان پذیرم	بدست آوردنش بدست گیرم	که ما هر دو یکین همراه بودیم	دو شاگرد یک سبک ستاد بودیم
چو هر بایه که بود از شیر برداشت	قلم بر من فکند او تیشه داشت	به تیشه دست بوسندش بندم	به تیشه رنگ خوارا کند موم را
چنین استاد در عالم نباشد	وگر باشد سبب آدم نه باشد	بدستش موم و آهن بر دو یکسان	بدستش خواه موم و خواه سندان
چو شاپور این حکایت با بسوز	غم شیر از دل شیرین بدر برد	جوابش داد شیرین شکر بار	که باید بودنت در بند این کار
تو یاری ده و غوا شیرین	وگر نه واسه بر شیرین مسکین	دل من بر تو دارد استواری	که تو در هر صاعقت دست دارم
زمین بوسید پیش ماه شاپور	که بداد از جان شیرین در غم دو	سراندر بند گیت فکند با شیم	بهر حاجت که گویی بنده باشیم
چو ز آینه خورشید بر بست	شب صد چشم هر صد چشم در بست	بجستن بست شاپور آن بین	بدست آورد فرما دگر بین را
بگفت ای مفرز ستاد ایام	نزد شیرین سه خواند با کرام	چنان بند داشت فرما سپیدوز	که او را بود خواهر شب کی آموز
چو میدانست کلام جگر بات	و چو دش را بخت کرد بر بات	چو میدانست کان مسکین بی با	که گیتی گشت خواهر برایش خوار
بشاوردان شیرین برداشت	برسم مستران کرسی نهادش	داند کوین مانند کوه است	کز او آمد خلافت را شکوه است
چو یک پیل از سبیری دیندی	بمقدار دو پیش زور مند	به تیشه که بر سنگ آموود	دو همگش جوهر مزدور دوسه
رقیبان حرم بنواختندش	برون جایگاه ساختندش	برون پرده فرما د ایستاده	میان در بسته و بازو کشان
در اندیشه که بخت باز گردون	چه بازی آردش از پرده سیران	چنان تا که شینون سانی کرد	پس آن پرده بخت بازی کرد
بشیرین خنده های شکرین سال	در آمد شکر شیرین به آواز	دو قفسل از شکر یا قوت برداشت	وز دیا قوت و شکر قوت برداشت
رطب های که سرش بار میداد	رطب را که شمال خاز میداد	بنوش آب و آن فرمای د شیر	شکر خواند آبین را چاشنی گیر
نریس کرد و من لب شکر افشان	شکر و من بخورشان بر افشان	طبر ز در چوب پر نوش کرد	از شکر حلقه ها در گوش کرد
شیدم نام او شیرین از ان بود	که در گفتن عجب شیرین بان بود	از شیرینی چه گویم هر چه خواست	بر آودنش کفنه مرغ و ماهی
در آن مجلس که اولی بر کشاد	نبود کسی که عالی جان آید	کسی را کان سخن در گوش ریخته	اگر اخطا چون بدی از هوش ریخته
چو شد فرما در آواز در گوش	ز گرمی خون گرفتش در جگر جوش	چو شد سمور فلکش گوش فرا	بمغت اندام و لرزه در افتاد
بر آورد از بگ آسپه شغبناک	ز گرمی خون گرفتش در جگر جوش	چو شد سمور فلکش گوش فرا	چو مصر و بی زبانه آسپه دغا
بزدی خاک میخاطب لب بسیار	ز گرمی خون گرفتش در جگر جوش	چو شد سمور فلکش گوش فرا	وزان سر کوفتن بچید چون با

گفتار در ساختن فرما د کوه بیستون را

چو شیرین دیدگان آرام رفته	و نه دارد چرخ از دام رفته	هم از راه سخن شد چاره سازش	بدان دانه بدام آورد بازش
پس انگه گفتنای فرزانه استاد	چنان خواهم که گردانی مرا شد	بجایک دستی و استاد کار بے	کنی در کار این قصر استواری
از نجات باشم و مصرتا روم	بهرای تو یک یک است بخت بوم	که مردی در صناعت استادی	هنرمند و حکیم و پاک زاد بے
چنان خواهم که از من در پذیرایی	بدین صحت که دارم و سنگیری	نگه در بست و محتاج شیریم	طلسم کن که شیر آسان گیریم
ز ناتوان گوشتان بید و فرنگ	بیاید کند جو بے محکم از سنگ	که چو پایم آنجا شیر و شند	پرستار اتم آنجا شیر نوشند
درین کارم اگر دولت بود یار	بخواهم هم بزودی قدر یار	بخواه از من و جو و راه بر گیر	بکار اندر کن سستی و تقصیر
ز شیرین گفتن گفتار شیرین	شده هوش از دل فراموش کن	ز غیرت دستا بر هم گرفته	و زان شیرین سخن از نو فرشته
سخنهای را شنیدن می توانست	و لیکن هم کردن می توانست	ز بانقش کرد پانچ را فراموش	نهاد از عاجزه بربیده غمشت
و زانجا رفت بیرون پیشه در دست	گرفت از عمرانی پیشه در دست	حکایت باز جست از زیر دستان	که مستم کرد دل باشدستان
فرام تو که چو میگوید بگو بگوید	ز من کاری که میگوید بگوید	بر قیاس آن حکایت برگرفتند	سخنهای که رفت از سر گرفتند
چو آنکه گشت از آن اندیشه فراد	نهاد آن حکم را بر دیده بنیاد	از آنجا شد بیرون پیل سرت	یکی تیشه چنان کالاس در دست
بدیشان گفت کان من خنجر گشت	که شیرین را بدان میل و هوشت	نشان دادش سیکه فرزند و تورا	بدان موضع که هست از سر و شورا
چو آمد بر سر آن کار منسداد	رقم زد کار را بهما و بنیاد	در آن صنعت بخت چاکلی داشت	که کار تا از نینان نازکی داشت
چنان از هم دیدند نام آن بوم	که میشد ز بر خورش سنگ چرخ بوم	ز تیشه روی غار می خراشید	چو بیدار سنگ مجری می تراشید
بریکه ماه از میان سنگ خارا	چو دریا کرد جو بے آتش کارا	ز جای گوشتندان تا در کاخ	و در دیه سنگها از و شلخ و شلخ
چنان ترقیب کرد از سنگ جو بے	که در درزش نیاید خید موس بے	چو کار آمد در آخر حوض بے	که حوض کوثرش بوسید بر دست
موران حوضه که در دانه سنگ تر	روان شد آب گشتی ز آب و شمش	بنا چندان تواند بود و شوار	که بهار انیا بد تیشه در کار
اگر صد گوه باشد بگو بگو بگو	ز بون باشد بدست آدمی زاد	چو چاره کان بے آدم نداند	بجز مردن که بچاره بساند
گفتار اندر آمدن شیرین بکوه بیستون			
بگره جوی شیر و حوض گشت		چنان پنداشت کان حوض گشت	
بگریه جوی بستاند شیرین را که فراد			
چنان که گوشتندان شرم گیر			
بپشتی بیکر آمد حوضی آن داشت			

بشاید ز کار آردی دور	بهشت دجی شیر و خورشید دور	بسی بر دست فرهاد آفرین کرد	که رحمت بر جهان کس کو چنین کرد
چو ز حمت دور شد ز یک رخ افروزش	ز زویرگان خود بر تر نشاندش	بشیرینی ستودش پس دعا کرد	مژد زویرجانش عطا کرد
که استادیت چون حق گذاریم	که ما خود مزدگار داننداریم	ز گوهرش چنانچه چمن بودش	که عقد گوش گوهر بند بودش
ز غنای هر دری مانند تاسیج	از آن هر دانه شهری آخری	اشاد از گوشت پادشاه چو نیش	اشاد از گوشت پادشاه چو نیش
چو وقت آید کربین بامت یاسیم	ز حق خدمت سر بر تاسیم	بر آن گنجینه فرهاد آفرین خواند	ز دستش بسته و در پایش افشانند
وز اینخاراه صحرایز برداشت	چو دریا شک صحرایز برداشت	پس آنکه سر نهاد اندر بیابان	بسی گردید هر سوی شستابان
گفتار اندر صحرای رفتن فرهاد و سر پاد او			
نیم آنکه کار از نور سست شد	سست آمد ز دستش پنج کار سست	نه صبر آنکه دار در برگ دوری	نه برگ آنکه سازد با صبور ی
چو دل در عشق شیرین بسته شد	ز دست دل باز دست بست دل	به پیچیده سرازردای شیرین	بشوریده دل از صفای شیرین
بتلخی میگذاشتش روزگاری	ز تن نیرو ز دیده خواب رفته	چو دیوانه حجت مردم گیران	قتان خیزان ترانیه مار خیزان
فرود زنده دلش را پای دگل	ز زود کرده و دشت افتاده زاده	سی سر و شش چو برگ گل خمیده	چو گل صد جای پیل من دریده
زبان از کار و کار از آب رفته	گره بر دل زده چون غنچه گل	غش را در جهان غنچه نه	ز یارش میگویند چاره نه
گرفته که دشت از یقین راس	چو خار از پای خود سبزه بیکند	نه از خارش غم دامن درین	نه از تیشش هراس سر برین
زگر یه بیلدوز ناله گیسل	شده دور از شکلیابی بیک بار	ز خون هر ساعت افشاندی بیکبار	چید آوری از رخ لاله زار سست
دو تازان شده که از ره خار بیکند	فلک با را طبق بر هم شکست	چو یاد آوری از آواز شیرین	ز دستش بر شدی ماه مهر دین
ز دوری گشته سودای بیکبار	گهی چون پیلان افتاده بودی	ز گرمی برده عشق آرام دورا	بجوش آورده هفت نام دورا
ز نا بر هوا چون کله سبسته	ندانند آب را و دایه را نام	رسیده آتش دل در داغش	ز چربی سوخته همچون چرخش
گله ناله گله زاری نموده	رویش بر لاک خویش گسخت	هلا و رنج را آج گسسته	هلا و رنج را آج گسسته
چو هفت نقشه کابین یابد از جام	چو مار از سنگ گزگ از چوبستی	چنان در می سید از دوست دشمن	که جادو از سدا دیو در آهمن
ز جود جی دلش صد جای سوراخ	چو مار از سنگ گزگ از چوبستی	بشی صد دیغ و نوحه تا روز	دمی صد هزاران حسرت و روز

دلش رفته قرار از محنت برده	سپه دل میدرد بر آن رخت برده	چنان از عشق شیرین آبرو گسست	که شد آواز گریه اش نیست در سب
همی گفتی دگر که باشد از کوفت	که بسیم روی آگاه دل افزود	از آب دیده کو بر گسستی زار	بسیاهی را بشتی از شب تار
نمش دامن گرفته و او غم شاد	چو گنجی که ز ناله کردیم آباد	علاج دردی در مان نه است	آنم خود را سر و سامان نه است
خودمانده چنان تنها در بخور	ز باران منقطع وز دوستان دور	آزاده عشق شیرین برادر غوث	شده پیروز یارانش فراموش
نه رخصت که غمش علی فرستد	نه کس حسد که پیجامی فرستد	گر از درگاه او گریه رسید	بجای سرمد چشش نه رسید
سر شکسته چشم او بر زبان چاربان	نه یاد مادر و نه پیشکاران	اگر در راه او بدید گیسو	بپوشیدنی بر خواندی تنالی
بصدقه غنی رخ از مردم منفی	سغن شیرین جز از شیرین گفتی	چنان پنداشت آن دلداد	که سوز دهر که چون دلی هست
کسی را کاشی در دل نرود	جهان کیسر چنان نماند که سوزد	پو بر دی نام آن مشوق چالاک	زدی بیا دو صد بوسه بر خاک
پو سوسه قصر از نظاره کرد	بجاسه جامه چار پار کرد	نمودی در خوشبختی نه رخ نادر	بپاسدوی افخودی از آن درود
بدان بخار کاه راه رستف	اگر ره یافتمه یک ماه رفتی	بگر بودش صد دیار در پیش	ندیدی کردی روی خود پیش
دگر تیش آمدی چو آتش در زار	ز بی بریزی نهادی زبان چسپا	دگر تیری بخشش در نشست	ز دوشی غمزه بزم نه بسته
دل از زبان برگرفته در جهان گیر	بلا همراه هم بالا و همسیر	ره ارد روی در کلاه کردی	غیرش سنگ اسوار کردی
چو وحشی تو سر و سرستانان	گرفته اسن باو جش بیسانان	ز معروفان این دام زبون گیر	برد گرد آینه یکدشت چغیر
یکه باین گش رفتی کی جاسه	یکه و افش لیسیدی کی پاسه	یکی رفتی نمودی هر زانش	یکه بودی رفیق هر بانس
نگه با آهوان خلوت گزیده	نگه در مو کب کوران نوید	نگه اشک گوزمان نه کردی	اکی دنبال شیران نشانگر دے
بروزش جوان مساز بود	گو زانش بشب همسیر بود	انشاء که غم یارش جدا کرد	بعد قمر آن نشان از دل ربا کرد
شمه کان باو لش و سوار شد	دو اسپ پیش آن غم باز شد	ادیم رخ بخون دیده می شست	سپیل خواش از دیده محبت
نخست از پند خواش می بهاست	که در بر دوستان بآزاد شایسته	دل از رخت بدی بیکان بودش	که رخت دگر می بود خانه بودش
از آن بدش و شوریده پرست	که نقش دگر بر خوانش نیست	نیاسود از دیدن صبح تا شام	نکر خوانش من سیر و نه کام
ز آن میخواست تا دوری گزید	مگر باد و صدمه در یکسخت	نبود آگه که در غش قفس نیست	بمیدان شد که در غش نیست
چنان با اختیار یار در ساخت	که از خود یار خود را باز ساخت	اگر در نور و گردنار بود	نشان بجز وصل یار بود

<p>دگر گیر دیر است خود بخیرد بدیدار است قناعت کردی از دور دزلن جوخته عوزی شربتی شیر همه شب گریه و جگر شکست قناعت این داستان بر زبان فرو گفت این حکایت جلد باشد که در عالم حدیث استانت بر پند پا دسر گردش در روز فراموش کرده نام خویش را باو از پیش از دوزخ سینه هوس زدن و دکان مشتاقان دو شب بر سنگ خوشتر سرانند که صاحب غیرتش آرد در کار بزی آید سی سر و از بلندی که در شستی پندیر شست که از خوشش احرارند نیست بدین همه چو چوخته بازیم که تا عیدی کنم ملی و تبا که ای دولت بدیدار تو فرخ سعادت یار و دولت کارستان زرافشانی برون کردن چو خورشید</p>	<p>کسی در عشق قال بگب نهر هفت شدی نزدیکان شبانه آمدی مانند چرخ لبش این چرخه پای چرخ گفتار اندر خبر یافتن خسرو از عاشق شدن فرما و بافتن و فریاد ز سودای جمال آن دل فروز از پس کار و زیاده آن سیمین را دلش زان راه بیخوشی خاک چون گوش کرد این مشتاق دو هم میدان هم بهتر گریه بدگر نوع غیبت بر دیر یار چو بر تن چرخ گرد و دوزخ سخن در تنه رستی تند و مست دل شه چاره آن غم نیست که باین مرد سودای چو سازیم بسج کوشیدم اندک و شایسته خود مندان چنین اندک و شایسته جهان اندازد عمر درازست غنیمت خواند باید با صد و صد</p>	<p>بند است بند است قال بگب اندر نام خویش آن نقش غم آن داستان از سر گرفته بر دوزخ این جوخته نادر است کز آن سودا ره صحرانگفته است بدین آوازه آوازش بلند است دوزخ شیرین تر سده از شیر شود زدن کجاست خوشتر به است که با او بیرون است هر داستان بهای نقد پیش آید بدیدار بکلم آنکه در گل بو و پیش که بهار است رای هر و بیمار به نایب بدگر کس به دوست نشست زور و بیخی و می چند که در خون برزش دیکگاه است که در آشفته رایار خسرو بخاک پای تو سگند شاهان اندر این کوزش ز بیهو سازیم</p>	<p>نهر نشسته که اورا آمدی پیش بر آن نشسته که آید زنده دگر ره راه صحرانگرفته جز آن شیرین باغ روی خوش در افق این سخن شده داستان بیکم زرد چکان درگاه که فرما از غم شیرین چنانست دوازده در چنان سودا گرفته دلم گوید شیرین در دمنده برای آن جوان دارد از پیر که هر هفته بر تهر شمس دل خسرو و بزمی شادمان بونقدی را در کس باشد زنی در این دوزخ حاکم گشت نشاید که در کار چار و کار طیب از چرخ گریه و بغض ز زور و یکان خود با محری چند که شایسته بود کارم تبا اکنون بی من کند عید آن کین مولای تو صاحب کلان اگر این شفته را تدبیر سازیم</p>
---	--	---	---

که سودا را غشج زبرد زرد	مفرح هم بزرگد و سبب سر	بزرگس دلستان که دین بر آید	بدین شیرینی از شیرین بر آید
بسیار بیتا که از زرد کور گردد	بسیار آهمن بزرگد زرد گردد	نگرش نتوان بزرگد زرد گردد	بسیار با پیش مشغول گردد
که نازان رود گرد و کارا و نازک	گذار و عمر در پیکار آن سنگ	چو شد بشنید قول انجمن را	طلب فرمود گردن که کن را
بفقیه خاص تر با چند سر سنگ	بردن آید چو آتش از دل سنگ	بزرگان همه پیش نشسته	یکایک دل برین اندیشه بستند
چنین فرمود خسرو موبدان را	که حاضر گرد باید آن جوان را	بهر افسون و سیسری گدازید	نگر او را به نزد من رسانید
اگر بنمسید که سر چرخ از ما	دلش به پدید نماندیشد ز ما	بیاورند ده مرد خسته	همه و نامهربان و سرسبزند
چنین فرمود خسرو قاصد انرا	بهر جا بنگه یا میدان جوان را	رسانیدش ز من اول سلامی	بگویدش که دارم پستی پامی
نخست این کنیز هر شارش	کنید از با لطف امیدوارش	نیاید چو نوع آزدن او را	باعث از تمام آوردن او را
چو میشدش که در ششکستان	بیاورد آنگی آن را ز پنهان	که خسرو رای آن دارد که روت	به بند بست ازین چرخ گفتگویت
بر در قشای خوب را بید	سخننامه مرا با او بخوانید	پس آنگه گفت چون تند بپوید	نگر فرساده را در جاسی بپوید
همان که قاصد ان از جای حشمت	بشام و صبحم فرما و بختند	بهر جانب کون شد قاصد	بفرمان ملک فرما و بخت
هم رفتند اندر راه پویان	همه یکدل شده فرما و پویان	بهر جانب روان به اندر شتاب	بسان تشنگان اندر پی آب
بجستندش همه که و بیابان	تنی میافتند از کوه هر آن گان	بجستندش چنین تاشبه آمد	روان پاک سوز از تن بر آمد
چو تخت روز را تاراج دادند	ز دوزخ دیو شب تاج دادند	وزان شب آن جوانان چاکلا	به خفته اند از طلب روز و شب پاک
قبر پرسان می رفتند چون باد	نشده معلوم شان احوال فراد	چو از شغل ملک بی سار گشتند	همه بدون سوی خسرو باز گشتند
همه از رخ نم یاد و رویت	همه و لشکر سرگردان چو پرگار	ندیده راحت بی سود مانع	از ان مقصود به مقصود مانع
همه گفتند هر یک با خود این را	که فرما چنین با نام و آواز	اگر او زنده بود در زمانه	بسیار گفتندی از عشقش فسانه
عجب ترا که کنی نکلین و بی شاد	حسب پیشه کس نگفتند از حال فراد	که خسرو درین آوازه این بار	دل از شادی جدا شده نقش کار
غم فراوانش از شادی بر آورد	حسابی بشمارش در سر آورد	وصیت کرد با هر یک ز ما	فر گفت از حکایت داستانی
که هر که را بسیار روز خسرو			ازین دولت بیاید پای تو
آفتابان راه جوی برگرفتند			پس فرما دراپی برگرفتند

رفتن نقیسمان به طلب فراد

چو روز روشن از برج سعادت	سبک کشاد قفل و قفس سعادت	پسیده دم ز دست ننگی شب	دانی یافت چون تازی تیر
خرمان از روشن روی بنود	بسان نعره و سوسه جلوه بنود	زمین و آسمان از نور خوشید	سپه تاهید همچون تاج جیشید
چمان بود از خوشی چون گل شکفته	عروس هر در زور نشسته	بسان پر طوطی کوه و صحرا	همه کسیر از مرجان و جواهر
بشکفته نیلگون دلاله دسوز	آفتاب گل ربوده یاد نوروز	زده هر گوشه از بهر سخته	درم ریزان تر شاخ هر درخت
ریاحین عصفه در باغ و بوستان	سپهر صبح قمر از گلستان	بسان چشیم عاشق بر خاک	سرشته باد و باران مشک باغ
گوزن و گور در هر مغزار	همه شادی کنان از بهر یار	عنبر فاخته در باغ و گلزار	خروشان کبک بر فرق کسار
یوقت صبح و شب چوستان	بگلزار آمده با ساز و دستان	بموج گل زبان سوسن کشاده	شقایق مست بود از جام باده
زهر کبک ز ریاحین بر دیواره	بساط بهر بر صحرای کشیده	نخورد باده ز کس است و خور	بسان عاشق بنیر در بزم
سحاب از بیدلی آفتاب و خیزان	خروشان هر زمان از مشک و یلان	ز عشق یار میل از در گریان	چو فرا از غم دلدار گریان
سپه تاهید و شکفته این گل را	چو عشاقان سیدل این گل را	چرا از روستای دشت و دشت	چو بخت مستانیکه دل بخت
چو خوش باشد که بعد از در در	چو سیم روی دلبر در صحرای	چو شدر ایت شب هوا که کس	بر آمد دیده بان از قلعه دوس
جهان از دیده زلفت دادند	قلک آتاج ز بر سر نهاده	یکه زان قاصدان در گشته	نظر افکند بر شعله زنگاره
جوانی دید با قمر فیدون	هر بری از هر بران در غل فزون	قبایر برین دامنش چاک	بسر بر خاک و سرم بر سر خاک
یکه دستش بماند زار بر سر	یکه از خودی خود بر لب تر	چو عسکران از آتش گشته	غبار عاشقی بر رخ نشسته
نه گویای سخن از بزم بانه	نه گویای مراد از ناتوانی	گه نالان چو در عدا از بزم	گه گریان چو بر نو بهار
نه املی که بود غمناک کارش	نه یار که بود در کار بارش	نه در غربت کس از ارم نشسته	نه در محنت کس از ارم نشسته
نه هم از سوسه که باور از گوید	نه دمساز سوسه که در دران گوید	طبع برداشته از خود بیکی	فراس کرده نیکو بدیک
چو قاصد دیکان محزون غمناک	بسان مرده نموده است بر خاک	ز سر تپای آن مسکین نظر را	غریبه دید با تیسار
بدانست او که فرما دست بخور	که از شیرین جدا مانده است بخور	سلامی کرد بر سیدش که چو	چرا از مجلس شادی برادر
چرا افتاده در خاک خاری	چو پیرستان نشان دوستدار	ز غم خوردن چرا گشتی چنین کرد	چرا افتاد از غم خاری
چرا دوست از کار افتاد	بکلا آن دست برود زور فرهاد	سهنای تو با نایب جهان	هنر اسه تو کسیر داستان

با کون بیکسی از خاک بر خیز	چو مردان با جهان گلی بر آیمیز	ز غم بر خیز چون کانا گردان شود	دی نشین و یکدم شادمان شود
کون خستبازی پرده باری	که با پرده نماز و عفتبازی	چو بودت بختی کاندوز فاسد	چو افتادت کینسان در فاسد
بیشتر این سخن فرادست خاک	بسته سر آورد از سر خاک	پدو گشتا نم نسرا در بخور	زیاد عشق شیرین گشته مشهور
مرا نه با مراعات نمائش	بکردن باز پر سیدش زناش	جوانش داد و گشتا کای جواند	زبان خشک بین و گونا زرد
از تاب تیرا فاده در کاه	دسته پر آتش چشمتی پر از تاب	چو شمع از روی شیرین دلاورانه	دسته چون مردم بر آتش فشانده
ز شیرین عشق شیرین ندادم	بتلخی روزگاری همه گزادم	قصا بنهاد در راهم سکه دادم	بمانده پای من در دام تا کام
در آتش انداخته آب گشت	ز پرده لایحه سینه پرده گشته	چو سینه منی را بجان ترا نام	بپرستش نیست حاجت نذر جان
میان موج طوفان چو فروم	در آتش همه بر شام و صبحم	مرا صبح قیامت بر رویه	ز شیرین یکدم آسایش نه در
یکبار از جویان رود گشتیدم	بر غم دایم فارغ نه گزیدم	ز عشق او چنین روان گشتیم	بپایان در جهان آسایش گشتیم
کام دشمنان چنان فاده	ز غم سر پرست سرنگی فاده	دین حنت ز شادی در مانده	دین شربت چوین بر خور مانده
ز شیرین رخ گشته روزگارم	بدرین سختی کوی بی گزادم	ازین اندیشه جانم را تباه	دین اندوه جانم بر لبه آید
ز دیده آفتاب خست بر کشته	میان آتش هم برین فستاده	نه از کام کس آگاه گشته	ز بخت و دردم کوه گشته
ندادم در جهان از یکدیگر	که آئیم که تو فریاد من رس	مرا جاسه چنین بر لبه سینه	گدازم چو برده از آب دیده
چو گل دامن در بره و جانی	ندادم من امید از زندگانه	چو غولان گنج پیوسته گرفتیم	دل از دست و زبان از کار افتیم
قاده با تب کرم و دم سرد	مرا با خستیم گدازد بر گرد	بر لطفش گفت تا حد کاه و خرم	شسته را بجان منی تو در خرم
دود را دور کن نزد یک نام	که دولت گشت با خست برانجا	فرستاده مرا از در گشته	بشارت ده ترا از وصل خواه
ز خون گلی ترا شیرین ران	بشیرین بشیرینت رساند	جوانش داد فرهاد بر سوز	کدامی روزم بدیدار تو فرود
سپه گویم ترا خور از ده دوا	ترا خور و طلبکارم فرستاد	دین شیوه دی با من فاکن	حدیث شمر و شیرین با کن
که هر می شد که بخت ندیدم	بزانده عشق دگر آستیدم	مرا چون کرگردن بیدیدم چو آید	بیا و بیل هندستان چه آید
دین از بر باد دست افکش	منه در پهلوی گوگرد آتش	ز من کاه روز دیوان می براند	نه پندارم که شایانم شایان
ز شیرین همه نیست در کام	چو مرغ هر دو پا فستاده در کام	بر و آن مرد گفت ای غم رسیده	فروداننده و شبیه دیده

اگر سب کسید سس در زمانه	نماز آن پنج بر تو حسا و داد	سست و نام که گرسختی کشیدی	از آن سخته به آسانه رسید
ترا این سب و محتما سس آید	همه کارت با آسانی بر آید	که شاه خروان خوشید اتفاق	بجای گشتن تو هست مشتاق
تو بر خیز و بیا بر اسپن نشین	بنو خسر و نماید روی شیرین	بدارای جهان ای مرد آستانه	طلب کار تو ام خسر و فرستاد
بزرگان جلای در طلب آرد	همه هوش و خرد سوی تو در	بدو فرما و گفت ای مرد هشیار	مرا بهشت و تیسار بگذار
بستار سس که قادر شد بکام	که گردانم که من فرما و نام	بگو چیسه نیکه دنیا یان بگویند	بگو چیسه که آن از کس بگویند
من شاد این سخن کسیر حاجت	مگر خواست در خواب این خیاست	اگر داند شاهان مرقع را	چیز خوانند جان آلوده را
درین محنت که فرسودست جان	چرا خواندی شاه بهسانم	اگر خویش سست گریگانه اندمن	گریزد عاقل و دیوانه از من
لیکن از مردی یکسلافه من	که هم وقتی بکار آیم ترا من	از اینجا باز گرد و باز پس رو	نگوا احوال من در پیش خسر و
بگور قسم بسی سخی کشیدم	بپنج آباد سپی و اورا ندیدم	چون آگاه آمدی در مار سیدی	جهان کن کن جهان مار سیدی
و گر مردی غریبه نه گذار	بدان ره رو که اندر پیش داری	دگر باره زبان بکشاد آن مرد	ایکان بخش جهان باوی قم خورد
که من کار سس ندانم اندین راه	مگر برون ترا در حضرت شاه	بجوابش او فرما دار دل تنگ	مرا می آنگیند پیش ازین سنگ
دگر ره قاصد چالاک کاسه	جو اسبه داد با فرما و شاسه	بمسووی که گردون کرد گرد	بدان سس که ثابت کرد و املون
که بیزارم زیزدان ز فرما و	که پیشینت شیر و قاصد فرستاد	کنون بگرام با مسوی درگاه	به عالی پایگاه حضرت شاه
که بیایی از همه کامی که خواهی	نه بیند کار تو زین پس تپایی	چو بشنید این سخن فرما و کن	خرد و اندر دوش رود شیرین
با سید وصال نوی آن ماه	سبک با قاصدان افتاد راه	چو آگه شد که شد میراند اورا	ز بهر حال بهر چیز اندر اورا
پس آنکه خواست رخسار پر کرد	وز آنجا دور زمان آید بگساده کرد	بپاد روی شیرین آه برداشت	دل از آینه یمن پنجاه برداشت
بیک هفته همی دل شاد رفتند	بصبح و شام همچون باد رفتند	پس از یک هفته روزی خرم و خوش	چو روی تو و دهان شاد و دلش
بروز ششمین بر درگاه شاه	رسیده قاصد و فرما و بگساده	بدرگاه ملک بنشاندنش	که و مد آفرین سس خواندنش
نشسته شاه بر کف جام باد	بخاصی چند بار عام داده	می چون آتش اندر جام چون آب	به سست ساقی روشن چو دست آب
بر آورده شراب لعل در جوش	دلیخ مطربان را برده از هوش	شهنش خوش نشسته ببالش	خبر دادند از احوال فسماد
باجازت او تا حاجت و آید	اگر سخته دلش شادی فرمایید	بفرمود آنگی کورا در آید	بدرگاهش چو شیر کان نداید

برون رفتند بجان هم انگاه نه در خسرو که در دونه درخت ملک فرمود تا بنواختندش ولی کان نده دلداد دارد چو همان را نیا در چشم پر زرد نخستین باز گفتش که از بجائی بگفت آنجا ز صنعتت چه شود بگفتا جان فروشی از ادب نیست بگفتا ز دل نمدی عاشق بد بینا بگفتا هر شبی پیشش در خواب بگفتا اگر خراسم در سرایش بگفتا اگر کند چشم ترا ریش بگفتا چون بجوی سدی اود راه بگفتا اگر بخوابد هر چه دارم بگفتا دو ستیش از طبع بگذار بگفتا رو به جو که کن نیر در د بگفتا در غمش سه ترسی از کس بگفتا هیچ غم خواریت باید بگفتا آرام بای که کنی ترک بگفتا ز مهرت خون بریزد بگفتا دل چو فرسوده داری	بیاد درند او را بر در شاه چو شیران پیر کرده بر زمین سخت بواجب طایگای ساختندش بچشمش ز یکا مقدار دارد ز لب بگشتا خسرو گنج گوهر گفتا را اندر ملاقات شدن فرما دیا خسرو و سوال و جواب کردن ایشان یا یکدیگر بگفتا ز دل تیرگی می من از جهان بگفتا آری چو خواباید بجا خواب بگفتا اندازم این بر سر پایش بگفتا این چشم و گردش پیش بگفتا ز در دست باید دید در راه بگفتا این از خدا خواهم بزاری بگفتا از دوستان بچینم کاه بگفتا از جهان به جو کی توان کرد بگفتا از غمت بچران و بس بگفتا از من نباشم نیز شاید بگفتا آرام یابم من پس از مرگ بگفتا از خون صد چون من بخیزد چو باشد که ز عشق آسوده دارا	در آرد دندش از دچون کی کوه غم شیرین چنان از خود برداش ز پان پیل بالا رفتا نند چو گوهر در دل پاکش بیک بود بهر نکته که خسرو سازم داد بگفتا از دار ملک آشنائی بگفتا الله خرد و جهان فروشنده بگفتا از عشق بازان بر غم نیست بگفتا از جهان شیرینم فرو نشت بگفتا آنکه که باشم مرده در خاک بگفتا آه من خورده خود بوسنگ بگفتا آه من ندانم جز خفاش بگفتا چون نه می بمان شیرین بگفتا از گردن این نام فکرم زود بگفتا آسودگی بر من آرام است بگفتا آن دل تو اندر کون نیست بگفتا دشمن ندانم هر دو بی دوست بگفتا این چون کند چاره فرار بگفتا آرام دل کوی لا آرام بگفتا آنکه که آواز آید از صور چو جانان نیست جانم پیر و قدرا
--	---	--

بگفتا دل و ده گاه چیست لدا	بگفتا چون و ده چون است دلا	چو عاجز گشت خسره در جوبش	نیامد پیش پرسیدن جوبش
بیاران گفت که خالی است	ندیدم کس باین حاضر جواسی	بزر دیدم که یاد بر نیام	چو زودش سر بر سنگ آرم
کشاد آنکه زبان چون تیغ فزا	نگذد الماس بر سنگ نه نیباد	که مارا هست کوی بر گذرگاه	که مشکل میتوان رفتن بران راه
میران که راه سپه کند باید	چنان که عشدن مارا بشاید	برین ندیشه کس را دسترس نیست	که کاه نیست کار هیچکس نیست
بکی حرمت شیرین در بسند	کزین بهتر ندانم هیچ سوغند	که با من سر بدین جلوت برادر	چو حاجت مدم این جلوت برادر
جوبش داد و مردی چنگ	که بر دارم ز راه خسره آن سنگ	ز او ستادی شوم در کار مزدور	ز راه و شه کنم این سنگ دور
بر شاد آنکه خدمت کرده باشم	چنین شرطی بجا آورده باشم	دل خسره رضای من بخوید	ترک شکر شیرین بخوید
چنان در ششم شد خسره ز فریاد	که حلقش خواست بیدن افول	در گره گفت ازین شرطم چیست	که سنگ است آنچه فراموش است
اگر خا کست چون شایر برین	در گریزه کجا شاید کشیدن	بگر می گفت آرس شرط کردم	اگر زین شرط بر گردم در مرد
میران در بند زود برست بگشتا	برون شود مستبر و خویش بچا	چو بشنید این سخن فراد بیدل	نشان که هست از شاه عادل
بکوی کرد خسره در همونش	که خواند هر کس اکنون بی ستون	بکلم آنکه سنگ بود خارا	بسخی روی آن سنگ آسکا
ز دوی گاه خسره دل خوش	ردان شد که بکس چون ده تش	بدان که و کفر خوش رفتن بچا	لکر بستان ز تخم بیشه بکشا
خشت از دم کس آنکه داشت	بر و تماشای لغز بگاشت	پس آنکه از سنان تیشه تبس	اگرارش کرد شکل شاه و شهب
به تیشه صورت شیرین بر سنگ	چنان بزد که مانی نقش بر سنگ	بران صورت شفیق از جوانی	چو اندری چه کرد از مهر باسنی
وزان دنی که آمد سپه پرورد	چه کرد آن پیر زن با آن جوان	اگر چه دنیه بر گرگان تله بست	بدیده شیر مردی زان تله بست
چو گرگ از دنیه زینسان دیدار	تو بر دنیه چو پای بگدازی	کس کین گرگ ندان تیر دارد	بخون پیش دست او بر دارد
چو برح طاعت باشد زنیار	ز پس رفتن چرا باید زنیار	کجا باید عروس بر همه کس	بشش خانه ز زنتش طیار
عوسان بر شد زینسان بگشت	اگر طبله زند این پس عی نیست	چو شد پر داخته فراد چنگ	زه روز نکاری دیوار آن سنگ
ز کوه انداختن بکشا بازو	سجی برید سنگ بے تران	بالماس خره یا قوت می سفت	ز حال خوشتن با کوه میگفت
که ای کوه اگر چه هستی سنگ افرا	مشغول کن خنجر فراد را بکندن کوه بی ستون		
پیش طبعه تیشم شک باش			

و گزیده من بخت جان جانان	که تا ایندم که باشد در تنم جان	نیاساید تنم را زار با تو	گفتم جان در سر بیکار با تو
بجست بجز برق آن نگاشته	وزیرن و قهر با باغوش گفتم	بهر خارش که با آن خار و بگرد	یکی بچ از حصارش پاره میکرد
نیا سودی از وقت صبح تا شام	بر پیس کوه بر یاد دلا رام	شبا هنگام که صحرای اندوه	رسیدی آفتابش بر سر کوه
سیاهی بر سپیدی نقشستی	حلم بر خواسته سلطان نشسته	شدی دیک آن صورت ز مانسته	وزان سنگ از کمر حتی نشانی
زدنی با می آن صورت بی موس	بر روی آن عشقش پس کوس	که ای عراب چشم نقش بندان	دو بخش درون درو مندان
بر تن سپین ترن سبکین دل من	بنوگره شده مسکین دل من	تو در سنگی چو گوهر پاسبان	من از سنگی چو گوهر دل شکسته
نداری هیچ گوی دل از من	پیر گشتی به پستان غافل از من	گر آری یک لاله اندر شاسیم	دما از سنگ از سندان برآم
و گر بگذاریم به پستان که هستم	چو باشد به تون پیش دستم	یا امید تو بر کارن مسکین من	بیا بنگر که چون جان بیکم من
از مانده پیش او بگر پیسته زار	پس اگر به نمودی اندر بسیار	وزان پس بر شدی بر پشت کوه	پیشینه خود گرفت با رانده
نظر کرد به سودی قهر دلام	یزاری گفتم به سواد اندام	چو پاکو ده را اس بر فروز	ز کار افتاده را کاری در آموز
مرا دپس مرادی زار و کن	امید تا امید به را وفا کن	تو خود دایم که از من یاد داری	که یا رسد بهتر از من یاد داری
ترا با دل بجز و ناد با شده	غریبه چون منت کی با باشد	قوی که من همیشه غافل تو	به عشق شاه خسرو بیکه تو
نم یاری که در یادت شریف و	جهان سوزم به فریاد جهان سوز	خیالت را پرستش نمودم	اگر چه به بر این دارم وجودم
کن یا یار یکدل بیوفاسی	که کس با کس نکرد به این جدا	دگر بادم تو نیز به سرو آزاد	سری چون بید و جهان بین باد
دگر خاکم تو ای گنج خطا کن	از بارنت خانه بر ساز ازین خاک	نشسته شاد شیرین چمن گل	شکر ریزان بیا روی خسرو
فدا کرده چنین فریاد مسکین	ز بهر جان شیرین جان شیرین	اگر چه تازی به بدتر سپهر	پس از بچه و عمره در ضمیرم
من از عشق تو از شمع شب افروز	بدین وزم که به معنی شب روز	درین دلیله تنگ آفریده	وجودی دارم از سنگ آفریده
مرا هم بخت بد و من گرفتار	که این محنتی در من گرفته است	تو هستی یا شراب در پیوست	مرا با سنگ بیکارست پیوست
اگر نه زان من سنگ است دریم	وفا از سنگی نه من چند جویم	کن زین پیش غماری بر دل سنگ	غریبه را کش چون با بر سنگ
ترا چلوئی فریخته تا باب	که داری بر بیکه چلو قصاب	تو در ایوان نشسته خرم و شاد	نشاط آغاز کرده در غم آزاد
مرا دود داده کرده است گوی	که از تو دور با دهر چه جوئے	منم تنها چنین بر پشت مانده	زنگ لاغر و ناگشته مانده

نوعشقت سوزم میسالم اندو	که پروانه ندارد و طاقت نور	از آن نزدیکی ناپسند	که باشد باز نزدیکان خاک
بختی آنکه یار حق شناسم	که جز مردن منم بر سر پاشم	گر کز بند غم بازم رها نم	که درون بهر لایق نگانی
ندامم که در این خاک و آبم	که چون گردون همیشه شتابم	ندامم طالع مولود من چیست	بدین طالع که من را دم و کس نیست
بروز من ستاره پرمتا باد	پر بخت من کس آن مادر زیاده	اگر در تنم از آن جوی هست	چرا برو ترا ناخن مرا دست
و اگر عدل سحر دیو در کوه	چرا آلود نشا ط من در اندوه	و اگر بی شیر شد پستان گردون	چرا بخش ترا شیر و مرا خوان
بآن شیر سگ اول دودت داد	که چون جوی من می خوری و	کسی یادم بشیر شکرت آلود	که دارد نشه را شیر و شکرت
بیاد آرم چه شیر خوش گواران	فراموشم که چون شیر خواران	بشیر چون شد بان و شیرم	که در عشق تو چون طغی بشیرم
چو کس جن تو ندارم یار و بخوار	مرا بی یار و بی رفقا ارگزار	گرم شیر من نهی ز جامت	دهن بشیر من کسی را ز جامت
با آنگی که چه هستم تا بدویش	تا اگر در جان من کشیم پیش	ز دود تمندی در ویش باشد	که بی سر میایم و اندیش باشد
زبان کن بخوان این شکله را	بروز و شش که در تیره شب را	مسو این که دل از ش تو باقی	از گیتی چاره کارش تو باقی
خونم که خون من زهر است	خونم که خون من زهر است	چو در خون غریب افتادی	غریبان را ز خون من زهر است
تا مرده از غریبی بد نصیب	بترس از غمت ز دوزخ غیب	در یغما هر که در عالم رفیق	ترا تا وقت سختی هم رفیق
که در سختی تن آسانی پذیرد	و گوئی در سنگین و پایی گیرد	عجب کار است کارم با تو که	که من بکار و دادم مانند رگ
مرا در آب و در آتش نهادی	چو شکم در جانم بر باد دادی	چه بد کردم که با من بکنی جوی	بد افتد از بدی که دم کاوی
اگر بگذاری ای شمع طرازم	چو پیچیده چراغ من میگزارم	چنان که کشت که در را ز آتش است	که میجی باشم از دست آتش است
منم در زمره مرفان شب غم	همه شب منم در غم شب غم	بخود بر زارم که نام که روز	از آتش به جانم زارم که نام که روز
شبی خواهم که مینی ز آرم را	سخت خیزم به شب بیدارم را	اگر طیش منی از خواب بیدار	بگوشت آید تا این ناله زار
گر از لود داری آن از سنگ	بیشانی برین آرزو و انگ	کشم هر خط جودی آلود از نو	هر یک جوی ز آبی میجو از نو
من افتاده چنین گاه و بجا	نومی بینی ترک میرانی از دور	چو منی در غم عشقت مرا آه	ز وقت شام بهر شب تا صبحگاه
کن بیدار دل برده خوش	گرم کن بشیر سر مرده خوش	من اندر پای تو چون کاه بستم	و اگر نه که عاجز شد ز دستم
چون ز روت از کوه بشیر	چه باشد لشکری چون کوه بشیر	اگر من تیغ بر جیوان کنم تیز	ز بشیر تیغ جوی شمشیر تیز

چو شیرین چه پرویز چه فراد	همه در حرفه پنجم ای پر نژاد	چرا چون نام هر یک پنج حرکت	ببردون پنج خنجر شکر فست
ندم خنجر عالمی از خویش	که در غلبه ثبات نام من پیش	و یک ساد بار خود را می شناسم	از اقبال مخالف می هر اسم
ایم ادبار عجب در راه دارم	که بغیر تر کس به خواه دارم	مباد آنس اگر چه شاه باشند	که او را مقبله بد خواه باشند
از آن ترسم که در پیکار این کوه	گره بر خنجر مانده بر من اندوه	مر آن کس که این پیکار فرمود	طلب کار باک جان من بود
از و کین مرا خواهد زمانه	و لیکن من نباشم در میانه	چه راحت زانکه گریزی مرآت	ز دندش تیر فزون ترش مرآت
چو دشمن زخم زده پای نیست	چه سودا قادن شیرین ز دست	هر آنکس که مرا اینجا فرستاد	و از من بهای جان من داد
نگردد و بیستون دست پس	و لیکن امید به نیز خنجر هست	همی ترسم که آن شاه جهانم	خود روزنها را این فتنه جانم
دورین سختی مرا درون آسان	که جان در غصه دارم غصه جان	مراد عاشق کار نیست مشکل	که دل بر سنگ بهنم سنگ دل
حقیقت آن بجای نیست بکار	بکار آنم که بازی نیست این کار	توان خود را بستن سنگ دل کرد	بدین سختی ز کاهن راجل کرد
مرا عشقت چو موم زرد سوزد	دل بر خویشین زین دسوزد	زمانه هست بر من به دارا	قیامت گشت بر من آشکارا
مرا اگر فوّه زور نیست در کار	که در پیش کشم خرد و خردار	رخ زردم کند در اشکبار	گهی ز کوبی و گه فوّه کار
بیا تا سر بهایت بر فنا خنجر	بسیارم جایت اندر جای جانم	بیا که مرد می جان بر تو بریم	نه دیوی کاخ از مردم گزیم
کسکه در بند مردم چون باشد	که او از سنگ مردم می تراشد	بیا تا بوی زلفت را بگیرم	ز پس بار خنجر و پیش بزم
ترسم سنگ این پنهان نیست	که در پیش هست و پیش نیست	کسکه را ز دروازه خلق بخت	که چون آینه پیشانش سخت
بگره گس چون نبسته نشو خنجر	که در او چون نهفته شمرنگ	به بی شرمی کسکه شوخ دیده است	چو ز گس با کلاه زر کشیده است
جوان این نیست که می تر از من	نه زنی، بیکس یکس از من	نه چندان هسته دارم و لاویر	که هر روزی بمفهم گوید خیز
نه چندانم کسکه که زدن بر دست	که گرسیرم کند بالین من راست	منم تنها درین اندوه جانم	خدا کرده سر به برستانم
اگر صد سال در چاه نه نشستم	کسکه جز آه خود بالا نه بستم	و گر کردم بکوه و دشت صد سال	بخسایه کسکه ناید بدینال
چه سنگ جانم که با این دلت	چه سنگبانان دم خون خنجر	گیا را بر زمین پای و مرانه	سنگان را در جهان جایی مرانه
پلنگان را بکوهستان ناه است	نهنگان را بر یا جایگاه است	منم بی سنگ خاکی ناه و تنگ	نه در خاکم با سایش نه در سنگ
چه بر خاکم بود از غم جداست	شوم در خاک تا یابم رباست	چو تو هستی نگویم کیستم من	ده آن تست و دوده جستم من

نیا بزم ره که پیش آهنگ دوست نمجام جای آراجم که امست دران دریا که در عقل مستقیم که بر هر موهرا را نچر و باشد بدین تلخی که یاد بزدنگانی نجا کسرتوان آتش نهان کرد بدامن در کشم چون نقش دیو به بندم تانه بنیم نقش کس را دل مسکینان مستور نشاند بزم خیم که در دی تیشه ریز و مانعش سنگ با گوهر و منجبت بماند ندی در و نگشت نمایان که بدخبتی بود که ای عجب سخت نشسته بود شیرین پیش یاران چنان کا بد زهر گری نمره بدان تاریخ دل را شاد میکرد که شادی شیرین خواهم ز پیان ستون به ستون آید بدیدار چگونه سنگ می برد به پولاد صبار احمد زین بر نهاده بجان آفتاب اند تپا و در	بر فتن بازی کو شوم چه سوخت بر فتن مرکبم تپش گام مست دلادانی که دامایان چه گفتند مرا عشق از کجا در خور باشد مبادا کسین بین بی خانمانی زمن خاکستری نده درین درد اگر پای بدست آرام دگر بار بصد دیوار سنگین پیش و پس را چه زنگنه حدیث چند را ندید دگر روزان قیامت دوزخین ز بس سنگ ز بس گوهر کمی خیت زهر بقیه شندی سنگسایان مبادا کس که برگردد از و بخت	که اگر لازم آید خود پرست رسید و بر می نیم شدن زود نخواهم بچکس در جهان شاد نخواهم بچکس را تندرسته خطا گفتم که خاکم می دو اند غم فل بین که سو چون چرا غم نشاط از دست نور زبانی فتر شوم در نقش دیوار آرام کرد ازین صورت پرستیدن در لب سپاه روز ریت بر کشیده بر دوش سنگ منقش کار بود حدیث که کند گشت شهادت وزان سرگشته سرگردان شد	اشایه گفت من مستم تو هستی درین منزل که پای از پیر زنی چو از غم نیم یک خط آزاد کسی که را بود در عقل مستی تو باد و بلا کم می دو اند بدین بی روغنی مغر و غم منم خاکی خواب از جای رفته چون نقطه سوی کار آدم روی به بندم دل دگر در صورت کس چو شب خست از نو آفر کشیده چو شب تار روز گوهر بار بود بگرد عالم از فریاد رنجور ز سنگ و چرخ چرخان شد مبارک و زنی خوش و ز کاران سخن میرفت شان از نور یکی عیش گذشته یاد کرد سکه افسانه آئیده خواند زهر شیوه سخن گان نواز بخنده گفت بایران افروز مگر زان سنگ آهین ز کار بنود آنروز ز گلگون کرد نقش
سخن چون رشته مسلسل آخری به نیم کاهنن بازوی فریاد بفرمود سپازین بر نهاده چو شیرین پای را در کبک و در	بگفتند آنچه گفتن در است علم بر پی ستون خیم زدم فزون گرمی فتن درین شرار بر اسپ یک افتاد نقش		

چو ماهی در شد بر پشت کوه	وزان سیمین بران او گریه	برون آمد چو گویم نو باره	بر نیایی چو یغمانی نگار
لوه ان شد ز گساک خواب گشت	چو صد خرمن گلی سیلاب گشته	بدان نازک تنی و انداره	چو مرغی بود دجایک سوار
چنان چایک نشین بر آن لار	که جیستی درین مقدار ده کا	خرمان میشد آن بدر نور	پس پیش پیش تباران مانند خنجر
ز نعلش بر صبا سمار میزد	زین را بر فلک پر کار میزد	چو آمد بانثار مشک نسیم	بر آن کوه سنگین کوه سیمین
چو کوهی کوکن را پیش رخ خواند	وزانجا سپ سکو کوکن راند	ز عکس می آن نور شید زشتان	شده آن سنگها لعل بر نشان
بیاد لعل او فراد جان کن	کننده کوه را چون دکان کن	ز یاد سنگدل را تنگ میکرد	و لیکن عریده با سنگ میکرد
عیار دست پرورش از آن سنگ	تراروی نیاید راست چنگ	بشخص کوه پیکر کوه میکند	نمی در پیش چون کوه دماوند
بر روی کوه از آن میکند دوا	که از سنگش رونق آمد آنگام	رخ خارا بخون لعل شمعیت	نگرد سنگ خارا لعل حی جیست
چو از لعل لبشین خبر یافت	بستگشاره و کوهی گریه یافت	بروز دماوند رخ از رخ فریاد	که پیشیم آبی می بجا پاره فریاد
بدنش آهین دول گرم گشت	آهین سنگش از گل نرم گشت	بدستی سنگ را میکند چون گل	بدیکر دست میزد و سنگ بدول
ز شکر پرده غناب بکشاد	ز خارا چشمه جلاب بکشاد	دلش از عشق آن به تنه میزد	چوبت بودش چو ایت فی شاد
بجو شیدا ز هوای آن لارام	دلش در بر طپید خون راند	ز دل صبرش بشد از عشق دلدار	رمیده هوشش گشت شکر گداز
بسان سر بریده مرغ غمناک	چو خسته می غلطید بر خاک	پس نیکدم چو مضطربان برش	بر مسکین دلش چون بجا خوش
دگر زده دید آن ماله پدیدار	نمی شد بادش کوهست لار	ز دیده خون آن گشتش رخسار	ز حیرانی نمیکردش زبان کار
چو دیدش دمی جلوش نشد آرا	به لرزیدن خاک تیره بر آرا	بخدمت صدر زاندر خاک	دو صد باره سیم پیش بر سپید
چو دید آن مکه شیدائی فروما	بگفتار از دوسید گوهر فشان	که چون بودی فی ای فریاد چو	چو اهر بنیر کوه میستوشه
چپی سازی پیچ ای چه تر	ازین دازین آهین چو آهی	جوانش دو کاخی رشید جوان	ترا هستنده چاک را هر دیان
نخا را دلدرد لدار و دلبند	توفی بر نیکی ان شاه خداوند	خوشا خوبان نگاری با بنگر	لارام دل هم روز و هم شب
بگویم با تو جان دل ستانا	گل خوشبوی سرو بو ستانا	توان مرغی که هستی از رخ آزاد	کجا یاد آید نام قر باد
مگر در غلط کردی فی ای ماه	که افتادی رین پخیل ناگاه	پدیدار تو جاناسر فرام	نثار خاک پایست را چه سازم
من از روی تو دلبر تر سازم	که چیره لائق خدمت ندانم	بشام و آهیم گوهرم نیست	بغیر از ناله خیره و دیگر نیست

درین محنت یخ جانے ندارم	اگر فرمان دهمی جانے برآرم	نرخ ریزم ز راند پایتخت جان	در افشانم ز دیده تابان
خدیو نمکدما باشد تو هموار	خداست و اوست عمر بسیار	ندارد قدر جان در هوا بیت	نهراران جان لایع خاک نیست
چو اینجا آتشی ز غمت نمودم	بدیدار غم از جانم رپودم	بیایا کز آن رویت بدینم	که بس گفتگ و حیران غم غم
بیایا قصه ای خود بگویم	بیک دم با تو یک بد بگویم	رخ اندر خاک پاسه و بالید	چو برق تند شمع چون غلید
بدو گفت ای چراغ چشم خرا	ز رویت دور باد چشم بیاد	چو گل خندان سینه ز بادت	پیشانی شمعان چون دگر بادت
زمن پر سی دلارا که چو نه	بگویم با تو بخت را گلو نه	مرا تا عشق تو تعسیرم کرد	ولی و جانم بستم تسلیم کرد
ز تپ شفت ای دلدار دلم	نه روز از شب شام شام ز دلم	چو گمانه خروشد بخت اندام	بگو اندر من کرد بدو دام
خردشان پیش این بود بچرا	بنو دم بکیزان بر دوا خود را	گوزن و شیر و جبه هم نشیم	پانگ و سپر و سوسه بخریم
دلم را حرم و دهر از دمساز	و خوش دام داد بدو گم ناموز	نخه خوردم نمی ختم بآرام	نداشتم چه دارم در جهانم
چو می بگذشت از میان عالم	خبر کرد خد خد و راز عالم	بفرمود او که خواندم بدگام	بر ختم چون مرا کرد ناگاه
چو نزد بارگاهش رفتم از راه	مرا بردند نزدیک شاهنشاه	نشسته شورش شاهاندار	بگرد اگر او گردان طرار
ز افشان کرد بر من چون مرادید	پس انگ یک بیک عالم پیوست	بهر نکته که با من شاه می راند	جوابی دوش کز من فرمودند
پس انگه باز رگان کو بدید	که چون آمد این یونیم بیدید	کن گمان همه چون و بیوید	بشنه گفتند که شاه جهانگیر
بلقا خوش باد فرما کاس	فرستاد و ربه بر تو که ساس	بگفتار چو شکسته خداوند	تو او را بر ستون بی ستون
زبان بکشا و شام نشسته گفت	که کوه بی ستون بدید شفت	سبحان تو مراد از ندو گند	که دل کیاری در شغل مایه
چو شنیدم من آن گوشت گفتن	پیر ختم چنین کسار شفت	قرار آن شد که گزینده نام	بیایان آنچه پذیر ختم رسانم
شنیده خسر و یزیدان پس	گفت از نام عشقت در جهان پس	بیاد عشق تو که لاله خسار	مرا خوش آمد ستاین سا کسار
ز بجران تو آماه شبافروز	کز قارم بدین رخ شمع و ز	همی گیم همی سوزم بر ابر	بدار دراکه من زادم زمار
نصیبم جهان گوی غم افاده	که هستم روز و شب گران ناشد	همی برم نوید به اشکای نیش	که دارد در بهاران ابر بیان
ای ناله چو رعد نو باره	همی شوم چو برق از بیو کس	نگار نیاسن آن بیدل غریب	که بجران آمد از عشقت نصیب
چو من بیدارین عالم نیست	ببین این تنم خود بر کسی هست	کسان که در کس غم شاد بود	ایاکم را چنین شعله نمودند

بدان فرموده اند این شغل نشانی	که هرگز من نمی دیدم در کار	حقیقتش این غم جانسوز باشد	چو از خواب اندازم بیدار باشم
بدین رفته که می بینم بر آب	چو شلنج است کار من بر سر	پیاده بارخی بر رنگین پیل	فرس را اگر می بینم بهیچان
ترس از آسمان نخواندند بهیچان	بفرزین بازیم کردند شهادت	بنین این لعل و لب فراد زنده	بدست خدایش گریه خویش کند
ز بارم دوستی چنداگر دانه	که بر من گریه و زاری و زحمانه	بطرف شاهرام گوی سازد	سرگرم بایرانم ز فرزند
فرمود بر سرگرم که فراد	نه بدر و نه عمر خویش در شاد	جوانم بدخویش باز پرورد	بکوه دلیری رو نگذار کرد
تسکینش بدیدم که چون	دل چاره اش را بستند از دست	هم آن لب و لبش آهنگ جان کرد	ندیدم و سرایه زان کرد
بسر شد عمار و بیخ و در غم	مبادا بکس چون من بعالم	بگفت این او گریه باهن	به تیشه که زان و چاک دهن
بسر شد بهیچان که سر	بدستش داد کاین میاد من گیر	سعد شیراز که شیرین جوهر	به شیرین چلویم چون شکر خور
پوشید بهیچان باشد هم خوش	نه شیراز زهر شد هم شود ترش	چو عاشق گشت از جام باقی	ز مجلس غم رقیب کرد ساقی
پایان نمیکند شد فرزند	که کاش تم شده چون رفت من	بر قن غم کرد آن ده رخسار	بگردانیدم و از رو دلدان
شمارش گران از کشید	فرمودند پیش از گوی سر کشید	چنین گویند کاس پادشاه	سقط شد زیران گنج گریه

نه اسپ کوه بود بهم پیش بگردان اسپ را با شمشیرش نشان زش بر بساط او سپه گاه شده بر کوه کوهری بر دل سنگ جهان سالار زش هر زمانه هزارش بشیر صاحب بود	سقط گشته بر زیر کوه سیمش زجا بردن آسان کرد کارش نبوت گاه خویش آمد در راه گفتار در صفت مردن شیرین و تباه نمون فراد که کن خود را در غم شیرین	چو عاشق دیدگان معشوق را بقصرش بر زانسان پرورد همان آتشگری با خاگرد میکرد دران مرث که شه فراد را دید در آمد زو بدوش آسکو به بدان آهین که بر سنگ از نمون کرد چو از دنیا دور را بیشتر یار بمیش گفت با پیران بشیر چنین گفتند پیران خرومند زبان میکل بر گوی بد رنگ نگار کینه انداختش از کار چو گام او بر کمال میسر چو تها از غصه خونی نشانه سخنهای بدش تعلیم کردند چو چشم رخ او فراد را دید دلش در عشق شیرین گرم گشته سوی فراد رفت آن نگار دل	فرود آمد قدا از باد بر خاک که موسی بر تن شیرین یزد همان سنگ باهن پاره میکرد سر بر سنگ میزد بر سر سنگ بگری چست از شیرین نشانه که هر یک بر غریب و گریه بود نه سنگ آن قلعه پادشاه هر زخمی ز پا افکند کوه تواند بی ستون پا بستو کرد وگر با گر هم حریفش باشد تراز و سرگرداند ز دنیا چه باید ساختن تدبیرین کار که خواهی که آنگاه گزین بند بجایگاه سخت آگنده چون در سنگ و حساب آید پدیدار چو کینه زو و خفت و زخیر چو نقات از بروت آتش و فتن بزد و عده باهن بهم کردند بستش و شه پادشاه را دید بستش سنگ و آهین بر شمشیر زبان یکشاد و خود را زنگار
--	--	--	--

کمانه دادا و اهل در چرخ کمانه	چراغی بر غفلت می گذارم	بگفتار بر اشراف و سوارم	سکتم نه نیسان که بینی ز شکارم
چو یاران را که شیرین لبان است	داده بار شیرین ز جان است	چو در ترش لب و تلخ گفتار	ز شیرین جان شیرین یافت در کار
بناوردان در هر حسرت یکبار	که شیرین مرد اگر نیست فریاد	در دنیا کا پنهان سر و شغبتانک	ز یاد و برگ چون قنار بر خاک
ز خاکش غبار فشانند بر باد	آب دیده شستندش به راه	بدر کش عادت کرده فریاد	عجب کار نیست که نیست فریاد
از آن شیرین شیرین گشت پیوا	آب چشمه ها به خاسته طوفان	بیا و برگ مرد آن ماه تابان	ازین نام سپید پوشیده طوفان
سینه مشرقی که در دشت جان می بیند	بر دشت از جهان جان آلود	در دنیا کا پنهان خورشید و آن ماه	که نیسان در دشت و آن ماه
چو کرد آن همه یاد و آرزو	بسی بر دندانان نهاده خود را	هم آفرینش دمساز گشتند	سپردنش بجای باز گشتند
وزیر حفظ ای چند هست	بروش در دشت چو پیوسته	چو گفت آن لعل آن خال و لب	ز بانفش چون لعل آن ماه و لب
سکه راندل در کبریا گوید	چو افتاد این سخن گشت در	گفتار در شیرین این فریاد و خبر مردن	
چو افتاد این سخن گشت در	بر آورد از جگر آتش چو آن		
بنامی گفت که کاخ نریخ بر	ندیده راه و نریخ مردم	در نیل بر زده نریخ مردم	در نیل آن دل امیدوارم
مرانه که کند حال بر	نشکارم پیشگر این بود	چو نادان طبع و لعل لبم	ندیدم لعل سنگ آمد بدستم
چو آتش بر کز نیسان بر افروخته	چو طوفان به آتش بر افروخته	جهان بی شعله آتش و خورشید	چون خورشید آتش شعله آتش
پیرایه عالم فروز از جهان شوم	نه شیرین قنار از من بمان شد	نه شمشاد فلک بر هیچ مظلوم	نه شمشاد فلک بر هیچ مظلوم
اگر صد گوشت آید در پیش	بر در گرگ از گل و تران و ش	بگریه بر دل من مرغ و ماه	که رفت آب حیاتم در سیاه
چو خوش گفت آن کلانی با شمشاد	که هر چه بپا زد باید اوستان	چرا از روی آن دلبر جدا بمانم	چو شیرین دهن من اینچا چرا بمانم
اگر چه بر شیرین نماند نامم	سوز از تن بر آید استخوانم	فروخته بجا که آن سر چالاک	چرا بر سر نیزم هر زمان خاک
به گلبرگ نخیله گلبرگ خندان	چرا بر من نگردد باغ زنه ان	پریده از چین بکس با بر	چرا چون بر خورده شمع بر آید
فرو مرده چراغ عالم افروز	چرا روزم نگردد شب بزمین	چرا غم در دهم سوز از آن	شمع شده آفتابم زرد از آن
بستین بر ز غم خواهم سبک	یکس که تمام غم خواهم دیدن	صدا کش شمع بر جهان آید	زمین بر آید ادب و سبک جان

زمانه خود جز این کاری نداند	که اندمی و دهبانی ستاند	چو کار افتاده گردد بنویسد	ورش درگیر و اندر هر دو باشد
بهر شاخ گل کور زنده جنگ	بجای گل یار و بر سرش سنگ	چنان از خوش ملی بی بر گردد	که در کارش طبع ز در بر گردد
چنان تنگ آید از شوریدن سخت	که بر بیدار نقش این جان رخت	عنان عز از نسیان نشیند	جوانی را چنین پاد و کویست
کسی باید ز دوران تنگاری	که بجز ارمات زین عمارت	میجاوار در می بر نشیند	که با چندین چرخش کس نمید
جهان پوست و دقت پوستین	بخوش خونی توانی دیوین	کلی نخ بخود بر خوی بردا	بهشت دیگران کجای خود را
چو دار ز خوی تو مردم سرشته	هم اینجا و هم آنجا در بسته	خسب دیده چندان غافل مست	چو پیشیاران بر او ز نیان
که چندان خواهی ز دل خاک	که فرموش کند دوران خاک	بدین پنجاه ساله حقه بازی	بدین یک مهره گل آینه بازی
نخستین سال اگر نچه هزار است	قلم در کش که هم ناپایدار است	نشانده این تیر کون از سنگ	بهین تیر کجای ز نیر و سنگ
زمین طبعیست رنگش چون یزد	که بر طبعی چنین بخون نخیزد	بسا خونیکه شد خاک این شست	سیاوشی ترست از زیر این شست
هر آن ذره که آرد تند باد	فریدی بود یا کیه باد	کف گل در همه روزی نیست	که بر خوندن این آدمی نیست
که میداند که این دیر کس سال	چه مدت دارد و چون است حال	خاند کس که بنید دورا در	بدان نادر نیاید غور او را
به صد سال دوری گیرد از سر	چو آن دوران شد آید و دیگر	بره ز چند بار دوران دیدن	چه شاید دیدن چه توان دیدن
ز جور عدل در هر دو سار است	در دو اندر را پوشیده ترا است	نمیخواهی که مبنی جور بر جور	نباید گفت از دور باد و
شرف روز اعلی شد نزار	باین باقی عنانیش بسیار	بصدق کرمانی و وفود	نشانید بر زمین الحق حرف
خاک چنان که دیگر خاک رخت	نرفت از خوی خامی کچخت	قارستان چرخ نیم خسایم	بسته پرمایه را برده است
عروس خاک اگر بدین برست	بدست باو کن امش که برست	نگر حقه که خواهد بودن زیاد	طلاق امر خواهد خاک را داد
اگر باد آید و گرد آید امروز	تو بر روی چنین شعل میفروز	درین کیش خاک نکال و شست	اگر فروزی چراغی زرده شست
نشده ملک که این خاک خطا نک	با گشت هر چه بر کند خاک	تو بماند اسم از این ران سستی	که گاهی رخنه داند که دست
خرو افتاد و آسان باشد از نام	اگر در ره نباشد هذر اندام	نرمی و چون افتاد و خواست	نرم گردد و در حد تیر بر تاب
چو گریه خوشیست تا که پرستی	بهنگام از نعل گریه که رشتی	نرخ از دو گوگردان ندیده	که از بن نه رخ نار سیده
چو یوسف زین تاج از سر تنیابی	چو نارنج ز یخاز خم یابی	سحر گشت شوگی بر انداز	ز نارنج و ترنج این میوز

برون افکن بنه زین لرزید	کلی کلین شوی زین مار نه سر	نفس کو خواجہ تاش نه گامی	ویا سپر و روه باد خزانست
اگر کیم زنی بی عشق مرده	که با یک بیک هم شمر دست	بیا بد عشق را فراد بودن	پس انکاهی برون دشتا بودن
مهندش دسته پولا تپه شمشیر	رجوب نارین کردی همیشه	ز بهر آنکه باشند سنگیرش	بدستانه ر بود فران شیرش
چو بشنید این سخنهای بکرتاب	فرار که کرد آن تیشه بر تاب	چنین گویند خالی بود نمناک	سنا در سنگ نهفته چو بخت ز خاک
از آن دسته برآمد شوشه نثار	دشمنه گشت و مار آورد بسیار	از آن شوشه کنون گنار بسیار	دوای درد هر بیمار یار
قطامی گردید آن نارین با			
سراشیده چنین افکن غنای	گفتار در دفن کردن شیرین فراد را		
دل شیرین بدر داند و آغوش	کریغ نارین گم شد ز غیش	بران زاده سرو جو بیار	بسجده گریست چون بر بهار
برسم مهرش جلد بر بست	بجاکشاده آید در دست	ز خاکش گنبد عالی بر افروخت	وزان گنبد زیارت خانه ست
وزان پس ز خاکش خروشا	بسو قصه شد گریان چوستان	چو از فراد خالی شد زمانه	برستان ماه تابان از بهانه
از آن لبتک بود آن دیدار	که بر که و مرغان بود آن فادار	بجای آن فراد آن رخ بره	در آن محنت بنا کامی برده
چو کینه گشت از مرگ فراد	حسود جمله گشتند از غم آزار	خبر دادند خسرو چو راست	که از ره رحمت آن رخ بر رخ
پیشانی گشت شاه از کرد و خویش	وزان از گشت ز رده خویش	در اندیشه بود اندیشه را جا	که با دافرا را چون اردو پاک
کسیک و با کسی بد ساز کرد	بد و در که همان بد باز کرد	درین غم روز و شب اندیشه کرد	وزین اندیشه هم روز و شب خود
و بر خاص را زد یک خود خواند	که بر کاغذ جواهر دانه افتاد	گلش فرمود در شکر شمشیر	بشیرین نامه شیرین نوشتند
نخستین سبک آن نقش لبند	تو لا که در بر نام خداوند	بنام روشنائی بخش بنیش	که روشن چشم از گشت فریش
پدید آمده انسی و جان	اثر نامه زمین و آسمان	فلک را که گردان بر خاک	زمین را که گردش گاه افلاک
پس از نام خدا و نام پادشاه	بر آورده حدیث در دکان	که شاه نیکوان شیرین لبند	که خواندش شکر خندان
شیدم ز پیر یار موسی تاک	هماتم فوخته ز بهر بر خاک	ز سنبل کرد بر گل مشک سیر	ز زکس بر سمن سیاه ریش
و تا کرد از غمش سر و روان	به نیلو فریدل کرد از خواسترا	سمن باز نهفته طرف بر لب	رطبه را از بر خم آخوان چست
بلا تخته گل را اثر اشید	به گو گو گو گو گو گو گو گو گو گو	پرنده ماه را پیوند یکشاد	ز رخ برقع زگیسوند یکشاد

خاتمه

همین باشد طریق دوستدار	چنین باید زیارت شیرای	برای موی موستان را یاد کردن	همانرا سوخت از فریاد کردن
جهان کو تا هر دو گرد زلف	غریب کشید پیش آرد فغان	بسته زانو زانو کوه پیرو	بر آن کوه افکن برنج شود
دل از هر توبه بخورست مارا	حساب ز کار او درست مارا	چون باد آنکه زو عجز نکند	بدان مانع عشق که غم میرد
چو کشتی خیزد خوی آتش خود	چرا باستش اول کشتن در	که مرد او هم نمیکوی برکش	چو دامن سخت رنجیدی برکش
از و خاک تری کس را بینی	اگر صد سال خاکش نشینی	غریزش کن خوارش به خود	عشش میجو که خوش به خود
چو باید به کتاب بگفت و بی	و لیکن چو ندارد گریه سود	نیای مثل او شیرین پستی	چو خاک از صعد گرداری پستی
نخواهد زیستن کس او دانی	بنابر گنج دارد زنگانی	چه شاید کرد با تاراج تقدیر	بغم خوردن نکردی هیچ تقصیر
چرخ آن به که پیش صبح دید	تو صبح او چراغ اول پذیرد	فرو میرد ستاره چون دود	تو روزی ستاره استانی از دود
بسوزد و دود چون نوره آتش	تو آتش طبعی او دود بلاکش	چو شمع آید شود پروانه آتش	تو هستی شمع و او پروانه است
پرستد نسر طائر آسمان	اگر مرغی پرید از گلستان	گیا آن به که هم در خاک ریزد	تو باغی او گیاهی که تو خیزد
چو خوبی هست از دم کن خیل	چو مانند بر کو بشکن باله	بسا و جله که سردارد بگویت	وگر شد قطره آب از سبوت
زمین بوسیله پیش خسرو نهاد	نویسنده چو از نامه بیرو نهاد	چه باک از زر و گل نسیرن با نهاد	اگر فردا شد شیرین با نهاد
رخ از شادی فروزان چون	چو شیرین بد که نامه شاه	ستد قاصد میر و آنجا که فرود	بقاصد او خسرو نامه را زد
طیر زد به زهر آلود کرده	جگر بادید شک اندود کرده	در و کیوت ناخوانده نگذاشت	سه جا بوسیله مهر نامه برداشت
همه زهر آلوده خوشتر از نوش	همه مقرر است با پر نیان پوش	رطبهای در و پوشیده صدر	قصه های در و پیچیده صدر
فرو خود را سر سیدار بنجته	بسنجته و بنج آن رخ و سنجته	نه صبر آنکه آن شربت نبوشد	نچای آنکه از تندی بجوشد
کر بسته باین کارست گردون	نماید ضلوع از حلیست گردون	که پاداش عمل باشد سر انجام	در اندیش او حکیم از کار ایام
که بر دم سر آمد بادشاهی	چنان افتاد تقدیر بر آسم	بشیرین آنچنان تلخی فرستاد	چو خضر فرسوس مرگ فراد
بهر آلوده کرد دست آن تر	و گرمی را خوی بکند را زده	بخورش ادا زان که داشت بر	چنین گیند شیرین تلخ زهره
بچشم آشنای هست حق بازند	قصور زان که از مهر سازند	ز شاخ خشک برگ تر بریزند	بهمت هند و آن چو بر تیزند
چنان کاستن آن چنگ بریم	برست از چنگ مریم شاه سالم	درین دست زان که مرگ شد	چو مریم روزه مریم نگذاشت

درخت مریم چون از بر افتاد	ز غم شد چون درخت میم آزاد	و لیک از بهر چاه و حشر آش	ز ماتم داشت آئین تماش
زلفت از حشرش بر تخت جاسم	بنوید از لبها خبر سیاه	چو شیرین را خبر دادند از نیکال	همش گل و حساب آید بهر بن خار
بنوعی شانان گشت از بلا کش	که رست از رکنان چون کیش	بدگر نفع عکس گشت و دل سود	که عاقل بود و تیر سید از ان کو
ز بهر خاطر خسرو کی ماه	ز شادی مست خود را کرد کو ماه	پیل باهی گشت از زین بر خاست	جهان را آن غبار از پیش بر خاست
دلش تخم بوس فرمود گشتن	جواب نامه خسرو نوشتن	سختنهای که او را بود در ذل	فشاندا تیرگی چون اندر گل
نویسنده چو بر کاغذ قلم زد	بترتیب این سخن را رقم زد	سخن از حلاوت کرد چون قند	سراغ از سخن را داد پیوند
بنام پادشاه پادشاهان	گناه آمرزشی نذر خوانان	خداوند یکبار کار سازست	ز ما خدمت مانی نیازست
نه بیکه خالق بیکه نگاران	بجیرت زین شمارانم شماران	زمین تا آسمان خورشید تاه	بترکستان فضلش هندوی رها
دهد بی حق خدمت خلق را قوت	نگار دینی قلم در رنگ یا قوت	ز مرغ و مور در دریا و در کوه	نماند جا و دال کس را دانه و
که نعمت دهد نقصان نپرسد	کنند بهنگام حیرت و سنگی سر	چو از شکرش زهرش کار کردیم	باله گوش تا سپید کردیم
بحکم آنکه در قانون منیش	تغییر حال آفرینش	گه راحت کند قهر گه رنج	گه افلاس پیش آید گنج
جهان را نیست کاری جز درنگ	گه رومی نماید گاه زنگ	که از بیداد این آنرا دهد دم	که از بیمار این آنرا کند شام
چو خوش گفتست و فووی سکو	که مرگ خبر بود سنگ را عروسی	نه هر قسمت که پیش آید شام	نه هر پایه که زیر افتد بساط
چو در بخش آن قسمی خردی	گه زو کرده باشد گه درد	خردمند آن بود که در بیم کار	گله با گل بسازد گاه با خار
جهاندار مبین همیشه آفاق	که زرد بالا هفت او رنگ شرف	جهاندار در بریز باد شام	سری با سری صاحب کلاه
بهشت از حضرتش میعاد گاه	ز باغ و دشتش طوبی گاه	درین دوران که تیر ماهی و رست	ز ماهی تا ماه آگاهی و رست
خبر داد که در شوق و درنگ	نوالش که شکر گاهی رنگ	درین صندل سرا آینه و سی	گله ماتم بود گاه عروسی
عروس شاه اگر در نه رخا کشت	عروسان دگر وار و چه کشت	فلان کشت و آن بر قن و لیرش	که اگر بزر شاه زود میرش
از و بر گشتند راهی نیست	شهنشاه زود میر آمد غمی نیست	نظر بر گلستان دیگر آمد	انوان بهر دلتانی در بر آمد
زین مست آنکه آن لبست نماند	و گرنه هر که اندیش را اند	مرج اشیاء تا ز دل این رنج	گنجستان صنف در خاک این رنج
خو غم کاوی غم بر نماند	چو غم گفته زمین هم بر نماند	بر بخت نازنین از غم کشیدن	نشانید نازکان را غم چشیدن

عنان آن که از مریم تناسل بمی نشین و شرکان غنچه بر چاک توزی گوید هر که ز او روزی چو کاری کالبد گیرد تناسل شادی بر لب شاد جام هم گیر اگر سر که شد از نستان عالم اگر همیشه شود و راز تو از دست تا که هائی قناعت کن چو خورشید میخ از با تو آن گوهر نماند گرا آهوی ز صحرای بکر گل گشته چو باید دید خار از نسیان کرد بر نامی یار بپاییده ز نقش عین کرد بقاصد داد و گفته کز سر راه بدست خوشین و شاه جهان را سند قاصد پنهان کش او بنمود اجازت ده که نزد شهر نرود بجا گفت در بان که خداوند بیاد حاجت از وی حال بشود بدل گفتا جواست این جنگ جواب بچرخه بایست دیدن	که گر عیسه شوی گروش دنیا غمت خیزد که از غم برنجیست بر کش تو پلید و ادر و زس نه در ویشی بکار آید ز شایسته کنن ز غیبی از بغداد کم گیر تو باقی مان که هستی جان عالم بجهد اندر چو تو هستی همه هست که آن ده بر تناید جان جمید تو کانه کان ز گوهر در نماند که در صحرای دوزخ جنس بسیار عوض باشد گلی را نو بهار پس آنکه نامه بگوشت فرستاد	اگر در تخته رفت آن از رفت نه هر کس پیش میری پیش میرد بنالیدن مکن بمرده بیداد ز بر چشمه خورشید خواش دل لغتوده بی او لغت و ادب مخور غم تا توانی باده خورشا تو در قدری و در تنها کوتر اگر مایع باشد مرغ را خفت سر آن بهتر که او پسندارد اگر یکدانه رفت از خرمن شا بمی که کسر شد کسری بماند چو شد بر و خزان نام شاه	تبرک تخت شاهی چون تو گفت برین سخته شمع در پیش گیرد که مرده صابری خواهد فریاد ز رود و دجله گو کینه دم پیش چنان کردیده ز قمار دل داد مباد اگر سرت قوس بر باد تو لعل لعل بی همای کوتر تو سیر غی بود سیر غی غمت گرا آن به کم گوهر ندارد فدا بادت فلک با خرمن ماه غم مریم خور عیسه بماند ز شادی بادیان ز در بر ماه که پیش از تو بپوشه بان چنان کرد بر این نامه را در خدمت شاه بناید داد دست مریم آنرا که وارم نامه در خدمت شاه چو بر خواند جواب از دستم تو گوئی نافه در خامه دارد از ان شیرین سخن نیت فروغ باز از سر خود دارد آهنگ که غوغای گیس بر خاست از راه
گفتار در رسیدن نامه شیرین			
بخبر و پر ویز			
بیاید به توقف نزد شه زود که صاحب نامه ز نسیان فرمود بیاید قاصدی از پیش لبند پس آنکه برادران زود کلیخ اندازد از یادش سنگ شنیدن آنچه می باید شنیدن	اشارت کرد بر در بان درگاه که خود نامه بنزد شه رسانم بنزد شاه عالم نامه دارد چو خبر نامه شیرین فرخواند کسی که نامه را در بر کسان سنگ دگر پاره شد از شیرین سار خوار	که وارم نامه در خدمت شاه چو بر خواند جواب از دستم تو گوئی نافه در خامه دارد از ان شیرین سخن نیت فروغ باز از سر خود دارد آهنگ که غوغای گیس بر خاست از راه	که غوغای گیس بر خاست از راه

ز کار آتش به مریم بر آسود	رطب به استخوان شمع بدود	چو مریم دست کرد از پیش کو تاه	جهان چون حسن گیم گشت برشا
چو شمع شد همه کاری بکام آ	سیک آب از بی دشمن تمام ست	بشیرین چند چهره بیافر ستاد	بهو غن نرم کرد آهین ز فولاد
بیت فرمان بش فرمان پذیرفت	کرد و داشت کانی مان پذیرفت	بخش و پیش از انش بود پذیرفت	کران نیکوترش باشد طلبکار
فرستد مهدود در کانی پیش آرد	بهمد خود عروس آینهش آرد	بدفتر عتاب آغاز میکرد	عقابش پیش میشد ناز میکرد
متاع نیکو می بر کار میدید	بها میکرد چون بازار میدید	متاع از مشتری باید روئی	بدیده قدر گیر درو شنائے
ز بهر سود خود این چند پیش	متاعی که تو بخرد زود بفروش	دران بازار با بی سودمند	که چون بینی روانی در بهر بند
کلمه مودود شیرین نم نم خورد	ز ناز خویش موی کم نمیکرد	چو جانگر گشت از ان بلوغ تود	نهاد اندیشه را بر چاره کار
که یار سهرابان آرد و از چنگ	بر هواری همی رانده خزانگ	گر قاری ز بهر خویش گیرد	سرو کار و گرد ز پیش گیرد
ز بهر قوی حکایت بازمی بست	گفتار اندر صفت سلطنت خسرو پرویز		نگیرد مرد زیر کعبه شغل رست
همانند اند که تا خسرو کمر بست			کلنداری چو او بر تخت نشست
بروز بار کورای بودی			به پیش پنج صفت بر پا بودی
خسین صفت تو نگرد آشی پیش	دوم صفت بود حاجتگاه در پیش	سوم صفت جای باران زود	همدرسته بولی از لب گوهر
چهارم صفت بقوی متصل بود	که نمیدی پاشی مسار دل بود	صفت پنجم گنهاران خوشه	که کس کس را نپرسیدی که چون
به پیش خویشان را میدوای	برات آورده خطار شدگار	ندابر داشته دانه بار	که هر صفت ز بهر خود بهینه بود
تو آنکه چون سود درویش دیدی	شمار شکر بر خویش دیدی	چو در بیمار دیدیم درویش	گرفتی در سلامت شکر درویش
چو دیدی سوسه بنده مویا	آزادی نمودی شکر لپیا	چو بر خوئی قادی چشم بند	کشادی لب بشکر از پسند
چو دیدی خوئی امید را بای	فرودی شمع شکرش و شمع	در خسرو همه ساله بدین داد	چو مصلحت از شکر بودی شکر آباد
بسی شسته زور و بر تخت	بدین حریفه جلای کرد و تخت	بگرداگرد تخت طاقدیش	و مان تا جلالان خاک لیش
همه تمثال با سه آسمان	رسن بسته بران تخت کیان	ز ماه و زهره با خنجره کیان	دو رویه ساخته ایوان
کو اکب را ز ثابت تا بر تیا	و قائل ادج پیوده مقدار	تبر تیا این گلری شب افروز	خبر داد و ز ساعات شب و روز
شناسائی که نیم بار صدر اند	از ان تخت آسمان را تخمه بر خور	کسی کو تخت خسرو ز نظر داشت	هزاران جام کیمیز ز بر داشت

چنین تختی نه تختی کاسمانی	بروشاری نه شنه صاحبقرانی	چو پیل کوبو پیل آدمی روی	چو شیر از شیر باشد عنبری موی
زمین تا آسمان را بیت کشاده	شرایا تشری تختی نه داده	ارم را خشک شد در مجلس جام	نکاح راه افتد شد بر گشتن نام
بزرگی بایت دل در نهانند	سرکسیه به برگ کند نابند	درم داری که از تختی بر آید	سر و کارش به بد بختی بر آید
بشادی شغل عالم و سچ مکن	خرابش می ستان دفع می کن	چنان میدره چنان کش می کشا	و گزیده می دبستانی تو و نه
جهاندار می تنها کرد نتوان	به تنهایی جهان را خورد نتوان	بد آید هر که بد بهیر باشد	که تنها خوان نتوان بهیر باشد
خیز ز تنه آبرت خود آب جویست	که تنها خور چو دیالیم رویت	نیاید خوشنشین را شمع کردن	بکار و دیگران دلی تیغ کردن
بهین قاروان چو دیدار گنج و نه	نیز گنج و نیار گنج و نیسا	ببخش آید بدست این خود سلیم	چو از دستش و دخی علیهم
چو آید رنج باشد چون در رنج	تهیدستی شرف دارد بد رنج	ملک و وزیر که تمسید بگشت	بگنج افشانی از خورشید بگشت
بدش با گنج دادن خنده نه	چو خاکش گنج او چون گنج نه	و دلبست خان دای صبح ماتا	خورش با کاسه او ای بده باجا
کشیده مانده یکیل در میل	گلش را گاو دای پش پیل	ز حلقه ایا که به دی کرد خوش	نه آستی چو خور و دی بهیش
ز گاو گو سفند مرغ و ماهی	نگویم چند چندی که خواهی	چو بزمش بختی شاساز و کو	صبا و ام را عین باز و کو
برنگام بخور عود و عنسیر	خراج دهند بودی خرج همجو	چو خورد خاقل بر خوان سپید	گوارش تا بخور تان سپید
کباب شرک خوری اول و نه	بر و سوده یکی در شنبه افروز	ز باز رگان بجران در نهان	یده من ز غریبه در کاس
شندیم سر چنانی باشد آرام	رطوبتهای علی را در اندام	یکایک بود از رقی چشم نور	معطر کرد چون ریحان بغداد
ز شیر مادرش چو پان بریده	بشیر گو سفند ان پر دریده	بفرمودی تنور بستان ازیم	که بودی خرج او خلی باقیم
در و ده پانزده مرغ و چو شک	به دوازده می بجا بنیم خشک	چو بریان کباب خاشاک	تنور دالتش بر آتش آتش
بخوان نه نهادندی فراخیش	نزار و نه مقصدی کرم ویش	بخوردی آن نواله لقمه چند	چو مغز لقمه و پانزده قند
نظر کردی بختا جان درگاه	کجا چشمش اندادی بناگاه	به دوشینده آن پوشیده خوا	تنور و هر چه داشت بود آزار
زهی نانی که طباطخان نوش	چنین نانی بر انداز تنورش	و گزیده که خوان لاجورک	گرفت از تنور هیچ ز رورک
جان پیشینیم آغا ز کورک	تنور خوانی از نو ساز کورک	همه وزان سنگینی بود کارش	همه عمر ای در شرف و اختیارش
و وقت آمد نماند آن با شایه	بکاری نماند آن با شایه	شرف خواهی برگرد مقبلان کرد	که زو از مقبلان بل شایه

چو برین بل چو دایمی تانار	سپیش لبه شک و بیزار	و اگر بود که خاشاک سب خورش	بجای مشک خاشاک است گشت
چو بخت گم شیباید باز رود	چراغ از مشعل روشن بر فروز	بهانه در بزرگ از بران نیست	که دایم بایزگان بمنشیرست
باین جهان داری سیکه رود	گفتار در مجلس خسرو و عیش و عشرت		بجاس بود شاه مجلس افروز
به نیم دست بوش طاق بلان	با اعیان دولت و ندام		کر بسته کله داران آفاق
ز چین غور در می پیا مان	ای بر باد خسته باد و جنگ	چو دور چندی در دوا سناست	نماند از شرم شاهان هیچ بانه
نه سال از شوق تا خسرو رنگ	سخن سنجیده گشتاخی در افکند	که خوبانی کرد خور و فراشند	بعالم در کاین ملک باشند
شوقه شدم لبه قمع بر افکند	بلطف گنجینه گنج این بوم دارد	سیک گفت از خلق خیزد نکوست	ضمانه ست از لطف و در خور کرد
سیک گشت از شوق بوم آباد	که سیکه لبه او باشند بر نراد	ه قاسم خور و یان این زمین است	بجوبی بچو فروس برین
چو از سرخ نام بر دایان پاک دارد	قرار از غماط خسرو بر آورد	بدان گفتار دل بدیش در کرد	ز جلفش شرم بد تا گوید لک
کسیکو قند نه در بوش	چو بلی بشته در بر جان بوش	سیک گفت که در اقصا کس شمیر	ز شیرینی نباشد هیچ تقصیر
سیک گفت نه لبه بر شرم شاهان	شکر نامه ست در ده شوقه افان	بشکر خیزد شیرینش بیداد	وز د شکر خورستان بیداد
بهر لبه بوش چو خنده بوش	لبش چون شکر خنده بوش	رو طبعش از شکرانه بوش	شکر بیدار کو خوند خانه بوش
چنانک آبادان سرور بوش	درم دایس و بوش شمع	چو سید بوش نهد در شومان	سید باز بر سید پیا مان
چو بر دایه نفا هم از گشته نفا	بر آید ناک خنده بوش از چاه	چو این بوش ندر دایان از ارام	که گشتاخی کند با خان بوش
بهر بوش چو کاتار ام گیرد	چو لاله با همه کس بوش گیرد	ز د شکر لطف با کس ندر ارام	که آنکس خانان را در بنار د
بوش را بوشی بوش و خور	نگردد دایان بوش هرگز بوش	کاک در گرفت بوش و لوت	آسما سر نو نهاد از عیش بوش
بوش بوش بوش بوش بوش	بوش بوش بوش بوش بوش	بوش بوش بوش بوش بوش	کشتاید بوش بوش بوش
بوش بوش بوش بوش بوش	بوش بوش بوش بوش بوش	بوش بوش بوش بوش بوش	که شکر هم ز شیرینی بوش
بوش بوش بوش بوش بوش	بوش بوش بوش بوش بوش	بوش بوش بوش بوش بوش	نشد واقعه کسی حساب بوش
بوش بوش بوش بوش بوش	بوش بوش بوش بوش بوش	بوش بوش بوش بوش بوش	سواد بوش بوش بوش

گفتی

گروهی تازه رو عشت اندوز نهفته باز سپید جایش شیر بر خاست تنها با غلام چو خسرو بر سر کوه شکر شد سر آرا حلقه زو خاموش خاموش فرو ز آموش از شد نیز چون ماه مکاحی آن بر نشاء کار شست درون آمد شکر با جام جلاب	بگاه خوشدلی روشن از روز گفتار در رفتن و بگشت صفایان قصر شیرین دگر شد برون آمد غلامی حلقه دگرش فرس با برده جا بر علف گاه درستی چند را بر کار شکست دانه پر شکر چشم پر از خواب	انشاء آغاز کرده باده بخورد گفتار در رفتن و بگشت حلاوتها عیش آن عصر شد جوانی دید زیبارو سه بر د چو همان را با یوان اثر و بون اجانه داد و تا شکر و آید شکر نشاء که شکر بریزد او بود	نجم آن ابعث آزاده بخورد چنین یافت بخار سرش ببازار شکر برداشت گاه که شکر کوی شیرین عصر شد نمودار جهان در لیش بر سر بدان همان سر ز کویان بون بهمان بر ز لب شکر کشاید بنای که صفایان خیزد او بود
--	---	---	--

ز گیسو نافه مشک می بخت کنیزان داشتی روی چینه چو باروت از فسونش فرو	بختده خانه خانه قند بخت کز ایشان هیچ را نشاء نبیند بشرب با شتری چون هر شهو	چو دیه فتنه در شمد بوست همه در نیم شب نور و ز کوه نشتت با ده پیش آوردن	چو ز این آفتی در چال پی بکار عیش دست آموز کرده بنی یارب چنان خانه خالی
--	--	--	--

لشسته شاه عالم همترانه	شکر برداشته هر سوترانه	چو می در آبلینه آن سمن	در آب خشک میکرد آتش تر
گلآبی را بتلخی راه میداد	بشیرینی بدست شاه میداد	پیاپی رطل با پرتاب میکرد	ملک را شهنشاه خواب میکرد
چونوش داده از لبش برداشته	شکر برخواست شمع پریش برداشته	بغذرکان قبول افتاد در راه	برون آمد نه خلوت خانه نشاء
کنیز را که هم بالای او بود	بحسن و چاکلی همنا می او بود	فرو پوشیده ز روز و یورش	فرستاد و گرفت آن شب بر شمشیر
ملک چون دید که عاتقش	مستداد و سکر از آسگینش	در پیچیده آن کام فل را نذر	بمصرعی در افسونی عطا خواند
کنیز از کار خسرو ماند و بیوش	که شیرین آتش خسرو آغوش	فسانه بود خسرو در نگوش	فسون گرفت و وقت لغو گشت
زهر کس که با لاسر و که داشت	سری و گردن بالا سر داشت	بخوش مغرور باز ایدام برپوش	بشیرین استخوانی نیشکر بود
شبه کاس پر از آب انگار رفته	روا بود که سی و رنگ رفته	هر آن روز که نصفه کم کشیده	چهل من ساغری در دم کشیده
چو صبح آمد کنیز از جا برخاست	بدستان از ملک مستور بخاست	باز یک شکر شد کام و کام	بشکر باز گرفت احوال با دام
هر آنچه شاه دید او را خبر داد	نهان می بای خلوت را بدرد داد	بدان تا شکر آید باشد از کار	بگوید هر چیز و پیرسد هماندار
شکر برداشت شمع در شازده	که خوش باشد بیک شمع و شکر	ملک شیشه کان هم بست و بود	کنیز که شمع دار و شکر او بود
پرسیدش که تا همان برستی	بخلوت با چو با همان نشسته	چو آتش و کاهی از شمع طاق	ندیدم مثل تو همان در فاق
همه چیزیت هست از خویشی	ز شیرین پیکری چو پیاگونی	یکه عیبت گزاید گرانست	که بوسه در تک و اورد دانت
نک در دم آرد بوی پاکه	تو با چندین کاج چو بوناکه	بسوسن بگوشه گفتا چه بیک	سمن گفت سنا خوردن شیر
ملک چون خیزان بجان برست	گرفت آن چند را یکسال در دست	برین فسانه چون بگذشت سنا	فرج شده شد از حله بجای
بزمیر رام شده و ران تو	بر آورد از درخت میرسون	شبه بر عادت ویرینه برخت	بشکر باز باز آری بیارست
همان شیرینی پارسه دریافت	بشیرینی رسد هر کو شکر یافت	چو در کچند گرفت آغوش سانه	پدید آمد نشاط بوسه بانه
همان حقیقه نهاد آن سیم قاش	بنقشه دیگر از خود کرد قاش	ملک نقل دهان آلوده مخورد	بامید شکر پا لوده می خورد
چو لشکر بر حیل افتاد شب را	ملک پرسید از آن فاش لب را	که چون من هیچ سنا رسیدت	بدین رغبت کسی بر کشیدت
جوابی شکرش داد و شکر	که یارم بود یار چو شود بر	شده آن شخص را بوی بان بود	تو خوش بویی ازین چو تو
ملک گفتا چو عیب هر خبر	ببین عیب جمال خویشتن نیز	پرسیدش که عیب من که هست	ز آن عیب من کوئی رشت نامست

چو گیتی با هم کس عشق بازه	چو دو چرخ با کس بسازی	که یک ساعت ز سر و کمری بود و دو	چو ایش و کان عین مست مشهور
که هر لحظه کنی بازی بسته	غلاف نازکی داری و پینه	چرا هر لحظه بر شاخی نشسته	نگار برین رخ ابرو مثال چلبینه
که تا من زاده ام بر مهر خوشبخت	بستار یک سترو دست پشیم	تو پنداری زین سکر کسی خورد	چو ایش و کان عین مست مشهور
تو بختیستم و عشرت فراخیم	باید من باشم آن کاو و بیایم	نه درم را کسی دور سفته است	نه یا من کس شبنم پرده خفته است
که در خلوت تو با ایشان نشینی	کنیزان من اندانها که بینی	نه من باشم تویی باشد قد و پیش	ولی آن استان کاو در آغوش
بدر معنی گواهی داد جانش	چو بشنید این سخن شاد از زبان	چو من رفتم کنیز آمد در آغوش	منم کاو و بیایم میکشم نوش
ملک چون آب شد ز نهار و ناه	چو بر ز آتش مشرق زبان	و در ناسنگه بروی گواهی	دری کور ابو دهر خداست
شد ندان پاکدامن با گویان	بیک روی همه اهل سپاهان	وز ایشان پیش آن نوش کرد	بزرگان سپاهان طلب کرد
کنیزه چند را بر کار دارد	متاع خوشنشین در بار دارد	نیاز زده گلی بزرگ خوش است	که شکار چنانی تنگ خویش است
عروس بکر بود اندر عماره	عجوزان نیز کردند استوار	سنان و رایش آهین است	سمندش گر چه با کسین است
با این زنان شوئی نشاندش	فرستاد از سر آغوش خاندش	که از چندین گسجین رست شکر	ملک را فرخ اندر لایه اختر
شکر با او بد اینها بخوار	سو ملک مداین شد دگر بار	نگین لعل با یو قوت شد خفت	نسفته در دریا پیش را
بنوش آباد شیرین شد دگر بار	چو بگرفت با شکر خوردن دل شاد	شکر شیرین در کار میکرد	بشکر عشق شیرین خوار میکرد
که از آن گشته چون ز آب سکر	شده از سودا شیرین شور و سحر	ز تخلاستان شیرین حار و خور	شکر و عشق شاد تیار میخورد
چه سود از در دهن شکر نشاند	کسی که جان شیرین باز ماند	که باشد عیش موم انگبین خوش	چو شمع از دور شیرین بر آتش
شکر تلخ است چون شیرین نیاید	چمن خاک است چون شیرین نیاید	بجز بر شکر حلواست شیرین	شکر هرگز نگیرد جاس شیرین
شکر بر مگر آنجا بود سوز	چو شمع شعله شیرین بر فروز	نه خیر و شکر شیرین از جان	ملک شیرین و شکر هست یکسان
شکر چون آب را بنید که از د	هر کس که کو بود شیرین بسازد	ز شیرین حلاوت هم دارد	شکر کان چاشنی و جام دارد
شکر جان شیرین جاهاست	ز شیرین تا شکر قرصه عیاست	بشکر طفل و طولی را فرمید	ز شیرین بزرگان تا شکلیبند
که شکر بر شیرین غریز است	بداند هر که اقل و تمیز است	بود شکر از دور پرده دار	پری است شیرین در عماره
خلاف که این خوشک است آن	خج از بلور حانه تر بگوهر	که عیشم را نمیدارد شکر سود	دلش میگفت شیرین بدم زود

دل تنگی بدل گفت دل شیر	نذارم چون شکرت زنگنه شیرین	مرا با خسروی و تاجدار سر	امیر شکر و شیرین چه داره
گفته گوئی مرا شکرت نیاید	شکر گرم است و از گرمی تنباید	گفته گوئی که حلو او دگر	دل از حلو شیرین تو دگر
نماندی با شکر در عاشقی دیر	بشیرین تشنه گشتی و شکر	گر از شکر بشیرین شدی مست	چرا بر شکر شیرین کشته دست
بشیرین از شکر شیرین تر آید	نه گرمی دار شیرین شکر آید	چو بادل شاه را بجای در افتاد	در آمد شاه عشق صلیح شان
گرم سنگ آسیا بر سر بگرد	دل آن لایق نیست از لبر گرد	بسر گردم نگر دانه سر زار	سری دارم ببلبل از لبر زار
و گره گفت کاین بنیم مست	صبوی کن که رسوائی تمام	مرا و آن بکر از شیرین بیکم	نه طفلم تا بشیرین فریهم
مرا بشیرین و شکر در در جام	چرا بر من تبلیغی کرد و ایام	دلیم باین فیکان رفیق مست	ز بس طالع کشتی در غرق مست
بیلید و کشیدن میل نایل	که کس کار بر ناید چوبیس	نیخواهی که زیر افتی چو سایه	مرو بر بند بنزد پایینه نایه
چنان از غیب شود بر جوی کام	که از نایافتن ریشه سر نایام	طبع کم دار ناکم پیش یابی	فتوح بر فتح خویش یابی
دل آن بهر کرد و کرد آید	مرا و مردم از مردی بر آید	بهرم کرد باید و نه جو ست	زنی شد از زمان کردن زبونی
بگردان جز نکر و حرام است	ز ناکاره بر دی تمام است	مرا و عوی چو باید کرد شیر	که آهوی کند بر من لیر
اگر خود گو سفندم و چه چشم	نه بر چشم کسان بر چشم خوشم	چو بیلان را از خود با کس نگفتم	چو پیل در گلیم خویش خفتم
چنان سر گرفت آن ترک طمان	که و خسرو نه کنج و کشد ناز	چو ترکان دل تانند کینه جوید	هرش خانه دبی بجنه جوید
دلیم برین گرفت اتش خون آرد	طبع کرد و طبع طاعون بر آرد	ز معشوقان فاجستن عریست	نگو بکس که سبک از طبع است
مرا و مردم بران آرد دستیش	که خیر استغفار الله خون پیش	من این آرم تا کی دارم او را	چو از روم تمام آرم او را
بگیدان چو خوش گفتن کنان	میا زار از بیازاری نکوزن	فرز زن را ولی گریه متیزد	چنانش زن که بر گریه بخیزد
دل تو چاره آن غم نه است	که در خویش را محم نه است	دل آن محم بود در خانه باشد	دل بیگانه هم بیگانه باشد
چه در دیده بخوابی آن خویش	همل بیگانه را در خانه خویش	چنان گوارا خود با بنهرین دوست	که پنداری که دشمن کسی دوست
نکو گفتی در پیش اغیار	نه با اغیار با محم ترین یار	بخلوت را ز از دیوار پیش	که باشد از پس دیوار با گوش
میدانش آنچه نتوان گفتن ساز	که تندیشیده به نگفته ساز	اگر توان کن پنهان از پیش	نه خاطر بدان یعنی میدانش
بمجلس و چنان کن پردنما	که ناید شخته را شمشیر بانی	سرود کان بیابان لاشاید	سنگ و گریز سلطان از لاشاید

سکن با هیچ بد مضر نشستی در خفته کار و در هر گلی که کار است اگر صد و چهل و یک و آید پیش چو پوشی صدق و در شاد و گاه بخدمت اند و در دش خاص فرستاد و پیش خوشی اندیش بنگ آمد شب از تنگ حال شبه دم مشغول و نابی سوز ناده پاسبان لایع بکار است سیاست بر زمین و لکن شاد ز ناشونی بهم خورشید و ماه ز تار یکی جهان را بند بر است زمین در سر کشیده چرخ شایسته جهان از آفرینش به خبر بود بدرد زدی ستاره اگر تیر خجسته بر فلک چون کاه بر آید نه مو بر از زبان زنده خوانی بهر گام از بر است نور پایش چرخ میوه زن را نور و ده دل شیرین در است خیره مانده خوش است این دستان شایسته	که ناز و جزو شکوهت ز شکسته کر و ان بر که ارد و طبع و است چو و جبه بد بوزان بدیندیش بد بر پیرانی در نیکو است خوابدن خسرو شاه پور را در فرد خود بخدمت گاه آن که نشاندیش که بود آن شب بر ماند یکسال بر است آورده در شهنشاه زور جس جهان بخت ای پاسبان زمانه تیغ بر گردن نهاده رحم بسته بر آید صبح که را فلک چون قلب حیران مانده چرخ فرو آسوده یکسر رخ و ماه نگر کان نشین جهان طبع و کرد فرو افتاد تا که در چشم قیر فلک در آید و چون آب در چاه نه در غار انشا ط پر فشان ستاره زنگنی باد و ماه شسته خروس پر زمان را غول برده چرخش چون دل شب تیره مانده که شب باشد لاک جان بیاور	اگر دانا و کرنا و ان بود یار سخن و چرخ می پرور که فرجام بچشم دشمنان بین حرف خود ملک دانسته بود از روی یو چون تنها ماند ماه سرد بالا شبه تیره چو کوه زانغ بر سر کشیده در عقابین سیاه دل زن را زده بر تنها مار شبه تاخت و شتر از سوز غریزان گرفته آسمان ز شب آغوش شمالی پیکر آید و در خواب سواد شب بر دانه و به بانور سر گنده جهان با صند پیش نمانده در غم خاکسته آلود شریا چون کف چو شد به تیر بریده بال نسوین پرنده شغیدم گر شب بپای زنده راه چو شب بود آنکه با صند یو چون زیبای دل شیرین جهان نماند بود بهاری شب جان سپار	شاعت را بکس بهر سپار روا گفتن ترا نیکو شود نام بدین حرفت شناسه نیک بود که غم پر از شیرین است شاپور ز تنهای مگر تنگ آید آن ماه فشانند از نرگسان لولوی لاله کران چندین خراج کوه بر سر بر و نقار رخ صبحگاه است کواکب را شده و پاهای خا ز و خشت چون شب تار خزان شده خورشید از مشرق و غروب جنوبی طالع از ابرید و آب بنات انوش را کرده ز هم دو ز دامق و شانه بر سر خوش از آتشخانه دوران بجز دو که گرد اند کف بهنده و زین چو طائر بود واقع سر گنده خروش خانه بردار و علی الله خروسی نبود آواز کتبیر از یکد از ملاسه با جهان جنگ ز بهار بهر سپار در است
--	---	---	---

کسے کو بر سر بیمار باشد	مرا چشم در خورشید باشد	نذار دلب و لیکن دگر است	نه بیمار است لیکن هلاک است
زبان بکشد و گفتا می زانه	شب است این با ملاطی و دانه	چه جای شب سیر است گوئی	چه زنگی آدمی خواست گوئی
شبا شب جوانمردی بیاورد	مرا باز و دوشن تازه دسوروز	چه جای نادی چون پیه منج	بر آتش میروی یا بر سر تیغ
نه زین طلعت همی بایم امان	نه از نور سحریم نشان	از آن گریان شدم کین گئی	چو زکی خودی خند و یک یار
چو افتادی سپهر را جور می	که است چو دگر شهاب کروی	مگر دود دل من به است	بفریم خسک در پاشکست
مرا نیشان که غمگین داری	نذارم این اگر داری ای شب	دل زن را گرقم دست بستند	نه آخر پاسبان پر دین را شکستند
من آن شمع که در شب نده دار	به شب میکنم با شمع زار	چو شمع از بر آن سوزم آتش	که باشد شمع وقت سوزن
بیا ای شمع دوران را منی دار	جهان بستان این گئی خنوار	که به این بزم چرخ کهن را	بیاید خواند و نندید این سخن را
خوان ای مرغ اگر داری زبانه	بندای صبح اگر داری زبانه	اگر کافر داری مرغ شب گبر	چرا بر ناوری آواز تکبیر
دگر آتش نه ای صبح روشن	چو زبانی بردن از سنگ و آهن	درین غم بدول پروانه وارث	که شمع صبح روشن کردگار
بگو مکی است ملک صبحگاه	در آن کشور بیانی هر چو خواه	کسی که بر حصا گنج ره یافت	کشایش از کلید صبحگاهیت
غصه را عصا اینجا کشانید	کلید اینجا است کار اینجا کشانید	در آن ساعت که باشد شمع خوان	گل تسبیح روید بر زبانه
زبان هر که باشد تنومند	گفتار در مناجات نمودن شیرین		
اگر مرغ زبان تسبیح خواست			
در آن حضرت که آن تسبیح خوانند	بدرگاه خداوند بے نیاز		
چو شیرین یکمیا صبح دریافت			
شبستان از بر خوشین رفت	از آن سیاهکاری روز دریافت	شکایتش رخسار از افشاند	خروس صبح مفتاح الفح خوان
شب دارم سیاه از صبح روید	بزاری با خدا خوشین گفت	خدا و ایشم را روز گردان	چو روزم در جهان فیروز گردان
ندارم طاقیت این کوته تنگ	درین شب و مفیدم کج چو شید	غم دارم هلاک شیر مردان	برین غم در نشاطم پیر گردان
تو بی یاری ده فراید کرس	خلاصی مرا چون لعل تنگ	ندارم طاقت بیمار چندین	غش و یا غیث المستغیثین
بیا این غریبان بر سر راه	بفراید من فریاد خوان	بآب دیده طغیان موصوم	بسیار تسبیح پیران مظلوم
	بسیارم اسیران درین چاه	بپاک آئینی دین و رانت	بصاحب سری پیغمبر رانت

بمختاجان در بر خلق بسته	بمحرمان اندر خون نشسته	بدان نزاری که زندانی ناید	بزرگدگوشا خوانسته ماند
بدو رافدا دگان از جانها	بوابس ماندگان از کاروانها	بنوشتا نوش زندان خرابات	بدروادرد پیران مناخات
بوردی که تو آموزی بر آید	بوردی که سر می شود بر آید	بدو ترا و فریاد خوانان	بیار ب یارب صاحب گناهان
بدان جوش که دل ببنده دارد	بدان آیت که جان را زنده دارد	بدردیوسف اندوه یعقوب	بقربان خلیل و صبر یوب
بر بجان شارا شک ریزان	بقوان چراغ صبح خیزان	بتصدیق که دارد راه پیر	بتوفیق که بنشد واقف خیر
بنوری که خلاق در جاست	بانعامیکه بیرون از جاست	بمقبولان خلوت برگزیده	بمقصودان الالین بنزیده
بهر طاعت که ز فکیت صواب	بهر غوث که پیش مستجاب	بدان آه پسین که عرش ثبست	بدان نام همین که خوش بایست
بمسکین مسکینان مسکین	بنگین غمگینان غمگین	بدرویشی دولشان و لیش	بآمانی که جان دادند دلش
بروح پاک نزد بجان درگاه	باسرار که کس نیست آگاه	کرمی بر دل پر خونم آورد	دزدین غرقاب غم بیرونم آورد
اگر هر موی من گردد زبانه	شود هر یک ترا بچ خوبانه	هنوز از نیربانی خفته باشم	ز صد شکر که بیکه ناگفته باشم
توان هستی که بر تو نیستی نیست	تو هستی دان که جز نیستی نیست	تو بی در پرده وحدت نهانی	فلک را داده بود در برمانی
خداوندیت را انجام و آغاز	ندادند دل و آخر کس باز	بدرگاه تو در امید و در بیم	نشاید راه بر من چه تسلیم
فلک بر هستی دوران کشاد	جهان جان رو بر هر سه داد	اگر روزی دمی در جان ستاد	تو دانی هر چه خوار می کن توانی
بتوفیق تو ام ز نیگو بر لب	بدین توفیق توفیق در آخر	من سکین جو بی طاقت عیال	ده رنجی که من طاقت ندارم
زمن ناید بواجب هیچ کار	کز از من نماند آخر از تو یار	چو حکمی را ندخواستی با قضا	بیتلیم آفرین در سر خدا
اگر چه هر قضا کان تو را نشد	مسلم شد برگ و زندگان	بانعام خودم نوش کوبیدار	کرانعام تو بپای من هست بیار
ز تو چون پوشتم این را ز تن	وگر پوشتم تو خود پوشیده شدم	چو آتش کرد بسیار از دل پاک	چو آب چشمم خود غلطید بر خاک
فراخی دادش از دل تنگ	برون آمد کلید کارش از تنگ	چو آن شد کلین دولت بیکار	ز تلخی رشت شیرین شکر بار
نیازش در دل خسرو اثر کرد	دلش را خون فلک زیر و زار	چو عالم خبر روان ز دین علم	کرو تا راج باشد خوارم را
ملک را رغبت نچیز خواست	ز طالع نعمت تقصیر خواست	بغالی چون مرغ شیرین بجان	شهنشده سوی تو رفت بیزان
خروش کوس و طبل و نای باست	ز این پان آسمان بآبر خواست	سپه داران علم بالا کشیدان	دلیران رخسار بر مهر آکشدان

برون آمد مبین شمسواران	پیاده در کابلش تاجاران	ز کینست برین بنفشه	ز دیگر سو سپید سالار قیصر
مگر در بسته و ابر و کشاده	کلاه کعبادی کج نهاده	نهاده عایش خورشید بر دوش	رکابش کرده مدار حلقه در گوش
درفش کاویان بر سر راه	چو نخته ابر کافه بر سر ماه	مگر شمشیر بر زنگارش	مگر داند ز ریشه زین حصارش
دران بیشه که بود از شیر و شیر	زبان گاه برده زهر و شیر	دمان درایش از خند و سفت	فلک را دور بارش از زو و سفت
فراز چرخ زین تیغ بر سر	چو بر سبکین چرخ بر جی از زر	نبود از تنها پیرامن شاه	بیک میدان کسی پیش و پیراه
گرافادی سر کیه سوزن از تیغ	نبودی چاک سوزن جز تیغ	نفیر چاقوشان در شود	ز گیتی چشم برادر کرده رنجور
طراق مصر و بر خاک و بر سنگ	ادب کرده زمین چرخ و سنگ	زمین بار آهن خم گرفته	هنوار از زوار و دم گرفته
جنیب کش و شاقان سر	روانه صد مد از هر سو که آید	غریب کو سها بر کوهر پیل	گرفته کوه و صحرا میل پیل
ز حلقوم درایه و افشان	مشکها زین عنبر افشان	هزاران شتر بنفشه و سیاه	رونده ز ریز یور باه زیبا
همان پنجاه پیل کوه پیکر	بزرگ دست طبلکهای ز زر	صد و هشتاد ستاد و سپاهش	آب گل به شستند در شش
صد و پنجاه مجمر در دلکش	نهاده بوها خوش در تش	صد و پنجاه غلامان قصبهش	همه در درگاه و حلقه در گوش
هزاران یوز زین فعل بسته	همه میخ از ز رستمها شکسته	بدان تا هر کجا کوسپاراند	بهر کاسه در سته بازماند
غریبی که گذر کردی دران راه	پدا نسته که کرد آجا گذرگاه	بدان آئین کبیرن آید از شهر	باستقبالش آمد گردش دهر
شده بر عارض لشکر بمان	که شاهنشده کجا میدارد جنگ	چنان فرمود خورشید جهانگیر	که خواهم کرد و رنج و خنجر
چو در نالید آمد طبلک باند	در آمد رخ صید افکن بر دواز	روان شد در هوا باز سبک	جهان خالی شد از کبک کبوتر
یک هفته دران کوه و بیابان	فرستند از عقابش عقابان	پیاپی هر زمان خنجر میگرد	به خنجر دگر تیر میگرد
بنه در یک شکارستان میماند	شکار افکن شکار افکن همیراند	همیدانست شاپوران خفا	که کرده ست به خنجر آن بهان
هوای گل خوش روانه کرده است	شاه انگیزش از انجا خانه کرده است	وز انجا همچنان بر پشت زین	رکاب با گلنده سو قصر شیرین
بیک فرسنگ قصر دلاام	خود آمد چپاده در دل جام	شب ز عنبر جهانز کلمه میست	زستان بود و باد سرفوی
هوای سردی تن داشت از زهر	پرنده آسپ را میگرد شمشیر	اگر چه مرد باشد سرد سیر	نشانید کرد با سراد لیر
دلک فرمود نا آتش فروزند	همه مشک بخورن عود سوزند	بخود انگیز شد خود قماری	هوای سیکر در دکان فوری

فلک ستر بود از پوین چون پیل	خفاق شب کبودش کرد چو پیل	باسایش توانا شدن شاه	غود از اول شب تا صبحگاه
چو لعل آفتاب از کان برآمد	ز شوق روز و شب جان آید	طیبتان شفق در دل نهادند	فلک پیر می از کمال کشادند
لک لک آوازه برخواست شادان	ز نشاط آغاز کرد از یادان	بنید چند خورد از دست ساقی	نهاد از شرم شاد به تیغ باقی
چو آشوب بنیدش بر سر افتاد	تقاضای مرادش بر افتاد	برون شمع بر شمع شیرینست	سوی قصر نگار برین اندر مست
دل از مستی شده رقص باوه	غلامی چند خاص الخاص باوه	خبر کردند شیرین را رقیبان	که آمد خسرو و نیک بی نقیبان
دل پاکش زنگنه نام ترسید	وزان پرواز بی هنگام ترسید	دهد از خوشی از فرمود مستن	ریشم چند را بر در نشستن
بدست هر یک از بهر تبارش	اگر چند آنکه سجد شد تبارش	ز مهر الهی و جویی برگزیده	یک میدان بسیار افکنده برآید
همه را از نظر گنج بردوخت	کلا بافتند و جو جو دوخت	پیام مهر شد شست چون ماه	نهاده گوش بر در دیده برآید
ز هر نو که فر کرده سنانند	برو از خون نشانده دیده بان	برآمد روی از ره تو تیار گام	که روشن چشم زد و شد شیرین گام
برون آمد از گردان صبح شدن	پدید آمد و دران گواهی شدن	دران مشعل که برد از شمعان	چراغ انگشت بر لبان زد و
خندنگ رسته از زین گنگش	که شمشاد آید گشت از تاب گنگش	صبح پیکری بر نیمه دوش	کلاه خسروی بر گوشه گوش
سینه چون سحر گل نو بر دیده	خطی چون عاله گروش کشیده	گرفته دستش ز کس بدستش	ز سیر او ز کس به دستش
گلشن زیر عرق غیاص گشته	تدروش ز گیر گل رقص گشته	اگر بنده ان گردش دست بسته	بدست هر یک از گل دست بسته
چون شیرین از خسرو چنان	ز پا افتاد شد یکپاره از دست	ز بهوشی ز ماسند بهیچ مانده	بوش آمد از کار خوشیش مانده
بدل گفتا که ماندم چار بیچار	چه سازم چاره و دران ای کار	چو شمع شاه را زده اندیدش	از اندیشه دل اندر بریدش
تو که کرد با خود آن گل اندام	که کردم عاقبت ز نیکار بنام	با لباس قره گوهری شفت	بزمی بادل نقش سبزی گفت
که زنگند از کون و دناش	ندارم طاقت بار فرقتش	و گریخته ز تن دی رام کردم	چو دیمه در جهان بنام کردم
بگو شمع تا خطا پوشیده باشم	چو نتوانم زمین کوشیده بشم	بسیار دهقان که صد خر و یکبار	ز حد خرمن سیکه جو بر ندارد
بسیار تا گشته را کرد در آردند	سپهر و مهربان تا چه کارند	چو شاه آمد گویانان و دیدند	زرافشانند و بیابا کشیدند
چو شاه آمد دران قصر لارام	شکست جان میزد دل زارام	فلک بر فرش ان بیانی رنگ	نبیبت را ند و نزد قصر رنگ
دری دید آهین چون سنگ بسته	ز حیرت ماند بر درون شکسته	نه دست آنکه قفل انداز کرد	نه پاس آنکه از در بار کرد

زین را بنزد خوشبخت خواند	که مارا نازنین بر در چو ماند	چو طغی دید شیرین در من آنتر	که در بر لبستان از نیسان کبریا
دروان شوگر به شاهنشده ملا	فرستاده ست نزو کیت پیا	که همانند خدمت میگرا نید	چه فرمائی در آید یا نیا یید
تو کانه را لبه مک پرستد و آرد	بهمانی چو در بسته داره	دورم کاشاک کا خربا و شام	بپایه خویش عذر خویش خیم
تو خود دانی که مرا بی هیچ رکن	ندارم با تو در خاطر خطا	بباید با منیت و سنا و گشتن	ترا نادیده نتوان باز گشتن
و اگر خواهی که اینجا کم نشستم	را کن تا سراپایت به بنیم	بدین زار چو پاشی های گفت	شکر لب می شنید و آه می گفت
کنیزی کاروانه گفت آگاه	خدمت خیز و بیرون شو شا	فلان شش طاق میا را برو	برن با طاق ایوان بر بر
ز خار و سنگت ای کن نیست	مهر کن به مشک زعفران	بسایه گوهری در وی گستر	بیار آن کرسی شش پایه از زر
بند در پیشگاه و شوقه بر بند	پس اگر شاه را گو کاخی آوند	نه ترک این سر بند می این نام	شهنشهر چوین دست به نایم
پرستار تو شیرین بهوش نیست	بلفظ خود و شهنشهر چوین گفت	که گر همان دیار نازمانی	هر آنجا که فرو در اندر و آوی
صدایا نشد ز روی تو چشم	که یک اندیش من نظر نشسته	من آیم خود خدمت به سر کار	ز زمین بوسه به روی تو گشتن
بگویم آنچه مارا گفت باید	چو گفتیم آن کنیم آنکه شاید	مرا چون ده آینه یادی نام	مرا در از شک و از آه می آید
کنیز کاروان بیرون شد ز در	برون و آنچه فرمود آن سخن	همه تر شیب کرد این ز رفعت	فرو و آورد و شرا و خود رفت
رخ شیرین ز غلبت گشته به	که نزل شاه چون از در پیچ	چو نزل از زلفانی به درخت	از جلاب و شکر نرلی در خشت
بدست چاشنی گیرگی پنهان	فرستادش صراطی به جلاب	پس انگاه را پیرایه بر بست	نقاب آفتاب از سایه بر بست
فرو پوشید گلناری بر سر	بر و هر شاخ گیسو چون بکشد	گمندی طلقه را افکند بر و	بهر حلقه جهانی حلقه دگر گشت
حاصل پیکری از زر کافی	کشیده بر پرند آرزوئی	سراغوشی بر آموده بگوهر	بر سر چینیان افکند بر سر
سینه مشرق زین عنبر فشان	فرو و آویخت از راه در فشان	بدین ملاوس کرد اری به	روان شو چون تدر روی در هوا
شاید لبری در سر گرفته	تیا ز دیده باز و گرفته	سود و یو از قصر آمد خرامان	زمین بوسید شد را چون فلان
کناد از گوش که گزیند لعل	سیم بند ز را کرد آتشین لعل	ز لعل گوهرش آتش بر آویخت	دل شد از جوش چو در میخوت
همان صد دانه در آید و خوش	بفرق نشان خسرو در تاب	چو خسرو دید ماه خرگه را	چمن کرد از دل آن سرسلی را
بشسته دید و در قصر نشسته	در سخن گفتن خسرو از پایش	بشستی دارد در بر عشق بسته	بشستی دارد در بر عشق بسته

بانشیرین خسرو نامی		ز عشق او که یاری پوچا که
ز که سی خواست افتادن سخن	زبان بکشد و باغچه دلاور	بویاری که جان خویش برست
ز پیشش کرد با شهنشین سکر	جهان روشن نموی صبح خیز	که دایم تازه با شهنشین
فلک در سایه زاهدت	ز غنچ و گوهر و نسیم و دیبا	دلت را تازه کرد آن خرمی با
ز هم کردی چو مدخولین دنیا	ز بس گوهر که در علم کشیدی	ز لعل که سیه گوش گوهر روز
برخ بر رشته لعل کشیدی		

بهین باشد شاد افشان گویند	برویت شادم ای شادی بر تو	بهین ساختن چون شهد با شیر	ز خد متها نکردی هیچ تقصیر
دلی در بخت با من چرا بود	خطا دیدم نگار یا خطا بود	زین دارم را که کردی پسته	تو رفتی چون فلک با نشسته
نگویم بر تو ام بالائی هست	که بر حسن بخت رخساری هست	نه همان تو ام بر که همان	چرا با پدری بسوق پنهان
کرمایی که با منان نشینند	بهمان بهتر کزین با بنیند	گر باهی تو یا حور پر پوش	کز و یکیت نیاید آن خویش
نشان یار بست در بر میماند	گفتار در پاسخ دادن شیرین خسرو را		کز تو نیستش جان جهان
ز حالش چون دل شیرین خبر داد			ز لعل چون زمره خنده برود

چو ایش داد و مرد لاله خیار	که دولت باد و آنم بر جهاندار	فلک بند که شمشیر باد است	تن پیل و شکوه شیر باد است
سری کرطوبه تو جوید چو	مباد از بند پیراوش را پنهان	فرق طعنه که بر بالازدی تخت	کنیزان ترا بالا بود درخت
علم گشتم بنمود مهر با ستم	علم بالای سر بر تو دانستم	من آن کردم کار را تو آید	اگر کرد تو بالا رفت شاید
تو هستی از سر صاحب کلاه	نشسته بر سریر باد شاه	من از عشقت برآورده غنا	پیاپی بر چو بند و با سبانه
چنان غار از کشته گران نام	بخدمت قدمه کبر بام دارا	من آن ترک سینه ششم برین بام	که هندوی سپیدت شد مرغانم
و اگر بالا سر باشد نشسته	شهنشایکینه زیر دستم	و گرفت که آنان کا جندند	چنین بر کو مهران رنجه بند
نه معافی ترا ی باز نگاری	ملح دار کیک که کو مساری	اگر معافی انیکان دوست جا	من انیکان کنیزان شیرین جا
بصاحب رسو و صاحب قبول	نشاند کرد و با مراه فصول	در پیش آنکه در دستم رو بود	که سرست آرد و بشیم خطا بود
چون خلعت نشین باشم تو محو	ز تعمت را می مردم با بود	ترا ایست پیری بندم شیار	گزین کردن فرستادن بین کار
مرا بردن بهر خبر و آیین	شاهستان را من کردی تو آیین	چو من شیرین سوار می زار	عروسی چون شکر کا می زار
تو میخواهی مگر که راه دستان	بنقلایم خوری بن نقل مستان	با ست آری مرا چون غلطان	چو گل بوئی کنی اندازی ارد
دوختی بود هر یک بخت بستند	ز طاعت و سپید یک بستند	دو در دشتن یک ولی نیست	دو دل بودن بخری صافی نیست
سواد عطار و شده و پیکر	تو خورشیدی شر یک بج بهتر	تو از عشق من من بی نیاز	بمن بازی کنی در عشق بازی
تو با شکر توانی کردن این شو	نه با شیرین آید شکر کند شو	شکر ریز ترا شکر تمام ست	که شیرین شد شد و این تمام
را کن نام شیرین از لب چو	که شیرینی دانت را کند شو	کن پرده در با مهر شاهان	ترا آن پس که کردی صفایان
تو سلطان شو که با یک گوئی ناری	نه چون هند که با ده گوئی با	زده کوئی به سویت نادر	ز یک گوئی به سوئی رسد
مرا از رو تو یک قبله پیش	ترا قبله هزار از رو من پیش	اگر زیبارخی رفت از گذارت	از آن زیبار تر انیک و بهارت
ترا شکوی مشکین غزلان	میکن شکایت از تو نالان	ز دور اندازی مسکوی شام	که در زندان این پرستیم
بط خانه که بگرید ز خاله	بود مرد آبش آب زندگانی	شدم در خانه غمناکی خویش	نگدارم چو گوهر باکی خویش
گل شرسو ازین معنی که پاست	بسر میکنندش گرچه گشت	بیاساید همه سب مرغ دماست	بیاسایم زبان من چو خولع
منم چون مرغ در آفتاده	دری در سب و با می کشاده	چو طوطی ساخته با آه منین بند	به تنهایی چو غنچه گشته خوشند

تو در خورگاه خون رخسار گنگ	ترا روزی بهشت آمد بر تنگ	چون باز غم خودم بدین غار	نه مرهم باد در عالم نه گلزار
دوروزه عمر اگر با دستا گرد	چنان کش بگذرانی بگذر دور	بله چون قوتی شد زین گذرگاه	مرا خارا بریدن بر زخمرگاه
بدین تن گو حاصل بر فلک است	بسر پیچک حاصل چو کنی دست	بگوری چون بر شیراز کنان	که شیرینم نه آخر شیر خوارم
نه آن کم که از شیرین زبانه	بجلوانه کپچم ز راستانه	درین خرمن کتوبر تو عتاب	بیک جو با منت سلس حساب
چو زهره از غوغی را که سازم	بیا زارم پس از گاهی نواری	چو آتش گرچه آخر نور پاکم	با قول نوبت آخر و دناکم
خفت آتش در چرخ انگلی آب	بجال تشنگان در مین در آب	بمجه و یک بخشند بار طربار	که به خارم نیاید کس طرب دار
رطبه استخوان آب ندارد	چو مه بی شب بود تابه ندارد	نزد بسیار میا شد درین راه	و لیکن تلخ و من شیرینم ای شاه
بسیار هم صحبت باشد درین پوست	و لیکن استخوان من منزم می شود	تو در عشق من مالی و جانم	چو دیدی جز خداوندی نشاند
کدامین ساعت از من بگذرد	کدامین وزم از خود شاد گردد	نواست زین درین پرده که دار	که شیرین را بسازد پرده دار
ترا خوبان چرب افسانه بسیار	درین تلخی برو شیرین و بگذر	کدامین جامه بر بادم دریده	کدامی خواری از بهر کشیده
کدامی بیک را دای سنگ	کدامی شب فرستادی پیله	تو ساغر میزدی با دوستان شاد	قلم شاه مهر میزدنیشه فراد
دگر باره جهاندار از سر مهر	گفتار در پاسخ داوود خسرو بشیرین سر مایه		بگلرخ گفت کاه و شیرین
طبرزد با سبی سروت قرین باد			طبرزد با طبرخون بنشین باد
دبانه خرمن انجم است دور			سیر جزمین ز طوق غنچه دور
غناست گر پر ز بهر ناپ دارد	گذر بر چشمه نوشا با ارد	نیکو کنم که بر بالا چو اسکی	بلا مناسی چون بالا ناسکی
سبب سر و ترابا لا بلند است	ببالا بردن ناد بلند است	مرا بر قصر کش یک میل بالا	نثار را تشنگ من بن پیل بالا
چو بر من گنج قارونی فشانند	چو قارونم چو ادر خاکانند	دل اینجا در کجا خوام کشاندن	تن اینجا سر کجا خوام نهادن
چو حلقه گریه ببردت بار	درت را حلقه می بوسم فلک دار	شوم چون حلقه در طوق کدو	غلام گفتم که چون در طوق کدو
نثار سیر که چشمم می فشانند	کدامین مخفیق آنجا رساند	لکن بر ما جفا که منیج راستی	نذارم جزو فادار می گنای
و کردارم گناه آن لایم است	گناه آزادی رسم قدیم است	همه تندی کن نخه تیارام	را کن تو سنه چون من شام را
شانی بیشه کن بگذر اگر گس	لکن با بر بزرگان سر بزرگ	نشد خوسه بر ارمایه کردن	بزرگان چو بنایه کردن

چو خاک انداخته بر آستانم	پس انگاهی بجا کاندازم	نگو که راه من چون فتنه خیز	چو بر خیزم تو باشی فتنه گیر
مکن کین غلم را پر داری	گر از من ز گیتی باز بینی	نه هر دستان که تیغ تیز دارد	بخون خلق دست او نیز دارد
نه هر چه از دست برخیزد تواند کرد	نه هر خوانی که پیش آمد توان کرد	من این خوار خود نیم نه از تو	گناه از نجات بد نیم نه از تو
چو بس بیوقت جنبانید گوئم	دل بیوقت ز دبانگ سر دهم	و گرنه در دوزم را که دیکه	چنان دوزم بدین دوزم که دیکه
خطا گوئم که عشقت این نیست	نباشد عشق به فریاد و خواه	مکن چند آنکه خواهی باز بر من	من چون بندگان او از بر من
اگر بر من بسطاطی کنی باز	بگو تا خط بمولای دهم باز	و گر گوئم بگیرد تا فروخته	کنم در بیعت بیعت خموشه
و گر چشمم کنی سر پیش دارم	پس این چشمم دگر در پیش دارم	و گر در دوزم بر خنجر از تو	بر گردم بگردانم سراز تو
مرا هم جان توئی نیم زندگانی	گر آخر کس نمیداند تو دانی	به بسیاری دوستی گاه و بیگاه	نکردم جز خیالات را نظر گاه
کسی که خرمی شربت چشید	سرو کارش بر سوانی کشید	بجاوت جامه از غم میدارم	بر حمت جامه نو می بدارم
بدان تالشکرا از من برگردد	بنامه پادشاهی دگر گردد	ز زندی باده ام در عشق روت	که طبعوری بدست آرم بکوت
جهان داورم دگر کار سازم	جهاندار از کجا و عشق بازم	و چه چون نام زلفت می شنیدم	تعالج و تحت سویت می خورم
بتن باد گیره خورند بودم	بجان دل تراورند بودم	افتولای کسی آید بخوردم	خلافه دوستی کارم نکردم
اگر کاهم ز دم دگر مانم	جوان بودم چنین باشد جوانم	بسیه شیرین ترا ز نامت کلامت	بگو با من سخن ای من غلامت
<p>گفتار در پاسخ داوود</p> <p>شیرین بخسرو</p>			
جهان داور جهاندار جهان	زمانه حکم کش او حکمران باد	بفراموشی کو اکب حسابش	بسرنگی سعادت در رکابش
مرا در دل ز خضر صد غبارست	ز شاهی دگر دگر شمارست	هنوزم ناز دولت می مانی	هنوز از راه جباری در آئی
هنوز در سر شاهی غرورست	در دنیا کین غرور از عشق دورست	هنوز از عشق باری بی نیازم	ترا شاهی رسد به عشق باری
نیاز از کسی عشق باریست	که عشق از بی نیازان نیازست	نسازد عشق را سرفرازی	که بازی بر تابد عشق باری
درین گرا که باد سرد باید	دل آسانست با دل دروید	من آن مرغم که برگه پیرم	هولای گرم تابستان ندیدم

چو گل بودم ملک با نوبی سرفراز	کنون در کجا نوبستم چو گل آب	چو سبز لب بشیر و بر وقت شتم	چو گل بر شمشیرهای نوز شتم
در این کور کین و قفسر کین	با امید تو کردم صبر چندین	چو زربا بودم از گری کشیدن	فسردم چون رخ از رخسارین
نه دستهای کاین عزیزین بهم توانی	نه غمخوار یک با او دم توان زد	ای همه وقت ترا پنداشتم بار	ای همه جلای ترا خواندم فادار
تو هرگز در دلم جاسه نه کردی	چو دلداران ندانند که کردی	مراد دیگر ز کشتن که بودیم	که جان کردم بشمشیر تو تسلیم
ترا زیرین چون یافت کهنگ	حسابش خاک بهتر داند از رنگ	گرم عقیده بود جاسه نشینم	و گرنه بنیم از خود هر چه بنیم
گر از من بر نیاید هیچ کار	که بر شایه گرفت از دستار	ز غم چندان ظلم بر زمانه	که تاثیر سه نشانی بر نشانم
چرا باید که چون من سروازار	بود در بند محنت ماند فاشار	هنوزم در دل از خولی طراست	هنوزم در سر از شوی شقیه با
هنوزم بهندوان آتش پرست	هنوزم چشمم چون کمان مست	هنوزم غمخیز دل نا شگفته است	هنوزم در دریا ناسفته است
هنوزم در لب تابندگانی است	هنوزم آب در جوی جوانی است	هنوزم سرو بالا خمیده است	هنوزم قد و بالا کشیده است
زخم سرحل خوبان طراز است	کینه خیل تا شتم که روز است	ولی نعمت را یحیی را نسیم	دل عهده شد کرد و نسیم
چراغ از نور من پرده اندوده	نه نو بنیدم دیوانه گردد	بصیق از لعل من سرخورد	گل رویم ز روی گل برزد
تیر غنیم را اگر کس کند یا د	تیر بر خود زنده نارنج بند	چو عیب رخ نیم بر بخت نشان	سپیده ریزه از عیب بیان
بر در کز لایه دندان بخشم	شسته بستانم و صد جان بشم	من آرم در پلنگان سرفراز	غزالان از من آموزند باز
گوزن از حشر این چشم چالاک	ز فرکان زهر بالا بدنه تر پاک	اگر آهوی یک نظر سوی من آرد	خارج گردد و دم در گردن آرد
بنای روم را در جستجویم	بیوسه با ختن در گفتگویم	بهار گشت کش شده در کوئی	در گشتیم صد چوین گشت کوئی
بدین تیر که دارد طبع ممتا	نیار در ختن دست من آب	بهشت از قصر من از چنین نو	عیار از نار پستانم بر دور
چو یا قوتم بنسیند خام گیرد	بر شوت با طبرزد جام گیرد	بنمزد که چه ترک دستاغم	بیوسه و دنوازی نیز دغم
نگیرد نار پستان مرا کس	که از نرمی بگیرد آید از پس	مگر گلزار خندان این نشان	که آواز بگیرد در جهان دشت
ز غم هر که یک خرابه بنید	ز غمستان دگر خرابه چینید	ز لیر کا ورده ام در چشمه بان	ز ترکان ننگ چشمی کرده ام
زنگی کس بخشم در نیاید	که کس با شنگ چشمان بناید	چو بر سر مشک را زنجیر سازم	بسا شیرا که زنجیر سازم
چو لعل بر شکر ناورد گیرد	بسامر داغی ناورد گیرد	شکر همیشه دندان من شد	و فاهم لبتر بیان من شد

لب لعلم جهان شکر شاک	سیر زلفم جهان دامن کشاکش	ز خوش نقلی که می در جام بیا	شکر دامن بادهام ریزم
جهان ناز دارم صد جهان	دری در خشم دارم صد آزار	اگر چه نار سیمین گشت سیمین	جهان عاشق کش عاقل فریم
زخم روز یک نفوذ ز جهان	بزر نیچه فرو شد از غوا نرا	ز رعنائی که هست این گشت	نیاید بخون هر کس و شست
چه شور شاکه من درین	چه سیکندران که گشتم بدین	بر و تابرتو نکشتم خون دست	که در گردن چنین خنم بسته
خورده زخم بسته است و	بدست چپ کند عشقم چنین	تو سنگین دل شد من این	چنان دل را نشاید چنین جان
ملک بار که گفت ای دل فرو	گفتار در پاسخ دادن خسرو شیرین را		
بکن با من حساب خوب نیست	پیرای صبحی ای نو به طو	بدریا مانده اگر هر نشانه	که صد ره پیشترانی که گوی
فروغ شمع ای دوری تو	بچشم من می کشد از ان پیش	ترا اگر بردمین گویم دلا رام	و نه لفظ تو آب زنگنه
تو در آینه یک صورت خوش	که مد را بر فلک و نق شکسته	دل شکردان تاریخ ننگ	دانهم بر شکر گرد و ازین نام
مگر نور شید خوانم نمی	که سیمین ناز تو زیارون است	رطب استخوان آن شب گشته	که یا قوت تو برین آمار سنگ
سحر و انزاع شد بر من	و صالت چون از ان پاست	قره نیکوئی دل داده است	که خرمای لبست رنخل استند
اوم را سکه ویت کلید است	طیر زرد را دهن پر آب گود	بهر مجلس که شهادت را داند	شکر مولای مولای زاده است
کلت گریه بشکر نجات کرد	کنند در دام از ان ندان قائم	گر از کیوی خود نمی فروخته	بصور تمامه موین جان آورده
صدف را جان بایه کام ناکام	ببین خود که خود من زخم کاس	مبادا چشم کس خوبی خویش	بخرم گریه قلبی فروخته
بدین خوبی که رویت رنگ ناکام	بدین سان من می بیکنا سپه	اگر شاهی نشان گوهرت کو	که زخم چشم خوبی را کند ریش
هریز آخر چو بر من باد شام	نفاق آمیز عذری چند ناکام	نه بد گفتم نه بد گو نیست کارم	و گر گفتم سیکه را صد هزارم
و با کن چشم و راه صبح بکشت	نکوسته نیز هم رسم نکوئی است	خداوندان اگر تندی فانی	بر حمت نیز نمی هم گرانند
اگر چه رسم خوبان تن خوئیست	که گزیده نگار هم می	چو باد از آتش تانگه گزیده	نه من خاک تو ام آیم چه بجز
تکن بیداد یا یار قدیم	سر ز طوق نوازش طاق نام	همه داند گانه است معلوم	که باشد مستحق پیوسته خودم
ز تو با آنکه استحقاق دارم	از جان بماند ز جان و در تو با	گر از دست خردی ام جدا	ز دست دل کجا یار پان

<p>پس این بر چنبره بر من و اند و اسهلت کین باز نمودم دنیا کردن پیش خنده لایست شمع از پاشنیم ازین بار گرد و دل چرادر دخی قد همیدون شیر اگر شیرین بود شیرین تری از جان شیرین ز راه پانچ آن به قصب پوش کشاد از روح گد هر قتل با قوت ستون سرو از فتن در آفت چه نوبت داشت در خا صندل ز صبیح نروم در تو صبح هست هر آن پالوده را کو بود زرد بے تا شستم از عالم پدیدار ندیدم در تو بوسه مهربانی نه عشق آن شوقی باشد هوا بهمان غزالی چون شود شیر سپند و عود در مجر کی دان چو نیل کادی در حوض طاهر کند افکنند بر قلعه ماه دریا سفته را اگر سفت باید</p>	<p>گم در خاک که در خون شدن مبارکباد بسیار از نمودم تن مشب شبی آخنه لایست که چون من هست شیرین می که راه را نیز شیرینی ست دنیا بطافه خلق را تسکین نمود شیرین تری از جان شیرین ز راه پانچ آن به قصب پوش کشاد از روح گد هر قتل با قوت ستون سرو از فتن در آفت چه نوبت داشت در خا صندل ز صبیح نروم در تو صبح هست هر آن پالوده را کو بود زرد بے تا شستم از عالم پدیدار ندیدم در تو بوسه مهربانی نه عشق آن شوقی باشد هوا بهمان غزالی چون شود شیر سپند و عود در مجر کی دان چو نیل کادی در حوض طاهر کند افکنند بر قلعه ماه دریا سفته را اگر سفت باید</p>	<p>بشیرین صلا در شهر دادن بسا رخنه که اصل تحکیم است دلم خوش کن که غوغا آمد ستم بهمان شب از آن آبیده است چرخ لطف بر دل خور خار بشیرین روان این یکید و سکین شیرین تری از جان شیرین ز راه پانچ آن به قصب پوش کشاد از روح گد هر قتل با قوت ستون سرو از فتن در آفت چه نوبت داشت در خا صندل ز صبیح نروم در تو صبح هست هر آن پالوده را کو بود زرد بے تا شستم از عالم پدیدار ندیدم در تو بوسه مهربانی نه عشق آن شوقی باشد هوا بهمان غزالی چون شود شیر سپند و عود در مجر کی دان چو نیل کادی در حوض طاهر کند افکنند بر قلعه ماه دریا سفته را اگر سفت باید</p>	<p>بشیرین صلا در شهر دادن بسا رخنه که اصل تحکیم است دلم خوش کن که غوغا آمد ستم بهمان شب از آن آبیده است چرخ لطف بر دل خور خار بشیرین روان این یکید و سکین شیرین تری از جان شیرین ز راه پانچ آن به قصب پوش کشاد از روح گد هر قتل با قوت ستون سرو از فتن در آفت چه نوبت داشت در خا صندل ز صبیح نروم در تو صبح هست هر آن پالوده را کو بود زرد بے تا شستم از عالم پدیدار ندیدم در تو بوسه مهربانی نه عشق آن شوقی باشد هوا بهمان غزالی چون شود شیر سپند و عود در مجر کی دان چو نیل کادی در حوض طاهر کند افکنند بر قلعه ماه دریا سفته را اگر سفت باید</p>
---	--	---	---

من بزم نامم آید زنده گانم	تو آتش خوی و ان آتش جوا	نخواهم کاب آتش در هم افتد	کز ایشان فتنه در عالم افتد
په از تازنده با شمر گردان کس	اگر دم کز من را بس بود بس	بروهم باشکری کن شکار	ترا باشد شیرین نیست کار
شکر نوش لبست را هم نشاید	گردان که او خورشید بخاید	بشیرین پوسه را باز از دست	که شیرین لبش را خانه خیریت
ز شیرین شکر خیزدین لاف	کز قصابی و رافند قصب بپاش	دو باشد مخفی از رو و نهنگ	یکه ابرشیم اندازد یکه سنگ
بشکر نشکند شیرین کس	لب شیرین من بشکر شکن بس	ترا گزاکواری بود ازین پیش	ز شیرین میکنی گل شکر خویش
شکر خوردی شیرین نیز خوا	شکار راه کن با صید با	پروای قصه شیرینیت تمام است	سر کو شکر دانسته که ام است
من ان خون جگر یاریدیش	بپرد از من بسخاریدن خویش	نیاید شده پرستد دیگر از من	پرستای طلب چاکتر از من
بیا و من که با دین یاد در	نواخوش منی گزیند رود	بدندی چند گوئی با اسیران	تو گوئی تا نویندت و دیران
ز غم خوردن دوزاد دار	بدم دادن سر بر باد دار	چه باید زهر و خون خوردن با غر	بدم خبر شدن چون میش لاغر
ز تو کار من بگشت بگذار	خدای هست که نیکو کند کار	نشینم من بفرمانده او	بر انگیزم منای بر مناد
که با شیرین چه بازی کردی	عروس اینجا کجا کوه و سنگ	بس این یک که در دم فدا	هم از بچ و هم از باطل فدا
که یارم ظالم است و کند جور	مرا دهنده و هر برگردش دور	چو شد در نامها نام شکسته	در پله نام و ننگان با دست
زور بستم رقیب رسته باشد	خرید به که هم در بسته باشد	ز فتنه من فرما در جهان است	در قصری شرفی از ان است
اگر بر در کشان ستم هست	توانم از تو در گیسو بس	کرم باید که می جامه است آرم	بزلت چون زن برام است آرم
دست با دار من تا هم ر بود	رسن بازی نمیدهم چه سوخت	همان بس کانه منی بدم زود	نسوزم روغن خود در پرخت
ز خوش خون این باز گفته	شبت خوش با در خوش که غم	بگفت این چو سوز خاک برخت	جبین با کج گرفت و فوق ناست
پرنده افشا نما ز طرف پرنده	جهان پر شد ز قاپها گندش	بایستی که خوابان را بود دست	ز خندان می کشود زلفت می
حال خویش را در جزو خارا	بپوشیدن همی کرده اشکارا	گله می کرد شیرین قصب پوش	گله می زد شقائق بر بنا گوه
گله بر فرق بنداشته می بود	گره می بست بر در مشک سوه	بزیور را کردن میر شد	که پالش بر سر شمشیر شد
ز نیکو کردن زنجیر و ظفای	نه نیکو کرد بر نخی این حال	ز گیسو که کرمی کرد و گنج	بدان تاج و کمره گشته محتاج
شقائق بسته بر گردن ماه	کنده انداخته بر گردن شاه	دران حلوای پیری کرد و شکر	که حلوای بسوزد آتش گرم

چو هر هفت انچه بایست از نگوئی در این پیش که زلفش تابیده در بلورین گردنش در طوق ساد بر عنانی گذشت از گوشت و مهر نشست از گیسو لوگو همی خجسته عکاس عاقل را که گذشت	یک دوان خوبرو در خوبروئی سرفش ساق را سیاه داد بدان مشکین رسن می کرد بار ز شاه آرام شد چون دلدار بدان آید از جهان آتش بخت عجب چیست آید از معشوقه بخت	ز شوخی پشت بر شد کرد عا بگیسو رسن را از پس پشت و یک از عشق آن سلطان بخت سپه دادش بجان بخش گشت هر دستان که دل شایه بود لک چون دینار بی نیار	ز خورشید آسمان را که در خفا چو افلی هر که ای دید که پشت رسن در گردنش با خود می برد که تا باز آمدن رعنا دل بند نمود آنچه از فسونش بای نمود سپر بگفت از آن شمشیر باز
گفتار در پاسخ داون خسرو			
شیرین			
مرد لبر تو و دلاری از تو گرفتم کرمی از آری گرفتی نگو گفت این سخن به هتان نمود مکن بازی که باز در نیازت غم از حد تو غمخوارم کسی نیست نشاید گفت با غمخواران را جهان را چون تو و چون بسی بود فریاد بس است می لغیر بست این طاق بر و را کشادن غم عالم چو بر خود نهادی شیرین بر گشته خند سازد خود مکن که در جنگ نه پاید	ز تو مسته دم همیشاری از تو پله خنم چرا باری گرفته که کشن دیر باید کاشتن زود نوارش کن از حد نیازت تو نه و در تو غمخوارم کسی نیست فخالفه در نسا و ساز ساز بود با ما مقیم ارباب کس بود مکن شوخی که از حد شد شکیم نطافه را بطافه در نهادن را که کن غم که آمد وقت شادی را که کن یک آید وقت باز بماند آشته را در میان بجا	نذارم جز توئی کا بجا کشم خست بدین دیری که آن در کنارم چه خواهی نذر با جان هر دو بنویسد دلم را پیش مشکین غمی کان بداند او شود خود گیر از سر یار این جرس را ازین روزه که بالا و زیر بساز ای دوست کام را که دوست دیر فرخار بر غمخوار بستن بروز را بر غم خوردن خدا بست نه دلش باشد آنکس را نه جنگ درین جنگ آشتی نخته بر انگیز	ز خورشید آسمان را که در خفا چو افلی هر که ای دید که پشت رسن در گردنش با خود می برد که تا باز آمدن رعنا دل بند نمود آنچه از فسونش بای نمود سپر بگفت از آن شمشیر باز ز شیرین شکایت چون آن همای گلشن و دلاوس با غم هم از پاسته هم و شکیر نه تاجی به ز تو کا بخار غم خست بدین زود کاش می بدارم تو دانه عید و قربان هر دو نشاطم را چو زلف خوش مشکین به بجا لان همسالان توان آسانی برار این بکلفس را نخو اندسته که تا ویرست دیر ز سر نشان نامم را که دوست بجوے نوبان بکلفس تو شادی کن که هر روز خست که وقت آشته پیش از جنگ زمانه تازه شود تا که شوی نیز

بر روی وستان مجلس افرو درین بستر گوخیز و بستان تو ای اهر سرین تر بهر جنگ فرو دا از سرین کبر و این از ایم آخر در کنار و بستم آن چو کار نهاد کین را و فدا ده گایم خوشی و شیرین را کس از آب اگر خواهی حسابم را در گرن نخواهی کاریم در خانه خویش به روی فراموشی کشم دست ز شیرین هر بر دارم در کار ولم در بازگشتن چاره سازست بخدمت شمس با نوبی خلغ که دایم شهریار کاران باش مبادی تو هفت اقلیم را نور کسی کو با ده بی یاد کین نوش سخنهای فسون آمیز گفتن ندارد بادشاه را گزند چون کین که هر دم خاک است خطا فاشند که این بر نگردد من آن خوانم چشم کامر عیانت	که ناروشن شود چشم و بینم و تیر غصه نایب بستان رمان بر روان خوی پنگ فرو دا آورده خور این از بهستانی هم اندر دستم افت بدین زمانه چون بخت ایست تواند بر کشید ای دوست شست ره نزدیک را نزد یکتر کن مبارکباد گیرم راه در پیش بیاد ساقی دیگر شوم مست بکنای می خجنگ آرم و در بار	به بستان آدم تا میوه چشیم ز چشم دول درین بستان بر سنان چشم و تیر طعنه تاجند در اندیش چه کجاست ازین همان بازی کنم باز رفت و رفت نه بوی شفق در سینه دارم چو در ورت بنیم از مساز شستن گره بکشا از ابرو بی حلاسه بدان که گاندم دایم شدن باز بجایاب دگر نوشین کنم جام بغیر تلخ با او می کنم خوش	منه خار و خشک در شمع سگی شکر کشاید و گاه بادام نه جنگ است این می پیکار و نه که شایسته نه شای می گین است که با من میکنی بر شب نیست نه حق صحبت ویرینه دارم ز هم نزدیک شد و با گشتن خزینه پر گر کن نه خاسه چنان کال و دم دایم زدن باز بجلا و سه دگر شیرین کنم کام کنم تلخ شیرین را فرمش سخن کوتاه شد منزل را راست زمین را بوسه داد و داد باغ بها جدم تو صاحبقران باش هزار سال رشاهی بقای برافسون خوانده افسانه خوان نمادن سفته بر قصه شیرین تو فیروزه تو خجیر کردن وزین افسانه بسیار خوان چو دریا را ز پنهانیت ندانم که دندان چون دندان در سینه دارم
گفتار در پاسخ وادون شیرین			
بخسرو			
مبارکباد گیرم راه در پیش بیاد ساقی دیگر شوم مست بکنای می خجنگ آرم و در بار	غبار چشم ز غم از دولت دو گر آنکس خوشی و غم یادت فراموش حکایتها با دایم نگردد گفتن ز دن بر مستند ریشخند بسر و دست نیاید با بر دست گل آرد و بد لیکن بر نگردد هر آنچم در دل آید بر زبانت	هزار حاجت از شاهای وادام بست این زهر شکر گون نشان به خجیر آمدن با چتر ز زین بصید اندو کسی تو غیر کردن توزین بازیچه با بسیار دان توان رود که پایانت ندانم کسی در دل چو ریای کینه دارم	هزار سال رشاهی بقای برافسون خوانده افسانه خوان نمادن سفته بر قصه شیرین تو فیروزه تو خجیر کردن وزین افسانه بسیار خوان چو دریا را ز پنهانیت ندانم که دندان چون دندان در سینه دارم

حریف چرب شد شیرین بر آید	کزین چربی و شیرین شود درام	شکر نصاریت را چون بپوشد	که من خود شهر شکر میفرود شمر
زانه تیز است بهیم و گریه	جگر شود و بس سودا جگر پیچ	سخن تکیه راج و تخت گوئی	نگوئی سخت اما سخت گوئی
بخن راج لفتن تلخ را نیست	که بر اندرین را لعل نیست	چو من با تو گویم تان بهنم	نه سنجید و نگویا من نه رنم
ترا از کار ادا بر او قد ویر	که من آینه بر دارم تو شیر	سخن نیک و بد را بپوشد	میان نیک و بد باشد یکی موس
درین منزل کس خود نشنید	که چشم زلف پیش از پر بند	سر سگست نام و تنگ ز نهار	مزن بر آینه سنگ بسیار
سخن تا چند گوئی از سر دست	هانا نام تو مستی هم سخن است	سخن باید که بر نیاید باشد	که بر لفتن بد آنرا باشد
سخن کان از دماغ بوشمند است	کز تخت اشراف آید باز دست	سخن گوئی سخن از مغر گوید	اگر چه بر بگوئی غصه گوید
سنگ گوئی سخن بخن و نگویا	اگر چه بد بگوئی بد بگوئی	شیبه صد زین که میگوئی	بگو ان مطرب شکو گوئی
اگر نیک است در دهر کشیدن	از من لفتن تو یک یک شنیدن	گرت باید یک پوشیده بینا	بر آوردن توانی خن و بینا
عروسی را که چون کوی حتما	پس از عالم عروسی چشم بسته	ببین اشک مرور بد تو	مکن بازی بمرور بد تو
باه غبر نیمین که چو نیست	که عقد غبر نیم زیر خوست	لب چون نارد نام برین خورد	که نام را زستان دبر و آ
گر بر فندق دتم ز سنگ	که غناب لبم دارد و در تنگ	مبارک که بودیم مادر عماره	مبارک که بودیم این پدر عماره
مکن گستاخی از چشم بر نیز	که در هر غمره دارم دشنه تیز	هر آن که در زلفم نهفت است	بر واری نسیم چون در خفته است
ترا با من هم خوش در نگیرد	به قندیل سج آتش در نگیرد	بهر من این شکلا زنده نهفته	بطبع این رس در چه نهفته
دلت بسیار گم کرده از راه	و ده رنگ کم بود آئین هر شاه	نه بینی ز رنگ در هر کار و نه	نه بهر پاس می و او فغان
مگر که نماند کاروان تنگ	نه بنزد و هیچ نوی در کار و نه	غافل را نی که دوست مطلق قفا	براد هم میرست بر ابرو افتاد
بهستان جنیت می و آند	غافل شده بابل باز نده	بد ریا میشد و در شط نشسته	بگل رغبت نمودی لاله نشسته
بجان از شیرین ساز کرد	و سه روزه بشکار کرد	ترا من یار و انگیز خنست یار	ترا این کار و انگیز خنست یار
مکن چنین برین غم خوار	که کردی پیش ازین بسیار	به سبق بر صدار خوشی در	غافل بستم بخار خوشی در
نیم غرق دریا نام این با	سخته و ابله تا قنار	بر و فرموش کن ده رانده را	ر با کن در ده دانه را
چو فرزند پیر مادر ندیده	پس از بهر آتش سپرد دیده	چو غول مانده در بنیول گاه	که آنجا بگذرد و بنیول گاه

ز تو کاسه نمیده در زمانه چو باشد زیر و بالا سنگی سنگی گل افشاندن غبار گنجین پس این که بر تو بیچاره گشتم من مسکین که او شهر دایم تراش تو باید سر بلند بنای دوستی بر باد دادم در خنجر کز جانی کور برخواست و یک مشت پند و اندرز شنید تو مشب باز گرد از حکمرانی بالم وقت هر خیزه پایست چو وقت آید کزین دست یار فسونی چند با خوشی بر نمود بلا به گفت کای مقصود جانم	شده تیر طاعت را نشانه بیوشد گرچه باشد تنگ ترنگ نمک خوردن حکم آن سخن ز خان مان خویش آره گشتم چه شاید کردن لطف و کاین چه بر خیزد ز چون من تمسک نگار کانون آسایش نهاده چو خشک پیر گردد که شود زار امید حیره واپرد خنجر نیست که مست مست نتوان میخانه در هر گنج را وقتی کلید مست ز فرمان تو شایا سرتابم	دین شکم را کن زار و بی جو نردی کنی امن بار و دار مرا آن روز شادی کردید و بست این رنگ را بر خیزد و همان پندارم ای دلدار و چه آنجا کن که تو آید بر آید گلیم نو کرد و کر می نیاید قدم برداشته در بخت و هنوز این باز بر دیگ خام چو وقت آید که گرد خنجر کان نه بی غم چون بی وقت خوا چو خسرو دیدگان مشتوق طنان	و گرسنگی بروند تا شود کور گل افشاندن کنی ره خار و در که شیرین را را کادی بشود و که گشتم از تو چندین بار خیزد که اقدام ز شبنم زولین و رنگ آنجا زدن که خون کشاید کهن کرد کجا که نمی فراید کرم کردی خداوندی نموده هنوز اسباب حلوانا تمامست توانم خواندنت مهمان گریار بجایه پر فشانده سرفشانده ز سر بیرون نخواهد کردن این کار فسون کردن بیابلی که در سو چراغ دیده و شمع روانم سرم بیروغنی تا که کنی چرب بدینسان عیب من تا چند گوئی چرا ده بنیم و فرسنگ پرسم عفاک اندر زبنتی تیار و ار پاروز که این برف آبگیر که یابی چشم او بر روزن خویش بیادش ده که نیز صحن خاک
گفتار در پاسخ دادن خسرو شیرین			
دلم را جان جان از زندگان سبارک مرده از آدمی کن بعید بیکران ستا و در پیش نجا که افاندمیم در خون میگلن زنج مهره چو آتش رو بر آ که روز چشم خود در خانه تو که خواهد پیشه اندر جاده و	چو گردون دلم تا کی کنی چرب نه بی غم در تنه خوئی چو کوران چند لعل از سنگ سپر هلاکم کرده از تیار خوار کن کامشب نه بر قم خواب گیر هر آن آن ستا را خنجر خویش رفیق گو بود بر تو حسد ناک	سرم را بخت و خنجر را جوئی بعشوه عاشقه را شادی کن چو کوری کو نمید کوری خوش ز لعل این تنگم بیرون میگلن شبه آمد برف می ریزد رسیها ز آنکس راست در کاشانه تو بیکس دوستی باشد علاقت	

بکین جان بخون حلق مرا تر	مدارم بیش ازین چنین خلع در	غذا بم شکسته دین با صواب است	بهشت این در فوج عذاب است
بهشت میوه از نور سیده	بجز باغ بهشتش کس ندیده	بهشت قصر خود را باز کن در	درخت میوه را ضلح کن کن
از طبع خوان طبع اری خوان	سکندر نشانه لب بر آب جوان	اگر ممکن نباشد در کشادن	غریبه را یک مذهب بار دادن
یکه مذهب بر در خویشم به بار	که تا خاک درت بوم فلک ار	بزاوی او بپشت نشینم	به وزم دیده آنگه در تو بینم
با فلک برقع از حجاب جمشید	که حاجتمند برقع نیست خورشید	گر آشفته شدم بوشم تو برسد	ببر جو شتم که سب جو شتم تو برسد
مفوق هم تو دانی که دور است	که هم با قوت هم غیر سر است	لجین بگشاید از من دور	زبان من کشی چون نشین زبوت
مکن با اینم نرسد در شسته	که از قائم نیا بد خار پشته	چنان کن که ز خوشدل باز گرد	به دیدار تو عشرت ساز گردم
قدمم که چو غبار آلود باشد	نظر بازی ز تو نشنود باشد	و گر با من نخواهد شد دل را	به شواری توانی غذا را نخواست
کسی که اندازد او بر آسمان سنگ	باز آید سر خود در او آهنگ	شکست سر کند چون تن افتد	تفاسه گردان بر گردن افتد
گذر بر هر کج این لغو ازان	میس بازی مکن چو مهر بازیان	نه هر عاشق که یابی مست باشد	نه هر چه از دست شد بر دست باشد
مکن بفرق خسرو شگبار سه	چو فرهادش کشد رنگسار سه	که با من بصلح و که بپنجه	خدا دوری و داهات زین رنگه
سفیدی کن حقیقت با سپهر	که نبود یار راه یار سپهر	شدی بد خواند آنم کین کین	مگر کاین معشوقان چنین است
مرا تا پیش بخانی که خاموش	چو دریا پیشتر سیرین کنم جوش	مکن چندین جراحت بردل انگ	دل ست این دل فولاد و منی
ترا تا پیشتر که نم که شتاب	شوی دایره چون گرد سن تاب	بکام و ششم کردن نه نیکوست	که بد کار است بشن کانی ای دوست
به ده یک مدده چون گفتار است	مکن کار کجی در کار من است	بزنم دشمنان بنوا از مارا	نهان میوز و میساز از اسکارا
بشو زنگین چندین مکن و	که شیرین تلخ باشد چو شو و شو	مکن چربی که شیرین کار است	که شیرینی بچربی ساز کار است
ترا در بر جستم چو پنهان	که نونت یافتم چون آب پنهان	چراغی عالم افروزنده بود که	چو دوست آمدی وزنده بود که
گل دیدم ز دورت رخ و گوش	چو نزدیک آمدی خود هستی گوش	عقاب از حد گذشته جنگ شد	زمین چون سخت گرد و سنگ شد
زهر او بود باز نم هم نشین	نه یکسان دید از دوستی ده	توانم من که نیجا باز گردم	به از تو با کسی مساز گردم
ولیکن حق خدمتی که دارم	گفتار و پاسخ دادن شیرین خسرو را		
اجازت داد شیرین باز لب را			

ز سیمه پرده غماصه برداشته	چنان که لعل جان بیدار شده	عشق از لاله زار که بر خفته	گرچه سفت مهره درید خفته
نخستین گشتن کاشی هجوان	بدو آراسته هم تاج و تاج	به نیرنگ تو بر باد خواه پیوسته	قلم را پاره باد تیغ را دست
بیایا تو دولت را بجا بسته	بیار و سه تو گردون گمان	زیادت باد بخت و بختیارسه	که پشتی دانه پشت زلف کار
پس انگه تندرستد چون کشتش	بخش و گفت کاسه سالار کش	تو شایسته که شمع عشق باشد	تکلف کردنی باشد مجاز
نباشد عاشق جز کاران کس	سر مشوقش باشد در جهان	مزن طعنه مراد عشق فرام	بسنیک کن غریبه مرده ریاد
نه کیساعت بمن تیر دیده	نه از شیرین جز آوازی شنیده	مرا فراد با آن مهربانی	برادر خوانده بود آنجانی
از و دیم هزار از دم بسوز	که نشنیدم پیای از تو کرد	مرا خاری که گل باشد دران خار	به از سر سو که هرگز نادر بار
مرا بمن زیر سر گردن تنوم	به از زرین کمر بستن بجوم	میسر کردی مرا و سینه سازند	به اندام سیک که درد ستم گزارد
بدان تلخی که شیرین کرد در دشت	چو خود تلخ شیرین بود سوزش	چراغ کو شمع را بر فروزد	به از شمع که رخسار بسوزد
بود عاشق چو دریا سگاب	منم چون کوه دائم سنگبار	بزمندان نازد چون آیین	دل از شادی و دوزخ و دستان
مباد انگدل را ننگد سست	که باد یوانگی صعبت سست	چو مسته دارم و دیوانگی هست	حریفه ناید از دیوانه مست
قلم در کش جرف بسته ساق	که بسته حرف گیران ناشام	همان انکار کا مدینه باشد	ز باغت برد بر سگ با داس
مرا سیلاب محنت پیش رخ کرد	تو رخت خوشینم دارد بر کرد	من اینک نازدهم دانتش نیز	تو دمن من عبرت گیر گزیر
هو اکا فور نیر به ناید	هو لایه ما اگر سر مست شاید	چو ابراز شور بختی شد ناکبار	ولی از شیرین شود را نگیر بردار
هو ادراکن بر آچون خفاش	چو باز جبهه خود تیز پر باش	شدان افسانه از کمرن شنیده	نگرشت آن مهر با نیا کویده
شعیر به زان شکار نو نمانده	دگر تازی ندانی چو نمانده	نه آن ترکم که این تندی ندان	شکر کاری و طعنه ندانم
فلک را طر که کوسه من آمد	شکن خود کار گیسو من آمد	دلت گریخت باشد بر نگیرد	ز مستی گریص باشد در نگیرد
هر دو کز بچه روزه در گنج	و گر موی که موی بر فنج	اگر صد خواب بود سفت دانا	همان دانه و همان عیسی و بن خ
از اول منید به کج چون منید	چو جگر اکنون دود میخ تیغ	بدین دایم گیسو بر سر گریه	سیر لغز دشت زو بن خریه
بدر و زرق که اندر کوشش	ز شایه خورشید روشن کوشش	کره بر سینه زن بچ خروش	ادب کن شیوه را بچ که کوشش
حلاله خورچ باران شکار	مکن خن کر کسان از خوار	مرا شیرین زان نماند پرست	که باز یاشیرین آرام است

یکه رانخ تر گر یانم از جام به بلند قالم بگذرم اندوخت دو شیرینی بجای باشد بهم نغم نگردد رنگ خراب است خفا ز بونی کان بهر چون آن کرد چو شامین باز ماند از پیرین کس که کو جنگ شیران آزداید پس اگر بر زبان آورد گویند بهر نقشه که در فردوس کسیت بدان زنده که او هرگز نمیرد بدین نسی خسرو کو بر تافت	یکه راعیش خوشتر از دم از دانا که از پوشش بانی سالار است و طب با استخوان به جزایز وز میسان در خرابی گنج بسیار بهوش شد بهوش چون آن کرد ز بخت گشاید کد باید کشیدن چو شیران به که دانه ناید بهوش زیر کد راس خرومند بهر حرفی که در مشور کجاست به بیداری که خواب او را گیرد ز دست افشان گنجی را که در پاست	گلام کر گتم تلخه چه پاک است چون نام من بشیرین بر آید دشمنی کردم تر خارش پیش مست تحل را بخود کن ز نهوسنه چو گر گوش افتاد بر دایره شتر کز هم جدا ماند قطار شتر سگان شقه که در دشت بیازان بقدر گنبد پیره زه گلشن به فیاضی که فکرت را خوشتر آید که به کابین اگر چه باد شاست شهاب همگام کا هو به تن کرد	گلام کر گتم تلخه چه پاک است چون نام من بشیرین بر آید دشمنی کردم تر خارش پیش مست تحل را بخود کن ز نهوسنه چو گر گوش افتاد بر دایره شتر کز هم جدا ماند قطار شتر سگان شقه که در دشت بیازان بقدر گنبد پیره زه گلشن به فیاضی که فکرت را خوشتر آید که به کابین اگر چه باد شاست شهاب همگام کا هو به تن کرد	گفتار دهم گر قش خسرو قش از پیش شیرین ز اهمیت کوه چون گل میگذارد ز بانش موسی شد در هیچ رسو نفسش که هر چه مردم تیر تر بود فرس میزد چون بیمار خیزان نه پاسه آنکه راند اسب را تیز به ان حیرت که کوی کرد برین راه نگه نبرد زندی ریت بر دست درین ابر سیاه از سیر و گلشن	شده بازنده چون بهاران نقاب نقره فکلی بسته شد ز بصدف دست نشد کینه بر کا از ان شاه دل بخور بگذشت که به بخویشتن بگرفتد پیش چو مروارید بر گل خوشه بسته باندی ز ختم این جاجاودان دلش پیوست از گرمی خوشید	هزار آهوی بهر بهما پر از شیر ملک چین آهوی نافه در دیده ز هر سو قطره به برف باران نیز ز خسرو از برف ورم درین پس نالید تا رحمت کند یار چو پایش از شب بخور بگذشت سر از پایش می شد بادل پیش سرکش راه را زه تو شسته بسته گر بودی در نگم را بهانه چو اندر روی کشک که نو مید
--	--	--	--	---	--	--

کداز نوبت را شفق بر بست
 سر از آواز سحر سر بیدار
 بره نقشه و گریه کد خوش باش
 در آن غلی مبین کد زرب است
 که شیرین بگریه هست مشهور
 شکایت کرد با ناله بسیار
 چو زن گشتی کجا مشر و کجا ترس
 باره سر و بدن را شلخ میزد
 یکایک عذرش از خوش تر بود
 مراد کد بلند هم هست جانے
 قسود هر دو ابرخ نو شتم
 بد همسایه را همسایه داند
 نه پذیرفت جدا شد برون او
 شکست او و میثاق هم بخشید
 نمک خورون جگر خوری نیز زد
 از آن به کز رخ ز نماز خواست
 چو بے روغن چو آغی جان کیم جان
 به از حاجت بنزد نماز او
 گو ز سنے چون کد با من بزرگ
 شکایت آمیز کرد

نه از دل در جهان نطق میگرد
نه بیم و حاجب و جاندار و توتو
ز روی بر آتش سوزان او آب
بود شیرین که شیرین چشم ریزد
اگر شیرین بشکر سیکار دارد
که دیدی تاجر رفت امر و نین
کله چون نارون پیش نهاد
نه از سر مانوازش گم کرش
سبب تیز نهاید یار بایار
اگر مروت و بابل شد چاش
غمش را که شکلیابی فرو بست
مرا در شیشه آمد نهاده
سختیهای خوش از هر رسم و راز
اگر چه وصل شیرین بنگار نیست
بزیر پیه بپلاک شدن نیست
همه کس در درب پاک یابد
چه باید ملک جان و دن بشو
مرا چون من کسیه باید بناموس
چو بر شا پور محرم راز بکشد

و تکیک حایمہ ازل پاره سیکرد
 ہر خفتہ خسرو مانہ شاہ پو
 برودش رخندی چو ہمتاب
 ز شیرین بجز صفرا چہ میزد
 رطب آنے کہ سرا باخار دارد
 چہ کرد آن شوخ عالم سوزد
 با ستم غار چون ستر ایستاد
 نہ دل زان سخت نہ نرم کرد
 نہ تا این حد کہ باشد خاریست
 و گر سرنگ ہند و حالش
 من غمخوارید اتم کہ چو نیست
 نہ خفتہ کنی ظاہر مہربانی
 بگفتم ساسی و نشیند باہی
 از شیرین ترے زیر نکات
 بہ از پیش حسینیان شہنشاہ
 کہے کہ خاک جوید خاک یابد
 کہ نہ نشیند کلاش بر گلشن
 کہ باشد ہمراہ سوس ملاوس
 ز بس فکر زبے تکیہ در داد
 پس انگہ ز در آتش آب کافور
 جو اغرویت عذرا انگیز بود

سفر عاشقان چن برق باشد	میان تازه چشت فوق باشد	نه شیرین خود همه فرود باشد	نار و دل مجله استخوانی
گرت سرگرد از صفای شیرین	ز صفه دور کن حلو شیرین	گر شیرین زین صفای خرد باشد	که چیدین سرگرد زین شیرین
چو شیرینی و ترشی هست در کاه	گرت صفای سودا سیت بکند	عجب باید ز خوبان زود حیرت	چنان که سنگ سگی ز شیرین
بچه را از شکوه ان خون برین	بیاید از معشوقان کشیدن	همه خوبان همی باشند بخو	عروسی که بود بی لگبی بود
شبه باز بود عادت چیدن است	کلید گنج زین نه شیرین است	که امین گل بود به چرتی خا	که امین خط بود به زخم کجا
ز خوبان تو سن کم قدیم است	چو بار بار بود خوش سلیم است	را بی خواهی از سیلاب ندو	قدم بر جاسه باید بود چون کوه
گر از هر باد چون کاسه بزرگ	اگر کوه شوی کاهی نیرنگ	به ارکامت بنا کاسه بر آید	که بوسه عین از خاسه بر آید
بر آن در بر گزاری کرد توان	که بامه و بازی کرد توان	زنت آخر داند زین مشتاق	که از باست خود آید چو مشتاق
مگر راه زن از یک فن را نیند	که در بخت از روزان را نیند	تو پنداری که ازین قصه دور	نه دور است او که نمی قصه دور
گر از کوه و قاشنگه واقعا	ترا بر سایه او را بر سر افتاد	و گر خاری ز وحشت حاصل	ترا بر دامن او بر دل آمد
یکه مشب صبح کرد باید	که شب استن نیت خود چو ناز	همه قتی نباشد کارگاه رس	سکه باشد غریبی گاه خوار
به نزاری که بر دو کانه نخت	نباید دو تله را دشتن نخت	کجا پر کار گردش سار گرد	بگردش گاه اول باز گرد
هر آن را نفس که او تو کنی را	کنند آهسته با که خام	بصبرش عاقبت جاری نشا	که بروی هر که افتاد نشاند
به صبر از بند کرد و در رسته	که صبر آمد کلید کار بسته	کشاید بند چون دشوار گرد	بخند و شمع چون مشبهار گرد
امیدم هست کین سختی سر آید	مراد مایه زین زودی بر آید	بدین حده ملک را نشاء میکرد	خوابی را بر فنی آباد می کرد
ز دولت بر رخ شده خال میزد	چو خنجر میگذشت زین فال میزد	بهان صلابت سخن بر سخن سال	چنین گاه کرد از صفه حال
که چون بنده شد شیرین گفت	گفتار در پشیمان شدن شیرین از خسرو پیروز		
فره بر زنگسان است میزد			
هوا را بسته کرد از آه بریان			
ز شرکان خون انداز میزد			
سیران بهتر کرد و غم پانچ دارد			
بهر وجه سرشک تازه میراند	چو مرغی نیم گشت فانی خیر	چو مرغی نیم گشت فانی خیر	چو مرغی نیم گشت فانی خیر
دل آن بهتر کرد و بر جواد	چو مرغی نیم گشت فانی خیر	چو مرغی نیم گشت فانی خیر	چو مرغی نیم گشت فانی خیر

بگلگون کشید آن دل تنگ	فرس گلگون آب بد گل رنگ	برون آمد بران خوش خمسته	چو کبیر بر سر آتش شسته
زهی باریک چو کار برش	شبه تاریک چو ظلمات گیسو	نگار و در دره باریکی را زد	خوار او شب تاریکی می خواند
جهان پیمایش در کتی نور و	سبقت برده ز رخ لا جو رسته	تا بین غلامان راه برداشت	پیر شهید ز شاهنشاه برداشت
همی شد تا بشکر گاه خسرو	جنیبت را ز بر خراگه خسرو	زبان با سپاهان دید بسته	خاک کما می سر تن گان گسیسته
همه افیون خور متا بسته	ز پا افتاده مست خواب گشته	ز درگاه ملک می پیرشاپور	که می آید سواری بگل زرد
بهم در شد در آن نظار کردن	نمیدانست خود را چاره کردن	با ضو نهاد آن بنده مهتبه	ملک کرده بود آن لحظه در خوا
برون آمد سوی شیرین بیان	نه کرد آگه کسی را از غلامان	بدو گفت آری بیکر چه حرکت	پری گزینسته اینجا چه کردی
که شیرانیا رسیده زور کرد	و گر ما آید اینجا مور گردد	چو گلرخ دید در شاپور بنیشت	سبک خود را ز گلگون انداخت
عجب در ماند شاپور از سپاس	فراتر شد که کرد حق شناس	نظر چون بر حال نازنین زد	کله بر آسمان مهر بر زمین زد
بر سیدش که چون افتاد پست	که مارا تو تپاشد خاک پست	پری بیکر نواز شهانموش	بلفظ در فشان نمی ستودش
گر نقش دست تیسو کوفت آید	حکایت کرد با او قصه خوش	از آن شوخی نهادانی نمود	خجل گشتن پشیمانی فرودن
و زان افسانه خام گفتن	سخن چو مرغی بهنگام گفتن	نمود آنکه که چون با رگی را زد	دل در بند غم بکیا رگه را زد
چنان در کار خود بچاره گشتم	که متر لمار صبر او ابره گشتم	و زان بچاره گس کردم دلیر	که در وقت ضرورت گویشیر
تو دولت بین که تقدیر خود	مراد دست بد خوای نه گفتند	چو این ناخو است بر خو استی	بحکم راست آمد راست آمد
کنون خود را بتو بی بیم کردی	بر آمد آ تو تسلیم کردم	و حاجت دارم و در بند غم	بر آورد آنکه حاجتمند آم
یک چون شرط را گوش گیر	بهان او از زانو نش گوش گیر	مراد گوشه نهان نشانه	نگوشه را ز من شد را نهان
بدان تالو نازش را به بیم	بحال جان نوازش را به بیم	و دم حاجت که چون پیرم را	بکاوین سو من بنیر شهان
عمر این سینه بجا آورده خواه	بکن ترقیب تا نارد و تبا	و گر نه تاره خود پیش گیرم	بر خویش و سر خویش گیرم
چو روشن گشت بر شاپور کار	بصد سو گد شد پذیرفت کار	بر خو بست گلگون را چون شید	در آید بر شیرین را چون پیر
و کو دگ داشته خسرو متیا	بر آمده بگوهر چون شریا	یک ظاهر زهر زاده خوردن	یک نهان زهر خواب کردن
پری رخ را لبان بده نور	سوی آن خوابگاه آورد شاپور	اگر نقش دست نشانموش	برون آمد در خرگه فرو بست

بیابان شهر آمد رخ گشاده ز خواب بخش را نه ناگهان شاه با قال تو خواب خوب دیدم چرخ باغ اخی عجیب باغی دل افروز در خاتش کشیده سر یعقوب گلش صد کان گوهر باز کرده ز شیرین گریه چه صد غمی چندیدیم چرا غم را بنور شمع مهتاب بروز آید خدا این تیره شب لا بیا را نیم فسرودا مجلس نو منه کافور بود و جام ریزیم سکه که چون آن شهر نذر خورشید در آمد دروی از شرق بیکد بجند با نذر غار ابر و بال در آمد شهریار از خواب نو شیرین بر آمد نو پسته را سر بر افلاک ز سر سرگان سلطان حاکم پر بلبل سر پرده سیاهان صبارا بود و دیبا این او رنگ ز کرد کاهسه و دراد و لیسته بنیاد شاهوار افکنده ز رفت	بخدمت کرد و شاه ایستاده جبین افروخته چون بر فلک شاه کز آن شادی ز گرد و کج کشیدیم نسیمش تاج خواه باد نوروز چو سست عاشقان ز لاله می عشوق گیا هوش بر نذر دنا ز کرده بجواب بخش دین باغ ارمید بکن تعبیر تاج چون بلبل غراب بگریه کنایه آن نوش لب را بر سه سال خورده نرگس نو درین یاد را ن کشته گریه گفته تار در عشرت نمودن خسرو و مجلس و اشمن با شیرین	ز ماسه طوطا میزد و گلشن ستایش کرد بر شا پور بسیار چنان دیدم که من در سخن باغ در جانش لطیف میوه باغ بهشته رسته از هر میوه زار گیا هوش بر سر سبز پدیدار چو لاله یافته روشن دین باغ به تعبیرش زبان بکشد و شاپور بدین فرده میا تا با ده نوشتم چو از مشرق بر آمد حشمت نور رخ شاه از طب چون لاله ز نو فرمود بسن بارگاه کشیده بارگاه شصت و شصت ز هر سودی کرده یعقوب سیاهان مجلس نرکان چینه طابا نوبت تکمیل در میل درین کردن نشسته خسرو بین ز خاکش با نرگس روان بود	ز ماسه شمع را می کرد روشن که امین خفته چون نیم توید بدست آورد و سحر روشن چرا دارای دل و آسایش مغز بیکل طوطی هر شاخه چو خطا نو دمیده بر رخ بار چو تابان شمع در چنگه ز لاله که شمع رفته و شسته باید بان زمین را کیمیا به حل پوشیم بر انگیز و زوریا گردا فور چو نرگس شمشاد این سخن گفت جهان پوشید ز یور باغ شید غروب صبح را ز یور بهیم بر آوردند در غان نگه خال که با او بود کوه بهیم چو کاه ستاده بدخلایق و مونس بر دست فره هشته کله چون جبهه شوق چو شب با ماه کرده چشمه نبوت بسته بر پیل پرل دران و گیر فساد و شورشین گر خد گنج با د و دران بود
--	--	--	--

مساوی میج کرده همایان را	برون کرده زورناجران را	نمانده در حریم پاوشانگی	و ناله جز غلامان سراسی
ادب پرورندریان خرومند	نشسته بر سر کسب تنه چند	نماده توده توده بر کرانه	زیا قوت وز مردنقل دله
لبالب کرده پیاپی جام چون	پیاپی کرده مطرب نیمه در گوش	نشسته باربد بر لب گرفته	جهان را چون فلک خط گرفته
برستان شتان را کبیره پروا	بزخم زخم دله را شفا ساز	ز دود دل گره بر عود می زد	که عودش با ناک بر دود می زد
همان نغمه دماخس جرس داشت	که بیدقار عیسی در نفس داشت	ز دست هر کس بر طرف غنچه	مکمل کرده از عنبر تر غنچه
ملک لک داشت افتاد درشت	کز افزدون دن شد رنگ داشت	چو بر زخمه فلند بر شیم ساز	در آورد آفرینش را با آواز
کیسای نام مرده بود چنگ	نیم خاص خمر سخت شنگ	از خوشگوتری در لحن آواز	نزدین کوشش را غنچ ساز
ز دله کرده بر بزم فروزه	بوقت عود سازی خود موز	چو بر دستان زد دست شکرین	بخوابانده شدی رخ شبان
ز دود آواز موزون لیلیاورد	عباس از رسم قطیع او بر آورد	نوا ای چنان چالاک میزد	که رخ از دود بر چاک میزد
چنان چشمتا ای کاس موزون	کز هر چرخ میزد گوگردون	جز او کافزون شمر از دهر خود	نداده یار سپه کس را بد را
دران مجلس که عیش آغاز کرد	بیکجا چنگ بر لب ساز کردند	نوا ای هر دو رخ از بر لب چنگ	بهم در ساخته چون عود بارنگ
هوا نوا نوا از چربی دست	که از شیرین و شیرین دست	ترنم شان خمار از گوش می برد	یک دل داد و دیگر نوش می برد
بناله سیننه را صوراخ کردند	غلامان را بسته گسار کردند	ملک فرمود تا یکسر غلامان	برقون رفتند چون یکسر غلامان
نغمه ماند و شاهنشاه و شاهپور	شدندان دیگران از پیشگیو	بسته تله باربد لحن یکس	جبین زهره را کرده زمین ساس
سه تله باربد دستان می زد	به شبار سه روی دستان می زد	نیکسای چنگ را خوش کرده آواز	قلنده ارغنون را زخمه ساز
ملک بر هر دو جان اندازی کرد	در گنج و در دل باز می کرد	چو زین خرگاه گردون شد شاه	بر آمد چون رخ خرگاه بیان ماه
بگرد خرگاه آن چشمه نور	طولانی کرد چون پرواز شاپو	ترنج پرده گفت آن با لقب جان	کز آن مطرب یکی را ترنم خوان
بدین که نشانش ساز چنگ	که تا بوسه ز من پرواز چنگ	بحسب حال من پیش آور ساز	بگوید آنچه من گویم بدو باز
نیکسای را بدان بر دوشاپو	نشانش یکدگام از پیشگیو	کزین خرگاه محرم دیده بر رو	سماع خرگاه از مبه بیا موز
نوا بر طر زین خرگاه می زن	بسته گوید تان راه نیرن	ازین سوبار بد چون میل	ز دیگر سونیکسای چنگ در دست
فروغ شمعها می شکر آلود	بسته بود آتش باغی از دود	ملک ل داده تا مطرب چسپازد	که امین راه دودستان را نواز

گوش چنگ در بر لایتم ساز نهار خور گله با مطرب خویش	قلنده حلقه های محرم آواز غم دل گفت کین پر گویندیش	نوا سازی کنون پرده تنگ نکیسا بر دل لایق کان خنم خوا	غزل گیسو کشان دامن نیک خود گفت این غزل پرده رست
خسپ دیده دولت زلفان بر آزار که صبر می صبح آسید	سرو و گفتن نکیسا از زبان شیرین فرماید		
بسا زان بخت با روزی که چند ز سر برین کن که طالع کران			
جگر و تاب دل میخ خوشست اگر برکت ندانم رخبت لب			
دگر نقشه ندانم دوخت آخر سپندارم چو سایه بر سر خاک			
سراسیمه چون بود غبار مانده نه هم پشته که بشتم گرم دارد			
بامید جهان بر باد داده ز به کامی دلم تنها نشین است			
مگر تلخ آمدان آب از وجودم نخواهم کرد بر تو حکمران			
نواز پرده عشاق بر لبست سحر گاهان که ز می مست گشتم			
بهار شکویدیم دران باغ گل صبر برگ با هر برگ خار			
رها کن تا توانی تا توانی گرازی رستم و قش کنوت	ای ای بر آرای و ست دست نه زین افتاده تر بی ضعیف	بر انگن لشکر غم را شکسته نه زین جان باز تر بی حریف	توانم کرد بر آتش کیا سب سپند خانه خفاهم سوخت آخر
که من خودم و قدام زار و غمناک پرستاری کنم دعوی شاه	چو مرد خانه پر نیست بایا مرا پرست که چو زار روی	چو زهره در بر چنپست بایا چو میدانه و میسرست بگویم	توانم کرد از دین فشاندن چو زهره در بر چنپست بایا
ز کار افتاده و دکار مانده نه بختم که نغریان شرم دار	چو گل در عاشق پرده درید چو خاک آماجگاه تیر گشته	چو زهره در بر چنپست بایا چو میدانه و میسرست بگویم	چو زهره در بر چنپست بایا چو میدانه و میسرست بگویم
به پندار می بدین و ز افتاده بسا ز من گز تر کامی نچنین است	چو بر نایدر اکاسه که باید مرا این سوختن سوز نگرست	چو زهره در بر چنپست بایا چو میدانه و میسرست بگویم	چو زهره در بر چنپست بایا چو میدانه و میسرست بگویم
که وقت سوختن سوز چو چو گرم زین بهتر که دار تو دانی	نکیسا چون داین فسانه بران عراقی وار با ناک چرخ بگذشت	چو زهره در بر چنپست بایا چو میدانه و میسرست بگویم	چو زهره در بر چنپست بایا چو میدانه و میسرست بگویم
گفتار و سرو گفتن باره باز زبان خسرو			چو زهره در بر چنپست بایا چو میدانه و میسرست بگویم
بزدان کرده گنج و حصار	حصار و لبت در بسته دمن	چو زهره در بر چنپست بایا چو میدانه و میسرست بگویم	چو زهره در بر چنپست بایا چو میدانه و میسرست بگویم

از رویه و درختی در هشتش
 دلم را چون پری در پناه گرفته
 پری دارم کند دیوانه در خواب
 درین دیوانه زان چیده ^{سجده} هیچ
 که غمزش کرد جادو از زبان بند
 و آرزو زاهد صد ساله الحال
 بعد از آموذنش بر خسته حاج
 مناسله را در طاهر ابر کشیده
 بشیوه کردش کرد رشود
 چو سر و قاشق بالا بلندست
 که بر چیدن و تبر کی اشکر زنگ
 که در ^{دست} از یاقوت بر
 که دل از زبان چشمستان
 که تا وان بسته از نایخ نور
 چو سیم تخمه شد بر تخت سیاه
 آنکه گویم شبختن نیام
 و درون جان نیم جسته

زخندین میوه ہائے ناز و قہر
 نہ پنداری و نہ غم نہ شکر
 چہ سیرا ہم دل دیوانہ جوید
 گراں گنج آرم از دیزلہ برون
 بہر دو خاکند آن زلف کش
 بنوازند و دہے و بے ہوش
 بنوازش گر جنبت بی نیارت
 ہاں ترکان کہ چون بر آتش
 بدان عارض کہ خشم آب گیرد
 بمارا فاسی آن لعل آن دہشت
 بدان گرگ کہ از گرگ فرود
 بسحر آن دہ باد ہم کر بند
 بطوق غنیش گوی کہ آب
 بند قہر سیمینش در گشت
 آن نازک میان شوشتند
 تہاکہ پائے او کردید پیش
 چو رود بار بزمین وہ چو دشت

گفتار در سرود گفتن تکبیر

از زبان شیرین فرماید

رسد گردن آیم چون سیران

ندیمم جز بخوار نشد که در سر
 که از خاطر نمیگرد و پیری دوا
 در آبا می نه در حیرانده چویر
 ترا جش بر خزم زان تر موند
 که چون دوا افکند بر من دشت
 بر دوا و شیرین کار شدش
 بغد رش کان به به به به به
 کند فیش دل مار دشت وارش
 ز تری نکته بر متاب گیرد
 بچرخ باز به آن حلقه رگوش
 بان شنبلی که سنبلی او
 بطیف آن دود عاب بکشفند
 معلق کرده هست از آفتاب
 که قائم را بر شدخویش کنند
 و لیکن شوشه از آفره خام
 بدو سوگند من بجا خویش نیست
 همگی ساز و دچنگ خویش بخت
 چنین بگری برون اواز گاه
 برا فکل سایه چون سر و بر نه
 رسن رگ گردن چمن نیایه
 دو عالم در یک ویرانه من

شاه پادشاه پهلوان خانه نمود	نبا شد پیشه با سیم رخ همزور	سپهر که فرو داد بجا سپاس	کجا لعل در بسته در گداز
بجان آوردن و شنبه بنگر	بجای کاه در دیدم دیده بزر	در آنحضرت که خواش را قدم	شفیه بایدم و آن که گم
بعد از آه و زدن چندین گناه	اگر عذری بدست آید نخواهم	دوم چندان زمین را بوی کس	که تختشایش بدو که گم کس
بچرخ خاک را چندان گم گم	که اقبالم دهد مشور را زرم	بساطت بلخ چندان خراش	که از خاک آید بر ترش
چنین خوانم ز طالع مار شکار	که صاحب طالع بیکان بود	من کن سکیم که طالع ماه و کار	چو بیکان طبع از دور ماه
ز جوشین دل خوشیده با تو	پس بدستم پوشیده با تو	پریدم تا پیاوست را گذارم	آسم از گنج تو داشت را گذارم
و با هم گز خوروی کرد یکماز	بخورده در میان آورم خوش باز	زبان گیر زوارانش زبان	نهادم باد لعلش در میان
و گر چشم تنگ تر کی کرد	بعد از آمدن چو بند بر جانور	نم ابرو هم گزده بر کمان بسته	بزن تیر تر آگر آن کمان
و گز نفهم سر از فراق گرفت	هم از سرتاقن تا و بیان یافت	و گز غم بسته تیری انداخت	به شکاری ز خاکت تو یاست
گر از تو جود خویش شفق دیدم	بزر خیرش بگر چون در کشیدم	چو مشعل سر بر آوردم درین	نهادم جان خود چون شمع بر
اگر خلعت کمر بند و بنوئم	نیاید نقطه والا ز خاطر دلم	و گر گیر دخیالت کار من	با پدید دیده دامن گیر شمع
حقیقت که خودم زین پیش	بر وادیدندانش کنم زین	من آن بزم کمبکوس نهجیت	درش پیدا کلیدش ناپدید
کس که جز تو برادر کم کشیدم	عشق از آب انگورش گم	جز آن لب که فکر دارد نه	ز باد ارم نیاید کس نشانه
اگر چون قدم بر سر زنی نهاد	ز غما هم نیاید جز کس نگار	بر آنکس عجب آن بان پسته خندم	که جز تو پسته نخواهد نه قدم
و طرب چینی که با غم ستیزد	ز من بجز خاکدیش بر نه خیزد	و با نه کو طبع دارد بسیم	بهم سرخ چون طغش فریم
کس که با تر خجسم کار دارد	ترنج آساقدم بر خار دارد	اگر خود آفتاب آید و گمراه	بدین میوه نیاید جز تو گمراه
تکیه ای این غزل با چنگ می	سه تکیه بارید با ساز زلفت	نسیم دوست هیابد ما غم	خیال گنج میبند چرخ غم
که امین آب خوش را زین بجا	که امین باد را باشد چنین بجا	ز میان چنان خودم گم	که می مستور بودم از زبان
مگر بر آگشت آهو سحرگاه	کز زلفه بر طرف سحرگاه	نه کروی که کرد اردی نه بسته	کزین دوزخ پدید آمد نه بسته
مگر شب بهند شد آفاق قهوه	که به بارد بجا برف کافور	مگر در باغ شیرین مست فرو	که میوید به باغ ناز از تو
مگر شیرین شیرین در آید	که ناگه شوری از خسرو آید	مگر غم شیرین شد شکر ز	که طوطی گشت سلطان چو ز

گرفتند شدن طایر شیرین	پرفشان کرد بر گلزار چشما	گر تیر و زطارم سر بر آورد	که بار اسیر برگی در سر آورد
مگر ماه آمد از روزگار افتاد	که مار و شمشیر بر نظر افتاد	اگر با است آب زندگانه	که مار از زنده دل ارد نهان
مگر باز سفید آمد فرداست	که گلزار شبنم ز رخ سیه دست	مگر با بخت اینجا گذر کرد	که چندین خورشید در ما اثر کرد
مگر شیرین نعل افتاد نشسته	که از هر گوشه شیرین و زرخسته	مگر کابل شمع تو بر افروخت	که چون پروانه بار بار بال پر خست
چو در دام آمد آن آهو گلشن	که بر صیاد و خود کرد این غنای	بدر شواری توان رفتن ز دام	که بود آنگاه توست آنزان را
بگواهی لب آن رشک پریرا	که باز آرد با نیکبختی را	ترا بسیار خصلت جز بگوئی	بگویم راست در دست گویی
منم چون خوشه گندم در دوده	مرا چو دوده و گندم نموده	ببین که توست خسته نمودم	تو اضع بین که چون رام تو نمودم
ندارم نیم دل در باد شایر	دلیکن دل پیدا نموده سپهر	لکه که بخت گشته است محرم	که بخت بد لکزد بر فرو ختم
دل خون گریه از غم چون گریه	که این بیدل ز غم خون گریه	ختم ترسد ز بخت جان ترسد	که این کافران بخت ترسد
چو بیه زلف تو بیدل بودم	دل خود را زلف یار بستم	بجلوت بالبت دارم شمار	و ز نیم کردی ترغیت کاسه
چه فرامی که بزم بدین کار	گرت بار بستی تا بر بندم این کار	گرم خواهی بجلوت بار دادن	بجای گل چه باید خار دادن
از آن حلقه که خبر هم نیاید	بره ز اینجا و بدان که نیاید	چند باشد که خیال آب نیاید	بغارت برد که بخت ز کاسه
چو بر ز دیار بدینسان تو آمد	نیکباز از آن خوشتر داد	شکفته چون گل نوز و خوشتر داد	بنور و زاین غل زشتا با خاک
گفتار در سر و گفتن نیکباز زبان			
شیرین فریاد			
نیم چشم بیدار تو روشن	چراغ چشم را ز خنده باغ	چو می خورد که رویت نوبهار	از آن میخورد که آن می ز کار
خیال لب پیشو خواب و خورم	کسی با جان جوانی و بنواز	تو نیز از ایند بر دست یاب	از عشق خود دل خود دست یاب
تو خوشدل باغ مشک بزم	که باشد خوشترین بخشنین	کسی آینه بر کف چه گیرد	که هر دم نقش و کس بر پرده
در چشم و چشم را چهره	که نماید بجز تو صورت کس	اگر در آتش و در آب بنیم	همه آن مهر گیت تاب بنیم
بجالت چون جان نواز	که بی تو عمر شیرین چو زهر است	تو که بیدل گفتن دل داد	زهی رحمت که رحمت باورت داد

تو بر تریاک و من باز هر جان فدای کنون کا خدام ارسته دست ز نه هر ساعت بر سینه خاکی ز نه رفته کشیدم بر دست خشت ترا گردست بالاس پرستم چو دارم از مال خوش مجور خوشا و قیقه آید در برم تنگ شبه کز اصل می گونت شو مست ببود ادم عنان کار ساد تکیه چون این طایفه بر چنگ مرا در کویت ای شمع کوه اگر چون گوشت من میبری سر و لم را می پزاند شیرین مست تنه کو بار این دل بر تابد بسته کو شتم که دل بر دارم از تو بدان جان که چشم بجان فروخته خود را دم ز تو حلقه و نوید مدام پیش این چون ماه و مرغ بهر گز که بود پناه یا شست مرا خج بود روی تو دیدن چنین بان که لبم پر زنده کرشم	ترا این روز و آنکه من این روز عزیزت هست لیکن پایه بست فرق و میرسد بنواز باست که خسته روی مردم را کند بکلم زبردست زیر دستم را با کن تا ترسیده نیم از دور منه نا بزم دهی بر ناله چنگ بخشیم قیامت بر یک برست تو دانی که کشته در می نوازی سه شایه بار بد برد آ آهنگ گفتار در سر و گفتن بار بار زبان خسرو فریاد	نگاهان مردم که چون سوزی پذیرم بس این باران در از از گشتن حدیث به زبانی بر زبان آر و گزیده من گیم که حصن پولاد مشو در خون چون من زبردست بوی را به یاد داشت میگذازم بیا ز من من بر زلفت بگیرم موزن پس پس ز من من وقت پیشیت کشته دانه گنده باشم آواز خنجرین غدر خواجهان چو در خدمت نباشد شخص شو نه توان دل ز کارت برگزین بدان چشم سیاه که بوی کارست جدا گشتم ز تو ز خور و تنها چو در ملک جلال تازه شد را پس از عمر که کردم دیده جایت تو کس بر فروزا خسرده را خلا دین آن شد که از چشم نواز	در آن سستی تو باشه و سنگیرم جو اندوی نباشد با گشتن میان در بسته را در میان آر چراغی را برون آرم بدین باد چه نقصان کعبه را از دست پرست بدین امید رویه میهارم چو شمع صبحدم پیشیت بگیرم نذارم پیش زین تاب فرقت ازان بهتر که مقبوضه زنده باشم روان کرد این غزل از دست پان فلک دانه پر آگنده است گوشت پایه خود و دان ای که بدین همه صاحب دانه از پیشیت نیست نیاید دل که از خدمت شود و نه از دل نیز بارت بر گزین کز آهوس تو چشمم را غبارست چو باهی که جبرامس اندر بار عنایت را نشان تازه فرست کم از یک شب که بوسم نکایت جوسته زنده کرد از مرده را چو از چشمم آید زنده گشته
--	---	---	--

خدا که کافیش کرده اوست	ز تن جان پدید آورده اوست	امیدم هست گر کوه دل افروز	بروز آید بشنم راهم کی روزه
چو شیرین دست بردار بدو	ز دست عشق خود را کار بدو	ناله بر کشید از سینه تنگ	بچنگ داد کاین در ساز تنگ
بزن را به که شب به راه کرد	مگر کین و او که کوتاه کرد	نیکساز تر نعم جادو سه شنبه	پیش انگین غزل در آهوی خست
بسا ای یار یاران بسوز	گفتار و سرود گفتن نیکساز زبان شیرین فرماید		
گره کشایه با ما بستگه چند			
زیاری حکم کن تا شهر ای			
بروزی چند ما این گشت رفته	بدین سخته چه باید کرد سخته	بسا تا به که ماند از تیرگان سرد	بسا سبکها که سبکبان کرد و سنگ
نوش آن باشد که شنبه بشنم	امان باشد که فردا باز کو ششم	چو بر فردا نماند امید و اره	بنیاد کردن امشب سار گار
جهان بسیار باز بهانمود است	جهان داد به جهان چه سود است	بهار داری از کوه بر نور افروز	که هر روز بخونخواهد بود نور
گل که را بنمود آدینه زانو	چو بهنگام خزان آید بر دبار	گل آن بهتر کرد گل آب خیزد	گلابی که گذار دگل بریزد
دران حضرت که نام رسالت	چو من کن حساب رد می ست	لب دریا و آنکه قطره آب	رخ خورشید و آنکه گرم شب تاب
چو باز از تو هست از نیکوی تر	کساد می را چو من وفق بر انگیز	بوز کالای کاسد تا تو آتس	بکار آید ترا زو سه چه دل
در سینه گره دار و کار و با	شکسته لبسته نیز آید بکار	اگر چه زربوزن فرون عیان	قوا خنده زیر باهم در شمار
نهاده ز ششم حلقه در گوش	بدین هم خریدی باز فروش	تمنای من از عرو جو اسن	وصال تست انگله ننگه
چو با برفت با من در بر تو	چه باید مرد بار سه در بر تو	بپیشانی ز تو زنی سست کوش	برایم زمین اگر زین پیش کوش
مستم در پاچه شفت ز قندار و	بزم غمت خوزه و تنها شد	من آن سایم که در بالا و زیر	ز پایت سرنگر دانم بشمشیر
نگردم از تو نه به سرنگرم	ز تو نادر نگردم بر نگردم	هر شمشیر که تا اکنون نمودم	چو من مطربان بر پرده بودم
کنون در پرده خوان خوانم	چو برق از دیده بیرون خوانم	چرخ از دیده چند ان نور پوش	که دیگ روغن آتش بخوش
سخن تا چرخ گویم با خیالت	برون را هم خیمت با خیالت	بجای تو تیار گود ستانم	گلکه بوسه گل و روت ستانم
بپشتانم ترا من بخورم ناب	که من بر مست خوش باشم تو	سوز لعلت بگیسو باز بندم	گلکه گرم رخسارت گل خندانم
دعا بخوان تا بچایم ایام	که خبر آید به پیرانیت را	چنان بر نقش دل ارم گنیت	که از دستم ندانم آفتاب

چو بخت باز شب پنهان کند را نشینم در بر تو خرم و شاد نهادم باره به پیر و زیم گردان بصد فریاد گفت ای بار بیدان باستادی نواسته بر دگر کار بنیشتای صنم بر عذر خواهی گراز حکم تو روزی سر کشیدی پیشانیم زهر بادیکه خوردم گر فتم هر چه من کردم گناه سکم در سگ تبریز پنهان چلویم اگر محروم شد گوش از سلامت نداری دل که آئے در گناه کنم در خانه کجیم جایت ز تو بد روزیم خواند گویم اگر تو را صیغه کن دل خواب است تو بر من تا تو لاله نازم سنا تو گر سازی و گرنه من بر نه دگر جان میدهم در مهر بانه سبب آن شد که در لب نوش دارم تو چون فرهاد را کشته به تیار چو بر ز بار بد در چنگ و داس	من اندر پرده چون بخت شوم دعا گویم تو باشم از غم آزاد چنین به روزی روزیم گردان قوی کن جانم در کالبدان کز چنگ تلکسانند نکونسا نه آخر آب چشمم عذر خواهی گرت جان از میان جان نگویم ز با نرا تازه میدارم بنامت و گرداری من این طالع بدارم بدیگر چشمم رویم خاک پایست مرا این بس که من بر ذرا ویم رضا و دستان عین صواب است که تا جانم بر آید میکشتم ناز که سوزم در غمت تا میتوانم ترا باید که باشد زندگانی بگفتن مرد را بهوش داس مرا زین بهتر که تیار میدار بدین بخت که من گفتم سرو داس	گراز و شتم چنین کار بسته بر آید زیر دانی دولت تو هم شاد چو خسرو گوش کرد این چالاک تلکسان چون شاه آتش بر خیزد ز ترکیب ملک بردان خلل را قلم در حرف کش پیاپی را نصیب من ز تو در بایست گر فتم دل به وقت کن کنم خندان ازین پس هر زیارت بنمادم درین تپ گریه بر ارم فدایم نهاله ز غمت تا نکم ای جان مرا اگر روز و روزگارت بر باد منم عاشق مرا نم سازگار است مرا اگر نیست دیدار تو روزی اگر من بخورم زان نکونسا خلافت آنکه فراد و فرقتا تو دایم مان که صحبت و دان ول شیرین زان چو بر افتد	زهر خاریم گراز بسته بر آید مگر باشم بدیدار تو فیروز ز حالت کرد حال جامه چاک سستای بار بد آید بر و خیزد بزریر افکن و گرفت این غزل را که صد عذر آورد در هر کتاب سبب زهر شپشایست چشیدم کز خارم هر چه میکم کردم شفیع آرم تو بوی خواهم بر سلام بود و آن هم بار بسته و فاد دل ندارم حق کنم خندان بخ از خاک مرا نیست بنمادم گرم بر سر ندارم زان بانه نگوی من که این خاکم ای جان ترا هر روز روز و روز باد تو مستحق تر با منم چو کار است تو باقی باش در عالم فروز تو بر خور در بارش از خور بفسر که که فانی جان را من را تم و گزینا از ان که چون و غن چراغ عقل است
--	---	--	--

گفتار در سرو و گفتن بار بد
از زبان خسرو

چنان فریاد کرد آن سحر آزاد در آن پرده که شیرین باغی ساز ازین سوره ترانه برکشیده لک فرمود تا شاپو رها کند و ساه در زمان شاپو رها کرد بس آنکه گفت که آن از دل حکایت برگرفته شاه و شاه پسر پس پیکر برون اندر خراگاه چو عیاران بر مست از سر ز شادی سلفش بفرق خود چو کار از پاسبان برتر آمد فلک جیران شده کان گلزار زیر آنکه خود را تا کمر او چو شمشیر دانست کان بزم بزرگان جهان با جمع ساز یک شب شادان با هم نشین گفت ای پادشاه این همه در آید لبش چو می قهر در دست کرده دل از مستی جهان غم زاید کشش بمان ز غمت که شاد چو آمد در کف خمر دل دوست	کران فریاد شاه آمد بفریاد هم آهنگیش کردی شاد و آزاد وز آن سوشاه پیر این پیر بجز خسرو سراسر کرد خاسل گر نقش دست و گنجا جانگد چو شاهنشاه شنید آواز شیرین چو شش کوه بکوه را ز گوید چو زنیان دو عاشق که بر خفا بدان آواز خراگاه از جوش اگر چه کار خسرو میشد از دست	چو شاهنشاه شنید آواز شیرین چو شش کوه بکوه را ز گوید چو زنیان دو عاشق که بر خفا بدان آواز خراگاه از جوش اگر چه کار خسرو میشد از دست	تسلیم کرد و شد دسان شیرین بدو که آن حکایت باز گوید صلوات مطربان از راه برکشید سوسه خراگاه شدی صبر پیش چو خود را دستگیری دید چو آواز از تن رازش برآمد جهان دیدند یکسر نور در نور چنان که ز زیر ابرو برآمد سرا را بر زیر پاسبان خود دید لک فاش سیکه ده بانگ کرد ترش روی بشیرین در شر کرد که گرم شد گرفته هست نقد نه خال خال خال بر رخ ماه که سیه کابین یارم سواد که از دست آن زمان آید بجسته بر کشاد آناه پرور سماع مطربان را خواباده که مه مطرب بود خورشید ساق زلزلت کرده شهر را فراموش نکردند از فاز نه از خوار پرنده را بر دین برآمد
گفتار دیر و ن آدن شیرین از خیمه پیش خسرو			
بپایه شاد افغانان بپایه که شاد تا ج بر سر نه بر پایه تساوی دین بوسی بر آمد چو شاد و چو شاد بادل شاد بنام نیک پروردان انوار برو رحمت نیار دیر پیوند بکاین که روش گون فراز بر خیمه یکدگر عالم به منبسم سیر زلفش بر قاصد در آمد بپه بر ساقیانرا مست کرده که اسباب غرضها در و رانده چو مقناطیس کاهن بار باید بر آن آمد ز شادی گل بوست	چو شمشیر معشوق را مو لاف خود دید هر آن خدمت که یارش سادیک از آن آتش کرد خاطر نذر کرد نهان گوش خضر افت شاد کنون ترسد که طلاق شادی بپه سوگند خورد و عهد بست و باید که در جام بریزد چو عهد شاه را بشنید شیرین خروش زیر دیم را تا به اوده ز شادی چون تواند ماند باقی دماغ از چاشنی بایه شکر نوش و لیکن بوجیت زینهار سه دل خود را چو شمع از دیه پا بون	چو شمشیر معشوق را مو لاف خود دید هر آن خدمت که یارش سادیک از آن آتش کرد خاطر نذر کرد نهان گوش خضر افت شاد کنون ترسد که طلاق شادی بپه سوگند خورد و عهد بست و باید که در جام بریزد چو عهد شاه را بشنید شیرین خروش زیر دیم را تا به اوده ز شادی چون تواند ماند باقی دماغ از چاشنی بایه شکر نوش و لیکن بوجیت زینهار سه دل خود را چو شمع از دیه پا بون	چو شمشیر معشوق را مو لاف خود دید هر آن خدمت که یارش سادیک از آن آتش کرد خاطر نذر کرد نهان گوش خضر افت شاد کنون ترسد که طلاق شادی بپه سوگند خورد و عهد بست و باید که در جام بریزد چو عهد شاه را بشنید شیرین خروش زیر دیم را تا به اوده ز شادی چون تواند ماند باقی دماغ از چاشنی بایه شکر نوش و لیکن بوجیت زینهار سه دل خود را چو شمع از دیه پا بون

بهرگان دیده را بر ما بهید خوش	شکر و میوه خود و خود میوه خوش	شکر و میوه ز گرس بریزدش	شکر می بست منبل بیکندش
شکر مرغول جعدش باز کردی	ز شب بر راه مشکنا ساز کردی	شکر سوخته عشقش را گشت	شکر او در رخ چون بهشت
شکر از خرق مرش میگردش	غلامانه کلاهش بر نهاده	شکر اگر کسیوش بیدیدان	شکر از لعاش نهاده در دهان
شکر بر نارسمیش زدی دست	که میزدید چون سیاه پست	شکر گفتی تنم را جان توئی تو	شکر گفتی در دران توئی تو
شکر و تنیده از ساعد بر بودی	بیازد بندیش باز و نویدی	شکر خلیلش از پای گشت	شکر بجای طوق در گردن فکیدی
شکر او در فردان شمشیرش	در روز دیگر و در حال دل خویش	دلش در بندان کبیره و بلند	بشاید از می آنشب گشت
شکر او هر دو در شمشیر پرست	بشیرست ماند از شیر مست	صدیق شمشیر او در خویش راس	که تا بهر در شمشیر توئی لباس
زبانک بوسه بخوشتر از خوش	زمانه از غنچه کرده و اموش	دل زن چون بلبل سازد	هنوز این لاله و آن زار کرد
بفیهان هفت و ده ساز بودی	شکر و عشقش که در ناز بودی	بر در آهنگ عشرت داشتی	دسته بهار خوشی گشت داشتی
بشیرین وی قناعت با خفته	بهو کعبه تین انداختی	شب به ششم کار از دست	نرخ دیوانه شمشیر گشت
گفتار در رقت شیرین			
بقصر حشمت			
ملک فرمود تا هم در شب ماه	ز نقد سیم شد به چایان تنگ	ملک بر کرد ز زین باد باسته	نماند سیم گشتها نشاسته
نشیند تا به صبح بگفتش آمد	کرده راه دارالملک و پیش	بشهر آمد طرب را کار فرمود	بر آمد و در خورق نیامد
سپاهیان چون کوکب کمالش	جهانرا از ده که در گنج بهشت	در آمد و در رانجشده دارد	زین تا در بنار و بر نیار
چو رفت آن نقد سیم با در تنگ	نه به یار ان شود و یا مهیا	نه به مرد و نه به ستم با سیم	نه از ویرانه کن خواهر خرم
شهر نشسته کوچ کرده منزل خویش	که اندیشه و شواش آسان	بجویند از شب یار یکبارگ	بروشن خاطری که در مبارک
بقیض ابرسیالی در شش	مرج آفتاب از زمان ره ز	رسد بدان بر شکل گشتا	طرب را طالع میمون نهاده
نریر و ابر به تو تیر دریا	عروس صبح را به روز شربت	جهان سینه از قلع پاره کرد	عجز عالم از بسج راه کرد
شبه فرمود تا اختر شناسان	ایین فرستادن حشر و حجت شیرین		که راه را از شکاک آن آتش خرد

هزار اشتر شسته چشم چو آن کال	سراسر رخ موئی رود خنکال	هزار اسپ صبح گوش تمام	هزار زرین ستام و آهین هم
نوار شتر ستاره چشم شتر ناک	کرد و ران بود باز قمار شانگ	هزار از لعل بان ناز پستان	برنج هر یک چرخ بست پرستان
هزار از ماه ویران قصبه پیش	همه زرین کلاه و طاقه زرش	ز صندوق و خزینه چند خروا	چو مشک گنده از لولوی شو
ز مفر شها که پردیما و زرد بود	ز صند بگذر که با نصد بیشتر بود	رطاب و سان زرین صحرای کار	بهر طاق و در کبک بهاس
یکه ممدی زر تر کیب کرده	ز بهر خاص او ترتیب کرده	ز حایر بسیتون تا طاق کسر	جنیت ماروان با طوق پرست
همه روزه عرصه ترکا چن شد	عمارے بر عمارے ممد بر بند	زمین راعرض نیرنگ تانگ اوده	هوار از رنگ میرق رنگ اوده
شکر زینان عروسان کسره	قصه های شکرگون بیشتره	بگرد فرق هر سرو بلندے	عواقی دار بسته فرق بندے
ز پشت زرین بر اسپان اوده	ز گیسو کرده مشکین تازیانه	بگیسو در نهاده لولو زرد	زده بر لولو زرد لولو زرد
برین آیین برین و نق برین	چنین آرایش از چشم بر دور	یکایک در نشاط و ناز رفتند	با استقبال شیرین باز رفتند
بجایه قدق افشان بود	دراختان سکه چون قدق تر	بجایه طره گل ناز مشک	مرصع لولو تر از زر خشک
چو آمد همد شیرین در مداین	گفتار در آمدن شیرین از قصر خود		غنی شد و امنی که از خزاین
بهر کلمے که چون نوبهارے	بسوے مداین فرماید		شهر نشسته ریخت و پایش ترے
چنان کریم دم بران شام			درم زیزد منور از نیت نام
فرو آمد بدو است گاه بشید	چو در بوی حل تابنده خورشید	ملک فرمود خواندند موبدانرا	همان کارا گمان و بخود انرا
ز شیرین قصه باران سخن خواند	که هر کس جان شیرین بر کوفتند	که شیرین هم مبراهیمیت و هم	بهر مهرش که نواز م سر او را
زمن پاکستند این مهر با	که داند کرد از نسیان زندگان	اگر ادبغت سازم چکان	بدو گردن فرازم جان
مے آن بهتر که با گل بهام کرد	که هر دوی بخت آرام گیرد	چو بر گردن نباشد گاو را	بکاه آهین که داند سنگ را
همه گرد از جنبه بار گرفتند	بر آن شغل آفرینیا برگرفتند	گرفت انگاه خورشید شیرین	بر خود خواندند موبدانرا که نشین
سخن رانش بر آیین اوست	برسم موبدان کاسین اوست	چو مهرش بود مجلس خالصک دوا	در و ن پرده خاصش فرستد
سعادت چون گل پرد و خوا	گفتار در عقد بستن شیرین با خسرو		بیاراید پس انگه مهر خوا
نخست اقبال بر دوز کلا			چو وقت آید نه بر فرق شاه

زور یار برادر مرغزار	بکم مدت شود بر زبانه ها	چو شیرین گشت شیرین ز جلا	صفا داد و دشت را از و با
بخور کین عالم باد نوش دشت	بجز شیرین همه فروش دشت	بخلوت بر زبان نیک ناست	فرستادش چو شیاران پیما
که جام باد در باقی کن شیب	مرا هم باد هم ساقی کن شیب	مشو شیرین پرست ار می پسته	که توان کرد بر نقاد پسته
چو مسته مرد را بر سر زندود	کجا بشن خواجه تر خولیه مکدی	و گر چون بر وادش دوست باشد	یکم به مست بودم مست باشد
و گر بالاسر صد بگری زنده	به شیارای بد بگرش کشد	بسامه است که قفل خویش بکشان	به شیارای زرد زبان کرد فریا
نوش آمد این سخن شاه غم را	بگفت تا هست فرمان آن صم را	ولیکن بود روزیاده خور	بگفت خوار به نیستی است آن
نوبت به باریدن نیک است	بهین زهره را کرده زین تا	تکلیه با بارید گفتم از جاک	بزان کاس سال باوت نیک فریا
گویی گفته دیهانه نغمه رود	یده همامی که یاد این پیش رو	ملک بر باد شیرین تلخ باد	لبا لب کرده بر لب نهاد
بشادی هر زمان میخورد گشته	بدنسان از شب بگذشت پشته	چو آمد وقت آن کاسوه و شام	شود متوجع و من خوشین دام
چنان شد مست کردی خوشی	بجای غاشیش بدوش برود	چو شیرین شبستان آگهی افت	که مسته شاه را از خود خفت
بشیرین حال از شاه بنهفت	نهادش بهفته شیرین از خفت	طریقه کرد پیژن از طریق	نشانید کرد باستان حریف
بخور می بود مادر خوانده او	ز تسلی مادران داماده او	چه گویم چون کهن گریه بید	چون گریه کهن چون دیر
دوستان چون چیک آب فرو	از آن روز و زمین مابرف	تسلی چون فرمان از کرد پسته	برود و شسته چو کینت از پسته
دوین چون جوهر بکشت شیب	چو خنجر بر کین زهر بکشت	دوان و غش از این شام و شام	بگورنگ میماند از فرام
شکلیخ ابرویش بر لب نهاد	دانش را شکلیخ بر نهاد	نه بینی خرمی بر روی بخت	نه دندان بلکه زرنج شکست
شده زینده چشم استاده ماده	ز خوردن و دندان نهفته	بعده ز یورس بر تنش آمده	عروسانه فرستادش روی
بدان تا پیش را آزماید	که مراد از ابر فرقه و انامید	ز طرف پرده آید بر پیرون	چو یوزی کاید از خنجر پیرون
گران جاکه گفته جان نبوش	بداند آن که یک دندان نبوش	شده از مسته در آن حال جهان	که در چشم آسمانش رسیان
و یکایک این یار بودش چو شیار	که خوشتر از آن دو یکایک بهار	کمان برده آن را زده بر فلکند	هر آن دل کا هو سه فرید فلکند
چو صید افکنده شد گاه بنیر	وزان صید گر گاه و با بنیر	کلاخه دید بر جام نهاد	شده در مهر دایه از دانه
بدان گفت اینچه اندر است	خیال خواب سودا مستند	نه بس شیرین شد این	چو شیرین کردش و لی گشت

هسته چون نول شسته و پخته بود	کمان افتادگان با در زدن بود	در آورد از سرستی برود	قناد از جاجو شسته شسته
بصد جبهه و با بر داشتند او	که مردم جان مادر چاره ساز	چو شیرین با گیسو دوزخ انداخته	بفریادش رسیدن مصلحت دیر
برون آمد و طریقه هفت پرده	بنام ایزد در سینه هر هفت کرد	چگونه چو شکر شکر که نام	طیروز چه که او هم تمام است
چو سر که بود در دهنش نوش	چو ماهی که بود دانه قهوه پیش	سه و خورشید با خورشید پیش	گل از صد بهار ملکوت پیش
سینه که در پرستیدن حلاش	بهشت نقد با دی آن چاش	بهشتی یک کس از جان شسته	دسته نام طبع برنج نوشته
همان افروز دین یی پیر	بخور منهای گل و خردار با قند	بهالست از چون گنجینه	سرو از کنار او شمع دانه
خیال و دهنه ز روین مشرق	چنان رفتن کینه یی را	ز خاشاک چشم بد خواب فرو	ز دیده نقش او بر آب رفته
ز گرمی آری ان مشک چنان	تراز دگاه ز زمین و گنگ	لبه دندان از نور آفریده	لبش دندان و دندان لب گیر
ز گوشه گردنش او خروشان	که رحمت پر چنان او خروشان	رنگ از باغ سبک نشسته	دانه از لاله دهنم میخیزد
نیمش در رها هم سنگان بود	تراز و دگر زلفش همان بود	عقیق سیم گمشناس	که ناب حرف او گشت گشت
کشیده کرد و مشکین کند	چراغ بسته بر دو سپیده	بنای قلبی ترکستان یه	به بوسه دخل خورستان خرید
بچه چون تازه گل های لایز	گلایه از شرم آن گلها عرق یز	تنه چون شیر با شکر سرشته	طایر شیرین برابر شیر شسته
سپید و نرم چون قلم بر شسته	کشیده چون قلم قلم ده شسته	ز تری خواست اندیشه بکشد	ز بازی زلف او نقش بر لب
کشاده طاق ابرو تا سر شسته	کشیده طوق غنچه با نگو شسته	کرشمه کردنی بر دل نهان	ساز آلوده چشم کاروانیان
ز خاطر با چو باد گرمی برد	ز دله چون مفتح در تو برد	گل دگر که این گل چو نگر	بر دانه دانه لیس الله اکبر
ملک چون جلوه دلخواه نمود	توسعه دیو دیده ماه نمود	ز او ز آفتاب او دل فروز	شب تاریک شد مانند روز
چو دیوانه ز ماه نو بر آشفته	در آن مستی روان شسته	سحر چون عادت گشت بکار	بیا لیل دید سر و یاسمین یار
عروسی پذیریم ای جان دروست	توسعه گرم جان دروست	بند تلخ گشته سازگار	شده به بوسه شیرین خمار
نداده برداشش ساغر گل	شکفته در کنارش خمر گل	دو مشکین طوق حلقه قاره	دو سیمین مار بریش نهاد
شده اقیانای بنفشه و مناجات	شکر گیندت فی التاجیه انات	چو ابر از پیشش ماه بهر خات	شکلیب شاه تیز راه بر خات
خرد باروی جانان شکلیب	شرب چندیان مانی فریب	خورستان دانه خورشید شرب	طیروز دهر بود قند نجیب

زخو شیر زان صیغی بود و دایه	ز صیغی زان مبارک تو میدید	شده از اول بگل چیدنی آمد	چو گل زان گل خنده بدین آمد
پس آنکه عشق را آواره دارد	صلای میوه های تازه دارد	که از سیب سخن بر نقل ساریش	سکه بانار و تر گس و بارش
سکه باز سپید آمد فردا دست	تدو باغ را بر سینه بست	سکه از پس نشاط انگیز پرواز	کجو تر چهر شد بر سینه باز
گوزن باده میکوشید با شیر	بر دهم شیر ز شد عاقبت چیر	حصار می یافت چون قفل بود	چو آب زندگانی مهر بر سر
نه بانگ نای مظلومان شنیده	نه دست ظالمان بر ورسیده	شکری کرد تا خازن خبر داشت	بیاقوت از عقیدهش مهر داشت
مردون بر دزدان پرورد دود	بر آزدان گل سبک گردا گرد	بایراقی عقیق آورد و جیش	شده پرواز بر این پشت جیش
خندنگاه غمزه با پیکان چغنی	بپیکان لعل پیکان سبکی	گر شد خسرو بود و شب سیاه	که در آب بیات افکند ماه
چو تخت میل شده شد تخته عاج	حساب عشق فتنه از تخت از عاج	بضر و دستی برد و دست میزد	دیر اند سکه و رشقت میزد
طبرزد بانباتش ساز میکرد	ز عنائش شکر با باز میکرد	گنجم در نشانه تیر می شد	از لب بایستخوان و شیر می شد
چگیده آب گل در سگوان جام	شکر بگداخته در مغز بادام	شده به شیر میانه بر میانه	رسیده زان میان سگوان جام
اصدق بر شاخ مرجان مدهد	بسیکجا آب و آتش عهد بسته	ز رنگ آمیزی آن آتش و آب	شسته آن گشته شسته شسته
شبان روزی بزرگ خواب غفله	مردان بایاقوت سفینه	شبان روزی و گر خفته در هوش	بنفشه در بنور تر کس در آغوش
بسیکجا هر دو چون طاقوس خفته	که الحی خوش بود طاقوس خفته	ز نویشان خواجگان سیر زلف	خدا را آفرین از سر زلف
باب اندام را تادیت کردند	نیایش خانه را تزیین کردند	ز دست خا صندگان پرده شاه	نشان رنگ عروسی تاب سیماه
همیلا و سمن بر گد و همایون	ز خاد و شته را کرده گلگون	همیلا و سمن آن بنان مار پرو	که شیرین با یکایک عیش مار
ملک روزی بختگاه نهشته	نشاندها لبها از نیز بر نهشته	بر رسم ارشی و خورده شان کرد	ز گوشت و زرز و زرشان کرد
همایون را بنام پور کزین داد	طبرزد و خور و پادشاه این داد	سمن بگل از بر آب بار نهشته	همیلا را نکیسایار خود نهشته
پس آنکه او با تشریف نشین	همه مرز همین بانو نشین	چو آمد دولت شاه پور و کار	در آن کشور عمارت کرد بسیار
وزرا و تا که صحنش نور دارد	بنام کونیند از شاه پور دارد	ملک کار از آن پس نمی بود	چو دولت بانبر از این پس بود
جوانی و مراد پادشاه	ازین بهتر نگویید خواه	بنودی روزی و شب باده و ز	همان از خور و باده کوید و
همان خور و شب خوش شکر است	غم کار جهان خور و شکر است	بخوش طبعی جهان امید میخورد	همان عیش و خندین سال میخورد

پیشانی لیکن چون بیدار اول شد	از آنجا که مرده کارها نعل شد	چو موش دید بان عارض نعل شد	جوانی را ز دیده موی بر کند
ز سست نام او ای امید است	درین کاران مگر موی سفید است	چو در کوکبیه آمد سفید است	پدید آمد نشان نا امید است
سگبازی که آموکیر کرد	بگیرد آغوش چون بگریزد	بنفشه زلف را چندان بگریزد	که باشد یمن چشم خواب
کمان ترک چون در افتد ز تیر	دفعی باشد کس باطل بر سیر	شب چندان توان دیدن سیر	که بر ناید فروغ صبح گسیر
چو باشد تندرسته و جوان	سلامت چون ندارد ز کافران	چو بیماری و پیری راه گیرد	چو سنگین دل چرخ کو غیرد
هواست باغ چندان بود گرم	که سبزی بر سفیدی را بدارم	چو سبزه بر فشانند برون کافور	ز باد سرد گرد و باغ رنجور
چو گندم را سفید داد سنگش	شده تلخ از بود سالی در تلش	چو گاو در شوی کرد و جانم	خوردند و افروخته مقروض نام
بخار دیگ چون کف بر آرد	همه مطبخ بخاکستر بر آرد	سیاهی مطبخ را گویند لیش	که داری آسیای چرخ پیش
اگر دشت بامشک و عنبر	شود زین آسیا کافور یک	بر آنکس کاسیا گوی فشانند	نماند گرو چون خود را فشانند
کسی کافور و زین آسیا گد	بهد در با نشاید غسل آن گد	چو آنی چیست دانی ست بر	وزان سودا آنگاه میسر
چو پیری بر ولایت گشت واک	برون کرد از سرین سودا کاک	چو آنی گفت پیری را چه تیر	که یار از زمین گریزد چون تیر
چو ابلش داد پیر نیرنگتار	که در پیری تو خود بگریزی یا	بر آن سر کاسمان سیاه تیر	چو سیاه از بیت سیاه گریزد
بود و همه عمر مرده است	که در درین همه یابد تاس	چو مراد و تیر باشد جا گیر	چو مردم پیر شد دولت شپور
سینه موی جوان را غم نیاورد	که در چشم سیاهان غم نیاورد	غم از رنگی بگرداند علم را	ندانم هیچ رنگی نام غم را
سیاه تو تیر چشم را گشت	که قریش رویه هند و گشت	خسبای سر که پیری بر سر آمد	سیاه صبحگاه از شب بر آمد
ز قفسه بنگار گشت گفن پرش	پیشور از پند پیر و دوی گوش	چو خسرو در بنفشه یاسمن فیت	ز پیری در جوانی یاسمن فیت
اگر چه نیک عهدی پیشه میکرد	چنانچه عهد بود اندیشه میکرد	که بر تخت زرین زردیخت	گهی شد زین چون تخت نیک
گهی میکرد چنگ بار بگوش	سکه میگشت شیرین بهم گوش	چو تخت بار بد شیرین بشد ز	شدند این چار ز هرگاه پر ز
از آن خواب گشته باوش	خرابی در دل آبادش آید	چو میزد است که خاک و آب	هر آنچه اباد شد گد و خراب
مهر تو نایب رسته نور گیرد	به بدرستی که در قضاوت گیرد	دخت میوه تا خام ست خیزد	چو گرد و خخته حلسه بر بریزد
بهر که باشد با خضر دل افروز	سخت گفتن شیرین با خسرو از عدل	سخت گفتن شیرین با خسرو از عدل	سخت داد و دوش میشد از عدل

زین بوسید شیرین کا خداوند جہان را کرده از نعمت آباد خدا بر کن زانکه ناکر در مکنی نذار دسودت انکه مانگ فریاد درخت کادول از پیونج کج خوار چو برگ باغ گیر دانا توانی چو سیله رختن خواهر با بنوه جهان سوزد بدست و جور سنا ز مثل خود جهان چن طلاق بیند ز خون جاک مظلومان نوشند تو اقباس برآورد دست ناگاه خرمنده شاهی هرود و ارک کس کوز بر ترکیب سازد بانی مال بدخواه تو باشد فروخوان قصه دارا همیشه بزرگ امید را نزد یک خود خوا بدو گفت ای بزرگ امید دان پریشان خاطر و شوریده رای بهم فکر اندر چند چیز است هران کراره خوشیم آگه داد چو فرمود بتوفیق است	ز ریش سحر و انش گوش بکینا خراش چون تان کردن بیزاد وعلی بد کند خلوت نشین که نفرین داده باشد ملک بر باد نشانید جز با تش کردنش بر است خبر پیشه دهر باد خزان بغزو کو به ابر از سر کرده ترا به کر رعیت را نواز جهان خود را باستحقاق بیند که این بیچارگان اهل شربت کند دست دراز خلق کوتاه سفیدی سیاهی هرود و ارک قیامت را کجا ترتیب سازد بخش تو شته بر راه تو باشد که با هر یک چو بازی کرد خوش که آنها نزد هر دانا عزیز است شوم زودتر از شانه نشسته شاد بگویم آنچه دادم که تو خواهی که آنها نزد هر دانا عزیز است شوم زودتر از شانه نشسته شاد بگویم آنچه دادم که تو خواهی	بسیه کو شیده در کار است چو آن گامی از کوشش خیزد زین پیر از نفسهای جوان بسا آئینه کا نذر دست شان چو دولت کو بر گرداند از راه چو دونا ز خاضران میز چرخ نگه بنگه گزند کشنیز بر خاک که من گشت چو باشد میر پیوند ز مغوری که در سرنماز گیرد ز چشم انگه نیروداد خواهان خلاق را چو نیکو خواه گردد نجات آخوت را کار گزاش ببین پیش از تو شاهی کی گردد درین پرده آهنگان چنان سازد چو خسرو دیدگان یار گراید	بسیه دیگر بکام دل بران لکه بر شیر خند تا بر نیرد ز تدبیر سحر که بر نشانه سیه گشت از نفیر داد خواهان همه کالسه بر موی کد شاد کشیدش پیش از ان دیده داغ رمد خود بوی کشنیز بر افلاک رعیت را نباشد هیچ در بند مراعات از رعیت باز گیرد خند سیلاب در ایوان شان با جماع خلایق شاه گردد درین منزل ز رفیق با نیروش زمان و ملک با خود چو پیوند که دانی پرده پوشیده را راز ز دانش جوید او را نیک است با امید بزرگش پیش نشاند هر از خود بزرگ امید گردان هم با فکر خود بر نیام نگشته است اسقام آن نهاد که لای از هر دولت برون کش بیاید کرد با من کشف این را
--	--	---	---

گفتار و رسوال کردن خسرو
از بزرگ امید

خبر ده کا ولین جنبش چه چیز است	که آن جنبش بردا ناعز است	جوابش داد ما باندگانیم	وز اول پرده بیرون اندگانیم
ز و پس ما بندگان باد در این	نخستین باندیدند جز نخستین	دگر باره به پرسیدش جهاندا	که در ارم زین قیاس اندیشید
نخستم در دل آید که چنان چیست	در و نش جانور بیرون او است	جوابش داد مرد نکسته پردا	که نکسته تا بدین دور کفید از
حسابه را کرین گنبد بروست	جز از این نداند کس که چون	هر آنچه آمد شدن زین گوئی ارد	دور و دور آویدن روگردارد
وزان صورت که چشم آشناست	بگستاخی سخن را ندان رویت	بلند دانی که را ز آهسته گویند	سخنهای فلک سر بسته گویند
فلک بر آدمی در بسته دارد	چو طوفان سخن سر بسته دارد	دگر ره گفت کا جرم کو کعب	بگو ما هر چه کردیم را کعب
شنیدیم که هر کو کعب چیست	جدگان نه زمین و آسمان نیست	جوابش داد کاین چشم شنیدیم	در بسته را برین قالب ندیدیم
چو و آیم کاین صورت چه هست	رسم نمود و کا نیغنه چیست	دگر ره گفت ما اینجا چرایم	کجا خوایم رفتن از کجایم
جوابش داد و از پرده این	نموده کشف رو بایر و میانه	که ره دوست زین منزل گزینیم	ندیده راه منزل چون نمایم
چو زین سرکشگان بی راهی	بدانی خود که چونی در کجائی	و گره گفت کاخی آما اسرار	چو در صفای و چون دریا گریار
عجب دلم ز یارانیکه خفتند	که خواب دیده را با کس گفتند	همه گفتند با ما در زمین آس	نگوید کس چنین فریم چنین آس
دگر ره گفت و آما نهانست	که نقد این جهانست آنجهان	نگویم این ترخم را بدین سانه	مخالفت باشد از برداری آوان
نفس در آتش آری دم بگیرد	و اگر آتش در آب آری نمیرد	دگر باره شد از بیدار بخشش	سوال زیر کانه کرد سختش
که گرجان را جهان چون کلبه خورد	چرا با ما کند در خواب ماورد	و گرجان ماند که قالبی جدا شد	بگو تا جان چندین کس کاشد
جوابش داد کین حکم سوال است	ولی جان بی جسد بدین محال است	نه از جان بی جسد پرسیدش	نسب پر کار جنبش دیدشاید
چو از پر کار تن بیکار گردد	فلک را جنبش پر کار گردد	دگر ره گفت اگر جان حال	ز نقش کالبد با هست باطل
چو می نیم خوابان چو می نیست	نگهدارنده این نقشها نیست	جوابش داد که چندین شهادت	خیال مرده را با تست عادت
چو گردد خواب را فکرت خردا	دران عادت شود فکرت پدید	دگر ره گفت بعد از زندگان	بیاد آرم حدیث این جهان
جوابش داد پیر دانش آموز	که بے روشن چراغ عالم فرو	توان نور یکدیش از صبح خاک	ولایت داشتی بر بام فلک
ز تو گریز پرسید آن نشانه	نیاردی هیچ حرفی یاد از آنها	چو در بگنجدی زین سخت آباد	از ان ترسم که آن هم نادانم
کس که یو دنا رو قهر و دش	تواند کرد مشب را خراموش	دگر باره گفت ای فرخ استا	تفکر چیست اندر آدینه را

چو آب پذیرش داد چون در	که چون پرسید کار حال تفکر	تفکر با تضرع حلاص چایست	تفکر در عطیات اسکن
نموداری نمودش کاسمیت	نرسیده و هوای خنجر برست	زمین آخرین بطنی آدمی بود	طبیعی در سیکه نکته نهفته است
جوانش داد به تر پیر پرست	بهران جان و جان آفرینش	کم و بیهار نه کار و تپاست	از بسیار روز کم گذر که خام
مها نرا اولین بطنی زمین بود	رسیده ناز قضا بر خشم سار	بجو و سوسیر هر دو درند	سیک که خنجر در کاین جان گیر
جوانش داد کاسی بار کینش	نشانید گفت الا از شنیده	که از تن چون و جان برود	سیک گفته بدان ماند که خوب
بیا شام بخور دیگر خواست	ندارد سوش آن کوشیدن	که برگردد کشت گیتی خداوند	چو از خواب اندر آید تابیده
دو ز میر که خوانده ام کاندو پاک	وز افتادون حضرت عید اویش	هم او هم گنگره پر تاب گردد	از و شخصه فردا فکد ان شنگ
چو بهر حد عدالت ره نبردند	در آو خیز و شبان با تو به مکار	شبانرا کرد باید خرقه باز	شکانه گرچه بخش را کشته است
جوانش داد که راه ندیده	پرو و یوانگه و ریافته راه	گر نیرد مرد از و چون هوا شیر	سوم مو به چنان زود است
درین مشکل فرو ماندند کینند	زمرین بازیچه و راقده شد	بنام حرم نه گویند آنچه بنمید	کشد گرگ از سیکه سوتا ناز
سبک کوشد که بیرون آورد در	نسبت دریای بادی نامحسبیت	چو شیریند میگفتند میهات	چهارم مرد و مو به گفت کاین را
دوم مو به بقصری کرد مانند		اگر شیرین کاشان این اند	نه بتوان خاطر از خوشتر بود
زمانه دست و بارش کنیز		که شخصی در عربی کندی	درین اندیشه خفته قصه را نند
هم آخر کار چون بقیاب گردد			زمرده بهر کس افسانه را نند
بیاید که سفند گرگ خوشخوار			سخن چون به معصومان حلیت
چو گرگ از خون بود چاره سار			جوانش داد کاین مرد لک
عروس در کنارش خوچین ماه			
هم آخر چون شود دیوانگی چیر			
چو میخیزند میگفتند میهات			
اگر شیرین کاشان این اند			
که شخصی در عربی کندی			

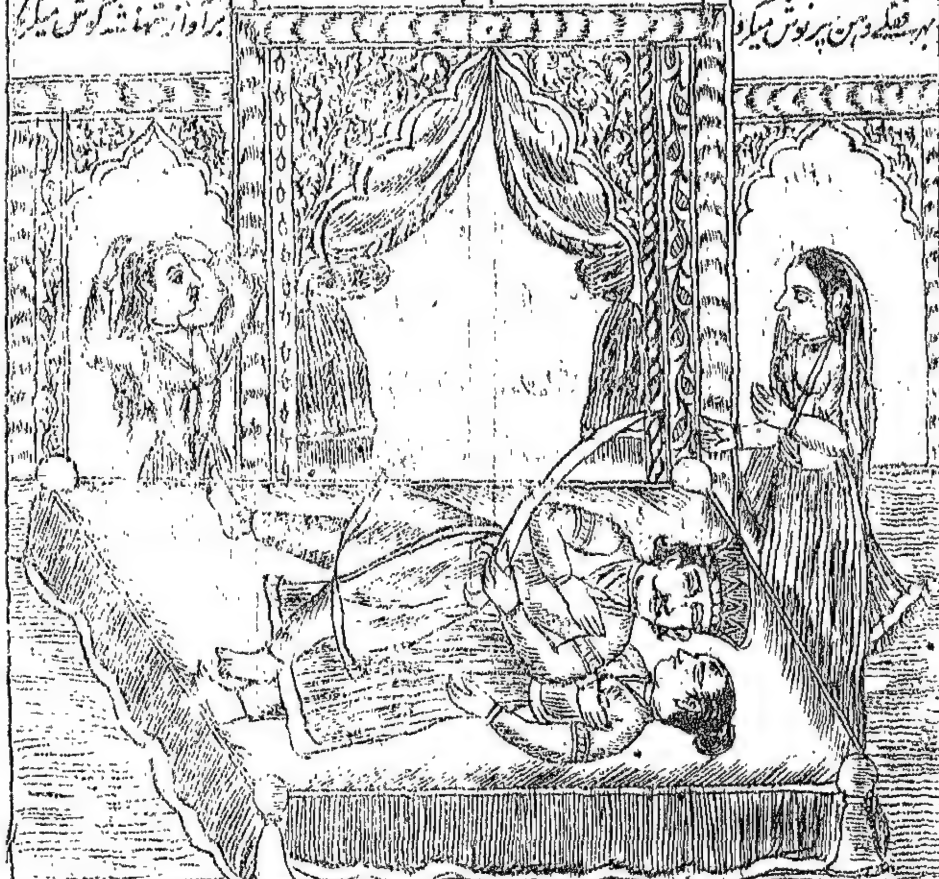
بگنبد کشید این قوم ناور کند بالا این نه پرده بردار خوشید از نسیب ندام پرور اگر بر روی گزینک روزیت خویش گفت کای پر گمان کلیه ی کین زنجیری درین بند بزرگ امید چون گل گشت گفت خستین گفت که خود پر خندش هوا بشکن که دیار سے نیاید مکن تا در غمت ناید دراز همان پلداش نیی قوت نیرنگ بجو گشتن تو این کمان دست بچاره کین توانی خست از اسد زنا با طمان همان بنی گم نپند چه بردنا کشتای حیل را دور چو نقش حیل بر چادر نشاند ز بیماری بدانای دهر تن مکن شوخی و قادیاری آرد مشو مغرور چون گرگ کمان گم میدان آخورده بنی خصم از خور کسی که کین گم باشد نقش پیر	برون از گنبد ستاد از این نیم زان چه چون پیمین این چو اندام کباب از آتش تیز ز نیک به گذران کار روریت نمیده چون قوی چشم زان گفتار و در پند پر سید و گفتن او چهل قصه با چیل نکته از کلیله و دمنه که از بوزینه بخاری نیاید چو زاید مسکله و خرده با که ماهی اوردید از جنگ خرنج چنان کان پیر تا وقت شست چنان کان خنجر از بوج دیه که دید آن زیاده رخ از کسی چند چو غول مار کش در سکنی سر بدان نقاش چادر سوزان چو زان بیگانه در آن آشنان چو موش در دم برداغ و بی سول که ناکه خنجر بر دل میزند تیر ز پیلان مین که ترکوش آچین نه دروغ کسی بر گوشت خندش	نه از انجم گویند چرخ اعلاش مکن باز سه شهاب وین تاسه و لے چون بخت پیروز نبودش چو شیرین بدکان پیرینه استاد چو بر خسرو کشتاد گنج کانه گفتار و در پند پر سید و گفتن او چهل قصه با چیل نکته از کلیله و دمنه بیلین آن تو خور ازین را مخو را ز خانه کس هیچ زنا را بخواری کین بن بندیدوش شغال که گرداغ این ساز کرد بسا سرکر زبان زیر زمین رفت بجیلت مال بدوم خود نتوان حیل بگذارد و شنو از چیل ساز زداناق سلامت بهر کرد بدانای توانی رست از ایام میر جو گشت کس به بیداد ر با کن حرص کین جال حروم ز حرص زرق باید که بخت ز فتنه و روان که دور و دور	که این نقش اند و سار که که دین حق ست با دین تاسه صلح احمدی رو بر نبودش در گنج سخن بر شاه بکشد نصیب ده مرا نیز از توان خود خوان از کلیله و دمنه چهل قصه با چیل نکته و گفت چو کا و شتر زان شیر خاوش کزان طبل بریده خور و بام که یاقوان کند کان مرغ با مار که با شیر زیان چون در گشت که از شصت شتر سراز کرد بطانرا با کشف فصله خنجر چو باز رکان دانا مال ندان که موش آهین خور و کدک بران هلاج اندوست نادان و گور چو آن مرغ گارین و از داس که موش از زاهد از جو میزد نسازد با خرد چون مرغ باوم ز رویه بر رویه چون کین چنان که نیم فتنه زن را شو
---	---	--	---

چو بخار یک لوح از زان بخت	چو بای چشم دل از تخته بر خست	چنان که بود و دان ای پیرام	را چون پیرانه جان نیامد
کزین غفلت دل خنجر زرد	چو خنجر غافل بنیاد شد برین راه	چنان که کن موش نسل آدمی زاد	اگر سر نیست باید بشوید
چو آن طوطی نقدان بر دوش	سایه فیضه ای که در دیش	که راستو این را بیکه کشت	پروانه غدر آن را به کشت
چو مرغ قبره زین قفسه پند	بر روی و تا غفره درین پند	چو موش آن گریه را از و پند	به شکاری آن رخ درازین غار
کز آن بلیچک کشت بر آن شیر خور	چو خنجر آری کون چنگال را تیز	چو آن را به شغال از چنگال آید	بصدق برین تخته شد ز شمشیر
به نیکی بر جهان شلج از آن راه	تو نیکی کن مری از تخته خوار	چنان که آن ترک بر باد داده شد	مزن به پیش منی بر کشت
دل منور و صبا کشته بر از گنج	چو بر کشت این سخن بر خنجر	ز بار زگان بچه تا شاهزاده	بقدر مرده شد روزی نهاده
ز شمع آتش پرستیدن را زود	دل را ز روشنی شمع بر افروز	سر لای عدل را تو کردنیاد	پیشمان شد ز بد عتبه و جیاد
چو صندل و انگشت گوش چیم			من خاکی کزین خراب چیم
در آتش خانه خاطر شکسته			نیار از خاطر آتش پرستی
چو گویم چون کسم دامن گیر			بسیار دارم سخن کاغذ پیر
با صطرلاب حکمت آرد به گل			منم دانسته و به کار عالم
بکشم که گوشت آری بر تو روشن			که بر سیدار من اسرار فلک و
بسیطه چون در درگاه شد پیر			از آن نقد که خطش مختلف بود
که ابعاد تلاش کرده ام			سر خط چون کرد بر مرکب پیر
بیکه تکه بید و دزدان بهر			توان دانست عالم را به پیر
شک باشد حصار آفرینش			خدا نیست آنکه حد ظاهر و باطن
فلک چه بود بدین و کیهانش			بدان خود را که از او معانی
گو تا از کجاست و انعام			تو آن نوی که بر خشت شمع
چو شیرین برگ شیر و بنفش			چو خسرو تخته حکمت در آموخت
سزاوار غم گل به نهم زار			خری خرطیج به غم ز پر زنگار
چو بای چشم دل از تخته بر خست	چو خنجر غافل بنیاد شد برین راه	چنان که کن موش نسل آدمی زاد	چنان که بود و دان ای پیرام
سایه فیضه ای که در دیش	بر روی و تا غفره درین پند	که راستو این را بیکه کشت	چو موش آن گریه را از و پند
چو خنجر آری کون چنگال را تیز	تو نیکی کن مری از تخته خوار	چو بر کشت این سخن بر خنجر	دل را ز روشنی شمع بر افروز
چو صندل و انگشت گوش چیم			
در آتش خانه خاطر شکسته			
چو گویم چون کسم دامن گیر			
با صطرلاب حکمت آرد به گل			
بکشم که گوشت آری بر تو روشن			
بسیطه چون در درگاه شد پیر			
که ابعاد تلاش کرده ام			
بیکه تکه بید و دزدان بهر			
شک باشد حصار آفرینش			
فلک چه بود بدین و کیهانش			
گو تا از کجاست و انعام			
چو شیرین برگ شیر و بنفش			
سزاوار غم گل به نهم زار			

از دلفریز گرفته هرگز دهنه نهانرا از دود و جوش رنگ بود چو شیرین را سحر است بود سگفت سر شاه از دود و دود میبود ازین نافخ اختر همه هر اسم ازین باخوش نیا خیر صفت سحر تاج از سر شاهان بر بود نه بافرش همه نیمه بیا رنگ بچشمه بیند آن دیوان بری را نه هر زن آن بود هر زاده فرزند بزرگدگید گفت او پیش شاه انشاید همه فرزند کردن و خنوت از آن آمد لک خود خدا را در چو در پیرایش افتد چو آن در دوش نینسا پا بر آید نسا از دواخلان هم نشسته نوشا نوش می کش میزد بران نگذشت آخر به کردش در آن تنه جهان بر دشت او نشاند آناه را گفتا خدیش چو کوه از زلزله گردد بدویم	نه بر طالع نه دوا است شکو جهاننا را از دود رنگ بود که شیرین کا شک بودی چفت پاد چو سسته ناخشنود میبود نسا دوا لعش را سست شام چو خاکستر بود فرزند آتش دلفت لبس ماخلط با نیا چو سست بفود سنگ بگرزید بفر سنگ که خرد پیشه با بالان گری را نه هر گل میوه آرد هر نه قند دل پاکت زهر نیک بد آگاه دل از پیوند بپویند کردند که دار دین چو خورنگو سار از دهم زد بود کالیش افتد به پیری تو سسته گردد و فراموش که چون موبدان از دین چست	نرفتنه جز غفلت زد کارش شنیدم من که آن فرزند قاتل از مهرش کار گویم باو کینش بزرگ امید را گفت ای خرمند ز فعلی کردار دود سر خویش پود و دوا آتش من گشت خیران نگوید آنچه کس را دلکش آید نه بر شیرین نه بر من مهر نیست ز من بگذر که منم که زده بار بسا بیکانه که صاحب فاست گر ختم کاین پیچید دست نکسته بزار دود نادر لک را تو نیکی بدینا شد نیز فرزند اگر تو سن شد این فرزند جاش چنان قنادر آن پس بصر چو خور را با تنه نه شد خست	نه بد جز خیر گفتن سبک کارش در آن طفلکی که بودش قربان ز دولت باز داشتش از پیش دل گرفت ازین آرد و فرزند چو گرگ بمن شده براد خویش ز من آوده و لیکه از من گزید همان گوید همه کور او خوش آید نه با هم شیرین کان شیرین بر است بله مارم که چون او مود دارم ز خویشان بیش دارد آشتی نه آخر پاره از گوهر دست که تاج سر کند فرزند خود را بود تره بتخم خویش مانند زمانه خود کند را پیش تو خوشش که آشتیانه باشد جلی خسر چو شیر تند شد شیر و شیر نمودید و ریش را بش میزد بکنجه در جهان خرسند کردش که با صد بند گفتا هستم زاده کیا ه آسوده باشد سر و دود بسیک بیکه آن خوشتر شود دود
---	---	---	--

هر انگوشت تر باشد به چغیر	شکارا فکلن بود خوشتر ز تیر	هر آن بخت که در نباشد بر سرست	به نباشد لب و نه آن کرک
تو درسته اگر دولت شد از دست	بمهر الله تو هستی همه هست	شکر لب نیز از وفای غم بنو	دلش داد و خورشید بود
که در دولت چنین بسیار باشد	گفته شادی و گه تیار باشد	شکلیج کار در هم چون نشیند	غمیرد هر که در ماتم نشیند
کشادی سر که باید بود یکچند	که پا و سر نیاید هر دو در زند	بناید کرد بر آزار خود زور	که صد بیمار و گشت از لب گو
بدانانی ز دل بردار غم را	که غم غم را کشد چون یک غم را	اگر عیال ترا گرفت بد خواه	مقتض نیز و انداختن ماه
و به چنین چاه خشک آب گیرد	جهان از آینه که تاب گیرد	درین کشور که هست از تیره دار	سید کافور و عجمی و شناس
بباید ساخت بر سر نهالیند	که از زرد ریش کاری زیند	ستیزد و کار از سرش دورست	از و دو کرک لک کام ز دورست
و کس از روزگار از دم داده است	یکه که در دیکه که زنده است	بزن چون آفتاب تشوین	که به عیال نیاید و جزا
نماند کس درین دور سنجی	تو نیز از هم تمانه تا زنجی	اگر بودی جهان را پادار	بهر کس چنان سید کشور یار
فلک اگر ملک پاینده داد	ز کبیر و بخت و کفایت	گفته که دل درین کار بند	چو گل زان بیشتر که کند
اگر دولت سراید بر تو خوش	چنان پندار که اندک بار زوش	از تو با مال ماند تا توانی	پس آن به که ماند تا توانی
چو بر بطهر که شادی پذیرد	ز رخ گوشتانش ناگزیرد	چه ملک است و نیکه چون خاک نوخار	هم از پشت خود بگیرد و تار
اشهوت ریزه که نشسته در آید	عقوبت بین که چو بی نشسته	برین پشته مندر بر پشت با	شکم داری طلبی پشت و آید
بعین ستران بین که رفتند	که بر پشت شکم چینی زیند	عزت و قلست بی پیوند عیال	بدان پست است از و خرنسار
نه این تر ز خرسه جهان نیست	نه بر آسودگی ز هرمت سنا	چو نمائی هست و لب پسته درش	که هست از او لبی که شود درش
بخشنده می برادر سر که رسته	بلای حکم آمدن پر رسته	همان را که شد در دامن خار	بخشنده می مسلم گشت از آید
همان که به که با پندار است	بپرد از قیامت زان بود	جهان چون واقعی هیچ نیست	تر آن به که دور دست نیست
چو از دست تو نماند هیچ کس	به دست دیگران میگردد	چو در بند بدان و نباشد خرنسار	که تو گفته بود و نیندیش
و کرد چاره یابی باینه خویش	سعادوت نامه یوسف بنیش	درین دنیا که لب پر زهر دارد	آنگس را مست که دی بر دارد
چو با نایب باشد زیر شورش	که به باشد هم شیر از دم شیر	چو زیر از قدر تو جاست تو	علم دان هر که بالای تو
تو پنداری که که قدری را	تو کی خود کرده عالم داری	دل عالم توئی و خود تو را	باینه هست توان تو را

<p>چنان آن گانیز از خلقه کردید در آتش تخت قیام و محال شب آمد همچنان آن سواران شبه تار یک نوار ماه میزد جهان میگفت کار زنگی است شوشه پای را پانصدترین پشته وقت ساختن آمدن است بهر قیله و دهن پر نوش میگرد</p>	<p>جهان خاص الی تو آخری است زمین را تخت کن خورشید را تاج کشته شدن خسرو و آله دست شیرین سیاهی بر لبش سحاری است نماده بر روی ساق شیرین همه مالید و می بوسید پایش</p>	<p>بدین اندیشه دل را شاد میکند بدین تسکین ز خسته و سوزی برود کشته شدن خسرو و آله دست شیرین از نامه پانصدترین و دست میزد بسته در بخیر روی سیکون و دست لکه کاهته به هر گنج میگفت</p>	<p>ز بهر مال و ملک نژاد میکند بدین اغما نه خوش خوش و خوش سخن میگفت شمشاد دل برآورد ملک را بخون دار از راه میزد فلک با صد هزاران دیده یکبار بر بخیر ز روش بر عمو می بست کر با گنج نه می گفتش شادان بر آواز شمشاد گوش میکرد</p>
<p>بیشرو و تخت کتر شاد جوش</p>	<p>بشیرین در سرایت که خوش</p>	<p>ودیا و مرمان و خند ابرو رفت</p>	<p>فلک بیدار و از چشم آینه فرشته</p>

فرو آمد ز روزن دیو پیکر	بنوده در سرش هیچ سر	چو قصای غصه خفته	چو لعل از بزم آتش مشت
چو ز خانه بر کالای حبست	سیر شاه را بالایی حبست	بیا لیل شاد تیغ درشت	جگر گاهش بدو شمع کشت
چنان در جگر گاهش سر تیغ	که خون بر آرد چون آب تیغ	چو از ماهی جدا کرد آفتاب	بمعدن ز نیروز چن عقاب
ملک در خواب خوش بپای وید	کشاده چشم و خود را کشته وید	ز خوشن خواب که طوفان گرفته	دلش از تشنگی در جان گرفته
دل گفتا که شیرین از خوش نوا	کنم بیدار خواهم شهرت نوا	و گر ره گفت با خاطر نهفته	که هست این ازین شهرت نهفته
چو بنید برین این بیدار خوا	خسبید دیگر از فریاد زار	همان بیکین سخن نا گفته اند	چو من مرده شوم از غصه اند
کز اندک چو من عاجز نیر	خدا نیست آنکه او هرگز نیر	نیکو جان چنان دان داد	که شیرین را که کرد از خواب بیدار
شکفته گلین بیغی چو خورشید	بسیر بنری جهان را داده امید	بر آید ناگاه بر کند و سرست	خون ز نیر را چو تیغ درشت
بدان سخته فردا بدو نگر	کز آن گلین ناز شاخ و برگ	چو گرد و باغبان نهفته بیدار	بباغ اندر نه گل بنیده گلزار
چو گوئی که غم گل خون نیر	چو گل ز نیر دگر بیدار نیر	ز لب غن کز تن شرف چو آب	بر اندر گیس شیرین خوش آب
و گر شما که بخش یار گشته	ز بانگ ناگه بیدار گشته	فلک بگو چه سر کرد این بار	خون گرم شاهش ز بیدار
پریشان شد چو ز تاب دیده	که بود آن واقعه در خواب دیده	بمعدن از خوابگاه شاد و شاد	یکه در پای خون آید برداشت
ز شب محبت نور آفتاب	در نیل نقش آید در خراب	سریدید سرب تاج کرده	چو رایغ روشش تاج کرده
خزین در کشاده گنج برده	بسیر مرده سپه سالار مرده	بدان دل بکه از مهر شمشیر	خدا سازد تن خود ازین ماه
نهان در دلش کار دگر بود	به پندای دگر آشفته سر بود	بگریه ساعت شب را سپید کرد	بگریه ساعت شب را سپید کرد
گلاب مشک باغبان سر	بدان اندام خون آلوده سر	فرشش بگللاب و بکا فور	چنان کز رشتن بیافت آن
چنان بزم که شاهان طرازند	بسیار دیش کزان بهتر سازند	چو شنه را کرده بود آن گشت	بکا فور و گللاب اندام را
همان آرایش خود نیز نو کرد	بدین اندیشه صد دل آفر کرد	دل شیر ویر را شیرین بیا نیست	شاه خوران ز بونی را نیست
نهان کس فرستادش که خوش	یکه هفته درین غم بار کشت	چو هفته بگذرد ماه ده هفته	شود در باغ من چو گل شکفته
خداوندی و هم بر هر گوش	ز خسرو بیشتر دارم شکوه	چو گنجش ز نیر ز پوشیده دارم	کلید گنجها و را سپا رم
چو شیرین این حکایتها نوشید	چو سرکشند چون شیر و شیر	بسیریش بیغای فرستاد	که کز خدای کار و مسلم شوی شاد

بجا آورم آنچه نیت می گویم	که من خود بگمان اول تو بگویم	که من خود بگمان اول تو بگویم	که مهرت بر دل من بماند است
چو اندر دوسته آگاهم از تو	بجا آورم آنچه نیت می گویم	بجا آورم آنچه نیت می گویم	در آن سو که بود لیکن نهایی
چو آید با تو مارا وقت پیوند	ز هر یک بر تو خواهم نکته خند	ز هر یک بر تو خواهم نکته خند	به پیسته او ز من از هیچ گهسان
کنند از رخ و دلستال و پرش	بسیوزانند شاد و دل از رخ	بسیوزانند شاد و دل از رخ	که تا با نیست ز خشنده چو خوش
منفرج ساری از یاقوت شطرنج	کردل از غم زو آید دیدار رخ	کردل از غم زو آید دیدار رخ	برفت باز باشد ز او می را
چو این اندیشه داری با تو یار	بخدمت کردنت را سر بر آرم	بخدمت کردنت را سر بر آرم	بدا از باد شایه کام شیرین
هر آن خیر که از فرمود او گفت	بگردان بر آن تا گردوش بخت	بگردان بر آن تا گردوش بخت	نهادن کشته دل بر فریش
پس آنگاه هر چه بود به با خبرو	ز منسوخ کن تا دسیه نو	ز منسوخ کن تا دسیه نو	ز بهر جان شایه نشسته خدا کرد
چو صبح از خواب نوشین بر آورد	دفن کردن خسرو کشتن شیرین خود را		ولاک جان شیرین در سر آورد
سیاهی از جنبش کافوری برد			شد اندر نیم ره کافور آن خود
ز قلعه زنگی بر ماه میدید	چو در قلعه شد زنگی بخندیم	چو در قلعه شد زنگی بخندیم	کیان مهندسه از خود و تبار
گرفته مهند را بر تخت نشسته ز	برآموده بر و آید و گوهر	برآموده بر و آید و گوهر	بخوابانید خسرو را در آن مهند
نهاد آن مهند بر دوش شایان	بمشهد برو وقت جوجکان	بمشهد برو وقت جوجکان	بگذر اگر دآن مهند ایستاده
قلم زانگشت رفته بار بردار	بریده چون قلم انگشت خود را	بریده چون قلم انگشت خود را	بجای چنگ ناخن را شکسته
بزرگ امید خرد امید گشته	بلرزیدن چو برگ بید گشته	بلرزیدن چو برگ بید گشته	ز گریه کرده چشم خویش را کور
باو از خیزن اخفان بر آورد	که مارا مرگ شاه از جان بر آورد	که مارا مرگ شاه از جان بر آورد	سر و سالار شمشیر عیلم کو
کیا کان خسرو نیایش خوانند	گم پیرو پر که کسش خوانند	گم پیرو پر که کسش خوانند	چو اداری چو از با بستی باز
چو در راه رخیل آمد و وارد	چو پر دیند چه کس و چه خسرو	چو پر دیند چه کس و چه خسرو	چو سر و در میان شیرین خزان
کشیده سر را در گریست	عروسانه نگار افکنده بر دست	عروسانه نگار افکنده بر دست	فکنده حلقه بای زلف بر دوش
بزند زرد خون نا امید بر سر	حرکت رخ چون خورشید در بر	حرکت رخ چون خورشید در بر	کسی کان فتنه دیدار دشت
کشاده پاک میدان عهدش	گرفته قهر را باین عهدش	گرفته قهر را باین عهدش	ز بهر مرگ خسرو نیست ننگین

همان شیر و پیر در دل گمان بود	که شیرین بدو دل مهربان بود	همه ره پاسه کوبان میشدند	بر فیسان تا به گنبد خانه شاه
چو مهر شاه در گنبد نهادند	بزرگان رو در رو ایستادند	میان در سبب شیرین پیش میزد	بفرشته درون آمد بگفتند
در گنبد بر دو خلق در بست	نمودی مهر ملک شد در شمع	جگر گاه ملک را مهر برداشت	بهویدان این کو در جگر داشت
بایستیم که دید آن زخم بارش	همانجا دشنه زو بر تن خویش	بخون کم سست آن خوابگاه	جراحت تازه کرد اندام شیدا
لیس کرد انگشت را در آغوش	لبش بر لب نهاد و دوش بر دوش	پیر شمع بلند آواز برداشت	چنان کان قوم ز آواز گشت

که جان با جان تن با تن به پیوسته	تن از دو گرو جان دو گرو گشت	بزم خسروان شمع چای تاب	مبارک باد شیرین شکر خواب
تا مرز شمع سادان آشنائی	که چون اینجار سگ گرو گشت	کالی تازه دار این خاکل زرا	بیا مرز جان دو یار مرز بانرا
نه به شیرین و شیرین کردن او	زهی جان دادن جان و دان	چنین واجب بود و شوق مردن	بجانان جان خیرین با بد شیرین
نه هر کوزن بود نامر داشت	زن آن مردوست کوبید و بشد	بسا رخت از نا کوشید و رست	ایسا و یکا که شیرین در دوز رست

خبر آریه بر مید از راه بیداد	شیرین کرد بر سرین و شهاد	بر آمد آریه از راه بیداد	فرو آورد دسیله کوه تاکوه
زیر کوشش باو تندی بر داشت	هوار اگر با خاک زمین راست	بزرگان چن شدند از آریه	بر آورد دند حله کیکر آریه
که حسنت از مان و آریه	عروسان با ما کچنین ده	چو باشد مطرب از گنجی هر سه	نشدید کرد ازین بهتر عرضی
دو صاحب حاجت را هم تحت کرد	در گنبد برایشان سخت کردند	هزار آجا باز پس گشتند غناک	نوشته این مثل بر لوح آن خاک
که خبر شیرین که در خاک شمشیر	کسی نبرد که خود را کشت	ز مادر زاده را اگر داد باشد	بر فتن بیک مادر زاده باشد
چو باید با حق که بعد از	که کند کس فرو نارد برین ممد	بسیار شاهان که فرو نذر اول	سریر میزد خویش از خود و جند
چو روز چند رفت از رفیق شاه	فرو ز پزیده شد هم ممد	اگر در ممد علاج و آنبو	با خبر هم بریزی هم بوی
میست که خوشنشین شود برین	کند را لایش خود خاک زرد	با تش سوخت یا بدوم و دو	غیوران در عرق شونید و دو
چو برق از خنده میبازد تیش	که انداز آب باشی که در تش	نظامی خوش بیرون از زرد	پیاده مانده گانرا اگر دهرود
نیز دل بر جهان کین و کس	گفتار اندر پند و کردش فلک بمیدار کج رفتار		دفا داره سخره اید کرد کس
چو بخشد در این مملکت			که یکیک باز نستاند سر انجام
بعد منت و دهر جان با غار	چو افتادی شکستی هیچ هیچ نه توان سر ز خبر باز کردن ز جور خاک نبشینم بر خاک		بیگ نوبت ساز عاقبت باز
چو بر پائے طلسم هیچ پیچ			نشان در گردن کوئی کند
نه در خبر توان پرواز کردن	نقد و سوال که در افلاطون که ورو از چه میگرد		چو نکشادش کسی ما چون کشایم
همان به کاندین خط خطا که			که بر ما کم کس گرید چو بازار
شندیم که افلاطون در ورو	هم جو کرده اند از دیر که باز بسیار گشت و کین در راست توان رفت از خود برین تو رفت علم بر کش بدین کاخ کیاست		بگریه دشت چشم جانسوز
پرسیدند از و کین گریه از سبب			بگفتا چشم کن بهیوه مگر
از آن گریه که جسم جان ساز	جد او خاند گشت از آستانه بپا جان توان شد بر افلاک پسران عقل دور اندیش تسخ خوشی شمع را آتو بس		همیگریم بدان روز جدایی
که خواجهی شد و دیده باو			که چون شایه شدن بر بام کاخ
مگو برام گردون چون توان رفت			از و پسران نچمی پسران کس
چنان که عقل فتوی می ستان			

خسرو کز نسل این پیر کس نیست	بر سر این بالستان سخن نیست	نمود پا و طبیعت نهند پادشاه نیست	نفس یکی با چو پادشاه نیست
برین زمین حصاران شد برو	کرا خود برگرفت این نمی نبرد	که مال ملک و زنده و زود	همه هستند یا تو تالاب گور
و ندان این هم این غمناک با تو	نیاید چکس در خاک با تو	در قیامت همه در مبار گردند	ز تو هر یک بر او با گردند
هرگز در زندگی در خواب دوستی	توئی با خوشنیت هر جا که هستی	خلاف این که در هر کار گاه	مخالفت یافت خواهی با گاه
ازین مشت خیل کاروان زن	عز انستان علم بر آستان زن	چو این غمناک که زیارت بر زن	بدان کارند کار ت بر زن
چو یی خبر بر این زمین نیست	بان و پگاه و این خبری چند	ازین خبر من خود مکرر گاه	بروی زده بر خود نیز غیر
بسا تشنه که بر بندار به بود	فریب شور که در شکر بود	بسا حاجت که زود را در شکر بود	که تلخک را ز ترشک باز داشت
درین شکار و پشت آدمی خوار	بنه بر پشت گاه گلن زمین در	اگر زهره شمشیر این گاه	درین خورشید هم بر پشت گاه
حصار چرخ چو زردان سر است	مگر بسته برگوش از دها نیست	چاکر و تیغ بود پیش آن مرد	که بایارش نیاید سود کرد
چو بر زمین شمشیر است بر زن	خبر یی کردن این زده چند	گرت خود نیست سخن زن	نزدین نیست از دایمی زن
یگر است از کرب و غم بر سبیل	بشد ایی بچمت خرب سبیل	سلامت باید که کس را زیاده	اکادید را در عوض نیز زیاده
ازلش که در نشو و نبات است	در خان را و در غار اجاج است	در نشو و نبات بود کم زندگانی	بدرویشی کشته خنجر بیانی
علم لنگ که عالم تنگ نماند	عنان در کش که کرب لنگ پاست	نفس خود را ازین داکو تنگ	اگر بکش ازین پاکن لنگ
درین بشت که پایانی نیست زود	بیاید شد بهشت نیست خوشنود	زمین که خون مایه که ندارد	با کیش ده که بخت خاکس ندارد
ولا نشین که اراک بر شستند	نیز بر بند کایشان نیز حبستند	درین کشتی چو متوان یا مان	بیاید رخت بر رویا فشانند
درین دریا سر از غم بر میاد	خود بر غوطه و دم بر میاد	بدین خوبی جمال کادی رست	اگر بر آسمان باشد زمین رست
بفرساید زمین بشکند تنگ	نماند کس درین پیچ و تنگ	پایه خولان درین پیچ و تنگ	فرشته شوقم زمین فرشته بد
جوان مردان که ره بر بخت	ز جان و دن بخت اندیچ بستند	ز جان کندن کسی نیز خواهد	که پیش از مردن خود و فرزند
نماند در دمانه خوب گریه	عمران خوشنیت را تا غیر	بسا بیکر که گفتن نیست	بعد از آن که کون بر زمین است
گر اندام زمین باز جوی	هم خاک آدمی بود و گوشت	کجا جمشید و افروغ خاک	هم در خاک رفته اند خوشا کجا
شکر این که در خواب خاک است	ندانم کین دریا کلاک است	که دیدی کاین دایمی کوس پلش	که بر نامد بشد با نامد حش

اگر در خاک شد خاک می تنم نیست جهان بین تا چه کسان می کنند دکایتها همه عالم چند گویند بهرای راکش گیتی فروز بختا بهمان نه نشیند تنگ بد و دنیا مکن که نه هیچ دست گل و سنگه شایع می زنند نعل تو اگر غیرت بری افسانه طایفه بجمله آن کم زنده گان بسکت و چون بت چاق بوی بهمان پیکر که لغو خرمند نش بنواخته چون ماه راتیر چو شکران گشته سحر کوی تو که بارش از فضل و رحمت خویش منست پرورم و روز خدا داد چو بر را خنجر گردد ملاکت پادشاه کوش تا درین بختند بنامه نیل که گوید عقل ناس چنین گفت آن سحر سحر خیز که از شبانه شبانه روشن چو هفتاب خبر آن گشته تر نازی عهد	ملک بنجام وجود لایعده نیست فلک بین تا چه خرم میزند موت پیش این گریه را در خنده رک بیادش بود در ناگاه روز همه در شیشه کن بشنید رنگ همه این چرخ گردون پای پیچ در دایره و دو دایره و یک چه نیلاری که افسانه خوانی	پیش از زمان کان نگردد میرزا کس کن این گفتار خاموش در خنده را که بین تازه بخش در پستاند عار نه ندارد گر در پای پیل گرم کینه ز خود بگذرد که با این چار پیوند درین و درین گل مرز و ننگ درین افسانه شریک است اشرار	چه افزایش زمین کان زنگردد چه گوئی با جهان پند و روش کشد و زنگر خشک چار بخش بجز واد و سند کار نه دارد شکسته سازه این سر کینه نشاید رست ازین نه نشاید نه گل بر گل نه زنگ بر زنگ گلایه تلخ بر شیرین قشاندن چو گل بر باد شد در جوایم کمان افتاد کان آفاق من نش از بهرین تنگ شین هراد و هر سر به باش نهاده لکه ترک زادم را تو نهاده مقام خویش تو رقابت توین که خندیدم چه بزم نه بزم چند ز راه قنوت انعام بر خیز علم بر کش بعلی کان نه ز به فرزان فرزند نظامی کز آن آمد خلل و ملک پرویز حال مصطفی زادید و خواب ره اسلام گیر از کفر برگرد
گفتار در نصیحت		فرستاده بن دار آورند بنی ساخته چون شهدای ترکی داده خرم را تباران تو بنایش طریق دوستی پیش نه بر تو نام من نام خدا یاد برافروزند انجم از جمالت تو آسمان آن گشت تابش شد	پزندش در دوزخ و از دوزخ بهشت سرا ز گوش برایش نهاده اگر شد ترکم از خر که نهاسند بهین آفت ساله قوه بعین درین و بزم بلاست شاد میخند نخست از غمشین بد پرست قلم در کش بجزی کان نه
گفتار در خلل پذیرفتن ملک پرویز		و بخواب بیدن او پیغمبر علیه السلام را	بخش گفت او که نه جوامد

پنجمین گفت که تابی سز کردم	از آسینه که دارم برنگردم	سواره تند شد زانجا روانه	بر تندی زد بر وی یک تازیانه
ز خواب خوش چو شیرانه را آمد	چو آتش دوداد مغرورش برآمد	سه ماه از ترس تا که بود بیچار	نخستین پنج شب زانده و چهار
سیک ز روز رخسار تلخ شد سیر	بجملوت گفت با شیرین که بنشین	بیاماد بر جواهر خانه گنج	بسجیم آنچه از دل میبرد و گنج
ز عطر و جوهر ابرو نشین	بسجیم آنچه باشد در خزینه	وز آنج بایگان لایه بنشینم	روانتر ازین روش پیرانیم
سو گنجینه رفتند آن دو بهر جا	نزدند از جواهر بر زمین با پای	نخستین لیل بر خریطه بسته زنجیر	ز خسرو تا بکینسر و همی گیر
چهل خانه که او را گنج دان بود	یکه زان آسکار زانده نهان بود	بهر گنجینه یک یک رسیدند	مطامعی را که ظاهر بود دیدند
و اگر از آن سخت باز جستند	ز بخور آن کلیدش را جستند	کلید در میان میاز زریاب	چو شمع روشن اندیش و تاب
کلید و نسجه پیش آورد گنجور	زمین از بارگاه هر گشت زنجور	چو شمع گنج که نهان بود دیدند	همان با قفل هر گنجی که گنجور
ز جابه باز جست از گنجها سر	که قفل آن کلیدش بود در بر	نشان از دزد چون آگاه شدند	زمین را داد کندن بر شاخه
چو خار دیدن زان سنگ آنگار	پدید آمد سیکه ملاقه ز خار	در و سر بسته صندوق ز مرمر	بدان صندوق یک قفل از تر
بفرمان شته آن در بر کشادند	در و ن قفل را بیرون نهادند	طلسم دید شاه از سیم ساده	بر ویکیار لوح از زر نهادند
بر آن لوح از زر و سیم سرشته	در اندر سیم تر سیم نو شسته	طلب کرد پیری کان فرو خوند	شهنشاهان خود خواندند
چو آن تر سیم را کرد رخسارش	گذازند چنان کرد که گزارش	که شاهی کار و شیر با بکان بود	بجسته پیش و اسب چاکان بود
ز راز انجم و گردون جوداشت	در احکام ملک نیکو نظر داشت	ز هفت اختر منجم ز دیو چون	که در چندین قران دور گردون
ازین بیکر بیرون آید نشاند	در اقلیم عرب صاحب قریه	سخنگوی دیو و خوب دیدار	امین در است عهده راست گفتار
ز ملهها برآورد باد شاسهم	بشرع او رسد ملت خداست	کسی را پادشاه خویش دارد	که حکم شرع او در پیش دارد
بمهر گوش دارد اختر ترا	بدین خاتم بود پیغمبر ترا	بدو باید که دانا بگذر زود	که بنگی اوزریان شد صرا
چو شاهنشاهان قصه نظر کرد	سیاست در دل جانش اثر کرد	بعینه گفت کین شکل نهانست	سوار سه بود کانش بدختر
چنان که کلاه چو شید خاش	که بیرون نخت ز جوش خاش	پرسیدش ز پیران جهان کرد	که در گیتی دیر است آن جو خور
همه گفتند کین تمثال منظر	کردل را و بدیدند دیر را تو	نماند خبر بدان پیغمبر پاک	کرد در کعبه نبوت شد خاک
چو که کانی ز او خلقش گزیدست	ز بانس قفل عالم را کلیدست	بدون شاه از آن گنجینه و	وزان گوهر فادیه بر شکر

چو شیرین دیدش را شور و غم	پرتیاش چو طرش زمان بیکر لغز	ریشه گفت تا کز بیابان و سواد	سفر سه تاج و تخت کیه با به
در آن چکر کشیش از ناز و ناز	سخن داند که دیو و نه گفتند	چندین سال پیش از یاد یار	رو به راندند و گردن این نمود
چنین بر سر سینه صاحب قولا	کز و پیشین که در عیان و ایت	بنگاه سه حجت دارد و اکت	دو در بر این او حجت که است
ره و سحر چنین باز نه باشد	بر و جامی سلف فراری نباشد	اگر بر این باور غیبت کند شاه	نماند خوار و خاشاک وین راه
زیاد افرازه از دور سته کرد	با قبال ابد پیوسته کرد	بر و نام کوه و اسب جامه	همان در نسل او شایسته جامه
بشیرین گفتش از است گشت	برین حجت اثر پدید گشت	در راه با به که دیوان آور گشت	نیاکان در مرات پدید گشت
ره و در هم نیاکان چو که از	ز شاهان که شته شتر دارم	دلخوار و نه بنجم نسا زد	نوا این که حجت او را نو از
در آن ران که دولت نام بود	گفتار از در حجت است	گفتار از در حجت است	از مشرق تا مغرب نام او بود
رسول با جبهه است قاهر	گفته میگرد بر نه خرف با نیست	و گویا باشد خوار از تو گفت	نبوت در جهان میکند ظاهر
گفته میگرد بر نه خرف با نیست	بر و ت خاک را چون با و نیست	حضورش کج را ناخیز میکرد	تکه ریش حکایت با و می گفت
شکوهِش که راه اندام میکند	بهر کشور صلا عام بود	بفرود از عطا علیست شتر	نیشش تنج بخشه نیز میکرد
خلاق را ز دعوت با و نمود	عجم را بر کشید از نقطه خفا	چو از نام بخاشی باز پر دخت	بنام هر یک سر راه تو شتر
لش را تازه کرد از خط جلال	گفتار و نامه فرستاد	گفتار و نامه فرستاد	نه بر نام خبر و نامه ساخت
سز نامه بنام پادشاه	گفتار و نامه فرستاد	گفتار و نامه فرستاد	که به جایست به او نیست
خداوند بیک خلاق الوجود است	عظیمی که خورش قطع ندارد	تقریب بیافاش لب بدوز	وجودش تا ابد قاض وجود است
قدیمی که کوشش مطلع ندارد	بدوز رخ و کند حاکش نیست	و اگر هر عاصی کو هست نقاب	خرد و گرم ز به جاس بدوز
اگر هر زادی کاند رجه است	ده و گیر از خداوندان عجب نیست	بیک پیشه کن پیل افسر را	فرستد و بیشتر از کیستش
خداوند لیس با علت نیست	دهد پر وانه را قلب و ارس	سپاس را کن ای صاحب سپاس	بموری بر و به پیغمبر را
ز سپهری بر و قلب که کار است	ز بهر چه او نیست زنده و بگداز	بهر دعوی که بنای را دوست	شناسائی اگر او را شناس
ز بهر یاد که به اولی بگردان	تو فراموش را و فانی بنا است	خدا فی نماید ازشت پر شمار	بهر معنی که خواهی پادشاه او
تو درشت در گذر زنده خدا را			خدا فی را خدا آد سفر او را

تو خلقی نه آخر مرد خولیه	اگر خجیری صد جام دایه	تو ای عاجز که خسرو نام دایه	که گریه بودادی پادشاه
که میداند که مشت خاک مجوس	بساد عوی که رفت در خدایه	بسیار خود که خود بین را بدست	بسیار از آفرینش هست کرده
ز خود بگذر که در قانون مقدس	هنرین شو که خود بدین نهیت	ز آن شهر آدمی باشد نه بابا	ببین ناپیش تعظیم آتی
عراق از ربع مسکون است بهر	و نود این ربع مسکون بخورد	گو ای که عالم را خدا نیست	ز طبع آتش پرست را جگر کن
قیاس باز گیر از راه بنفش	توئی زان آدمی یک شخص خود	مجموعی را عجب دو دو باشد	چون نام ختم شد صاحب روش
بترکیب که نفسان با محال است	چه دارد آفرینش خجرتا به	چون نام عرضه کرد آن نامه نو	بهر فرست که آن منشور بخود
خدای کاوی را سر و کرداد	نه بر جاسه و نه حاجتمند جاست	ز شیرین گشت هر مویش نظام	چو عنوان گاه عالم تاب دید
چو لقا و سان ناشاکن درین باغ	بهشت شرع بین و فرخ را کن	که از هر که با این احترام	درید آن نامه گردن شکن را
در آتش نازده دین بهت ناخوش	کسیه کاتش کند و فرود باشد	از آن آتش که آن و دمی داشت	عجم را زان دعا کسر برافاود
بدست قاصد جلد سبک خیز	بعنوان محمد مکر کردش	سریش را سپهر اندر برود	پایه در جلوه ز آهن بود بسته
گفتار درین نامه محترم و ادب نمون خسرو			
سوا نه دیدن نهیت انگیز	رگرم هر رگش آتش فشان	نوشته از محموسه پرور	که آتش سحر که آرد با چون شاه
غره و باد شاه به بردش از راه	تو گفته سگ کزیده آب را دید	فرستاده چو آتشگاه خود کرد	بر رجعت پاسبی خود را کرد خاک
رخ از سرخی چو آتشگاه خود کرد	نوبعد نام خود بالا سه نام	فرستاده چو دیدان خفتناک	دعا را داد چون برده اند پرور
فرستاده چو دیدان خفتناک	نه نامه بلکه نام خویشتن را	رگرم آن چراغ گردن آواز	بر و آشفته شد آن پادشاه
رگرم آن چراغ گردن آواز	چراغ آگه ترا آگه داشت	ز منجر به شرع مصطفایه	زایوانش فردا قفا طاق
ز منجر به شرع مصطفایه	کلاه از مار ک کسر و افاد	بر آمد ناگاه از گردن طاق	نه گلگون ماند بر آفرینش
بر آمد ناگاه از گردن طاق	بسر کشتن شمشیر داشت	پدید آمد سوسه آتش انگیز	بخشتم آن چوب را بگردن و بکشت
پدید آمد سوسه آتش انگیز	در آمد میل آن پل شکست	در آمد سوز از در چوب در دست	

پرو گفتا من آن پولاد ستم	گر ذنبت را بدین خوانی ستم	در آن لبت ز معجز آختار	لبه عبرت چنین آمد پدیدار
توان سنگین لایزالین که دیدند	تا نماند اسلحه نگر و دیدند	اگر چه شمع وین دو کذا دارد	چو چشم آسم بود سوکندار
پادشاه چون بر شان بر پادشاه	پادشاه محروم از غایت	ز سپه پیغمبر که اولم و امید	قلم را ندیده با فرودن حمید
شبه گردن زنگیم تاش	کشد هرگز نه طوق جوش	ز سپه تری که سینه خیل است	ز ماهی تا ماه اور طفیل است
ز سپه بدی که او خاک رفت	زین آسمان نور گرفت	زهی هر سنگ سرخیان هر	سخن را تا قیامت نوبت
ز سپه سلطان سوار کافرش	ز خاک کاشد طغرای تیش	سحر گنج نوبت کوفت بزخاک	شبا نگار باریش در بخاک
شبه رخ تافته زین یرفانی	گفتار در صفت معراج حضرت سید کائنات علیه فضل الصلوة		بجلوت در سرک آسمان
رسیده جبرئیل از بیت محمود			براق برق سیر و رده از نور
نگارین در تیره چون صورت باغ			سرش کل از جام و افش از رخ
ز بار از بر طیان نشان تر	ز بار از بادستانش غنائ	چو دریا ز گوهر کرده ز تیش	نگشته و هم کس ز تیش
قوی پشت گران لعل سبک	بر رفتی و بر می در شدن تیز	و شاق تنگ چشم هفت خرگاه	بدین خیکه شده پیش شهنشاه
چو مرغی از دین بر پریده	باقصه تا به بیت اقصه رسیده	بجز ککشان پیش بر اقش	در خیت خوشه جو را شیدا قش
برون زرقه زو تمیز و نشان	ز خرگاه که بود بر پوستان	رحم بر ما و ران دهر بسته	ز حیض دختران نقش بسته
نموده انبار اقبله خویش	بفصل امانت زرقه پیش	چو کرده پیشوای انبیا را	گرفته پیشین راه کبریا را
فلاک را قلب عرق بریده	اسد را دست جوبت رسیده	ازین گردا به چون باد بسته	بسال گاه قلب و رده کشته
کمان را استخوان تر گنج کرده	ترا در سعادت شایخ کرده	ز رفعت تاج داده مشتری را	ز بوده ز آفتاب انگشته می را
برف ترکیان آسمان گیر	ز جبهه آده جو را را سیکه تیر	چو یوسف شرفی از دلو خورد	چو یوش و قه در حوت کرده
شریاد در کایش مانده در توش	بسر تنگه حامل بسته در توش	بشرفش شرفا بر پشته مانده	وز چون نسو و قیام مانده
ز زنگ آینه می ریحان این باغ	نموده چشم خود را مهر با زارغ	چو شیرین تازی باغ خضر را	ز کباب افشاند شد صبح العجا
بران پرندگی طاوس خضر	افکند از غشش سیمای خضر	چو جبرئیل اندک کاشی از تیش	عنان بر ندید با کمال کیش
زین آمد پر پرنشاندش	بهر جبهه خاندن نشاندش	ز رفعت پر شرفا به علم زرد	وز انجا بر سر سارده قدم زد

چو بنوسنگ شام از فرش بزرگ بهشت را جعد بر جبهت شکستند همه در مکان بے مکانی بهر عضو تنش رقصه آورد خطاب آمد که بے مقصود درگاه نگه کاران است را دعا کرد گل شد سرو قد بے بود کا آمد ز ما بر جان چون او نازین	بیان در بیان خوش میراند علم زد بر سر یرقاب تو سین حجاب کائنات از پیش پرودا خداوند نهان را بے جبهت دید دلش و چشم چشم اندر دلش بود بر آن آنگنج رحمت خواست حاصل بیامد باز پس با گنج اخلاص زد و نغ نامه آزادی آورد	جریده بر جبهه نقش میخواند فرق بیرون جهان از گل کوبین قدم بر قلع زده پیش پرودا کلام سرکش بے نقل نشانید در آن بین که دولت حاصل بود سرای فضل بود از نخل خالص چو پوشید اگر کرم خلعت خاص خلایق را برات شادی آورد جهان را تو نیاسد دیده خاکش نظامی آن جهان زنده باشد نه بیند در که دریا پرور آمد چو دانه گره افقی بر سر اسل هو اسموم شد با گرد میسان گنجش زنده کاین پیش هفتا بدین مریح جبهت بست توان بگیر آیین خرسندی را بخیر در پنج آنشد که در لب خط ناک برون کش پازیرین احیای تنگ اگر پیش ست صد شمارا بوست بوقت زندگه زنجور حالیم ز گرگان با گران راه کم نیست
گفتار اندر حسب حال خود و گردش زمانه فرماید		
ما را کن که خونی چرخ تندست طبیعت را کارا فیون فردست علاج راس او بخمدین گوش چو طفل انگاشت خود تکاب دین برین رفقه شطرنج زبان است درین خمیر چو کردی بند بر پاست قدم در نه که چون رفتی رسید به ترشه و تلخی شد جو اسن بوقت مرگ با صد داغ حوران سرسه داریم ازین سرگشته	چه خوشه سرکش که سرو لای دو امد دوم شد با در میسان که ارد ترشی کین دفع صفای بدین از در علت رست توان که هم طه است هم بستان شتم مقابل میشود رخ بارخ خاک که نقش تنگ دارد پکار انگ دگر برگه گل صد خار با بوست که یا گرگان خوشی در جو الیم ز ما تا مرگ موسه نیز هم نیست	چو دانه گره افقی بر سر اسل هو اسموم شد با گرد میسان گنجش زنده کاین پیش هفتا بدین مریح جبهت بست توان بگیر آیین خرسندی را بخیر در پنج آنشد که در لب خط ناک برون کش پازیرین احیای تنگ اگر پیش ست صد شمارا بوست بوقت زندگه زنجور حالیم ز گرگان با گران راه کم نیست

سری گوشت جلا دهند	منز و گریه بر سر زانو نشینند	ولایت بین که مار اگر چنگاه است	ولایت نیست این زمان چاه
زگرانی چو آتش آب گیریم	جگر در تری برف آب گیریم	چو کوه برف زیند بر بریزیم	همه در کودام دودگر نویم
بدین پایه کجا شاید رسیدن	بدین برنا کجا شاید پریدن	ستمگاری کنیم آنکه بهر کار	نیزه مشت ضعیفان شکار
کسی که بر پر موکس ستم کرد	هم ز کس قهای آن تم خورد	بچشم خویش دیدم برگزگناه	که ز در جهان موکر مگر راه
هنوز از صید مشتاقان نپرداخت	که مرغ دیگر آمد کار او ساخت	چو بگردی با شمعین آفات	که واجب شد طبیعت مکافات
سپهر آینه عدل است شاید	که هر چه آن از تو بنید و انماید	منادی شد چنان هر کجی بکرد	نه بر جان کسان بر جان خود کرد
مگر نشیندی از فراش این راه	که هر کجی کند افتد دران چاه	سری از فرش سر سری نیست	زمین آسمان به داوی نیست
هر آن سنگی که در دریا و کان	در دوزخ و یا قوس نهان	چو مار آتشیم عبرت بین شاه است	کجا دانیم کان گل با گیاه است
چو هشی هر که دارد تو تپائی	نه هر چه کند دارد گیاه است	گر قسم خود که عطار دجود	تو نیز آخر لبوزی اگر چه خود
اگر خود علم جالینوس دانی	چو حکم آید جالینوس دانی	چو با جزوار باطل عاقبت مرد	چه افلاطون یونان چو آن کرد
همان بکین بصیرت یا و گیر	که پیش از مرگ یک زبنت میر	ز محنت رست هر کجی ستم بر نسبت	بدین تدبیر طوطی از نفس رست
اگر این کن گزینش پوش	بهدر سو گنگد چون بهیض شوی دوست	بدین قارده تا چند آب بریز	بدین غزال تا که خاک بنیز
لباست از چنان برگا و بند	که چشمی گرد و چشمی بخند	چو پنداری از میان میخوای	بود موقوف خدای تو خدای
نخواهی ماند آخر جادوانه	درین نه مطلع این چارخانه	چو وقت آید که وقت آید باخ	نمایند آکنده از پرده ظاهر
نه بهیسه کرد ازین کرد و نه بهیسه	جز آن قالب که در قفس نشیند	از نیجا تو شب بر کانیچه طاعت	در نیجا جو کانیجا خرد نیست
درین مشکین نهام نهام	بسی در پاک یاب از معانی	تو آیین پرده بینی دلا و نیز	تو اسه او نوار شمای نوخیز
سخنمان سخن پاکیزه گفتند	سخن بگزار مروارید سقند	درنگ روزگار و گوته کرد	کنده خار مروارید راز زد
سخنهای گمنام مطهر است	و گزرا ز رست انکار غم است	بگویم ز پیشین تو نیز زد	چو دقیا نوس گفته چو نیز زد
که نشسته از پانصد نفر قضا و کس	نزد بر خدو بان کس خدای	شود پدید اکنون گریاز دانی	ترا اعداد این در معانی
در نمایان کس هیچ از نه گفت	شش شش هزار سیصد و	چه نستم که دارد هر دو یاس	ز مبدی عروسی در کمانه
طلسم خویش را از هم گسستم	به ریخته نشانی باز گسستم	بدان تا بهر که بنید و اردم	به بنید خنجر جانم را درین پوست

اگر من جان مجموعم تن نیست	وگر بویعت شدم بر این نیست	عروسی را که فرش گل پوشید	اگر پوشید ز چشم دل پوشید
همه پوشیده با ماست ظاهر	نوگفته خضر خضر نیست	نظامی بین زمین و آسمان	خودش در سخن پای نهان
نهان که باشد او را جلوه ساز	که در هر بیت گوید با تو را نه	پس آن صد سال اگر گوی گجاو	ز هر حرفه غذا خیزد که یاو
چو کم تر شدم از کرده خویش	پریشیم ختم از بر که کندیش	حرامم با اگر آید خرم خام	حلاله بر نیامد خیمه از جام
نخستیم شب که بکنج بر نسیم	در سه به قتل دارد کان گنیم	زمین صلم اندر بردن گنج	که از یکجودیدارم یک گنج
ز دهانه گز خرم مشت به آغاز	و هم وقت درودن حرکتی باز	بر آن خاکی نیرازان آفرینش	اگر مشت خود گنجی کشیش
کسی کو بر نظامی میرد شک	نفس آه بیند دیده بی شک	بیا که شب بدین کان کندم را	نه کان کندن که لاله جانم را
بدی کرد من کاغذ بر آورد	ز غم پیلو به پیلو چند ناورد	بصدگر به بسوزم دماغی	بدست آرم ز بهما شب چرخ
فرستم تا تر از دارشایان	جو به چندم ترست خدروان	ز بی دینی به بی دوزان هم گنج	چهارگاه و گردون لاله زار
یکه خمره چون در ده نهان	از و جزو ام و ده فرو نهان	مرا هم گوشه به توشه سازد	خوش چنگ را ناخن نواز
خدا یا خیر فیکر آن در کیند	حصاری ده که خرم را نه بیند	سخن به حرف یکد و بد نهان	همه کس نیک خواه این خورشید
بله آن که عانی با نصیب	بر اندکین سخن طری غریب	اگر شیر به غریب از میهن	غریبان دستان دارشمن
چه باک از طعنه خاکی و آبی	چو دارم مرغ زرین آفتاب	بساند که آمد تیغ در مشت	مرا از تیغ و شمشیر کشت
بگو یا که از من گشت خاموش	در زینش از زبان آمد سوزش	نگارم بچندین او ستاده	چراغ را بدین لوفان باو
چو طبعی در زانویش شست	خری یا چار یا اندر دست	بخویم عیب هر کو عیب بوفیت	مگر عیب که عیب جویت
ز من هر که بکشد بر اوخت	کس ز من افتاب در نیامخت	که کرد راه خود بگذره دیدم	بعد شمشیر علم بالا کشیدم
و اگر بکشد دهن بر کاس من زد	وری شد چون که دلا من زد	چو که این آبا که من شناند	خویش را باز هم بر من نشانند
چو بر آن بحر من پیرایه پوشند	زین فرزند و در شیم فروشد	تخل من کنیم بند و خویش	چو ترکانش خیمه بکشیم پیش
ز آن که پرده را نمودن کم سن	که این بخشاک ناگویم نمی باز	ز هر زان به خیمه بخویم	بهر بیله جزا حشمت گویم
بگوش جام تلخ با کیم نوش	بدیگر گوش از معلقه و گوش	ز هر کشور که بر بنیر و چرخ	و بندش ز دغی از چرخانی
اگر نیاید شیرین شمع دهر نور	ز باد فرش افشانند بزم کاور	و بشکار ز هر طایفه بایر خریدن	پس هر کاه و شانه شیرین

میرا دامن چو دیار خنده دُر	گر نیایم ز شکاب طعنهایر	کلنج انداخته چو خنجر خنک	کلنج انداخته چو خنجر خنک
دبان خلق شیرین از زبانم	چو هر قاتل از تلخه دبانم	چو گامی در خراش گلند لولنا	همه رده دانه زرد و دانه بولنا
چو برق کونای خنده خوش	غرق آب میسوزد و آتش	نگین سینه ایل ز ماران چو کجا	که از ماران به باشد گنج خانه
چو طاقس بهشت آید پدیدار	بجاسه حلقه در باسه کندار	بدین طاقس تاران مهره باشند	که طاقس تاران خواجها باشند
نکاری را گذشت این شمشیر	پدر بند و مادر ترک طنار	مسیم پوشیده زیر شمشیر	غدا گفتیم که گنج اژدها است
دوسه بر فرق دریا نهاده	چو اغمی بر خلیج پیافیه نهاده	تو در بر دار و در بار بار کن	چراغ از قبله تر ساجا کن
مبین کاشیکه راز نه نیست	عبارت برین طلق اندو چون	عروس بکرین با تخت باناج	سروتن بسته در توحید و طراح
خدا یا هر حرفت از مهر و کار	بیاد زار کم کار زگار	چه داد اندیشه جاد و نامم	ز چشم افشای آن بعثت چرخ
زهر حلقه مبارک مادام اند	طریق عقل واحد بادم آمد	شکایت گونه میگردم از غمت	که در باز دکان دهم سخت
په تیر از کمان افکنده بودم	نشد بر هیچ کاغذ کان بودم	شکایت جوان بنگین و خوشه	که ماند به باگو هر فروشه
چنین عهد که باش در امانت	ز من بگذر سخن آفتاب است	خویدنش بچندین نلستند	رساندش بچرخ از سر کتند
پذیرفته چندین ملک و عالم	که باور کردن آتش مجالم	بسی چینی نور دنا بریده	بجز مشک از هوا گریز نپذیرد
همان خنجر خرام حسودانه	سرافشار زرد طوق کیانه	تشریف حدیث از گنج میرفت	علام زده کنیز از چو میرفت
این برش با نگر در کار چون مانده	استورم جوان بر قضا شد چون		

گفتار اندر قرن حضرت شیخ اشباح نظام الدین گنجینه مؤلف بخداست پادشاه و در ختم کتاب

پذیرنده چگونگی رخسار برداشت	زین کشته زرد و ده گلدان	بدین فسون بچرخم در بچرخ	زدم بر خوشن چون شیخ تیغ
که ناگه سپیکه اندام در دست	تجهیل در و داد و نشت	که سی زده کسوف کن ز کلا از راه	بسی فرسنگ آمد موکب شاه
ترا خواهد که بنیزد و ز کس چند	کلید خوشن بگذارد در بند	شالم داد کاین قیاس شاه است	همت شعله بهمت تعویذ است
شمال شاه بر سر نهادم	سه جا بوسیدم و سر بر کشیدم	فرو خوانم بفرمان و بفرسنگ	کلیدم ز آهن آهمن از سنگ
بفرم خدمت ششم از جاسه	در آوردم به پشت بارگی پاسه	بر دکان زدم سحر شتابان	گرفته رقص در کوه و بیابان
ز گوران تنگ بودم زرد وین	گره بر دهم ز فرمان بر پرین	ز رقص غایت طبع سیرم	ز من رقص تر مکی بریزم

همه را سجده میبرد قلم و بار	بتا که راه میفرستم چو پرکار	بهر منزل که از آن ره میبریم	و عالمی دولتیه شهنشاه
بهر شجره که آید تازه خوردم	بشکریه دهاسی نازنا کردم	نستیم دولت از هر که رود	از لطف شاه میدادم فرودم
و شکستین بوی آنحضرت برگام	زمین ز زمین شد عین خام	چو بر خود ریخ ره که داد کردم	زمین بوس ایسا باشا کردم
در دولتیه قاصد و شاعر را خبر کرد	که چشمه بر لب دریا گذر کرد	شاه از وطنه خواهر خانه خویش	چو شمع افروخت از پرده نش
بشمس الدین محمد گفت بر خیز	بیاران را در قماره را نیز	برون آمد و که حاجت خاک	زور یاد او که بر پا بود
مرا در بزمگاه شاه بردند	خطار در ایرج ماه بردند	نستیم شاه چون تانده خود	بجای که بقاد و بجا بکشید
زمین بوس فلک را نشسته کرده	همه از سر برگ پاشش نشسته خود	شکوه پاشش از فرجها نگیر	نگنده قبره از احامه دیر
طرفداران ز غریب تا ستر	بنوبت گاه در کاهش کز بند	دش بر جمله کشور با کشاده	همه در حل بر حل ایستاده
گفت ز اوش بهر کس داده بهر	نگه شهره و گاهی حل شهر	به تیغ تنگ چشمان حصار	قدر خواهر امان مبلد
بر یا ما موج نیل ز گمش	که هم در بود دل نه گمش	سیر تاج ذل باش از تخت	نهاد تاج دولت بر تخت
بهشته بر مش از بزم بهشته	ز خوشکامی می پر کرده شتی	خوش از غنای خارش چنگ	رسانیده نهر بر هر آهنگ
بر شیم زن نواها بر کشیده	بر شیم پوش پیرلین دریده	هر لوبت مغنی بر سر دوسه	بر آهنگ و گر بر لبه رود
نوا مختلف در پرده ساز	نوازش مختلف و جهان نوا	غزلهای نظامی را نوا	زده بر زخمها چنگ لان
گرفته ساقیا را باده در دست	ملک خور دی بدخواه دست	چو دادندش خبر که نظامی	فرو دوش شادی در شاد گای
شکوهش بد را بر من گم داشت	نه زمان پیشه که زامه در گشت	بفرمود از میان بی برگشتند	دارای مرا پی بر گشتند
خدمت ساقیا را دست در بند	بوعده مطمان را کرده خور	اشارت کرد کاین یکم روز نام	نظامی را شویم از دود و نام
نوبت نظم و خوشتر ز دست	همه گفتار او یکسر دوست	چو خضر از ما و بر میانیم	که آه زندگانه با خضر یایم
پس آنکه حاجت خاص آید گفت	در لای طاق با هر دوشی گفت	درون ختم تنی از زنده چون	چو زره کو گراید سحر خورشید
بر خود همچنان برگردن خویش	بهر فلکده گاندم هر دو پیش	بدان با بوسم و چون برین	چو دیدم آسمان بخوش است
گر ختم در کنار از دوازده	بگو چون سلیمان کرد بان	من نگارین از دوستی گر ختم	دو عالم را در آغوشه گر ختم
قیام خدمتش را نقش بستم	چو گفت اقبال او بشین نشستم	دور حشمتستم را کشاده	در تنه چند را تو فیض دادند

سخت گزینم چون دولت وقت میاید	نخستین که دولت می پندید	نخستین که شایان را بشاید	وصیتها کرد و دلهای کشاید
وزان نه که رضوانش پسندد	زبان که گویش آرد بخندد	چنان گفت که شاه حسن گفت	نبرد سیدار میشد نغمه خفت
سماع عاقبت را برده اندوش	نفته را شده در تان فراموش	بس پالوده های زعفران	بشکر خنده شان و آدم نهان
گنج چون بر شان گریه کشاد	گنج چون گل نشاط خنده دادم	بدان زلف بر خواند چون در	شاه کان بساط انگیز شد
چو بر ایستاد گفت بشین	بسو گندم نشاندین سرلین	بدان فتوی کنون هر جا که هستم	نشتیم همچنان کاخا نشستم
حدیثم را بخیر و خوش میگردد	ز شیرینی دهن پر نوش میگردد	حکایت چون بشیرین در آمد	حدیث خسرو شیرین بر آمد
شهنشست بر دوشم نهاده	بدان گفت شیرین گوشتن داده	شکر میرخت میگردد ارغمایت	حدیث خسرو شیرین حکایت
که گوهر نه بدیاد می نهاده	درین صنعت سخن را داد و آد	گذار شهنشاهی انداره کرد	بده تاریخ ما تازه کرد
نه کل از بدین تیری بویاید	ز بلبل زان تو این ترنای	کشاده خواندن و بیت در بیت	رنگ مغلج را چون رخن ریت
ز طاق اندوده کاخ میرش	هم آتش دایه شدیم ز مهرش	چو جلوا چشمه در جوشین جیش	که هر کو میخورد میگردد بعیش
دران پالوده پاورد چون شیر	ز شیرین نکر دی هیچ نقیر	سرو سی را بان شیرین سوله	که بودش برقع شیرین عمار
چو بر ندان اگر دی خلاش	چو دران فروشد از لبش	تر اتم بر من و هم بر برادر	معاشه فرض شد چون شیرادر
برادر که شهنشاه جهان بود	چهارم ملک هم پهلوان بود	بدان نامه کردی سالها بخت	چو دوت بخت فردا گوهر گنج
نشدیم قریه ویر خلاص	دو پالوده که تو از لک حص	چه گوئی آن و بهت دادند بانه	شمال ده فرستادند بانه
چو استم که خواهد خضیر	که کرده کار بر زرگان بیا	همان خاک خواب آلود کرد	ز بند آزاده آزاد کرد
دعای تازه بخوانم بخوش	گوهر در گزینم پاپه تخلص	چو بر خواندم دعا دولت شاه	ز باز بیا به چرخش کردم گاه
کرین با قوت این تاج مکل	نه از بهر بهایر بستم اول	دای ویرم بگویند بر کشیده	بسایه شل جهان کشیده
بر دلفی تو شتم نامباز	و در بر من و تو هر که خواند	مرافقه و دارین شیرین فسانه	دعای خسروانه آمد بهانه
چو شکر شیر و آمد بر زبان	خسرو خسرو شیرین خوانم	حدیث من حدیث درویش است	که از سینه نانی او شیرین است
بجای سر که چون دادندش	رویت از ترش ترش خوش	پای شاه حیدر از خاص خوش	پای رفیق انچه نشد فراموش
چو رخت هر که شسته روان	مراد و جوار عالم را فریاد کرد	و چون شایه چو تو بر جا	بمان شرازگان کشور آید

لیک زلف و دوشه را و جا بد	خود از شهر و کان دیگر نشاید	از ان بد رسته است رغبت اگر	دیگر باره شود باز از من تیر
چو شاه گنج بخش این بکشتید	چو صبح از تازه رسو باز خندید	پذیرفت آن شاه و حمد شاه	با خلاصی که بر دامنش برادر
چو خواجه با اخلاص من کرد	ده همد و نیاز را خاص من کرد	بلوکس خطه دادم مسلسل	تو قیج فرشتا سپه مسل
که شمشیر این فیه بر تاسم	ز مایه نداد و بر زاد و نطاسم	بلکه طلق ماند بفرست	نقطه کاک او شته تا قیامت
کسی کین بسته را نیست باو	فش خصم و خالیش باو داور	اگر طلع زنده در دخی خیس	بجو فشت باو و را اینی
بلغت باو تا باو از مانه	تبارش نیز لغت را نشانه	چو کار افتاده لا کار شد رست	در گنجینه بکشد و بر رست
در غم را بتا میدا کس	بر غم را بخلعتا می شایه	چو از قشربین خود شویم در	بطاعت گاه خود بوقوعیم در
شدم تر و یک شته چون بخت خود	وزد باز آدم بخت محمود	چنان رفتم که سو کعبه حجاج	چنان باز آدم کاه و حجاج
شنیدم حاکم را که دلف	که در کیسه بر ما شد نهان	بیوسف صورتی که گه بنیاد	بلور نیم در الماسه عیداد
که او گشته گمشه حق شناس	ز بهر حبیب چندینی سیاست	عروسه کاسمان بر سید پایش	و بی ویرانه باشد رونایش
و بی آگاه چیده چون کوره تنگ	نما شد طول عرضش نیم فرنگ	ندارد دخل و خرجی کیس پر در	سوادس نیم کار ملک انجار
از بهر تره بران خاک خراب	مسلمان بخته کا فر خورد و تاب	چندین آدم جواب حاضر خوش	که نعمت خواره را کفران پیش
چو این را در این کوس رتاب	دران پیرانه افتاد و چو مینا	بخدمت من گرسه و میان حبیب	که یک حمد این چنین کا چنان
اگر بیند دران ده کار کشتی	مراد هر سخن یا بله بشته	گرادار و ز دانه خوشه پر	من آرام دانه دانه خوشه در
را و را بشینه با استوار است	مراد بشینه از خود و قمار است	گر او را آب از فیض فرات است	مراد فیض نطق آب حیات است
را و را در خرابی میوه اواره	خواب آبا و کن شته دولت شاه	چو من کسور به گنج خواراناک	نه از زلفی که از زلفان پاک
لیکن تیر چنان مینواسه	کنم هر ساعت این در پاسه	سپاس من از وجودناست	بدان چهرت کان جی حلاست
بزد از حد یکدانه در به	ز لاله اندک از طوفان پر به	از ان ده شاه عا که اندا	که ده بنده که خدمت جا اندا
لی چون ملک خورشید لایه	ولایت در خورشید به بنده	از ان پس ازین لیت شب و روز	که بر غم جهادیم باید آموز
از دروا آخاد و دیده	همه شب تیغ بهمت بر کشیده	ازم هر شب بان شمشیر باز	ز کافر کشتی بر دغا تر
نخر سدم و بنده خنود	تو نقد بر افهضه فی چرخ کن رد	چو سگ نفهم سخن مجمل کجا راند	کجا میرفتم در فتم کجا ماند

بساط طائی چو شرف نوبت فرو گشت	نهادش کرد بهشت عظیم بلبل خورش	نهادش کرد بهشت عظیم بلبل خورش	نهادش کرد بهشت عظیم بلبل خورش
خروش طبل گفت تا دویل است	نقد کوس گفت تا دوماه است	نقد کوس گفت تا دوماه است	نقد کوس گفت تا دوماه است
برسی را خورده از باغ جویانی	شهادت یافت از زخم بدایش	شهادت یافت از زخم بدایش	شهادت یافت از زخم بدایش
سه پایه بر فلک ز درین خزان	گران در باستانین را بجا نیند	گران در باستانین را بجا نیند	گران در باستانین را بجا نیند
گراور اسگو گوهر گرم شد رای	گراور اخیض حرم گشت ساقی	گراور اخیض حرم گشت ساقی	گراور اخیض حرم گشت ساقی
گراور افکند از تخت بیهوده	گراور بی تاج شد تاج خنضار باد	گراور بی تاج شد تاج خنضار باد	گراور بی تاج شد تاج خنضار باد
خضوع صد اورش چهار شاهان	مویه نصره الدین کافریش	مویه نصره الدین کافریش	مویه نصره الدین کافریش
پناه خسروان عظم آتاک	ابو بکر محمد کوسیر داد	ابو بکر محمد کوسیر داد	ابو بکر محمد کوسیر داد
بدانایش بهشت خضر گشت	بشاهی تاج خنضار باد	بشاهی تاج خنضار باد	بشاهی تاج خنضار باد
ستاره پایتخت بلندش	سریرش باد در کشور کشای	سریرش باد در کشور کشای	سریرش باد در کشور کشای
جهان را تا ابد شاه جهان باد	سعادت یار او در کارلای	سعادت یار او در کارلای	سعادت یار او در کارلای
سختی ابو سعاده تا ختم کردم	ز دانش او دشت شاد کای	ز دانش او دشت شاد کای	ز دانش او دشت شاد کای

خاتمه

اعلاوت حمد و سپاس نعت برکت اساس خدای کریم و نبی رحیم محمد گویان روز سه باده بعد از غنای مباد که ششوی لا جواب
 خسرو شیرین مصنفه مولانا نظام الدین گنجوی که جامع فصاحت و سلاست بی اندازه است
 براس خوش کامی ذالقه استعداد شیرین مذاق سخن و مطبوع نامی گرامی مشهور نزدیک و دور نشی نوک کشور
 واقع لکهنویس سرپرستی جناب منشی میراگ براسین صاحب مالک مطبع موصوف کاه بولانی سنه ۱۹۰۲ هجری
 مطابق ماه ربیع الاول سنه ۱۳۲۱ هجری بار دوم در قیام انطباع یافت

رقعت	نام کتاب	رقعت	نام کتاب
۱۳۳	مثنوی ز ادا المسافرین - از ملا حسین واعظ	۱۳۳	شرح زینجیای جامی - از مولوی محمد شاه
۱۳۴	ترجیح بند - خود رفته از منشی بهاری لال	۱۳۴	تحفة الاحرار جامی - مثنوی
۵	قصائد و امق و عذرا ملا شمس قدیم صربی	۶	سینه الاحرار جامی - مثنوی
	کتاب قصه جات نظم اردو		مثنوی یوسف زینجیای فردوسی - استوار
	الف لیله منظم - کی متفرق جلدین جسنیل	۱۴	معبر و ف
۱۳۵	فروخت بین بزم - کمال مجلد	۱۵	مثنوی لیلی مجنون - از اسیر خرم و دم
۱۳۶	جلد اول از منشی طوطا لرام شایان	۱۶	مثنوی بهشت بهشت - از ملا خرم و دم
	ایضا جلد دوم از منشی طوطا لرام شایان	۱۷	مثنوی لیلی مجنون - باقی
۱۳۷	کاغذ سفید	۱۸	مثنوی تحفة العبراقین - از فضل الشیراز قاضی
۱۳۸	ایضا جلد سوم ترجمه منشی طوطا لرام شایان	۱۹	مثنوی نلد سن فیضی
	ایضا منظم - جلد چهارم از منشی شادی لال	۲۰	مثنوی تنبیه - از ملا محمد اکرم ملکانی
۱۳۹	کاغذ خانی و سفید	۲۱	مثنوی نشر غم - از ملا محمد تقیم
	مجموعه قصص - با تصویر شامل پانچ قصه (۱)	۲۲	مثنوی زلالی - مشهور و نازک خیالی
	قصه سید و اگر کچ (۲) قصه مای گیز رسم قصه جمعه		مثنوی تحفة طبران - مصنفه مولوی ابوالحسن
۱۴۰	(۳) قصه منصور (۴) قصه شاه دوم	۲۳	صاحب فرید آبادی کاغذ سفید چکنا
۱۴۱	قصه سید و اگر کچ		مثنوی میر عبد الجلیل - بگرای جلیل افکار
۱۴۲	بگردش - بلوچ غیر	۲۴	نامی قابل دید
	آه وحشی - ترجمه انیس جواهر از منشی محمد حسن	۲۵	مثنوی ناله منظور - از سید منظور احمد و بی کلاطر
۱۴۳	بگرای	۲۶	مثنوی شکرستان خیال مع خوان نعمت
۱۴۴	قصه مای گیر	۲۷	از ملا ذوقی

قیمت	نام کتاب	قیمت	نام کتاب
۱۰	قصه عجب اسب منطوم - از منشی بهلول ناصح	۱۰	امام عالی بیرونه به گل بکامری
۱۰	نقد من آردو -	۱۰	موله مولوی آتشی بخش صاحب
۱۰	دریة انظار - از مولوی ممتاز علی	۱۰	مصفا - از عبداللہ خان
۱۰	قصه حاجم طائی منطوم	۱۰	قصه فانی جوینور حق و عقل کا امتحان
۱۰	قصه عابد و شیطان - موعظت امیر کافور خان	۱۰	قصه جیمہ
۱۰	شیرین خسرو - با تصویر	۱۰	قصه شہزادہ روم - با تصویر
۱۰	پنجارہ نامہ - از نظیر اکبر آبادی	۱۰	قصه شیرین منصور - از شیخ احمد تخلص برسا
۱۰	لیلی جیون - از میر تقی میر	۱۰	سنگداس تبسبی - از منشی مکھن لال
۱۰	ہمارا وائش - اردو منطوم از پیش	۱۰	گلزار ابراہیم - قصہ حضرت ابراہیم اہم
۱۰	شاهنامہ - اردو با تصویر از منشی مولچند	۱۰	چشمہ شیرین - قصہ شیرین و فرسہ ہادی
۱۰	طاسم شایان - ترجمہ داستان امیر حمزہ	۱۰	جود گن نامہ - از میان باطن اکبر آبادی
۱۰	بکبک کسائی - از آتشی بخش	۱۰	اینا ویرنگین - حکایات فصل از رنگین بوی
۱۰	قصہ گلہام - نظم منصفہ منشی باوہو رام	۱۰	جموٹہ - پوسنہ نامہ و بی نامہ وافیونی
۱۰	سر پاسبان تصویر غم - از منشی اشرف علی مست	۱۰	از منشی ثانی رام
۱۰	بارغ عاشق - قصہ گل و صندرب	۱۰	پرماد و تاجی کھا اردو سا رنگہ جویا بانی
۱۰	گلہ سترہ شجاعیت - ترجمہ اردو نظم	۱۰	پرماد و تاجی
۱۰	سکندر نامہ بکری و بری از مولوی غلام حید	۱۰	پرماد و تاجی اردو ترجمہ از فارسی شہر شہر
۱۰	گو با موی	۱۰	نکست محمد جانی مترجمہ مولوی محمد قاسم علی
۱۰	سر پاسبان پیری - از منشی ناصر علی	۱۰	ریشہ بر علی
۱۰		۱۰	پرماد و تاجی اردو مترجمہ و عشرت

1000

Mid-Yapian

1000

CALL No. { ۱۱۲۱۳ } ACC. NO. ۱۱۲۱۳

AUTHOR نظامی نجفی

TITLE دستور و مشق (۱) نظامی

Acc. No. ۱۳۲۱۳

Class No. ۹۱۳۶۱۳۶ Book No. ۱۳۲۱۳

Author نظامی نجفی

Title دستور و مشق (۱) نظامی

Borrower's No.	Issue Date	Borrower's No.	Issue Date

ED AT THE LML.

MAULANA AZAD LIBRARY

ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of **Re. 1-00** per volume per day shall be charged for text-books and **10 Paise** per volume per day for general books kept over - due.

